HARALAMB ZINCĂ

un glonte PENTRU REZIDENT

HARALAMB ZINCĂ

UN GLONTE PENTRU REZIDENT

roman

EDITURA MILITARĂ — 1975

Coperta: N. NOBILESCU

ACȚIUNEA CĂRȚII SE DESFĂȘOARĂ ÎN ANUL 1964. AUTORUL ATRAGE ATENȚIA CĂ EVENIMENTELE RELATATE SÎNT CU TOTUL IMAGINARE. ORICE ASEMĂNARE DINTRE PERSONAJE ȘI PERSOANELE ÎN VIAȚĂ NU POATE FI DECÎT ÎNTÎMPLĂTOARE.

I

Fantoma domnului Pantazi

1

Poate că Lucian nu ar fi auzit țîrîitul prelung al telefonului, dacă în *western*-ul ce-l urmărea la televizor, secondat de Lia și *ăl mic*, nu ar fi încetat să se tragă focuri năprasnice de armă. Se văzu nevoit să se ridice, bombănind, din fotoliu. Era într-o duminică... Pentru el și ai săi ziua începuse frumos. Neașteptat de frumos. Evadaseră cu mașina unui prieten la Cheia, petrecuseră ceasuri odihnitoare într-un cadru montan, la *iarbă verde*, și sperase ca ziua să se încheie la fel de frumos, în fața televizorului, fără nici o surpriză din afară. Sperase, iar acum telefonul suna bezmetic, nemulțumit parcă de cîtă tăcere acumulase în ultimele douăsprezece ore. Ridică receptorul și-și fixă o poziție comodă, așa încît să-l mai poată vedea pe șerif acționînd.

— Alo ! zise morocănos .

— Căpitanul Viziru ? auzi de la celălalt capăt al firului vocea unui bărbat.

— El e, îi răspunse, fără să-și ascundă nemulțumirea.

— Ah, bine că am dat de dumneavoastră ! se bucură celălalt. V-am mai căutat în cîteva rînduri și...

Lucian îl întrerupse cu brutalitate (pe micul ecran se dezlănțuise o bătaie în toată legea — zburau pumni, scaune, mese, sticle și, bineînțeles, cowboy).

— Mai scurt... Și mai repede... Cine sînteți și ce doriți ?

— Nu pot să vă spun la telefon cine sînt...

— Atunci de ce m-ați chemat ? se răsti Lucian destul de tare. Lia, mirată de izbucnirea sa, se răsuci în fotoliu să

vadă ce se petrecea. El îi făcu un semn cu mîna să stea liniștită, să vadă mai departe filmul.

— V-am chemat cu gîndul curat de a vă invita încă în seara asta la un *pahar de vorbă*, răspunse prompt necunoscutul, nelăsîndu-se intimidat de tonul iritat al ofițerului. E în interesul dumneavoastră. Pardon! Nu m-am exprimat corect! În interesul instituției ce-o reprezentați...

— Să lăsăm pe mîine, propuse Lucian, însă în clipa următoare își dădu seama că foarte puțini inși îi cunoșteau numărul de telefon de acasă; constatarea asta îl făcu să uite de *western* și îi trezi curiozitatea.

Necunoscutul respinse sec propunerea:

— Trebuie să ne vedem încă în seara asta. Repet: este în interesul Securității să stăm de vorbă.

„De unde și cum a aflat numărul meu de telefon? se întrebă Lucian, din ce în ce mai intrigat. Ce dracu l-a găsit să mă sune la ora asta, și încă duminică?!"

— Bine, dar cine sînteți?

— Poate o fantomă, rîse celălalt scurt și fără ostentație.

— Văd că vă arde de glume...

— Nicidecum. În clipa în care o să ne vedem, o să constatați că n-am exagerat.

Lucian nu mai schiță nici o împotrivire, cedă.

— Unde doriți să ne întîlnim?

— Nu-i încă 9. V-aș ruga respectuos — știu că aveți la îndemînă o mașină — să vă repeziți pînă la Arcul de Triumf... E acolo o grădină-restaurant...

— Unde-i și o „Alimentară"?

— Exact, domnule căpitan. Cum intrați în grădină, pe dreapta. Ultimul rînd de mese de lîngă zid... Eu am ocupat masa din mijloc, îi explică necunoscutul cu o minuțiozitate ce-l ațîță pe ofițer. Semn de recunoaștere — o „Flacără" pusă la vedere.

„Asta se pricepe la tehnica întîlnirilor conspirative, aprecie Lucian. Nu se bîlbîie, știe ce vrea." Întrebă:

— De unde vorbiți?

— De la telefonul public al localului.

— Sînteți singur?

— Domnule căpitan, nu este cazul să vă neliniștiți. Vă asigur că n-o să regretați că v-am smuls din sînul familiei.

„Se exprimă frumos, curgător, cu cuvinte alese“, continuă Lucian să mediteze la personalitatea insului ce-l invita la un *pahar de vorbă*. Prelungi înadins discuția :

— Și chiar nu puteți să-mi spuneți cu cine am onoarea?

— Vă rezerv o surpriză... e tot ce vă pot spune.

Lui Lucian i se păru că celălalt a rîs stăpînit în receptor.

— Ne cunoaștem deci ?

— Rămîne de văzut...

— În zece-cincisprezece minute sînt acolo.

— Vă mulțumesc. Vă aștept. La revedere !

În momentul în care convorbirea luă sfîrșit, Lucian văzu pe micul ecran cum un șerif mic și crăcănat, dar isteț și simpatic, după ce împușcase la repezeală vreo cinci bandiți, își punea cu părere de rău revolverul în toc.

— Ce faci, Lucian, pleci ? Lia îi pusese întrebarea fără a-și lua ochii de la aparat ; se anunțau secvențe tari.

— Trebuie...

„Unde scrie că trebuie ? se pomeni Lucian luîndu-se la rost. Ai primit un telefon. Ei și ?! Nu ești obligat să răspunzi oricărui necunoscut...“

Ridică receptorul ca să formeze numărul de telefon al colonelului Panait, dar după primele trei cifre se răzgîndi. Să-l deranjeze pentru atîta lucru ! Nu se cuvenea. O fi urmărind și el filmul. Sînt atît de rare ocaziile astea în viața noastră ! În schimb, de ce nu l-ar căuta pe Frunză? Formă numărul. Căpitanul era acasă și-i răspunse imediat.

— Ești singur ? îl chestionă Lucian prevăzător.

Frunză exclamă jignit :

— Aș ! Tu ce crezi, că d'aia sînt celibatar, ca să fiu singur ? Vrei să-i auzi glăsciorul ? E în baie... Stai c-o chem... Ai amuțit sau mi se pare ?

— Te-am înjurat în gînd. Ascultă !...

— Să nu cumva să-mi propui să mă ridic de lîngă...

— Vorrrbaa ! Bagă-ți în cap ce-ți spun. În cîteva cuvinte Lucian îl puse în temă.

— Chiar te duci la întîlnire ? se arătă Frunză mirat.

— Mă intrigă faptul că-mi știe telefonul de acasă, își mărturisi Lucian gîndul care-l sîcîia ca o durere surdă de măsele.

Frunză încercă să-l liniştească :

— O fi vreun coleg de-al nostru... s-o fi „sărbătorind" omu şi o fi vrînd să te aibă acolo... altfel cum să te scoată din casă ?

— Ţi-ar fi telefonat şi ţie.

— Devii din ce în ce mai convingător, glumi Frunză, dar imediat trecu la un ton serios. Vin şi eu cu tine...

— Nu-i cazul. Vezi-ţi mai departe de bucuria ta duminicală. Pe mîine !

Un sfert de oră mai tîrziu, un taxi îl lăsă pe căpitanul Lucian Viziru în faţa restaurantului Arcul de Triumf... Simţi deodată boarea răcoroasă şi înmiresmată ce adia dinspre Parcul Herăstrău, şi furia împotriva necunoscutului care-l smulsese din sînul familiei i se mai potoli un pic. Dintr-o pornire spontană, se răsuci pe loc şi se uită în direcţia Arcului de Triumf ; cîteva reflectoare îl dezvăluiau în noapte, parcă mai maiestuos decît îl ştia la lumina zilei. Pe deplin liniştit, traversă drumul şi trecu pe trotuarul opus. Dinspre grădina-restaurant, concepută ca o anexă bine inspirată a unui magazin alimentar, răzbătea o muzică veselă, răspîndită în văzduh de un magnetofon.

„Cum intru în grădină, pe dreapta, îşi reaminti ofiţerul, ultimul rînd de mese de lîngă zid... masa din mijloc. Semn de recunoaştere — o „Flacără" pusă la vedere." Brusc trecu la un alt gînd. „Şi dacă-i o farsă ? Ah, dacă-i un coleg de-al nostru pus pe farse, mamă, ce-i fac !"

Se opri prevăzător la intrarea în grădină. „Dreapta, lîngă zid, masa din mijloc." Se uită într-acolo... Primul lucru pe care-l descoperi fu o „Flacără" sprijinită ostentativ de o sticlă de „Borsec". Apoi îl descoperi şi pe stăpînul revistei, pe cel ce-i solicitase întîlnirea, şi cu greu îşi stăpîni o exclamaţie de uimire. „Ia te uită de unde-mi sare iepurele ?! Domnul Pantazi ! Ei, asta-i, într-adevăr, o surpriză... De unde naiba a răsărit ?" Îl recunoscuse imediat după părul lins, despărţit de o cărare perfectă şi parcă lipit de craniu. „Da, da, el e... De ce-o fi refuzat să-şi spună numele la telefon ? Au trecut, cred, vreo doisprezece ani de cînd l-am luat la întrebări..." Şi înainte de a face pasul următor, Lucian socoti că ar fi potrivit să joace puţin teatru, să facă pe prostul şi să-i arate că nu stă prea bine

cu memoria. Cu tactica asta în gînd, înaintă fără ezitare spre masa ocupată de Pantazi. Acesta, la rîndul său, îl zărise și-l aștepta fără să schițeze vreun gest de nervozitate sau de întîmpinare. Îl lăsă pe ofițerul de securitate să se apropie, să-i adreseze primele cuvinte.

— Îmi permiteți să iau loc la masa dumneavoastră ?

— Vă rog, îl pofti Pantazi cu o politețe rece, ca și cum între ei n-ar fi intervenit nici o înțelegere prealabilă. Puse apoi revista deoparte, dîndu-i astfel de înțeles că recunoaște în el pe omul cu care conversase nu de mult la telefon.

Lucian se așeză și, după ce aruncă o căutătură prin grădină, își opri privirile pe chipul „necunoscutului". Găsi că Pantazi se trecuse mult. „Oare cîți ani o fi avînd ?" Poate că nu era chiar atît de vîrstnic, însă cutele încrustate adînc în jurul gurii cu buze subțiri, pielea parcă veștejită pe umerii obrajilor îl prezentau semenilor ca pe o ființă ajunsă la capătul drumului. Purta un costum gălbui, croit dintr-un șantung de pe vremuri, iar la gulerul alb al cămășii, bine scrobit, își fixase un „papillon" negru. „Are aceeași înfățișare de gentlemen ca și acum doisprezece ani, aprecie Lucian. Îi lipsește doar gambeta și bastonul." Îi întîlni ochii mici, ușor adînciți în orbite și aprinși, în clipa aceea, de o patimă lăuntrică.

Simțindu-se studiat, Pantazi lăsă să-i înflorească pe fața-i brăzdată de cute un zîmbet enigmatic. Întrebă :

— Vă mai amintiți de mine ?

— Sincer vorbind, nu, minți Lucian și regretă în clipa aceea că abandonase fumatul ; i-ar fi plăcut să-și facă de lucru căutîndu-se prin buzunare după țigări.

Zîmbetul lui Pantazi se metamorfoză într-unul ironic.

— Cum e posibil ? În profesiunea dumneavoastră memoria reprezintă o condiție esențială.

Lucian se prefăcu încurcat, înălță din umeri, subliniindu-și parcă stinghereala.

— Așa e... Nu vă contrazic. Începu să-și frece fruntea — evident își „chinuia memoria", poate-poate își va aduce aminte. Știți, anii... Mai există apoi, în afara voinței noastre, și probleme biologice... Și-apoi, mi-au trecut pe dinaintea ochilor atîția oameni !

— Uitați-vă bine la mine... îl îndemnă Pantazi cu o simpatie nedisimulată.

— Mda, parcă v-aș cunoaște, murmură Lucian „jenat". Iarăși înălță din umeri. Nu știu de unde să vă iau. Brusc, căpitanul imprimă vocii sale un timbru mai sever, mai profesional. Așadar, știți cine sînt, ce profesiune am... Ba mai mult, mi-ați dat dovadă că numărul telefonului meu de acasă a încetat să mai fie secret... Cel puțin pentru dumneavoastră.

— Chiar nu mă recunoașteți ? se arată Pantazi dezamăgit. Să mă fi schimbat într-atît ?

Lucian perseveră în tactica sa.

— De cînd m-am așezat, mă tot uit la dumneavoastră și-mi scotocesc într-una memoria. Acordați-mi un răgaz... Înainte de asta însă, vă rog să-mi răspundeți cum ați aflat numărul meu de telefon....

— Bineee ! se învoi celălalt. O să vă satisfac curiozitatea. Într-una din zile, plimbîndu-mă hai-hui pe stradă, căci sînt pensionar... *da,* sublinie el, *ați auzit bine, sînt pensionar al statului român...*

Căpitanul Lucian socoti că trebuie neapărat să rețină accentul pus de Tiberiu Pantazi pe ultimele cuvinte. Deveni și mai atent. În același timp, ascultîndu-l, îi veni în gînd cazul „spionului fantomă". Își aminti că pe vremea aceea, *gentleman*-ul din fața sa, un modest economist, fusese inclus în cercul suspecților și că, în absența unor probe, fusese lăsat liber, iar apoi scos definitiv din cauză.

— Cum mă plimbam așa, fără nici un țel precis, mi-ați ieșit în cale dumneavoastră, povestea Pantazi cu o însuflețire ce înregistra un crescendo. Atunci, dintr-o veche pasiune, v-am filat. Își înălță pentru o secundă sprîncenele cărunte și rare. Părea bucuros că ajunsese la cuvîntul *filat*.

— Chiar așa, dintr-o joacă ? se miră ofițerul.

— Îhî, se bucură bătrînelul. Vă jur că dintr-un joc în sine... Pe atunci nu-mi închipuiam că voi ajunge în situația de a apela la dumneavoastră. Cum ziceam, v-am filat. Așa v-am aflat domiciliul. După asta, cercetînd lista locatarilor, nu mi-a fost greu să constat că apartamentul e pe numele soției. Am dedus că și telefonul trebuie să fie înscris pe

numele soţiei. Precum vedeţi, nu m-am înşelat. Şi făcusem doar un simplu exerciţiu, conchise Pantazi foarte încîntat.

Deodată, Lucian se pocni cu palma peste frunte şi exclamă „fericit“ :

— Staţi ! Staţi puţin... Glasul îi deveni radios. Tiberiu Pantazi ! Domnul Tiberiu Pantazi, nu-i aşa că sînteţi domnul Tiberiu Pantazi ?

— Slavă Domnului ! răsuflă Pantazi. Pentru un moment, faţa i se lumină, întineri, ca apoi să redevină bătrînicioasă. Da, da, eu sînt...

Ospătarul apăru pe neaşteptate la masa lor şi Lucian redescoperi atmosfera grădinii, muzica, antrenul consumatorilor. Comandă un coniac mare „cinci stele“. După ce ospătarul se depărtă, Pantazi încercă să refacă puntea „sentimentală“ ce se străduise s-o construiască spre sufletul ofiţerului de securitate. Suspină melancolic :

— Au trecut doisprezece ani ! Eraţi pe atunci un *agent* tinerel, un *cadru nou* al regimului de la 6 martie... Pantazi se aplecă familiar spre ofiţer şi urmă : Să ştiţi că în 1952, la prinderea şi arestarea lui Richard Brooke de către Securitate, am colaborat şi eu, în mod deliberat. Dar asta-i o altă mîncare de peşte.

Îşi îndreptă din nou spinarea. Faţa imperturbabilă a lui Lucian Viziru nu-l şocă ; stăpînirea de sine a celor cu care se înfruntase de-a lungul unei vieţi de om îi era cunoscută. Totuşi, cînd pronunţase numele faimosului spion-fantomă, Richard Brooke, se aşteptase să surprindă o tresărire bine strunită. Spuse :

— Vi-l mai amintiţi ?

Lucian preferă să tacă ; nu stătea prea bine „cu memoria“. În sinea sa însă se întreba : „Unde naiba vrea să ajungă ? Începutul nu-i rău... Că doar nu m-o fi invitat aşa, tam-nesam, la o seară de amintiri ? Da' mai poţi să ştii ?...“

— *Aţi trecut atunci pe lîngă mine,* ba m-aţi ţinut un timp şi sub supraveghere, o supraveghere provocată, impusă de mine — nu văd de ce acum n-aş mărturisi-o ? — căci eu conduceam din umbră jocul... Eraţi tineri, iar eu prea versat... Îşi înclină uşor capul pe umărul stîng şi-l cercetă pieziş pe Lucian cu o mîndrie care, probabil, sălăşluise multă vreme prin ascunzişurile sufletului său,

iar acum, descătușată, se întinsese vizibil pe chipul veştejit al *gentleman*-ului.

Ascultîndu-l, Lucian simți urcînd în întreaga sa ființă acea curiozitate profesională hărăzită să-l stimuleze, să-i întrețină nealterată dorința de a rezolva cele mai complicate probleme: „Ei, nu eram noi chiar niște novici..." îi replică ofițerul în gînd.

Pantazi urmă :

— Calculasem totul. Eram convins că nu deţineţi probe împotriva mea. Mai știam că Richard Brooke nu are cum să mă denunțe. Și chiar dacă ar fi avut...

Ospătarul aduse coniacul, după care se pierdu printre celelalte mese. Lucian ridică paharul și-l ciocni cu cel de „Cabernet" al lui Pantazi, rostind cu voie bună :

— Bucuros de revedere !

— Nu mai puțin ! ripostă Pantazi cu eleganță. După cîteva înghiţituri de vin, bătrînelul simți nevoia să cocheteze : Cîţi ani îmi daţi ? Rămase surîzător în așteptarea răspunsului.

— În jur de șaizeci, îl flată Lucian.

— Oho ! sări măgulit Pantazi. Șaizeci ! N-ar fi fost rău să-i am. Am șaptezeci bătuţi pe muche. Apropo !... Tăcu brusc, dînd celuilalt de înțeles că se lăsase ademenit de un gînd. În timp ce-l măsura pe Lucian cu insistență, fața-i deveni gravă. Vă întrebaţi, desigur, de ce, cu ce scop v-am deranjat într-un chip atît de misterios ?

— Într-adevăr, spuse Lucian fără șovăire, revederea noastră este cu totul ieșită din comun. Chiar dacă mi-am pus sau îmi pun anumite întrebări în legătură cu invitaţia dumneavoastră, consider firesc ca *deocamdată* să nu-mi pot oferi nici un răspuns.

— Îmi place acest *deocamdată*. În ochii lui Pantazi se aprinse un licăr de satisfacție. Părea mulțumit de cursul conversației. Ridică paharul de vin, își umezi buzele, apoi continuă înviorat :

— Domnule Viziru, în 1952 n-aţi avut împotriva mea nici o probă acuzatorie. Iată că astăzi, după 12 ani, eu în persoană sînt gata să vă pun la dispoziţie mult căutatele probe de atunci. Cam paradoxal, nu-i așa ? Dacă ne gîndim că probele astea pot să mă aducă și acum în fața plutonului de execuţie...

Coniacul, Pantazi, muzica magnetofonului, zarva inegală ca intensitate a restaurantului îi creau căpitanului Lucian senzaţia că datorită uneia din multele minuni ale secolului, alunecase brusc într-o lume ireală.

— Domnule Viziru, nu sînt sau mai exact, n-am fost ceea ce aţi crezut, adică un simplu agent. Vă aduc la cunoştinţă că în 1952 deţineam înalta răspundere de rezident al reţelei „Argus-2".

Lucian încremeni cu paharul în mînă. „Omul ăsta e nebun, gîndea el, sau e..." nu nimeri cuvîntul potrivit să-i împlinească propoziţia. Se pomeni regretînd că nu a fost ceva mai ferm cu Frunză şi că s-a avîntat de unul singur în surprinzătoarea aventură.

Pantazi sesiză crisparea lăuntrică a ofiţerului şi lăsă să-i mijească în colţul gurii un surîs enigmatic.

— *Am fost*, accentuă el reluîndu-şi povestirea. Nu mai sînt, *de atunci*. După ce l-aţi arestat pe Richard Brooke, am fost retras din joc şi înlocuit. Domnule Viziru, am fost un mare spion, se spovedi Pantazi cu o tristeţe sinceră şi sfîşietoare în glas. Am fost ceea ce literatura de specialitate numeşte un *as*... Cu un gest de năduf apucă paharul şi-l goli pe nerăsuflate.

„Nu, nu-i întreg la minte, îşi spuse Lucian, incapabil, în clipele acelea să găsească o altă explicaţie. Oho, nebunii ăştia pot să te bage într-un rahat !" Trecu deodată la o idee şi mai năstruşnică. „Dar dacă m-a atras într-o capcană ?"

Neobservînd starea invitatului său, Pantazi continuă să povestească :

— Şi totuşi, ca rezident al unei reţele de spionaj am fost, la rîndu-mi, înşelat, tras pe sfoară. Închipuiţi-vă că din '52 — anul tragerii mele pe sfoară — *aştept... aştept întruna...*

Lucian făcu un efort să-şi descleşteze gura.

— Şi ce aşteptaţi, domnule Pantazi ?

— Ca stăpînii mei să mă scoată din ţară. Căci ei sînt cei care m-au înşelat — cum să vă spun ? — într-un mod de-a dreptul inexplicabil. Probabil că tot ce o să vă dezvălui o să vi se pară delirul unui nebun... Dacă aţi gîndi astfel, aţi săvîrşi o gravă eroare... Domnule Viziru, aşa cum mă vedeţi, sînt un om bogat. Nu bat cîmpii... Nu,

nu... Sănătatea mea intelectuală și fizică este excelentă. Sînt stăpînul unui seif la o bancă din Elveţia. În el, sub cifru, se găsește închisă toată agoniseala mea de spion de carieră. Am fost însă trădat, înșelat, abandonat în mod umilitor. De-aţi şti ce înseamnă să aştepţi ani în şir agentul care-ţi va bate la uşă, iar tu deschizîndu-i, să-l auzi rostind parola : „Domnule Higgins, Pygmalion vă iubește !"

„Totuși, încotro ţintește ? Unde vrea să ajungă ?" încerca Lucian să ghicească, fascinat de spovedania bătrînului.

După ce amuţi cîteva secunde, Pantazi se aplecă din nou spre ofiţer adresîndu-i-se, de astă dată, pe un ton tainic :

— Domnule Viziru, v-am invitat aici ca să vă propun un tîrg... Da, da, un tîrg.

— Să-l auzim, se învoi Lucian.

— La 23 august 1944, aveam în urma mea aproape zece ani de spionaj. Dacă îi pun la socoteală şi pe cei opt, adunaţi pînă-n '52, ies vreo optsprezece... În tot acest răstimp, am lucrat animat de un singur gînd, acela de a termina meciul în picioare, adică să ies la pensie, să mă retrag în Elveţia, pe malul lacului Leman, pentru a-mi trăi liniştit ultimii ani ai existenţei... E un vis, nu-i aşa, ce ziceţi ? O să mă înţelegeţi şi mai bine, dacă o să vă mărturisesc că activitatea mea de spion m-a adus cu timpul într-o singurătate totală ; nu mi s-a permis să-mi întemeiez o familie, un cămin. Iar acum, la bătrîneţe, m-am văzut adus la condiţia materială a unui simplu economist ieşit la pensie. Eu, care sînt un om bogat, care deţin un seif în Elveţia... N-o să mă credeţi, dar în 1951 era cît p-aci să-mi văd visul împlinit.

Atenţia lui Lucian spori ; se străduia să reţină fiece cuvînt rostit de Pantazi. Mărturisirile acestuia erau din ce în ce mai încărcate cu referinţe ieşite din comun pentru un spion, de care el, ofiţer de securitate încercat, nu se lovise încă.

— Am luat hotărîrea să mă răzbun pe foştii mei stăpîni...

„Ah, uite unde a vrut să ajungă ! se destinse Lucian. Să vedem cum o să sune tîrgul."

— În consecință, ce mi-am propus ? continuă Pantazi, cu vocea debarasată parcă de orice tristețe. Ca paralel cu îndelungata mea așteptare, să încep să-mi urzesc planul răzbunării. Mi-am propus să-l descopăr pe urmașul meu sau pe urmașul urmașului meu. Ei bine, domnule Viziru, Dumnezeu m-a ajutat și de data asta. Căutările mele au fost încununate de succes... L-am găsit... Dacă doriți să știți, și el e un *as*... un as al aceleași puteri străine pentru care am lucrat și eu...

Ca și cînd ar fi vrut să precizeze că a auzit și a priceput bine despre cine era vorba, Lucian interveni :

— Adică vreți să spuneți că ați dat de urmașul urmașului dumneavoastră ?

Clătină aprobator din cap :

— Da, domnule Viziru, nu vă vine să credeți, nu-i așa ? Ei bine, pentru asta v-am invitat aici. Vreau să vi-l dau. Plus... Tăcu preț de cîteva minute, apoi urmă : Plus — vă rog să mă ascultați cu atenție — plus memoriile mele aduse la zi. Toate astea însă cu o singură condiție — să-mi eliberați un pașaport pentru Elveția. Deodată, Pantazi prinse a vorbi precipitat. Știți ce înseamnă ca ani în șir să trăiești în suflet cu o singură speranță ? Cît mai am de trăit ? Un an, doi, hai cinci ! E normal ca barem în acești ultimi ani ai vieții mele să doresc cu ardoare să-mi văd visul împlinit. Am dreptul acesta. Vreau să plec, să-mi trăiesc ultimele zile ca un om bogat, pe malul lacului Leman... Ei, ce părere aveți ?

În așteptarea răspunsului, Pantazi se trase spre spătarul scaunului ; ședea acum drept, ca un călăreț în șa, încîntat de tîrgul născocit de el și propus ofițerului de securitate.

Din obișnuință, Lucian închise ochii și rămase gînditor. „Ce poveste stranie ! Mă mai întreabă ce părere am ! Păi ce părere să am ? Ar fi formidabil să fie așa cum mi-a povestit... Teamă mi-e că-i nebun... Ce să fac cu el ? Ar trebui să-l invit la noi. Poate chiar în noaptea asta... Dar dacă-i sărit de pe linie, nu mă fac de rușine ?“

— A ! Și încă un lucru ? adăugă bătrînul înveselit, îndreptîndu-și mecanic papionul. Să nu vă imaginați că mă puteți păcăli. Vă avertizez că memoriile sînt în afara locuinței mele, într-un loc știut numai de mine.

Ochii lui Lucian se fixară apăsători pe chipul uscat și brăzdat de cute al *gentleman*-ului.

— Așa e, cînd te arzi o dată, sufli și în iaurt, se scuză acesta.

Căpitanul întinse mîna să ridice paharul de coniac, îl duse la nas, trase adînc în piept aroma tare a băuturii, apoi zise :

— Sper că nu așteptați de la mine, chiar în momentul acesta, un răspuns categoric „da“ sau „nu“.

Bătrînul se grăbi să-l liniștească :

— O, desigur că nu ! Știu că trebuie să raportați mai departe șefilor. Problema mea nu-i chiar atît de simplă. Invitîndu-vă, n-am urmărit altceva decît să realizez un prim contact. Mai întîi cu dumneavoastră, pe urmă cu șefii de resort. Iar pentru că ați răspuns cu atîta amabilitate invitației mele, aș dori să vă asigur încă o dată că-i vorba de o pradă grasă.

Fără să lase paharul din mînă, Lucian se interesă unde-l putea găsi în cursul zilei de mîine.

Pantazi surîse vag, enigmatic. Cu mișcări lente, tacticoase, care evident îi provocau plăcere, scoase din buzunarul de la căptușeala hainei un portofel negru, din piele fină, dar cam uzat. Îl deschise ca pe o cărticică și alese dintr-o despărțitură un cartonaș pe care-l întinse ofițerului.

Nu era o carte de vizită tipărită, ci bătută la mașină. „Tiberiu Pantazi, pensionar, str. Plugului nr. 21, București“.

— N-aveți telefon ?

— Nu, răspunse el continuînd să zîmbească enigmatic. Locuiesc cam departe, dincolo de podul Constanța.

Lucian își strecură cartonașul în buzunarul de sus al hainei, mulțumi și, pentru că din punctul său de vedere considera discuția încheiată, îi propuse :

— Dacă vreți, pot să vă conduc acasă...

— Mersi ! Eu o să mai rămîn. „Cabernet“-ul e bun, muzica frumoasă. Zîmbind în continuare, îl amenință patern cu arătătorul, ca și cînd ar fi vrut să-i spună : „Care va să zică vrei să mă conduci ? Mare șmecher mai ești, domnule Viziru !“

— M-aţi bănuit de nu ştiu ce intenţii, zise Lucian. Fie chiar şi pentru o clipă, dar m-aţi bănuit. Nu s-ar spune că intraţi cu prea multă încredere în tîrgul ce mi l-aţi propus.

— Dacă aţi fi fost în locul meu, aţi fi procedat la fel, replică Pantazi fără vreo undă de îngrijorare în glas. Să fim sinceri pînă la capăt. Parcă dumneavoastră nu mă bănuiţi ? Sînt sigur că mă socotiţi nebun. Vă înţeleg şi recunosc că numai un nebun mai poate să propună Securităţii Statului un asemenea tîrg...

— Aşa e ! îi scăpă lui Lucian.

— Vă asigur că sînt întreg la minte, că facultăţile mele mentale sînt la fel de proaspete ca şi în tinereţe.

— Mă bucur, zise ofiţerul cu simpatie. În concluzie, unde doriţi să ne întîlnim ?

— Vă aştept mîine, la ora 12, la mine acasă... Iar dacă pînă la ora 12 nu aveţi nici un răspuns, vă aştept din nou după-amiază, la 6...

— Să vă dau numărul meu de telefon de la minister ?

— Mă mulţumesc cu cel de acasă... Lui Pantazi i se păru că papionul i se strîmbase şi dădu să-l îndrepte. Rîse scurt şi preciză : Glumesc. După ce o să ştiu ce atitudine s-a luat faţă de propunerea mea, o să văd dacă e cazul să vă cer telefonul de la birou.

Răspunsul sincer, vădind în acelaşi timp o perfectă stăpînire de sine, îi plăcu lui Lucian. Întrebă :

— Nu vă e teamă că aş putea să vă cer să mă „însoţiţi“ ?

— N-aţi dovedi prea multă perspicacitate... ceea ce ar echivala pentru mine cu o mare deziluzie... Ce-aţi dobîndi ? Nimic. Dacă acum doisprezece ani m-aţi lăsat în pace din lipsă de probe, nu văd cum le-aţi avea, în prezent... Oricînd pot să contest discuţia noastră din seara asta...

— Judecaţi cu luciditate, îl măguli ofiţerul. Se uită la ceas. O să-mi permiteţi să mă retrag. Vreau să fac plata. Îi făcu semn ospătarului să se apropie. Reţinu cu plăcere că Pantazi nu schiţase nici un gest de a-l opri să-şi plătească consumaţia. Evita astfel un inutil şi penibil schimb de cuvinte. Plăti, apoi ridicîndu-se, spuse : Pe mîine !

Fostul rezident al rețelei de spionaj „Argus—2" îi întinse o mînă uscată, dar puternică.

— Noapte bună, domnule Viziru!

Lucian se îndreptă spre ieșire; pe la mese, consumatorii încă nu se răriseră. Magnetofonul ce ținea cu succes locul unei orchestre le întreținea antrenul. Înainte de a părăsi grădina, îi mai aruncă lui Pantazi o căutătură; acesta îl urmărea fără să se sfiască.

Pe cînd se îndrepta agale în căutarea unui taxi, cineva îl ajunse din urmă și, luîndu-l tandru de braț, îi șopti:

— Singur? Singurel?!

Recunoscîndu-și prietenul, Lucian izbucni plin de voioșie:

— Ptiu! Bată-te norocul să te bată! De unde, naiba, ai răsărit? Ai avut tu tăria asta să te dezlipești de puicuța ta?!

Frunză își retrase mîna de pe brațul celuilalt și luă poziție regulamentară:

— Înainte de toate datoria! Cum era să te las să te avînți de unul singur în noapte?

— Ai venit de mult?

— Cam de multișor.

— L-ai văzut?

— L-am!...

— L-ai recunoscut?

— L-am!

Se opriră la bordura trotuarului.

— Perfect, zise Lucian mulțumit. Așteaptă-l și verifică dacă locuiește pe strada... Scoase „cartea de vizită" și i-o întinse lui Frunză.

— Oho! sări Frunză ca ars. Păi știi unde vine strada Plugului?

— Sînt fericit că știi tu...

— Mi-am stricat noaptea...

Lucian rîse și-l imită:

— Înainte de toate, datoria! Trecînd la un ton serios, adăugă: Să nu-l scapi. Nu-i de glumit... O să afli mîine cînd o să ies la raport care-i baiul. Încă un lucru: să nu te observe... Te-ar recunoaște imediat. Are o memorie diavolească. Ei, băiete, eu mă duc acasă... Pa și pusi!

Traversă în grabă strada îndreptîndu-se spre o mașină.

2

Colonelul Panait își privea amuzat colaboratorii, jucîndu-se în neștire cu un creion al cărui vîrf, ascuţit foarte fin, atrăgea atenţia.

— Dacă înţeleg bine, aţi avut o seară, cum s-ar zice, bogată în evenimente.

Lui Frunză îi scăpă un surîs de om măgulit și se grăbi să răspundă insinuant :

— Exact, tovarășe colonel, pot să vă raportez că în calitatea mea de celibatar, am avut o seară bogată și ar fi fost și mai bogată dacă...

— Lăudăros ca întotdeauna, interveni Lucian.

Panait ridică creionul, semn pentru cei doi că ar fi mai potrivit să nu se angajeze în vreun duel verbal. Cursul discuţiei fiind schimbat din pricina sa, colonelul încercă să pună lucrurile la punct.

— Ni se propune un tîrg, zise el, sincer vorbind, nu văd de ce nu l-am accepta, de ce nu ne-am așeza la masa „tratativelor". Înainte de a raporta tovarășului general, aș vrea și eu să stau de vorbă cu *dumnealui*. Pantazi... Reţeaua „Argus-2"... Richard Brooke — „spionul fantomă"... Ce mai ! Copilăria noastră ca ofiţeri de securitate. Zîmbi melancolic. Pantazi... Mi-l amintesc foarte bine. Pe ruinele reţelei „Argus-2", același „Centru" a organizat reţeaua „Venus", pe care am anihilat-o. Cine știe cu ce noutăţi ne pică Pantazi ! Panait își scosese haina, și-o așezase pe spătarul fotoliului, iar acum își lărgea cu o mînă nodul cravatei. E cald... Ce mai, acum e ora unsprezece...

— Vă amintesc că i-am făgăduit un răspuns pînă-n douăsprezece, preciză Lucian.

Panait puse tacticos creionul pe suprafaţa biroului și-l răsuci brusc ca pe un titirez. Fără a-și ridica ochii de la „jucărie", propuse :

— Cheamă-l la telefon !

— N-are.

— Incredibilă chestie... Colonelul își ridică pentru cîteva secunde privirile. Un om ca el să se lipsească de telefon ! Mă rog... Nu rămîne decît să vă deplasaţi la domiciliul lui. Luaţi-l pe Vasiliu cu voi, știu că-i un șofer cu care vă împăcaţi excelent.

— Bătrînul locuiește tare departe, își aminti Frunză de „plimbarea" sa nocturnă.

— Ei lasă, că nici eu nu vă trimit pe jos pînă acolo. Invitați-l pe Pantazi aici. Bineînțeles, în numele meu. „Titirezul" se opri din rotație, redeveni creion.

Descifrînd „mesajul", Lucian întrebă :

— Ne permiteți să ne retragem ?

Ridicîndu-se în picioare, Panait îi răspunse cu veselie :

— Vă permit să înaintați, nu să vă retrageți.

— Pe aici ! Așa, acum prima la dreapta, îl îndruma Frunză pe șofer.

Mașina intră încet pe o stradă îngustă și prost pietruită, cu căsuțe vechi, semițărănești. Vasiliu se plînse :

— Întotdeauna mă vîrîți pe niște drumuri... Doamne ! Doamne ! Îmi distrug „căruța".

Deși conducea cu viteză redusă, „Volga" se „hurduca" violent.

— Bucureștiul de altă dată, nene Vasiliu, rîse Frunză. Căsuțe cu grădină, cu cișmele-n poartă. N-au canalizare, dar te uită ce tei frumoși cresc pe aici !

— Asta-i strada Plugului ? Lucian ședea pe bancheta din spate avînd mereu înaintea ochilor ceafa puternică a lui Frunză.

— Asta-i ! E bine brăzdată, nu-i așa ?

— Opresc direct la „*21*" ? vru Vasiliu să știe.

— Da.

— Uite, aici ! arătă Frunză după ce mai parcurseră vreo zece metri.

Mașina opri în dreptul unui gard înalt cît un stat de om și care nu lăsa trecătorului posibilitatea de a iscodi curtea sau, mai precis, grădina lui Pantazi. Cei doi ofițeri coborîră. În dogoarea zilei strada era aproape pustie. Doar o femeie, care umplea la o cișmea găleata cu apă, se uita curioasă în direcția mașinii.

— Aici a intrat, își informă Frunză colegul.

Lucian văzu pe poartă o tăbliță : „ATENȚIE ! CÎINE RĂU. SUNAȚI !" În ciuda îndemnului, apăsă clanța — poarta se dovedi bine închisă. În aceeași clipă „cîinele rău" se „declanșă", începu să latre răgușit și să se zbată

în lanțul de care era probabil priponit. Se auzi apoi o voce subțire de femeie :

— Cine-i ?

— Oameni buni ! răspunse Lucian amintindu-și cu cîtă suferință în glas îi vorbise Pantazi despre singurătatea sa.

Le deschise poarta o femeie măruntică la trup, cu fața lac de sudoare. Cînd dădu cu ochii de cei doi bărbați și, mai cu seamă, de mașina acestora, se fîstîci. Spăla pesemne rufe, căci șorțul petrecut în jurul rochiei vechi și decolorate era ud.

— Cu domnul Pantazi... i se adresă Lucian amabil.

— Cu cine ? Ochii ei se deschiseseră larg a mirare.

— Cu domnul Pantazi... repetă ofițerul.

Femeia apucase șorțul și începuse să-și șteargă mîinile mîncate de sodă.

— Nu locuiește nici un Pantazi aici, explică ea înghițindu-și saliva.

Lucian îi aruncă lui Frunză o privire întrebătoare. Acesta, la rîndu-i, uluit de ce-i fusese dat să audă, interveni :

— Nu-i numărul 21 ?

— Da !

— Strada Plugului ?

— Strada Plugului... Locuiesc pe strada asta de mai bine de treizeci de ani, da' să știți că nici un Pantazi nu locuiește p-aci... Gospodina apucase poarta gata s-o închidă în nasul celor doi.

— Mă rog... Și cine locuiește aici ? se interesă Lucian.

— Familia Manoliu... Eu cu soțul meu... Da' dumneavoastră cine sînteți ?

Lucian își privi dojenitor colegul, ca și cum lui i s-ar fi datorat încurcătura.

— Doamnă, se adresă Frunză prietenos, eu în persoană l-am condus ieri acasă pe domnul Pantazi... L-am văzut cu ochii mei intrînd pe poarta asta. Ba mai mult, cîinele nu era legat, a venit la el, s-a gudurat și nu l-a lătrat...

Doamna Manoliu nu rămase insensibilă la amănuntele oferite de Frunză :

— La ce oră ? se interesă ea, bănuitoare.

— Să fi fost în jur de două noaptea... E vorba de un bătrînel îmbrăcat într-un costum crem, cu papion.

— Păi, aşa să şi spuneţi, reacţionă gospodina. De unde aţi scos că-l cheamă Pantazi ?... E în gazdă la noi... Nu-l cheamă Pantazi... Da' dumneavoastră cine sînteţi ? reluă ea întrebarea pusă înainte.

Iritat de cîte îi fusese dat să audă în cîteva minute, Lucian îi prezentă legitimaţia adăugînd :

— Sîntem de la Securitate...

Femeia cercetă neîncrezătoare actul şi spuse şovăitor :

— Ştiţi... soţul meu nu-i acasă...

— Nu de el avem nevoie, ci de chiriaşul dumneavoastră, o lămuri Lucian. Ne şi aşteaptă...

— Vă aşteaptă, ziceţi ? ! Ochii femeii se rotunjiră iarăşi. Apucă nervoasă şorţul ud, dînd să-şi şteargă mîinile, dealtfel uscate. Curios ! Foarte curios ! Vă aşteaptă ? Aţi întrebat de...

— Doamnă, poate ne invitaţi în curte, să nu stăm, ca la ţară, în poartă.

Instinctiv, făcu un pas îndărăt, să-i vadă parcă mai bine.

— Ştiţi, sînt singură acasă. Soţul meu o să supere.

Se dădu totuşi în lături, lăsîndu-i să intre. Dulăul priponit prinse din nou să latre şi să se zbată în lanţ. „Taci, Mişule, taci !“ îi porunci stăpîna să se potolească şi „Mişu“, după ce hămăi supărat că nu era lăsat să-şi îndeplinească rosturile, capitulă întinzîndu-se cît era de lung pe cele patru labe.

O potecă de ciment, trecînd pe sub un umbrar clădit gospodăreşte din viţă-de-vie, se oprea în pragul unei marchize. Dintr-o privire îţi puteai da seama că ai de-a face cu o casă de oameni harnici. Se opriră tustrei în dreptul treptelor ce urcau spre marchiză.

— Doamnă Manoliu, ne interesează chiriaşul dumneavoastră, deschise Lucian discuţia.

— V-am spus că nu-l cheamă Pantazi...

— E acasă ? insistă Lucian.

— Asta e, că nu-i acasă. A plecat... I se părea că o luase gura pe dinainte. Se încruntă şi tăcu brusc.

— Unde a plecat ?

— Veniţi mai tîrziu, cînd o fi *bărbatu-miu* acasă. Ce ştiu eu cu mintea mea de femeie ? ! se umili ea, sperînd că astfel va scăpa de musafirii nepoftiţi.

Frunză însă interveni :
— Deci chiriaşul e un bătrînel ?
— Da.
— Îmbrăcat într-un costum crem ?
— Da.
— Cu părul rar, pieptănat peste cap cu cărare ?
— Da.
— A venit aseară acasă după miezul nopţii ?
— Da.
— Şi cum îl cheamă ?
— Datcu Vasile...
— Cînd a plecat de acasă ?

O umbră de îngrijorare se înstăpîni pe faţa ostenită a femeii. Se uita la Lucian căutînd parcă un sprijin.

— Doamnă Manoliu, îi vorbi şi Lucian pe un ton cald, prietenos. N-am venit întîmplător aici. Ne-a invitat chiar chiriaşul dumneavoastră. Se uită la ceas. E ora douăsprezece, n-am întîrziat decît zece minute.

— Dacă la domnu Datcu vă gîndiţi, atunci trebuie să vă spun că a plecat cu noaptea-n cap.

Frunză simţi brusc nevoia să fumeze. Îşi aprinse o ţigară ; gesturile îi fură scurte şi nervoase.

— Fiţi ceva mai explicită, îi ceru Lucian.

— Zău, veniţi cînd o fi *bărbată-miu* acasă... propuse ea din nou.

— O să venim şi atunci, o linişti Frunză. Dar vrem şi acum să ştim ce s-a petrecut cu domnul Datcu după ce a venit acasă.

— Ieri era duminică, nu-i aşa ? Către seară, domnu' Datcu a plecat de acasă... Să fi fost şase şi un sfert... şi jumătate... Ne-a spus că iese în oraş, că se duce la şosea să se plimbe şi că s-ar putea să vină acasă mai tîrziu decît alte dăţi. Ştiţi, ori de cîte ori vine de la Roşiorii de Vede la Bucureşti şi trage la noi, îi place să se plimbe... De, ca pensionarii ! Doamna Manoliu zîmbi unui gînd ştiut numai de ea. Da' numai ce a plecat în oraş că ne-am şi pomenit la poartă cu doi bărbaţi. Nu eu am stat de vorbă cu ei, ci *bărbată-miu*. D-aia...

— S-au interesat de Pantazi sau de Datcu ? vru Lucian să ştie.

— De domnu' Datcu... Ca şi dumneavoastră, şi cei doi erau cu o maşină... Cînd *bărbată-miu* le-a spus că domnu' Datcu s-a dus să se plimbe, dînşii ne-au lăsat un plic cu rugămintea să i-l predăm lui...

Frunză întrebă :

— Un plic închis ?

— Închis, preciză ea, nedumerită de curiozitatea musafirului. Tare ne-am mirat... Îl ştim de mult pe domnu' Datcu... E singur, n-are familie, n-are neamuri... Nici la Roşiori n-are neamuri. ...Nu-l caută nimeni, nici scrisori nu primeşte.

Cuprins de dorinţa de a afla mai repede anumite amănunte, Lucian interveni :

— Cind i-aţi dat plicul ?

— Cînd a venit acasă, după miezul nopţii. L-am aşteptat şi i-am povestit de cei doi care-l căutaseră.

— S-a bucurat ? S-a întristat ?

— A deschis plicul în prezenţa dumneavoastră ? completă Frunză întrebarea colegului său.

— Nici nu s-a bucurat, nici nu s-a întristat, îi lămuri doamna Manoliu. Chiar am vorbit de treaba asta cu *bărbată-miu*. „Uite, dragă, primeşte şi el o dată o scrisoare şi nu se bucură !" Cît am stat cu dinsul n-ai deschis-o...

— Pe urmă ce s-a mai petrecut ? o încurajă Lucian stăpînit de aceeaşi nerăbdare.

— Ce să se mai petreacă ? Eu m-am dus la culcare. Cind m-am sculat dimineaţa, am ieşit în curte. Ştiţi, din curte se vede în odaia domnului Datcu... fereastra era deschisă... Mă uit în odaie — şi văd că aşternutul e neatins... M-am întors şi am intrat fuga în odaie. Acolo, am găsit pe masă un bileţel...

— Unde-i bileţelul ?

— În odaie l-am lăsat...

— Doamnă Manoliu, vă rog să ne arătaţi camera domnului Datcu.

Doamna Manoliu porni înainte. Din marchiză dădură într-un hol, iar de acolo într-o cameră scăldată toată în lumina soarelui. Prin fereastră se vedea grădiniţa gospodăriei.

— Asta-i biletul !

Lucian îl văzuse de cum intraseră. Ceru permisiunea să-l citească. Imboldit de aceeași curiozitate, Frunză veni lîngă el.

Stimate domnule Manoliu, scria Pantazi alias Datcu, *scrisoarea ce am primit-o mă pune într-o situație delicată. Trebuie să mă înapoiez la Roșiorii de Vede, unde s-a petrecut ceva foarte grav. Și cum există un personal chiar acum în zori, mă văd nevoit să plec fără a vă mai vedea și a vă da cuvenitele lămuriri. Scuzați-mi indelicatețea. Vă mulțumesc pentru admirabila Dv. ospitalitate. Ați fost pentru mine ca o familie. Nu cunosc pe lume multe gospodine ca minunata Dv. soție căreia acum, la despărțire, îi sărut respectuos mîinile trudite. Vă doresc multă sănătate.*

Cu stimă și recunoștință

VASILE DATCU

Recitind bilețelul, Lucian se mohorî de-a binelea ; fără îndoială că se aflau în fața unei scrisori de adio. Îi trecu bilețelul lui Frunză, iar el, supravegheat de stăpîna casei, își roti privirile prin încăpere.

— A plecat cu toate lucrurile ?

— Nici n-avea prea multe, îi relată femeia. S-a întîmplat ceva ?

Lucian nu-și ascunse starea sufletească confuză care-l frămînta. Dacă *s-a întîmplat ceva ?* Putea oare să-i mărturisească doamnei Manoliu că bătrînul, *gentleman*-ul Pantazi, îl vîrîse într-o situație ridicolă, din care, fără doar și poate, va ieși cu capul în jos, rușinat. Că nu greșea în deducțiile sale, o confirma însuși biletul lăsat familiei Manoliu. Știa doar că la ora 12 urma ca el să-și facă apariția pe strada Plugului nr. 21 ; manierat cum era, s-ar fi cuvenit să-i lase cîteva rînduri, să se scuze sau poate să se explice într-un fel sau altul. Evident, își bătuse joc de el: nici măcar nu-i dezvăluise sub ce nume locuia la familia Manoliu.

— Doamnă, dați-ne voie să ne uităm în șifonier...

Rugămintea lui Frunză îi aminti lui Lucian de obligațiile ce decurgeau acum, în mod firesc, din situația găsită la „fața locului".

Doamna Manoliu își dădu consimțămîntul: deschise chiar ea șifonierul, ca și cînd ar fi urmărit să le declare celor doi ofițeri că nu avea nimic de ascuns.

— Nu venea niciodată la noi cu prea multe lucruri, îi informă ea.

Rafturile șifonierului erau goale. Lucian se îndreptă spre fereastra deschisă a camerei. Perdeaua era dată la o parte. În grădinița bine îngrijită, sub un gutui înflorit, se zăreau o masă și cîteva scaune. „E plăcut să iei masa afară, la umbra pomilor", își spuse Lucian cu gîndul la Pantazi. Se răsuci și o întrebă pe femeie :

— Sînteți sigură că locatarul dumneavoastră domicilia la Roșiorii de Vede ?

— Ei, asta-i bună ! izbucni ea cu un tupeu pe care Lucian nu-l bănuise. Da' mata ce crezi, că noi ne jucăm cu legea ? ! Dacă sînteți de la Securitate, n-aveți decît să controlați... Ori de cîte ori a stat la noi, i-am făcut la miliție fișă de flotant. Noi sîntem în regulă.

— Acum i-ați făcut fișă ? întrebă Frunză.

— Da' cum altfel ? ! Că ne-a spus că o să stea mai mult de o lună... Ținem de a *paișpea*... puteți controla... Are mai bine de patru săptămîni de cînd a venit...

— Îl cunoașteți de mult ?

— Păi să fie vreo șase ani.. Într-o seară, la Călimănești, s-a lipit de noi... noi de el. Noi singuri... El singur, n-are familie. Și uite așa ne-am împrietenit.

— Cum își petrecea timpul ? o chestionă și Frunză.

— Păi cum să și-l petreacă ? Pe chipul ei se deslușea limpede o plictiseală adîncă ; îi părea rău că deschizîndu-le poarta se legase la cap fără s-o doară. Mai ieșea omu' la plimbare... mai la un film, mai la o fleică... Mai și scria omu'...

— Scria ? ! nu putu Lucian să-și stăpînească o exclamație de mirare.

— De ce nu ? se revoltă doamna Manoliu, de parcă ofițerul ar fi contestat faptul că Pantazi alias Datcu știa să scrie. Vedeți masa din mijloc ? O punea acolo, la fereastră, și se așeza la scris...

Lucian își aminti de ceea ce Pantazi numise „memoriile mele" și senzația că fostul rezident își bătuse joc de el spori.

— Zicea că vrea să devină scriitor... *Bărbată-miu* făcea haz pe seama lui... „Că unde am ajunge, zicea, dacă toți pensionarii s-ar apuca să scrie cărți".

— Chiar așa, îi dădu Frunză dreptate. Vizite primea?

— V-am spus doar. N-avea pe nimeni...

— Nici poștă nu primea ?

— Cînd vă spun că n-avea pe nimeni ! se supără gazda. Vorbesc românește, nu turcește. Vă spun, n-avea pe nimeni !

— Da' cei doi domni de aseară ? o contrazise Lucian.

— Eeei, erau niște domni foarte bine ! se arătă ea măgulită de musafirii din ajun. Eleganți... cu o mașină elegantă. Deodată, amintindu-și de întrebarea ofițerului, adăugă : Atîta om l-a vizitat în cei șase ani de cînd ne cunoaștem și trage la noi...

Lucian se mai uită în jur, apoi apucîndu-l pe Frunză de cot, se îndreptă spre ușă. Cînd ajunseră în curte, „Mișu" izbucni într-un lătrat fioros, însă doamna Manoliu nu se mai osteni să-l potolească.

— Cînd îl găsim acasă pe soțul dumneavoastră ?

— După-masă, de la cinci încolo...

Lucian mulțumi, iar femeia răsuflă ușurată că, în sfîrșit, scăpase de musafiri și se putea întoarce la albia de spălat rufe.

În stradă, Vasiliu îi aștepta stînd de vorbă cu un băiețandru de vreo unsprezece ani. Își concedie interlocutorul și trecu la volan, în timp ce Lucian și Frunză se așezară amîndoi pe bancheta din spate.

— Încotro ? întrebă șoferul uitîndu-se în oglinda retrovizoare de deasupra capului.

Frunză se întoarse cu fața spre colegul său, căzut într-o stare de prostrație. Zise :

— Am impresia că ne gîndim la unul și același lucru.

Lucian răspunse din vîrful buzelor :

— Grăiește !

— Circa *paișpe...*

— Exact. Înainte de a ne întoarce la sediu cu frumoasa veste, e bine să trecem și pe acolo.

Șoferul auzise, așa că porni mașina. Ceru încă o confirmare :

— La *paișpe ?*

— Ştii unde e?

Vasiliu dădu din cap. Puţin mai tîrziu, ieşi pe un drum mai bun. Şi pentru că cei doi tăceau, Vasiliu începu să povestească cu voioşie:

— L-aţi văzut pe puştiul ăla? Zece ani are...! E deştept foc! La vîrsta lui, ştie toate tipurile de maşini, caracteristicile lor tehnice. Mă, îi zic, tu ce vrei să devii, că le-ai învăţat aşa pe de rost? Ce credeţi că-mi răspunde?

Frunză se hazardă să ghicească:

— Constructor de automobile!

— Aş! rîse Vasiliu. Agent de circulaţie. Printre altele, mi-a povestit că ieri un „Opel" a oprit exact pe locul unde am oprit şi noi!

Lucian deveni curios, iar şoferul surprinse în oglindă tresărirea căpitanului.

— Un „Opel" ultimul tip, cu iniţialele corpului diplomatic... Din limuzină au coborît doi bărbaţi care au intrat în curte... N-au stat mult.

— Nu-i rău... aprecie Frunză căutîndu-l din priviri pe Lucian...

— Ţi-a mai dat şi alte amănunte?

— Bineînţeles, se bucură Vasiliu, simţind că devenise dintr-o dată de folos şi altfel decît şofînd. A reţinut culoarea maşinii, numărul... că puştiul se exersează ca agent de circulaţie. Spunea: „Un agent de circulaţie trebuie să-şi formeze memoria". Un „Opel" albastru închis... iar număru... Vasiliu spuse un număr pe care Frunză şi-l notă imediat într-un carneţel.

— E cam „construită" povestea asta cu maşina. Un „Opel" C. D.! Pe străduţa asta de mahala! gîndi Lucian cu glas tare.

— Adică nu-l credeţi pe puşti? sări Vasiliu, de parcă l-ar fi călcat cineva pe bătătură.

Lui Lucian îi plăcu reacţia şoferului şi zîmbi.

— Nu-i vorba de puşti...

— Atunci nu mă bag, conchise Vasiliu şi pînă la circumscripţia 14 nu mai scoase o vorbă.

— Intru eu, cred că n-are rost să vii şi tu, se propuse Frunză în clipa în care maşina opri în dreptul miliţiei. Mai fumez şi o ţigară.

Lucian fu de acord ; își urmări prietenul pînă ce-l văzu trecînd pragul clădirii. „Ce aiureală ! își spuse rămînînd singur cu gîndurile sale. Înaintea ochilor îi răsări Pantazi, așa cum îl redescoperise în ajun, cu sticla de „Cabernet“ în față. „Cine dracu m-a pus să ies din casă și să răspund invitației lui ? !“ Un sentiment vag de vinovăție își croia încet și sigur drum în sufletul său. „Eu am stîrnit toată aiureala asta... căci aiureală e... Mă cheamă în strada Plugului, ca să aflu ce ? Că nu-i domiciliul său stabil... Că mai beneficiază de o identitate... Că și-a luat rămas bun de la bunele sale gazde, și asta datorită unor inși care au descins dintr-o mașină aparținînd corpului diplomatic... Nu, nu, prea e cusut totul cu ață albă, ca să nu sune a bătaie de joc... a păcăleală..., a răzbunare. Ce ambasadă s-ar fi încumetat să se afișeze atît de ostentativ în raporturile cu chiriașul doamnei Manoliu ?“ Cu un gest încărcat de furie, își scoase din buzunar punga de bomboane de mentă și-și aruncă în gură una. Pe Vasiliu, gestul reflectat în oglindă îl amuză. Se manifestă însă discret. „În toată aiureala asta, continua Lucian să se frămînte sugînd bomboana, un singur element mai are legătură cu cele discutate aseară cu Pantazi... Memoriile ! Obiectul tîrgului... Scria, deci... Visa să devină „scriitor“. Da' de unde pot să știu eu că își scria memoriile și nu altceva... Poate un roman. De ce nu ? Aiureli, aiureli... Și-a bătut joc de mine... De noi... Cu ce scop ?“

Rîsul scurt și stăpînit al șoferului îl obligă pe Lucian să-și întrerupă șirul gîndurilor.

— De ce rîzi, nea Vasiliu ?

— Ia și eu ca prostu', încercă șoferul să se eschiveze de la un răspuns sincer.

— Nu ține, nea Vasiliu ! Ia spune mata adevărul și numai adevărul.

— Păi ce facem, tovarășe căpitan, de pe acum începem să vorbim de unul singur ?

Lucian zîmbi, dar fără bucurie.

— V-am văzut în oglindă, preciză Vasiliu. Aha, iată că vine și tovarășul Frunză.

Frunză venea în pas alergător. Trase portiera și se aruncă pe banchetă lîngă prietenul său.

— La sediu ! ordonă Lucian.

— Doamna Manoliu nu ne-a mințit, raportă Frunză după ce mașina se porni. Poftim! Îi întinse carnețelul. Lucian, bîntuit din nou de o stare confuză de vinovăție, luă carnetul și citi următoarele date cu privire la chiriașul doamnei Manoliu

Numele: Datcu
Prenumele: Vasile
Prenumele părinților: Tudor, Maria
Născut în 1894, ianuarie 15, orașul: Roșiorii de Vede
Starea civilă: Necăsătorit
Domiciliul: Or. Roșiorii de Vede, str. Mare nr. 56
Data eliberării: 1956, mai 3
Seria X nr. 737188

Urmau înșiruite toate vizele de flotant luate de la miliție de familia Manoliu. Prima viză era datată octombrie 1958, iar ultima fusese obținută la 5 iunie, deci de mai bine de treizeci de zile.

Cînd Lucian îi înapoie carnetul, Frunză fu mișcat de fața înnegurată a prietenului său.

— Ce-i cu tine?

— Cum ajungem la sediu, o să telefonăm la Roșiorii de Vede... O confirmare a organelor locale se impune, vorbi Lucian apăsat, făcînd abstracție de întrebarea lui Frunză.

Restul drumului îl parcurseră într-o tăcere funebră.

3

— Desigur, ne-am interesat de îndată la Roșiorii de Vede. Ni s-a răspuns: cetățeanul Vasile Datcu nu figurează în evidența lor. Iar ca să ne sprijine pînă la capăt, au verificat și la arhivele de Stare Civilă. Rezultatul este clar: nici un Datcu Vasile, fiu al lui Tudor și al Mariei nu s-a născut la 15 ianuarie 1894 la Roșiorii de Vede...

Raportul căpitanului Lucian fu scurt și concis. Cît timp vorbise, încercase să surprindă privirea colonelului Panait, dar acesta, contrar obiceiului său, se lipise de spătarul scaunului, își încrucișase brațele la piept școlărește, iar după primele cuvinte ale raportului închisese ochii, de parcă raportul l-ar fi adormit. Nu-i deschise nici după ce Lucian tăcuse, iar în încăpere se așternuse o tăcere

neobişnuită pentru ceasul acela de ziuă. Încurcat, Lucian îşi întrebă din priviri prietenul : „Ce facem ?“ Frunză se hlizi, îi arătă ostentativ pachetul de ţigări, bricheta, adică : „Ce să facem ? Stăm, mai fumăm“. Lucian îl înjură din vîrful buzelor. În clipa următoare, colonelul deschise ochii şi, iscodindu-şi dojenitor subalternii, vorbi :

— Mda ! Cînd o să deveniţi voi bărbaţi în toată firea, maturi ?

Frunză se prefăcu jenat şi-şi lăsă capul în piept. Lucian se „înecă“ şi tuşi încurcat. Urmărindu-le joaca, colonelul se aplecă spre masă. Lîngă un dosar închis şi neverosimil de subţire, se afla un pahar de plastic cu o mulţime de creioane colorate în el. Panait alese unul verde, după care îi informă :

— Cît timp aţi fost plecaţi, am cerut de la arhivă fişa lui Pantazi. Din verificările întreprinse de noi în 1952, anul de graţie al afacerii „spionului-fantomă“ Richard Brooke, a rezultat că identitatea lui Pantazi Tiberiu era reală. Nu s-a folosit de nici un act fictiv. Deschise mapa şi citi ceea ce scrisese pe o coală de hîrtie : *Pantazi Tiberiu, fiul lui Nicolae şi al Tincăi, născut la 23 martie 1894, în comuna Cornu, judeţul Prahova... Domiciliat în 1952 pe strada Herescu Năsturel nr. 11...*“ Dar iată că mai are o identitate, şi asta acum — Panait închise dosarul uitîndu-se la Lucian — cînd ţi-a mărturisit că nu mai acţionează, că a fost scos pe tuşă, că aşteaptă într-una să fie scos din ţară, să ajungă în Elveţia...

Cuvintele sale nu sunau a reproş, ci urmăreau doar să pună în lumină o constatare înregistrată peste ani.

— De ce oare în discuţia de aseară, continuă el agitîndu-şi creionul, cînd ţi-a indicat un domiciliu flotant, ţi-a ascuns faptul că trăieşte sub o altă identitate ? De ce a avut nevoie de toată stratagema asta ?

Panait îşi îndreptă spatele. Deşi fereastra era deschisă, iar ventilatorul fixat într-un colţ al încăperii bîzîia fără contenire, în încăpere era cald, şi faţa colonelului era lac de sudoare.

— Dacă îmi permiteţi, tovarăşe colonel, aş pune întrebarea : în general, de ce, cu ce scop, ne-a alarmat ? Lucian zîmbi dezolat. Doar aşa, în sine, ca să ne dezvăluie că mai deţine o identitate ? Vedeţi şi dumneavoastră... Vocea

căpitanului Lucian crescu în intensitate. Scoase din portofel „cartea de vizită“ a bătrînului și o puse pe masă. Aici scrie negru pe alb : Tiberiu Pantazi, pensionar, strada Plugului nr. 21. De ce n-a scris cealaltă identitate ?

Frunză începu să-și plimbe pe suprafața mesei pachetul de țigări, atrăgînd astfel atenția asupra sa.

— Iată-ne ajunși la mobilul acțiunii. Totul pare absurd. Mă întreb chiar dacă nu cumva avem de-a face cu un psihopat...

— Ce-i drept, recunoscu Lucian, și mie, la început, mi s-a părut că nu-i întreg la minte.

Colonelul interveni, ușor nemulțumit de cursul discuției.

— Adică a aruncat un pietroi, iar noi, *deștepții*, ne aruncăm să-l scoatem ?

Lucian se simți cu musca pe căciulă și sentimentul acela de vinovăție care-l mai încercase își scoase iarăși gheara.

— Dați-mi voie, tovarășe colonel, propuse Frunză, să mă retrag pentru vreo zece minute și să mă interesez dacă un oarecare Tiberiu Pantazi — mi-am notat datele — mai figurează la *evidență*.

Ca și cînd nu i-ar fi auzit propunerea, colonelul urmă :

— Deci fiind psihopat, deci nefiind întreg la minte, au sosit la el doi inși, și nu cu o mașină oarecare, ci cu una a Corpului diplomatic ? Cu ce scop ? Să-l bage în „cămașa de forță“ și să-l transporte ca pe un nobil, la *Central ?*

Impulsionat parcă de propriile cuvinte, Panait se ridică iute de pe scaun și se duse la birou, unde ridică receptorul unui telefon intern.

— Alo ! Petrescule, tu ești ? Bună ! Ei, ce să fac ? Cozonaci ! Am o rugăminte. Interesează-te, în evidență, la circulație, dacă există un *Opel* albastru cu numărul 421... Hai ! Te rog...

Reveni la locul său ; nu era supărat, așa cum își închipuise Lucian atunci cînd îl auzise vorbind la telefon, ci doar nemulțumit.

— Băieți, ce dracu', atîta lucru s-ar fi cuvenit să învățăm de pe urma experiențelor noastre, li se adresă colonelul, că inamicul din umbră — atunci cînd urmărește un scop — nu ne construiește situații logice... Voi, gata, ați și tras concluzii — psihopat, dement... Apoi, amintindu-și pe neașteptate de propunerea lui Frunză, i se adresă : Bine,

du-te! dar în zece minute să fi înapoi cu răspunsul în dinţi...

— 'Nţeles! Frunză zvîcni catapultat parcă, îşi adună de pe masă pachetul de ţigări, bricheta şi ieşi în grabă.

— Ce-i cu tine?

Lucian îşi ridică fruntea şi se uită fără să clintească în ochii şefului.

— Îmi reproşez că n-am acţionat cu mai multă fermitate într-o anumită direcţie. Nu trebuia să-i dau drumu, aş fi făcut foarte bine, dacă l-aş fi reţinut...

— Şi ce-ai fi obţinut? După o pauză, adăugă: Nimic... Pantazi s-ar fi supărat şi n-ar fi scos o vorbă, iar noi tot n-am fi avut nici o probă împotriva sa. Numai în aparenţă ai fi acţionat corect. Nu-ţi dai seama că astăzi ştim despre Pantazi mult mai multe lucruri decît ieri? 1: Şi-a scris memoriile. 2: Că mai are o identitate. 3: Că a fost căutat de doi inşi, membri ai Corpului diplomatic. Panait se înveseli: Şi unde mai pui că ziua încă nu s-a încheiat.

Ţîrîitul telefonului le întrerupse discuţia. Din doi paşi Panait fu la birou.

— Da! Eu sînt. Ai căutat? Bravo, operativ mai eşti, Petrescule!... Te ascult!... Da... Sigur? Iartă-mă! Automatism verbal... Îţi mulţumesc.

Lăsă receptorul să-i cadă în furcă apoi reveni la locul său mai înveselit decît se ridicase.

— Poftim! Mai ştim un lucru. Nu există nici un „Opel C.D." albastru, cu numărul 421... Vezi?

Lucian înregistră cu plăcere părerea colonelului, totuşi senzaţia neplăcută de vinovăţie că tot ce se declanşase în ultimele şaisprezece ore se datora unei greşeli săvîrşite de el, continua să-i stăruie în suflet. Se mulţumi să răspundă:

— Reţin că trebuie să punem sub urmărire un „Opel" albastru...

— Exact... Căpitane. Panait îşi aşeză mîna pe braţul lui Lucian. Te asigur că nu sînt supărat pe tine.

— Generalul, îşi trădă Lucian neliniştea, ce părere o să-şi formeze acum despre mine?

— Hai că eşti prost! izbucni cu veselie colonelul tocmai în momentul în care uşa se deschise. Poftim, s-a şi întors!

Frunză ținea între degete o foaie ruptă dintr-un bloc-notes. Privindu-l, Lucian încercă să ghicească dacă venea cu o veste bună. Nu izbuti.

— Șezi, îl îmbie colonelul.

Abia după ce luă loc, Frunză raportă laconic :

— Tiberiu Pantazi domiciliază pe strada Vasile Lupu, la numărul 171, etajul 6, apartamentul 32.

Cîteva minute trecură în tăcere... Doar bîzîitul ventilatorului plutea ca un sunet surd ce făcea corp comun cu tăcerea.

— Bine ! zise Panait într-un tîrziu uitîndu-se la ceas. Iată, de asta îmi place mie să acționăm vara... Zilele sînt mai lungi, nu-i așa ? Uite, acum e abia trei și un sfert. Duceți-vă mai întîi la masă, apoi o să vă deplasați în Vasile Lupu... Ar fi bine ca înainte de a bate la ușa casei lui, să inițiați o incursiune de recunoaștere... Căută ochii lui Lucian și zise apăsat, nu fără un aer de mister : Iar dacă-l găsiți, îl invitați aici... S-a înțeles ?

— Înțeles, tovarășe colonel, răspunse Lucian ridicîndu-se în picioare.

— Aștept raportul !

II

Adio, domnule căpitan !

1

În mașină, Frunză făcu tot felul de presupuneri. „Nu, n-o să dăm de el. „Dacă nu l-am găsit pe Plugarului, de ce o să-l găsim acasă ? Tu n-ai văzut ce frumoasă scrisoare de adio i-a lăsat doamnei Manoliu ? A scăpat basma curată în 1952. Ce i-o fi venind. Îi place lui ca după un număr de ani să intre iarăși în joc." Rîse, arătîndu-și parcă ostentativ dantura albă și puternică.

Total absent la „temerile“ prietenului său, Lucian exclamă pe neașteptate :

— Aoleu, nu i-am dat Liei un telefon !

Abandonînd tema „Pantazi“, Frunză deveni zeflemitor !

— Vezi, asta-i diferența dintre noi...

— Care ? întrebă fără viață Lucian.

— Eu n-am probleme din astea. Sînt liber... Telefonez cînd și unde-mi place. Repetă fericit : N-am probleme...

Șoferul interveni încredințîndu-l :

— O să aveți, tovarășe căpitan, o să aveți !

— Ia te uită... sînt atacat pe două fronturi ! strigă el bucurîndu-se că și nea Vasiliu intrase în joc. Uitîndu-se pe geam, descoperi strada, trecătorii și reveni, într-un fel, la subiectul lor : Lumea asta, trecătorii ăștia ! Uite ăla cum o sărută pe aia în plină stradă, fără jenă. Iar noi ? Era instalat în față, lîngă șofer. Socotind că Lucian ar fi fost obligat să-i răspundă, se răsuci spre el.

— Iar noi, ce ? replică Lucian.

— În plin război din umbră... Sîntem niște eroi, glumi el, și nimeni dintre trecători nu știe în ce ne avîntăm.

— E mai bine așa, aprecie Lucian.

— De ce ? Mirarea lui Frunză era sinceră.

— Altfel, ar da cu toții buluc pe Vasile Lupu să vadă cum arată un sector al unui front din umbră.

— Noroc că mai sînt și scriitori pe lumea asta, aminti șoferul. Din cărțile lor, mai află și nevastă-mea pe unde îmi petrec nopțile.

— Vezi ? În aceasta și constă superioritatea mea față de voi, sublinie Frunză, profesoral. Scrie sau nu Haralamb Zincă despre noi, eu *n-am probleme*. Acasă nu mă ia nimeni la rost să mă întrebe pe unde am umblat. E clar ?

Nea Vasiliu, care în discuții nu prea cunoștea nuanțe, îi răspunse :

— Da' și cînd o să pici ! Nici n-o să-ți dai seama cînd o să fii înhățat ; o să ne plătești atunci cu vîrf și îndesat pentru așa-zisa *superioritate* cu care te lauzi...

— Mă blestemi, nea Vasiliu ?! Îmi vrei răul ?

— Intrăm pe Vasile Lupu ! anunță șoferul prefăcîndu-se că nu-l aude. Numerele fără soț, pe dreapta.

— La 171, îl informă Lucian, oprește undeva pe aproape.

Coborîră. Lucian îl trase pe Frunză pe celălalt trotuar, opus mașinii. Era cald, chiar zăduf. Clădirile se încinseseră și dogoreau.

— De ce trebuie să purtăm cravate ? se întrebă Frunză nemulțumit, aprinzîndu-și o țigară. Iar tu de ce ai luat-o pe partea asta, cînd ai auzit doar că numerele fără soț sînt pe dreapta ?

— De chichi !... E bine ? Mă, da' mult mai trăncănești astăzi.

Frunză preferă să-și înghită răspunsul. Fuma cu sete și se gîndea că și-ar lepăda cu plăcere haina, cravata.

După puțin timp, se opriră în fața unui bloc zugrăvit de curînd, într-un roz bombon. Lucian se opri ; se apucă să iscodească imobilul de jos în sus, cu o încetineală care-l enervă pe Frunză. Noroc că-i era permis să fumeze, altfel... Cînd ajunse cu privirile la etajul șase, ultimul, Lucian observă că, datorită jocului stilistic al arhitectului, apartamentele acestui nivel erau unite pe dinafară printr-un „brîu" de balcoane.

— Să intrăm, își îndemnă Lucian prietenul. Să-l căutăm mai întîi pe administratorul blocului.

— Chiar nu te interesează spectacolul străzii ? replică Frunză uitîndu-se provocator după două tinere care chicoteau înfundat, măgulite de interesul ce li se arăta.

Lucian îi trase un ghiont și-i ceru să se miște mai repede.

— Nu-l găsim nici aici, nu-ți fă iluzii. Că doar n-o fi prost să-și ia tălpășița de acolo ca să se refugieze la domiciliul său oficial. Văzînd mutra acră a lui Lucian, adăugă : Uite, termin țigara și te urmez, nu vreau să te afum !

Strivi mucul sub talpa pantofului, îl luă pe Lucian de braț și trecură împreună strada îndreptîndu-se spre intrarea blocului. Avură noroc. La ceasul acela de după-amiază, administratorul imobilului se afla refugiat în biroul situat chiar la parter. Ușa era deschisă și cei doi îl văzură șezînd aplecat asupra unor coli de hîrtie acoperite de cifre. Ochelarii îi alunecaseră către vîrful nasului său subțire, lung și coroiat. La un moment dat simți niște ochi

străini ațintiți asupra sa și, bombănind, privi într-acolo. Prezența celor doi străini îl făcu să-și îndrepte ochelarii.

— Căutați pe cineva ? întrebă.

Bătrînelul, pesemne un contabil pensionar, avea o chelie întinsă ce-i reliefa un craniu imens, pe al cărui luciu se vedeau, ca niște musculițe încremenite, petele maronii ai unor pistrui.

Lucian înaintă spre el, scoțîndu-și legitimația. După ce constată cine-i erau vizitatorii, administratorul se ridică și, dintr-o dată, biroul deveni strîmt.

— Cu ce pot să vă fiu de folos ? Pe mine mă cheamă Finchelstein ...Moritz Finchelstein !

Era un om scund, cu fața suptă și cu ochii pierduți în adîncul găvanelor. Întrebarea fusese formulată pe un ton neutru.

— Mai întîi, domnule Finchelstein, am dori Cartea de imobil, îl lămuri Lucian.

— Cu plăcere, se învoi bătrînelul. Da' de ce domnule și nu tovarășe ? ! Sînt membru în Comitetul de stradă...

Uitînd pentru o clipă de necazurile ce-i împovărau sufletul, Lucian zîmbi. Se uită peste umăr și-l văzu și pe Frunză hlizindu-se.

— Vă rog să mă scuzați...

— Nu face nimic, zise administratorul scoțînd Cartea de imobil dintr-un sertar din dreapta biroului. Aplecîndu-se, sîngele îi năvălise în cap, colorîndu-i pomeții obrazului. Să știți că-i în ordine... la zi... Își împinse ochelarii spre rădăcina nasului și prinse a-și cerceta mai atent musafirii.

De cum deschise Cartea, Lucian descoperi numele lui Pantazi. Într-adevăr, locuia la etajul 6, apartamentul 32. Frunză se înghesui în prietenul său. Văzu și el înscris numele celui căutat.

Înapoind Cartea, Lucian căută să surprindă privirile administratorului. Nu izbuti, deoarece acesta își făcuse de lucru cu ochelarii.

— Aveți un chiriaș la șase...

— A ! Pe domnișoara Cozma, încercă bătrînelul să ghicească. Știam că într-o zi...

— Nu, nu, îl opri Lucian să mai continue, spre nemulțumirea lui Frunză. E vorba de un chiriaș și nu de o chiriașă, — Pantazi îl cheamă, Pantazi Tiberiu...

Finchelstein își împinse brusc capul înainte, lungindu-și gîtul, și-și fixă ochii uluiți pe fața ofițerului de securitate. Strîngea Cartea de imobil la piept, ca și cînd cineva s-ar fi pregătit să i-o smulgă.

— Domnul Pantazi ? ! murmură el. Era greu să stabilești dacă omul era mirat sau speriat.

— Ați vrea să ne spuneți cum arată acest domn Pantazi, îl smulse Lucian din înmărmurire.

— Domnul Pantazi ? Vocea-i era tremurată. Cum să arate ? E de vîrsta mea... Adică ce zic eu ? Eu sînt cu doi ani mai mare. El are șaptezeci, iar eu șaptezeci și doi... Știți, uneori joc table cu el, se simți obligat Moritz Finchelstein să declare.

— E chel ca dumneavoastră ? îi aruncă Frunză o întrebare.

Administratorul își strînse din nou registrul la piept.

— Crezi că eu am fost dintotdeauna chel ?... Ehei, să fii mata sănătos, ce păr am avut eu în tinerețe ! Își aminti însă de întrebare. Domnul Pantazi e un domn... un domn adevărat... elegant... pus la punct... Are un păr încă destul de des... Și-l poartă pieptănat ca pe vremuri, cu cărare la trei sferturi.. ca actorul George Raft. Sau n-ați auzit de el?

Acel amănunt — „cărare la trei sferturi" — îl mulțumi pe Lucian. Întrebă :

— E acasă ?

— Nu cred...

— Cînd l-ați văzut ultima oară ?

— Ieri... Cam pe la șapte și jumătate... Udam florile pe balcon și l-am văzut de sus. Ieșea din bloc... elegant... cu papion.

Frunză îl întrerupse :

— Îl vedeați în fiecare zi ?

— Nu, tovarășe... Știu de la el că are p-aici, prin preajma Bucureștiului, niște rude și cînd se plictisește se mai duce să stea pe acolo. Uneori nu-l văd cu săptămînile... Pînă ieri îl știam plecat... că neamurile lui au casa lor, livada lor... e răcoare acolo...

— De cît timp locuiește aici ?

Administratorul închise ochii, socoti ceva în gînd, apoi fără să șovăie, răspunse :

— De opt ani. Garsoniera e proprietate personală... încă de dinainte de război, dar altcineva a stat în ea...

Lucian se uită peste umăr la Frunză : o țigară neaprinsă îi atîrnă de colțul gurii.

— Noi o să urcăm la șase, să vedem dacă domnul Pantazi e acasă.

Finchelstein înălță din umerii săi slăbănogi.

— Mă rog...

— Da' ce credeți, lui ne putem adresa cu domnule ? se interesă Frunză zeflemitor.

— Dumneavoastră veniți de acolo, de unde le știți pe toate, răspunse administratorul cu o voce mieroasă. Așa că știți dacă trebuie să-i vorbiți ca unui domn sau ca unui tovarăș.

Frunză găsi răspunsul plin de haz și rîse mînzește.

— V-aș ruga, tovarășe Finchelstein, să nu plecați pînă ce noi nu coborîm... îi atrase Lucian atenția.

— Unde să plec ? Parcă am unde să plec ? Am atîtea treburi pe cap ! Luați liftul... La noi funcționează, se mîndri bătrînul.

Ofițerii se îndreptară spre ascensor. Tocmai cobora. Lucian căzu din nou pe gînduri. Din lift ieși o femeie ținînd de mînă un copilaș. Înainte de a se îndrepta spre ieșire, se opri la ușa deschisă a administratorului. Ascensorul începu să urce, Frunză, cercetîndu-și chipul într-un pătrat de oglindă, spuse :

— E de presupus că înainte de a se duce la Arcul de Triumf, a trecut mai întîi pe aici...

— Un navetist de alt tip, aprecie Lucian gînditor.

La etajul șase, nimeriră pe un palier lung, întunecos, cu locuințe distribuite în stînga și în dreapta.

— Să-ți scoți ochii, nu alta ! se plînse Frunză.

— Garsoniera 32, rosti Lucian de parcă precizarea asta ar fi putut face dintr-o dată lumină.

Găsiră, în sfîrșit, un buton. Se aprinse un bec slab și cei doi ofițeri trecură de la o ușă la alta. Garsoniera lui Pantazi era situată tocmai la extremitatea stîngă a palierului. Descoperiră pe ușă, chiar sub vizor, o carte de vizită. Frunză întrebă arătînd spre sonerie :

— Apeși tu ? Apăs eu ?

— Apasă tu, că ești mai norocos decît mine.

— Pe dracu ! Apăsă butonul soneriei cu năduful omului ce știa că se ostenește pe degeaba. Își dezlipi într-un tîrziu degetul, suspinînd : Mort să fi fost și tot s-ar fi trezit să ne deschidă.

— Mort zici ?! exclamă Lucian îngrijorat. Ferească Dumnezeu !

— Ia te uită de unde-mi răsări credinciosul ! Apăsă iarăși pe buton : ca și înainte, auziră distinct țîrîitul egal al soneriei.

Lucian oftă amărît :

— E clar.

— Și acum, ce facem ?

— O să cobori și o să mi-l aduci aici pe administrator.

— Bun băiat mai ești... mai pot și eu, în felul ăsta, să trag dintr-o țigară.

Lucian își împinse prietenul în direcția liftului, îl însoți pînă acolo, apoi rămase locului urmărind alunecarea odgoanelor pe scripete. Auzi o ușă deschizîndu-se și se răsuci brusc într-acolo. Văzu o femeie ieșind din locuința ce se învecina cu garsoniera lui Pantazi. În semiobscuritatea palierului, părea o umbră. „Umbra“ îl zărise și ea, căci deși răsucise cheia pe dinafară, nu se hotăra să se desprindă și să-și continue drumul. „Îi e frică, presupuse Lucian. Iese din casă și deodată dă peste un necunoscut proțăpit lîngă ascensor.“ În cele din urmă, „umbra“ se decise. Pe măsură ce se apropia, Lucian îi observa eleganța, apoi frumusețea. Dacă avea douăzeci și cinci de ani. Se opri chiar lîngă el, răspîndind un parfum fin, îmbietor. Liftul prinse a urca.

— Nu vă supărați, i se adresă Lucian, dacă nu mă înșel, sînteți vecină cu domnul Pantazi ?

— Da, domnule ! confirmă ea glacial deschizînd și închizînd inutil poșeta.

— Nu l-ați zărit pe domnul Pantazi ? Tot privind-o, ofițerul își spuse : „E drăguță foc !“

— Nu domnule ! răspunse sec, distant, dînd de înțeles necunoscutului că nu se va lăsa „agățată“.

Liftul urca neîntrerupt și mai avea puțin să ajungă la șase. Primul ieși din el domnul Finchelstein care, cînd dădu cu ochii de femeie, scoase o exclamație de bucurie :

— Duduia Tereza ! Ce plăcere ! Ce plăcere ! Săru' mînuța, duduie Tereza.

Și pentru că bătrînelul, în entuziasmul său subit, se oprise chiar în ușa liftului, Frunză se văzu nevoit să-l împingă într-o parte, ca astfel s-o poată vedea și el mai bine pe „duduia Tereza". Rosti pe un ton dulce, curtenitor :

— Săru'mîinile !

Femeia clătină din cap, fără să zîmbească ; vru să intre în lift, însă cuvintele lui Lucian o reținură locului :

— Tovarășe administrator, îmi pare că doamna locuiește chiar lîngă apartamentul...

— ...garsoniera, îl corectă Finchelstein împingîndu-și ochelarii cu un gest reflex spre rădăcina nasului.

— ...chiar lîngă garsoniera domnului Pantazi. V-aș ruga pe dumneavoastră să fiți mesagerul nostru pe lîngă dumneaei !

Frunză închise în urma sa ușa liftului și începu să adulmece parfumul răspîndit de necunoscută.

— Explicați-i doamnei...

— ...domnișoarei, îl corectă din nou administratorul.

— ...că avem nevoie de sprijinul dumneaei.

Finchelstein nu apucă să deschidă gura, căci i-o luă înainte, nu fără vehemență, duduia Tereza.

— Mă grăbesc... Îmi pare rău, dar sînt așteptată.

„Și eu aș aștepta-o, își mărturisi Frunză. E temperamentuoasă, un pachet de nervi."

Lucian i se adresă direct :

— V-aș ruga să ne invitați în garsoniera dumnevoastră pentru cîteva minute...

„Așa, așa, stăruie, îl îndemnă Frunză în gînd. Ce contează cîteva minute ? Uită-te la ea... Ce mîndrețe de fată !"

Administratorul interveni șoptindu-i fără vlagă :

— Sînt de la Securitate !

— Și ce dacă sînt ? se răsti ea pusă pe harță. Ei, asta-i ! Totuși, în ciuda reacției sale potrivnice, duduia Tereza porni înapoi spre ușa locuinței. Mă rog, vorbi iritată, poftim ! E cam deranj...

Dintr-un vestibul mic, intrară în garsonieră. Prin fereastra și ușa ce dădeau spre balcon, se revărsa lumina odihnitoare a unui asfințit de soare. Dăinuia un miros agreabil de pudră, de parfumuri.

„Iată, se înveseli Frunză în sinea sa, că nu-i deloc deranj."

Lucian îi întinse legitimația. Frunză, care n-o scăpa din ochi, observă că stăpîna garsonierei nu prea se arătă curioasă să le rețină identitatea.

— Sînteți cu domnul Finchelstein și asta mi-e deajuns, se explică, fără să renunțe însă la tonul ei arțăgos. Ce doriți ?

— Să ne permiteți să ieșim pe balcon...

Duduia Tereza înlemni, roșind toată ; buzele-i pline și nerujate îi tremurau ușor ; fără îndoială că tipul își bătea joc de dînsa. Asta era misiune ? Chiar și Frunză, care nu bănuia ce intenții avea Lucian, socotea că prietenul său o cam luase razna.

— Cum ? Pentru atîta lucru mă întoarceți din drum ? ! Tînăra clipea des și furios din genele-i lungi. Nu folosea farduri ; ar fi săvîrșit un sacrilegiu dacă ar fi apelat la ele. Clădirea asta are, cred, treizeci de balcoane... De ce l-ați ales tocmai pe al meu ? Poftim ! țipă. Ieșiți pe balcon...

„Așa, fetițo, nu știm dacă ți-a mai spus-o careva, dar zău că ești și mai drăguță cînd te mînii, îi vorbea Frunză în gînd. Furia e fardul tău..."

Desigur, femeii nu-i scăpaseră căutăturile provocatoare ale celuilalt ofițer care o înfuriară și mai mult. Îl privi de sus și-i întoarse spatele, ceea ce pe Frunză nu-l întrista întru totul.

Lucian ieși pe balcon și-i făcu semn lui Frunză să-l urmeze. Acesta se supuse. Finchelstein înaintă și el șovăitor spre ușă. Trecînd însă pe lîngă chiriașa garsonierei, îi șopti: „Să mă iertați, da' eu, duduie Tereza, n-am nici o vină".

De sus se vedeau pînă în depărtări îngrămădirea de clădiri a orașului, jocul multicolor al acoperișurilor, cerul care, către asfințit, luase foc. Lucian se lăsă furat, pentru cîteva minute, de panorama ce i se dezvăluia pe neașteptate, apoi, ca și cum topografia etajului i-ar fi fost de mult cunoscută, se îndreptă spre balconul garsonierei lui Pantazi și escaladă fără greutate „zidul", mai mult simbolic,

ce marca „hotarele". În sfîrșit, Frunză înțelese de ce prietenul său ținuse morțiș să iasă pe balcon. Trecu și el dincolo, observînd că duduia Tereza nu fusese curioasă să vadă și, eventual, să le urmărească îndeletnicirea.

Între timp, Lucian se apropie de ușa ce dădea din balcon în garsoniera lui Pantazi. O încercă — era închisă. Din fericire, în dreptul ușii perdeaua fiind trasă, izbuti să arunce o privire înăuntrul locuinței. Umărul lui Frunză se lipi de-al său.

— Ce zici, amice ? îl întrebă.

— Pare să fie totul în regulă ; nici ordine, nici dezordine, comentă Frunză turtindu-și nasul de geam.

Era o garsonieră identică cu aceea a duduii Tereza. Nu prea mare, totuși confortabilă. În dreapta lor, văzură studioul străjuit de o măsuță foarte scundă, pe care se găsea un aparat de radio ; pe lada studioului se contura, ca un bibelou negru, telefonul. Desigur, Pantazi obișnuia să doarmă cu fața spre fereastră. În stînga, în continuarea parcă a șifonierului, deslușiră o altă măsuță, dar rotundă și mai înaltă ; alături, un fotoliu...

— Vezi ceva pe măsuța aia ? atrase Frunză atenția.

— Ce anume ?

— Un plic ! Vezi sticla de whisky ? Plicul e pus la vedere, în „picioare", sprijinit de sticlă...

— Aha ! Îl văd.

— Așa cum e pus, vrea cu orice preț să atragă atenția... să atragă, probabil, atenția cuiva care are acces la garsonieră.

Frunză se dezlipi pentru o secundă de geam ; în ușa balconului vecin se contura bustul frumos al duduii Tereza ; vecina lui Pantazi nu îndrăznea să facă un pas înainte.

— Uită-te și la șifonier, îl îndemnă Frunză.

Lucian își făcu palmele „ochelari de cal" și din nou se introduse cu privirile în garsoniera lui Pantazi. Șifonierul se afla chiar în stînga lor, într-o prelungire a măsuței. Era întredeschis — o rufă albă sau poate altceva atîrna neglijent, ca un steag alb.

— Nu-mi place... îi mărturisi Lucian.

— Nici mie...

— Contrastează cu ordinea garsonierei... Ei, gata !

Frunză nu prea pricepu ce înțelegea Lucian prin cuvîntul „gata“, dar se depărtă de ușă, pentru a încerca fereastra ; era și ea bine închisă pe dinăuntru.

În celălalt balcon, administratorul, în împietrirea sa, se făcuse parcă mai uscat și mai firav. Lucian îi zîmbi liniștitor. Bătrînul nu reacționă în nici un fel. În schimb, duduia Tereza se retrase din cadrul ușii.

Cei doi escaladară „zidul“ și reveniră în garsoniera femeii exact în clipa în care sună telefonul. Duduia Tereza ridică receptorul și se răsuci cu spatele la musafiri. Frunză îi aruncă prietenului o privire șmecherească ce voia să exprime : „Drăguță fată !“ Era de statură potrivită, armonios dezvoltată ; rochia ușoară de mătase transparentă i se lipea provocator de șoldurile plinuțe.

De la celălalt capăt al firului, cineva o dojenea ; întîrziase, se vede treaba, la întîlnire, iar ea încerca, stăpînindu-și nervii, să se explice, rugîndu-și apoi interlocutorul să aștepte, că în zece minute va fi la locul întîlnirii. Puse receptorul jos și se întoarse enervată spre cei doi ofițeri :

— Nu vă supărați... ați auzit și dumneavoastră... sînt așteptată.

Numai că nu le arătă ușa. Frunză își puse în joc privirile provocatoare, dar ea nici nu-l băgă în seamă.

Lucian o rugă să fie în continuare amabilă și să binevoiască să răspundă la cîteva întrebări.

— Nu pot, mă grăbesc ! rosti ea apărîndu-se. Acum îi aruncă administratorului o privire mînioasă. Omul lăsă umil capul în piept, recunoscîndu-și vinovăția.

— N-o să vă copleșesc cu întrebările, o lămuri Lucian, blînd.

De parcă nu l-ar fi auzit, duduia Tereza își întoarse capul spre Frunză și-l repezi :

— Domnule, mă agasează privirea dumitale ! Ești în casa mea și nu pe bulevard. Apoi i se adresă poruncitor lui Lucian : Vă ascult !

Frunză primi din plin bobîrnacul, dar nu se pierdu cu firea ; cunoștea tipul acesta de femeie, de aceea socoti că nu trebuie să renunțe la stilul său impertinent și insinu-

ant. Arăta de parcă vorbele tăioase ale femeii îi aduseseră un omagiu.

— Cum stați cu acustica ? întrebă Lucian, trecînd peste incidentul dintre cei doi.

— Cu ce ? exclamă ea.

— Poate n-am fost destul de clar, se scuză Lucian. Se aude dintr-o încăpere în cealaltă ?

În sfîrșit, Tereza pricepu :

— Din păcate, da...

— L-ați auzit aseară... sau poate azi, pe domnul Pantazi umblînd prin casă ?

— Da' l-am și văzut, nu numai auzit, le dezvălui ea.

— La ce oră ?

— Destul de tîrziu. În jurul orei cinci dimineața. Nu era singur, ci însoțit de un domn. Eu tocmai ce ieșeam din lift... Am fost foarte mirată să dau cu ochii de el.

— Adică dumneavoastră veneați, iar el pleca ?

— Da. Și era bine dispus... Pleca, într-adevăr, căci avea cu el o valiză de voiaj, povesti ea imprimînd glasului un ritm din ce în ce mai precipitat.

„Nu te grăbi, pisicuțo, o povățuia Frunză în gînd. Te așteaptă dumnealui, nu pleacă... Ești una din cele ce sînt așteptate..."

— Cum arăta domnul care-l însoțea ?

— Cam de vreo patruzeci și cinci de ani... Cred că era un străin... După îmbrăcăminte. Dealtfel, vă dați seama, eu veneam de la o petrecere, el pleca nu știu unde. Mi-a zîmbit, i-am zîmbit. „Adio, domnișoară Tereza, mi-a spus", și a intrat în lift împreună cu celălalt.

Căpitanul Lucian se declară satisfăcut, mulțumi și, luîndu-și rămas bun de la ea, se îndreptă spre ieșire, trăgîndu-l și pe Frunză într-acolo. Ajuns însă în vestibul, se interesă în treacăt :

— În dreapta e baia, iar în stînga bucătăria ?

Stăpîna garsonierei răspunse sec :

— Invers !

Ieși și ea pe culoar. Răsuci pe dinafară cheia și, fără să le mai adreseze vreun cuvînt, se îndreptă în fugă nu spre ascensor, ci spre scară. O vreme se auzi ecoul provocat pe trepte de pantofii ei cu tocuri-cui. În schimb, cei trei băr-

bați rămaseră să aștepte liftul. În timp ce coborau, domnul Finchelstein remarcă cu o voce sugrumată :

— Dacă nu mă înșel, e ceva cu domnul Pantazi ?

Lucian îi privi nasul subțire, aproape transparent.

— Așa e, tovarășe Finchelstein, și o să vă cerem în continuare concursul.

— Of ! îi scăpă bătrînului. Mai am, tovarășe, o mulțime de treburi. Ce ne facem cu cei care nu vor să plătească întreținerea ? Nu vor și pace ! Cîte mă așteaptă pe ziua de astăzi ! făcu administratorul tentativa, deloc diplomatică, de a scăpa de beleaua căzută pe cap.

Ca și cînd nu ar fi priceput încotro bătea, Frunză îl întrebă dacă duduia Tereza e măritată.

Administratorul se învioră brusc.

— Aș ! Măritată ? !

— Atunci, are un prieten ?

— Aș, un prieten ? ! rîse bătrînul scurt, de se putea crede că n-ar fi vrut să-și cheltuiască dintr-un foc rezerva de voioșie. Are mai mulți...

Încîntat de cele auzite, Frunză își întoarse fața spre Lucian ; acesta însă părea absent și, de aceea, incapabil să sesizeze bucuria prietenului.

Ajunși la parter, administratorul, nerăbdător de a se retrage în biroul său, dădu să-și ia rămas bun de la cei doi ofițeri de securitate și-i întinse lui Lucian mîna.

— Unde vreți să plecați ? se miră ofițerul. Mai avem nevoie de sprijinul dumneavoastră. Locuiți aici, în bloc ?

— De șaișpe ani... la doi, răspunse administratorul vlăguit. Da' pînă la ora 8 nu părăsesc biroul, socoti el cu cale că ar trebui să precizeze.

— Nu țin minte să fi văzut în biroul dumneavoastră un telefon.

— Telefon ? reacționă administratorul înveselit. De unde ? Trebuie să facem economii, dragă tovarășe !

Lucian îi atrase atenția administratorului să nu părăsească biroul și, în același timp, îi făcu semn lui Frunză să-l urmeze.

Ieșiră în stradă. Soarele asfințise, iar un amurg de vară se înstăpînea peste cartier, încet și blînd. Lucian ascultă cu o vădită melancolie zarva copiilor ce dădeau dintr-un joc în altul, apoi i se adresă lui Frunză :

— Mă duc la mașină să-i telefonez șefului, tu rămîi aici.

— Te gîndești și tu la o descindere ?

— Și încă la una imediată. O să cer intervenția procuraturii...

— Nu-i suficient... Te-ai gîndit cum o să intrăm în garsonieră ?

Lucian se plesni cu mîna peste fruntea transpirată.

— Chestia asta mi-a scăpat... O să-l solicit pe „meșterul Șperaclu".

Făcură cîțiva pași împreună în direcția mașinii.

— Ce zici de duduia Tereza ?

— Ce să zic, mă ? Cred că atunci cînd te-a văzut s-a și „îndrăgostit" de tine...

Ca și cînd nu i-ar fi observat tonul zeflemitor, Frunză întări :

— Da, și eu cred la fel. Asta, e, am farmec ! Rîse mulțumit și-i făcu cu ochiul.

2

Către orele 20, „meșter Șperaclu" deschise fără nici o dificultate ușa garsonierei lui Tiberiu Pantazi.

— Voilà ! exclamă el cu un glas de prestidigitator, împingînd ușa în lături.

— Nea Marine, ești grozav, îl lăudă Lucian. Acum lasă-ne cheia și...

— Știu, știu... și pot s-o șterg ! *Maurul și-a făcut datoria, maurul poate s-o șteargă.*

„Meșterul Șperaclu", un bărbat scund, rotofei, cu un început de burtă ce i se revărsa ușor peste cureaua pantalonilor, avea mai curînd înfățișarea unui agent de asigurări decît a unui lăcătuș ; pînă și trusa, pe care o căra după el ori de cîte ori era invitat să-și demonstreze măiestria, amintea de servieta unui funcționăraș destoinic și îndrăzneț.

— Voilà ! mai zise și, după ce îi înmînă lui Lucian cheia, adăugă : Să trăiți ! și se îndreptă spre ascensor.

Primul intră în locuința lui Pantazi procurorul de serviciu al orașului București ; îl însoțeau cei doi ofițeri de securitate, precum și administratorul blocului.

— Totuși e necesar să aprindem lumina, zise procurorul cu un glas ușor iritat, de parcă pînă atunci cineva ar fi susținut ca descinderea să se desfășoare pe întuneric. Iar cînd se aprinseră becurile, izbucni : Așa, da ! Și, printr-o mișcare circulară a capului, își roti privirile prin încăpere.

Gestul procurorului îi aminti lui Frunză de un manechin al cooperației pe care-l văzuse cîndva prezentînd moda. Dealtfel, eleganța procurorului Crainic, al acestui bărbat înalt, slăbănog, cu fața suptă și acră din pricina unui ulcer duodenal, era proverbială. Și acum venise într-un costum azuriu, dintr-un fresco subțire, ca o mătase. Cravata albastră, lipită parcă de cămașa albă, se armoniza plăcut cu întreaga sa ținută.

— Asta-i scrisoarea ? îl întrebă procurorul pe Lucian. Își abandonă neglijent mapa pe studio și se aplecă să ia plicul pus la vedere. După ce citi numele destinatarului, procurorul rîse în felul său, zgîrcit și acru. S-ar spune, tovarășe Viziru, că vizita dumitale aici era așteptată.

Lucian se arătă sincer nedumerit.

— Cum asta ? De ce ?

— Păi, iată numele destinatarului : „D-lui căpitan de securitate Lucian Viziru. Personal“. Repet : „Personal“. Tovarășe căpitan, sînt bucuros că mi se oferă prilejul să vă înmînez *personal* o scrisoare ce vă este adresată personal. Zîmbetul acru se îndulci, deveni ironic. Iar ca să-i fie înțeleasă grimasa, mai spuse : Merita ca pentru atîta lucru să mă ostenesc deplasîndu-mă pînă aici...

Frunză îi replică :

— Să nu spunem „hop“, pînă ce...

Nerăbdător, Lucian smulse literalmente plicul din mîna lui Crainic ; era închis. Citi în tăcere numele său caligrafiat perfect. „Crainic ăsta are dreptate, gîndi. După ce m-a pus pe drumuri pînă în strada Plugului, Pantazi a fost convins că mișcarea următoare mă va aduce aici. Așadar, mă aștepta.“

— Sper că ai auzit de plicurile explozibile ? zise procurorul dorind să-și accentueze ironia.

— Am auzit sau nu, oricum, dacă o fi să fie, tot împreună vom sări în aer, răspunse Lucian cu un glas prevestitor de nenorociri și care-l făcu pe administrator să se retragă în vestibul, spre ieșire.

— Stai aici, cu noi, tovarășe Finchelstein, interveni Frunză, să împărtășim aceeași soartă de martiri...

Administratorul se zgribuli, își împinse ochelarii spre rădăcina nasului și murmură :

— Și dacă o să fie explozie, cine o să facă devizul pentru reparații ?

Rîsul reconfortant al lui Frunză risipi atmosfera apăsătoare ce se lăsase, iar după ce îl văzu pe Lucian deschizînd plicul și scoțînd din el o scrisoare, spuse mai mult pentru administrator :

— Ei, de data asta am scăpat !

Stimate domnule căpitan Viziru,

La ceasul cînd veți citi aceste puține rînduri, voi fi departe, scria Pantazi cu o mînă care, se constata fără dificultate, nu înregistrase nici o ezitare, *departe de București, departe de serviciul ce-l reprezentați. Avionul de Paris decolează la ora 9. După trei ceasuri de zbor aterizează pe vestitul aeroport Orly. Din capitala Franței îmi voi continua drumul spre Elveția.*

Domnule Viziru,

Sînt convins că după ce mă veți căuta pe la domiciliul meu de flotant de pe strada Plugului, veți ajunge foarte repede la adevăratul meu domiciliu și deci veți intra în posesia acestei scrisori de ADIO. La despărțire, mă simt moralmente obligat să recunosc că apreciez mult valoarea serviciului de contraspionaj al cărui reprezentant sînteți. În anii mei de așteptare — și au fost mulți la număr — neavînd nimic mai bun de făcut, v-am studiat. Am făcut multe observațiuni profesionale. Sînt sigur că, citind aceste rînduri, veți gîndi iar : „Un bătrîn scrîntit". S-ar putea să aveți dreptate. Singurătatea în care am trăit, apoi așteptarea... Totuși vă sînt dator cu o explicație. Ei bine, părăsind țara pentru totdeauna, am vrut să vă văd. E bizar, nu-i așa ? Trebuia să-mi iau și eu rămas bun de

la cineva. De ce de la Dv. și nu, de pildă, de la domnul Finchelstein? Am acționat mulți ani în România. După 23 August 1944, ați fost primul ofițer de contraspionaj al noului regim cu care m-am înfruntat. M-ați adulmecat. Ba m-ați supus și unei ascultări, ceea ce pentru Dvs., la epoca respectivă, reprezenta — de ce n-am recunoaște? — o adevărată performanță. Dacă nu ați izbutit să mă dovediți, se datorează, pe de o parte, marii mele experiențe, iar pe de altă parte, tinereței Dv.

Țin însă să vă asigur, domnule căpitan Viziru, că v-am respectat, de aceea mă simt obligat să-mi cer scuze pentru ieftina și chiar deplorabila stratagemă la care m-am văzut nevoit să apelez pentru a-mi lua totuși de la cineva rămas bun. Sorții au vrut ca Dv. să fiți acela. Adio, domnule căpitan! Mă va încerca o mare bucurie atunci cînd vă voi expedia din Elveția o primă ilustrată.

Cu stimă și considerație

8 iulie 1964 *T. PANTAZI*

Numai cînd își ridică privirile, Lucian își dădu seama cît de mult îl tulburase lectura scrisorii lăsată de fostul rezident al rețelei de spionaj „Argus-2"; sîngele îi năvălise în obraji, iar bătăile inimii se ințețiseră, de parcă ar fi alergat și, brusc, s-ar fi oprit. „Scrisoarea lămurește totul, își spuse. Este edificatoare... Pur și simplu și-a bătut joc de mine. Răbdarea, fantezia cu care bătrînul spion îi întinsese „capcana de adio", riscînd foarte mult îl jigneau și-l umileau totodată dureros. Stăpînit de aceste simțăminte, îi trecu scrisoarea lui Frunză.

Procurorul Crainic intui ceva și, îndreptîndu-și nodul cravatei, întrebă:

— Întreprindem sau nu descinderea?

Lucian, dintr-o dată, îi fu recunoscător procurorului, nu numai pentru faptul că spărsese tăcerea, dar și pentru că întrebarea sa îl conectase din nou la acțiunea inițiată. Răspunse cu o voce străină:

— Abia acum se cere efectuată.

— Deci nu vă mulțumiți cu conținutul scrisorii?

— Nu, minți Lucian cu gîndul la epistola lui Pantazi.

„De la Paris o fi plecat în Elveţia cu o maşină... „Adio, domnule căpitan !“ Descinderea era inutilă, dar obligatorie... Totuşi între aceşti patru pereţi a locuit un spion... fie el chiar şi un spion ieşit la „pensie“... Formalitatea descinderii se cerea îndeplinită.

— Foarte bine, foarte bine, aprobă procurorul. Apropiaţi-vă, tovarăşe administrator, apropiaţi-vă !

Speriat şi livid de ceea ce îi era dat să trăiască, bătrînelul veni mai aproape de procuror, explicîndu-se :

— Ştiţi, e pentru prima oară cînd...

— Aşa e, rîse procurorul, prima oară e mai dificil... Trebuie să mă asistaţi... Noi, procurorii, întotdeauna avem nevoie de spectatori...

Frunză încheiase lectura scrisorii şi-i făcu semn lui Lucian să se retragă în vestibul pentru un schimb de păreri.

— Hei, unde plecaţi ?! vru procurorul să ştie, în timp ce deschidea larg şifonierul.

— Nicăieri, îl linişti Frunză. Apoi, cînd se văzu cu Lucian în vestibul, îi şopti : Foarte bizară *chestia asta*, şi-i flutură pe sub nas scrisoarea.

— Bizară ? surîse cu tristeţe Lucian reintrînd în posesia scrisorii. Ce-i bizar în ea ? Şi-a bătut joc de mine, asta-i... M-a alarmat, am alarmat şi eu superiorii... Scrisoarea este foarte explicită. Nu înţeleg cum de m-am lăsat prostit în halul ăsta ? El s-a amuzat, iar eu l-am tratat cu seriozitate. Nici nu-mi vine să mai dau ochii cu şeful !

— Zici că l-ai tratat cu seriozitate... Foarte bine, îl aprobă Frunză. Părerea mea e că trebuie să încheiem acţiunea cu aceeaşi seriozitate.

Lucian îşi mută privirile pe faţa prietenului său ; era gravă, mărturisind astfel că noua situaţie a cazului îl afectase.

— Chiar şi de pe urma unei farse, îşi continuă Frunză gîndul, sîntem obligaţi să învăţăm.

— Crezi că am procedat cum trebuie hotărînd continuarea descinderii ?

Lucian ştia foarte bine că la întrebarea lui nu există decît un singur răspuns, şi acela afirmativ, dar din pricina stării provocată de scrisoare, simţea nevoia unor cuvinte menite să-l menţină cu picioarele pe solul dur al realităţii.

— Fără îndoială că ai procedat bine. De aceea, iată ce-ţi propun. Cît timp o să ţină descinderea, eu o să mă reped pînă la aeroport... Vreau să verific exactitatea celor scrise de Pantazi... Pricepi ?

Acel „pricepi" îi smulse lui Lucian un zîmbet vesel. Se apără :

— Hai, că nu m-am prostit pînă într-atît !

— Vreau să văd dacă a existat vreo cursă Bucureşti-Paris, şi la ce oră...

— Nu-i rea ideea. Ba mai mult, dacă se confirmă existenţa cursei, du-te şi pe la vameşi, pe la grăniceri. Că doar a completat omul şi nişte declaraţii vamale...

Frunză se îndreptă spre ieşire dar, în ultimul moment, Lucian îl opri :

— Stai ! Admiţînd că a părăsit ţara, a făcut-o desigur cu ajutorul unui paşaport.

— O să mă ocup de toate, îl asigură Frunză. Iar dacă povestea se lungeşte, o să... Ia vezi, dom'le, ce număr are telefonul lui Pantazi.

Lucian reveni în garsonieră şi, de acolo, îi dictă numărul aparatului.

— Am plecat, strigă Frunză de lîngă uşă şi ieşi.

Puţin mai tîrziu, procurorul îi făcu o nouă bucurie.

— Ia te uită, tovarăşe căpitan, peste ce-am dat... Un splendid casetofon ! Ţinea aparatul în palmele sale mari ca pe o tavă de preţ. Priveşte ce frumuşel e ! Mînca-l-ar mama !... Un „Philips". Aşezîndu-l cu grijă pe măsuţă, adăugă la fel de extaziat ca şi înainte. E prevăzut cu de toate „micuţul". Microfon pentru înregistrări... Uite, *maţul* ăsta care are la un capăt o pastilă de cauciuc ca o ventuză e destinat înregistrării convorbirilor telefonice. Prinzi „ventuza" la telefon şi, în timp ce vorbeşti, înregistrează ce vorbeşti cu celălalt. O adevărată minunăţie ! Al naibii, m-am apucat dintr-odată să vînd pepeni unui grădinar !...

Procurorul se întoarse la îndeletnicirea sa, însoţit de martorul descinderii. În vremea asta, Lucian se aşeză în fotoliu şi se apucă să cerceteze cu atenţie casetofonul. Era într-adevăr o piesă nou-nouţă. „De unde şi cum şi-a procurat-o ? se întrebă el cu o curiozitate justificată. De ce

o fi avînd nevoie de „jucăria“ asta? Dacă a plecat, de ce n-a luat casetofonul cu el?“

— Uite că am găsit și o rezervă de casete! îl informă procurorul în cale-afară de voios. Zece la număr... Cred că-s „virgine“. Le puse sub ochii căpitanului, lîngă aparat. Asta ca să nu te plîngi că n-am găsit nimic...

— Mulțumesc! murmură Lucian, ușor agasat de voioșia subită a procurorului.

Tot cercetînd aparatul, ofițerul constată că era încărcat: căută o priză, o descoperi chiar lîngă măsuță. Conectă aparatul. Funcționa. Se auzi într-o surdină reconfortantă acordurile unei orchestre simfonice.

De lîngă șifonier, unde se afla, procurorul se opri pentru cîtva timp din îndeletnicire furat de rezonanța muzicii.

— Beethoven! proclamă el. A cincea! Simfonia destinului... Ultima parte! Mulțumit apoi de propriile-i cunoștințe muzicale, își reluă migăloasa sa activitate.

Lucian asculta pîndind aparatul: spera ca la capătul concertului să afle *ceva*... poate o înregistrare... poate o convorbire telefonică... poate un mesaj... Sperase însă zadarnic. După momentul de apoteoză din finalul concertului, banda prinse a se derula în gol, „mutește“, iar Lucian, mai mohorît ca niciodată, o lăsă să se deruleze pînă la capăt. Și pentru că, în așteptarea încheierii procesului-verbal, nu avea nimic de făcut, puse banda de casetofon pe cealaltă parte. Îi ascultă derularea cu răbdare. Dar nici de data asta speranțele nu i se împliniră. Ostenit, Lucian se lăsă pe marginea studioului. Ca întotdeauna în asemenea împrejurări copleșitoare, îi revenea pe limbă gustul iute al tutunului și pricepea acele cuvinte neînțelese în anii copilăriei: „Să bem tutun!“ Literalmente îi era sete de-o țigară. Duse pe furiș mîna la buzunarul unde își ținea punga cu bomboane de mentă — nu voia ca procurorul Crainic să-l surprindă. Izbutise, ori procurorul se prefăcuse că nu-l vede. Fiindu-i cald, omul își scosese haina și rămăsese în cămașă: în ciuda zădufului, de nodul de la cravată nu se atinsese.

În timp ce își plimba bomboana dintr-o parte a gurii în cealaltă, lui Lucian îi trecură prin minte cîteva cuvinte din scrisoarea lui Pantazi. „Frumos lucrat, își spuse. Me-

moriile... Noul rezident... Pașaport... Ani de așteptare... Singurătate... Ah, cum și-a mai bătut joc de mine!" Sentimentul că fusese frustrat puse din nou stăpînire pe el. Fără voia sa obrajii i se aprinseră. „Să-mi fie învățătură... noi n-avem dreptul să fim sentimentali, se combătu el analizîndu-și comportarea din ajun. Să mă impresioneze perorația lui ?! *Singurătatea spionului de cursă lungă...* a spionului ieșit la pensie... a spionului uitat și abandonat de-ai lui!... Mi s-a părut că îmi dezvăluie o nouă față, poate și ultima, a unui agent."

Sunetul telefonului izbucni în liniștea garsonierei ca o explozie. Lucian zvîcni în picioare. Procurorul se uită la ofițer peste umăr ; tocmai „buzunărea" un halat de casă al lui Pantazi. Sprîncenele blonde ale lui Crainic, decolorate parcă și abia vizibile, se înălțaseră a mirare. Șopti :

— O fi căpitanul Frunză.

Domnul Finchelstein își îndreptă ochelarii, ca și cînd astfel ar fi putut pricepe mai bine convorbirea.

— Alo ! rosti Lucian și imediat repetă : Alo, da !

Nu primi însă nici un răspuns și ofițerul nu se grăbi să închidă telefonul. O făcu însă celălalt, cîteva clipe mai tîrziu. Declicul se auzi limpede.

— Nu i-a plăcut glasul dumitale și basta ! observă procurorul.

— Pesemne...

— Nu te necăji, omule, continuă procurorul, amuzat de ceea ce se pregătea să spună. Nu întotdeauna place glasul ofițerilor de securitate.

În alte împrejurări, Lucian poate că ar fi gustat ironia procurorului, dar acum prea era absorbit de gînduri ; își propuse, mai mult în virtutea unor reflexe bine fixate în comportamentul său, să se uite la ceas și să rețină ora la care telefonul se trezise din „letargie" : douăzeci și unu și zece minute ! Îl întrebă pe procuror :

— Mai ai mult, stimabile ?

— Încă un pic și o să semnăm procesul-verbal.

Șifonierul era deschis și Lucian cuprinse iar, dintr-o privire, lucrurile lui Pantazi : era evident că nu luase cu el prea mult bagaj... „Sînt un om bogat, își aminti, fără voia sa, cuvintele rostite de bătrînul spion. Dețin un seif la o bancă din Elveția." La ce dracu ar mai fi avut nevoie

să care cu el în străinătate toate boarfele? Deodată, telefonul sună din nou. Nu trecuseră nici cinci minute de la primul apel. Procurorul se oferi să răspundă el, argumentînd:

— Poate am mai mult succes. În clipa următoare ridică receptorul. Alo, da! Eu... Cu căpitanul Viziru?... Da, da... Se uită cu viclenie la Lucian. Vezi, procuratura are mai multă trecere! E colegul dumitale.

Lucian îi smulse receptorul din mînă şi, înainte ca Frunză să raporteze, îl întrebă precipitat:

— Ai sunat şi acum cinci minute?

— Martor mi-e Dumnezeu că nu, îl asigură Frunză. Aş vrea însă să te informez că Pantazi n-a minţit în scrisoarea ce a binevoit să ţi-o lase. Într-adevăr, astăzi, la ora nouă dimineaţa, un avion al Tarom-ului a decolat de la Băneasa pe itinerarul Bucureşti—Paris—Bucureşti.

— Ai controlat declaraţiile vamale?

— Le-am controlat... Vocea lui Frunză se înmuie. Ei bine, există una completată de Tiberiu Pantazi... Dar... Frunză făcu o pauză pe care Lucian o înţelese într-un anume fel.

— De unde telefonezi?

— De la o cabină a aeroportului.

— De ce ai tăcut?

— Ştii, am extins verificările şi la punctul grăniceresc... Domnul Tiberiu Pantazi a părăsit ţara cu un paşaport elveţian.

Vestea îi luă lui Lucian piuitul.

— Mă auzi? stărui Frunză.

— Te aud, te aud, îl încredinţă Lucian. Dacă a plecat din ţară cu un paşaport elveţian, înseamnă că trebuie să fi intrat...

— Asta-i! Ei, află că domnul Pantazi a intrat în ţară la 23 iunie, exact acum trei săptămîni...

— Simt că-mi plesneşte capul! îşi mărturisi Lucian nervozitatea cu o sinceritate ce-l mişcă pe Frunză.

— Linişteşte-te... Misiunea abia de-acum începe. În zece minute sînt acolo...

— Hai, vino repede! îl îndemnă Lucian bucuros şi lăsă receptorul să alunece în furcă.

Procurorul închise șifonierul urmărit de privirile bătrînului administrator, apoi își îmbrăcă haina tacticos, își îndreptă nodul cravatei, își netezi cu palmele părul, și așa neted și lucios.

— E cam albastru ? încercă el să ghicească. Nu insistă însă în curiozitatea sa.

— De mine mai aveți nevoie ? răsună vocea deznădăjduită a administratorului.

— Îndată... Uite, întocmesc documentul și gata ! Procurorul se așeză la măsuță și se apucă de scris.

„Da, a șters-o englezește, medita Lucian, și ne-a lăsat pe cap o problemă." Telefonul zbîrnîi iarăși.

— Ce activitate ! Ce activitate, dom'le ! izbucni procurorul zeflemisitor. Poți să și obosești de atîta activitate !... N-o fi sunînd tot colegul dumitale ?

Nu, nu era Frunză. După ce rosti acel „Alo ! Alo !", Lucian așteptă nerăbdător să i se răspundă. Omul de la celălalt capăt al firului prefera însă să tacă ; doar respirația liniștită, egală, îi trăda prezența pe cablu.

— Alo ! Alo ! insistă Lucian iscodindu-și ceasul.

Procurorul se întrerupse din scris și ascultă atent să vadă ce o să urmeze. Îl auzi pe ofițer închizînd aparatul și trăgînd o înjurătură.

— Fii calm, Cristofor, fii calm ! îl sfătui procurorul.

Lucian nu-i răspunse, dar în sinea sa socoti recomandarea îndreptățită. La ce naiba i-ar fi folosit să se piardă cu firea, să se enerveze ? Oricum, partida era jucată. Pantazi era departe. Poate la Geneva sau în drum spre Elveția. Ce rost avea să se enerveze ? Gălușca odată înghițită se cerea și digerată. Pînă atunci o simțea în stomac ca pe un pietroi.

— Sigilăm ? se interesă procurorul ridicîndu-se în picioare.

Domnul Finchelstein se grăbi și el să se scoale din fotoliu.

— Poate îmi dați voie și mie să plec ?

— Semnați și sînteți liber.

— Nu așa ! Să citesc mai întîi, condiționă administratorul.

Procurorul pricepu că reprezentantul securității dorea să rămînă cu el între patru ochi. Îi dădu martorului să

citească procesul-verbal. Citeva minute mai tîrziu, administratorul părăsi garsoniera lui Pantazi, cu pași mici, tîrșiți, de om ostenit.

Lucian se reașeză pe marginea studioului, poftindu-l și pe procuror să se instaleze în fotoliul de lîngă măsuță. Acesta se supuse.

— După cîte îmi dau seama, situația e cam albastră.

Lucian zîmbi trist și încercă să-i imite tonul.

— Îți cam place culoarea asta... Apoi continuă gînditor. Nu, deocamdată n-o să sigilăm. Își îndreptă privirile spre telefon.

— Vrei să lăsăm casa așa, vraiște ?

Lucian răspunse mutește cu o clătinare a capului : nu, nu, în nici un caz nu dorea acest lucru. Îi întinse scrisoarea lui Pantazi, sfătuindu-l s-o citească. Procurorul o parcurse în grabă, înfrigurat de curiozitate. N-apucă s-o citească pînă la capăt, căci în garsonieră năvăli Frunză ; își ținea haina pe braț, iar nodul cravatei și-l desfăcuse.

— Pfuu ! Ce zăpușeală !

Își aruncă haina pe studio și se uită la Lucian, dornic să afle dacă-l găsea într-o dispoziție mai bună.

De parcă ar fi reluat o convorbire întreruptă de apariția lui Frunză, Lucian zise :

— Deocamdată nu sigilăm... căpitanul Frunză o să rămînă aici de veghe.

Procurorul îi înapoie scrisoarea...

— Din pricina celor două telefoane misterioase ?

— Nu știu cît sînt de misterioase, dar, evident, din pricina lor... Lucian se ridică încet, fără chef. Și nu numai a lor, ținu el să mai adauge.

— Presupun că prezența mea aici nu mai este necesară. Rîse : *Deocamdată ?* Bătu din călcîie încremenind în poziție de drepți. În secunda următoare, îl pufni rîsul.

— De ce rîzi, tovarășe procuror ? îl luă Frunză la rost.

— De mutrele voastre... La revedere, la revedere ! Dacă aveți nevoie de mine, sînt în continuare de serviciu... toată noaptea.

— Cred că are dreptate, zise Frunză cînd rămaseră singuri.

— Apropo de ce ? Lucian părea mirat de părerea prietenului său.

— Apropo de mutrele noastre...
— Mi-e ruşine ! oftă Lucian îndreptîndu-se spre uşa ce dădea în balcon. Perdeaua era trasă ; în depărtare, pe cerul întunecat, se aprindea şi se stingea lumina sîngerie a unei reclame de neon.
— Lasă asta, ce-i cu cele două telefoane ?
— A sunat de două ori... Am răspunse eu. Dar se vede treaba că de fiecare dată vocea mea îl amuţea pe celălalt.
— O fi avut *tipul* vreo amantă...
— Pe care a abandonat-o...
— Nu înainte de a fi sedus-o, rîse Frunză, apropiindu-se de Lucian. Deodată, descoperi casetofonul şi scoase o exclamaţie de admiraţie : Te uită, nene, ce piesă ! Straşnică... !
— A fost găsit în şifonier, îl informă Lucian.
Frunză ridică aparatul şi nu se mai sătura studiindu-l.
— „Philips" !... Văd că are şi o casetă cu bandă... Ai ascultat-o ?
— În afară de un fragment din Beethoven, nimic altceva nu conţine.
— Ce tip bizar ! Totuşi, e drăguţ din partea lui că ne-a lăsat un asemenea cadou !
— Cadou ! se răsti Lucian. Vrei poate să zici cadouri ? Casetofonul, scrisoarea... Cum şi-a mai bătut joc de mine !
— Pardon, sări Frunză. C-am fost şi eu pe acolo, pe la Arcul de Triumf ! După părerea mea, ar fi fost şi mai rău dacă n-ai fi răspuns invitaţiei lui Pantazi.
Lucian se răsuci cu faţa spre Frunză.
— Mai rău decît atît ? Mi-a lăsat o scrisoare „emoţionantă" : „Adio domnule căpitan !" O cursă Tarom l-a dus la Paris...
— Pe baza unui paşaport elveţian...
— Pe baza unui paşaport elveţian... întări Lucian. Iar acum, noi sîntem puşi în situaţia de a raporta şefilor : Să vedeţi, aşa şi pe dincolo, m-a invitat la Arcul de Triumf. Amintindu-şi brusc de scena revederii cu Pantazi, trase o înjurătură.
Frunză izbucni în rîs.
— Mă, de cîte ori ţi-am spus ? Tu n-ai voie să înjuri ! Tu nu ştii să înjuri... A înjura e totuşi o artă.

— Eu o să plec, îl anunţă Lucian. O să iau aparatul cu mine să i-l arăt şefului. Trebuie să raportez şi deznodămîntul afacerii.

— Poate vrei să spui începutul afacerii ? îl contrazise Frunză.

— Unul din noi s-a ţîcnit... Spune-mi, la ora asta, Pantazi e sau nu peste hotare ?

— Este...

— Atunci ce mai vrei ?

— Înainte de a vorbi de deznodămîntul afacerii, este absolut necesar să găsim un răspuns măcar la o singură întrebare, fu Frunză de părere. Se căută prin buzunarele pantalonilor după ţigări, îşi aminti însă că sînt în haină, pe studio. O luă de acolo şi, găsind pachetul de ţigări, zise : Dacă a ieşit din ţară cu un paşaport elveţian... Mă urmăreşti ?

— Cu plăcere ! Cum Pantazi a ieşit din scenă, nu văd de ce nu te-aş urmări pe tine, îşi regăsi Lucian hazul. Îmi eşti chiar mai simpatic...

— Mulţumesc ! Ca Pantazi să iasă din scenă, trebuie mai întîi să intre. Aşa cum ţi-am spus şi la telefon, Pantazi Tiberiu, cel care a părăsit astăzi România beneficiind de un paşaport elveţian, a intrat în ţară acum trei săptămîni. Toate datele înscrise pe declaraţia vamală la intrarea în ţară sînt identice cu cele înscrise în momentul ieşirii. Am ţinut în mînă ambele declaraţii... sosire-plecare.

— Şi scrisul e identic ? Glasul lui Lucian era vădit tulburat de cursul discuţiei.

— Îhî !

— Bine, dar... Lucian făcu cîţiva paşi înainte şi înapoi, apoi se opri. Dacă Tiberiu Pantazi, cel intrat în ţară este una şi aceeaşi persoană cu Pantazi cel ieşit din ţară, atunci cine-i Pantazi care a locuit în garsoniera asta sau cel care a stat în gazdă pe strada Plugarului, la doamna Manoliu ? Cine-i Pantazi cu care m-ai văzut aseară vorbind, iar astăzi mi-a lăsat o scrisoare de adio ? Lucian făcu o pauză. Fruntea îi era transpirată. Abia acum simt că, înnebunesc de-a adevăratelea...

Frunză îi întinse pachetul de ţigări.

— Hai, fumează barem una !

Drept răspuns, Lucian scoase punga de bomboane. După ce își aruncă una în gură, zise iritat :

— Cu cîteva secunde în urmă, totul mi se părea foarte limpede... Acum iarăși...

— Poate că Pantazi, cel intrat în țară, n-a mai ieșit. I-a predat pașaportul lui Pantazi, fostului rezident, iar el a rămas...

Lucian se uită la Frunză ca la un nebun. Vorbi și mai iritat decît înainte :

— Chiar tu ai susținut că pînă și scrisul de pe cele două declarații vamale este identic...

— Așa e ! recunoscu Frunză cu voie bună.

— Atunci ?

Țîrîitul strident al telefonului îl împiedică pe Frunză să răspundă.

— Ridică tu receptorul ! îi propuse Lucian cu o voce teribil de plictisită.

Frunză execută ordinul. Ca și în cazurile precedente, la cuvintele : „Alo ! Alo !" de la celălalt capăt al firului nu răspunse nimeni. În cele din urmă, răsună acel declic devenit familiar. Punînd receptorul la loc, Frunză observă :

— E cineva care cunoaște foarte bine vocea lui Pantazi... Mda, e o chestie...

După un minut de tăcere, Lucian redeschise discuția. Apăsă pe cuvintele :

— Și atunci ? Răspunde-mi !

— Păi, eu ce-am zis ? Am zis că pentru a vorbi de un deznodămînt al afacerii, trebuie să rezolvăm măcar o problemă. Iat-o ! Asta-i problema... Așa cum ai formulat-o tu. Iar dacă mai punem la socoteală și telefoanele astea...

— M-am lămurit buștean ! suspină Lucian. Plec. Rămîi cu bine... O să-l trimit pe Pop să te schimbe.

— Trimite-mi-l mai repede, îl rugă Frunză. Și cere aprobarea să conectăm casetofonul lui Pantazi la telefon...

— Bravo ! Ești plin de idei ! îl lăudă Lucian îndreptîndu-se spre ieșire. Poți să-ți faci și un duș, dacă vrei... Te-am lăsat...

— *Adio, domnule căpitan !*

— Faci haz pe socoteala mea... N-ai grijă, îmi cazi și tu în plasă! îl amenință Lucian cu pumnul și ieși.

— Ai reținut numărul telefonului de aici?

— Am!

Rămas singur, Frunză se mai uită o dată prin încăpere, ca și cînd ar fi vrut să memoreze obiectele din jur, apoi stinse lumina și căzu obosit în fotoliu. Îi plăcea încă din copilărie să stea pe întuneric.

3

După ce citi și reciti scrisoarea lui Pantazi adresată căpitanului Lucian Viziru, colonelul Panait deschise dosarul din fața lui și luă din el scrisoarea fostului rezident, adresată în ajun doamnei Manoliu. Stabili, fără prea multă bătaie de cap, că grafia celor două „piese", una iscălită Pantazi, cealaltă Datcu, era identică.

Panait își îndreptă ochii obosiți spre Lucian și spuse cu o vădită indispoziție:

— Ei da, nu m-aș mira să se țină de cuvînt... să-ți trimită o ilustrată din Elveția...

Lucian se văzu nevoit să facă un efort pentru a nu-și lăsa în jos privirile. Din nou senzația de vinovăție i se răspîndi în tot trupul ca un val de fierbințeală. Murmură:

— Tovarășe colonel...

Panait însă i-o reteză:

— Ia mai termină cu mutra asta! Cred că Frunză are dreptate. Cu sau fără voia lui, părăsindu-ne, Pantazi ne-a lăsat în urmă o problemă. Pînă ce n-o rezolvăm, dosarul rămîne deschis. Oricum am învîrti-o sau suci-o, nu ne este permis s-o lăsăm în aer... Repetă te rog variantele posibile!

Panait era în cămașă, cu mînecile suflecate, cu gulerul larg descheiat. Pe la subțiori se lățiseră petele transpirației. Luă din paharul de plastic un creion a cărui culoare Lucian n-o distingea și se întinse obosit în scaun.

— Prima variantă: cu trei săptămîni în urmă, intră în România un oarecare ins — Pantazi Tiberiu — care prezintă la punctele de frontieră un pașaport elvețian. Pre-

supun că a sosit cu misiunea de a-l scoate din ţară pe fostul rezident al reţelei „Argus-2".

Panait îl întrerupse :

— Adică să-i transmită fostului rezident propriul său paşaport, iar el să rămînă în ţară sub o altă identitate ?

— Da, răspunse Lucian fără să ezite. Fie că fotografia de pe paşaportul elveţianului a fost înlocuită... fie că între cei doi există o oarecare asemănare şi atunci n-a mai fost necesară înlocuirea fotografiei.

— În cazul ăsta, sîntem obligaţi să explicăm identitatea grafiei de pe cele două declaraţii vamale... grafia care indică intrarea şi ieşirea aceluiaşi individ.

— Desigur...

— Stai ! Stai ! Panait întinse braţul spre dosar şi cu vîrful creionului împunse cele două scrisori ale lui Pantazi. Iar ca operaţia să fie completă, mai trebuie confruntat scrisul de pe cele două declaraţii vamale cu cel de pe scrisorile astea.

— Am reţinut recomandarea dumneavoastră, spuse Lucian mulţumit că începuse să plutească în apele sale. Trec la varianta a doua : „Pantazi elveţianul" sosit în ţară să-l scoată pe „Pantazi bucureşteanul", a părăsit şi el România, cu alte mijloace, pe alte căi ce urmează să le stabilim.

Panait clătină neîncrezător din cap.

— Mi se pare mai plauzibil să fi rămas în ţară sub o altă identitate. Variantele însă sînt variante, aşa că le înregistrăm ca atare.

— Şi acum varianta a treia, şi poate cea mai absurdă dintre ele, recunoscu Lucian. Iat-o : Tiberiu Pantazi, cel de care ne-am ocupat în 1952, a părăsit ţara mai de mult, imediat după ce noi i-am ridicat supravegherea.

Lui Panait îi scăpă un zîmbet.

— E într-adevăr absurdă, observă el. Continuă însă !

— Deci *el* şi nu un altul, a sosit acum trei săptămîni în ţară şi tot *el* e cel care a părăsit-o. Cu *el* am stat de vorbă ieri-seară pe vremea asta...

— Acceptîndu-ţi şi ipoteza asta ne pomenim dintr-o dată într-un hăţiş de întrebări — mamă, mamă ! ! Iată numai cîteva din ele : Cine-i insul care a trăit în ultimii ani în Capitală cu identitatea lui Tiberiu Pantazi ? Unde a dis-

părut ? Sau cum explicăm dispariția lui ? Nu cumva trebuie să acceptăm și ideea des întîlnită în romanele polițiste, că avem de-a face cu doi frați gemeni ? Colonelul rîse iarăși, sincer amuzat de ceea ce-i trecea prin cap.

— Ar fi și asta o variantă — a patra !

— Mai ai și altele ?

— Nu, cred că ajung patru, tovarășe colonel !

— Îți dai seama în ce ne băgăm ? Iată și alte întrebări ce rezultă din variantele absurde, cum le numești tu. Cu ce se îndeletnicea „Pantazi bucureșteanul" în timp ce autenticul Pantazi locuia în străinătate ? De ce Pantazi I sau Pantazi II a avut nevoie să iște toată tevatura asta ? Ai fost invitat la un pahar de vin, ți s-a propus un tîrg cu niște memorii ca, în cele din urmă, cei doi să dispară, alertînd Securitatea. În general nu cred că spionilor le este îngăduit să se joace sau că au timp să se joace...

Lucian își înălță fruntea spre colonel : văzu încă o dată cît era de obosit.

— Împărtășesc pe deplin părerea dumneavoastră și aș vrea să adaug : oricît de absurde ori mai puțin absurde ar fi variantele formulate aici, toate converg către o singură concluzie — ne găsim în fața unei acțiuni întreprinsă de un serviciu de spionaj... Cu ce scop ? Dimensiunea acțiunii ? Toate acestea rămîn să le lămurim pe parcurs.

— De acord. Ce măsuri propui ? Panait ridică creionul și sfredeli aerul cu el.

Lucian răsuflă ușurat ; înainte de a răspunde, își scoase batista și își șterse fața transpirată.

— În afară de ce-ați propus dumneavoastră, mă refer la expertiza grafologică, mai propun să luăm legătură cu personalul navigant de pe avionul „Tarom" cu care Pantazi a plecat din țară... Să încercăm să aflăm semnalmentele călătorului, comportarea sa în avion et caetera... et caetera...

— Mai încet cu *et caetera*, glumi Panait. De acord.

— Apoi, ne vom îndrepta verificările către cel ce a fost pînă azi la ora nouă dimineața pensionarul Pantazi Tiberiu... căutînd date cu privire la existența sa. În ce scop se folosea de Buletinul flotant ?

— Vezi, n-ar fi exclus ca Pantazi alias Datcu să fi trecut la o altă identitate, cu un alt domiciliu, spuse Panait gînditor.

— Sau Pantazi, alias fostul rezident al lui „Argus-2“, să fi rămas în țară sub o altă înfățișare, altă identitate și celălalt să fi părăsit țara.

Pe neașteptate, Panait spuse cu o vioiciune pe care Lucian, văzîndu-l cît era de obosit, nu i-o bănuia.

— Hai să nu ne mai pierdem prin tot felul de ipoteze ! Lovi dosarul cu palma sa mare și grea.

— Am pus garsoniera lui Pantazi, alias Datcu, sub observație. Aș vrea — Lucian își cercetă ceasul — să-l schimb pe Frunză cu Pop. Și aș mai vrea ca Pop, în noaptea asta de veghe, să conecteze casetofonul lui Pantazi la telefon. Să audieze apoi casetele. Poate găsește vreo înregistrare care să ne intereseze...

— Băiete, de acord, acționează ! Se ridică în picioare, se întinse de-i trosniră oasele. Ne vedem mîine dimineață.

Cînd Lucian ajunse la ușă, Panait mai spuse :

— Și să știi că ai fi greșit cu adevărat dacă la acel „Adio, domnule căpitan !“ ai fi răspuns și tu : „Adio, domnule Pantazi !“

4

Frunză se obișnui destul de repede cu întunericul încăperii. Ședea tolănit în fotoliu, fuma în voie, cu sete, cu plăcere, țigară după țigară, decis parcă să recupereze ceasurile de interdicție impuse de prezența lui Lucian. Obiectele din încăpere se deslușeau clar. Lîngă studio se afla un aparat de radio — destul de vechi, dar încă în stare de funcționare. Ori de cîte ori ochii lui Frunză, în căutările lor fără nici un rost, se opreau asupra radioului, ofițerul era tentat să-l deschidă, să lase să se reverse în tăcerea garsonierei o cascadă de sunete.

Într-un tîrziu, simți nevoia să se miște ; se ridică din fotoliu și se îndreptă către perdeaua imensă, cît un perete, care acoperea atît unica fereastră a garsonierei, cît și ușa ce dădea spre balcon. Zări prins în țesătura fină a perdelei incendiul pe care-l aprindeau și-l stingeau pe cer

reclamele de neon ale oraşului. Vru să iasă în balcon, la aer, dar gîndul că vreun vecin de-al lui Pantazi ar fi putut să-l vadă şi să se alarmeze îl opri locului. Se mulţumi să tragă perdeaua şi să rămînă în cadrul uşii ; nu era mai răcoare, balconul încins dogorea. Îşi aminti deodată de „duduia Tereza" şi zîmbi imaginii ce-i juca dinaintea ochilor. Nu prea înaltă, zveltă, nervoasă. „O fi venit oare ?" Dacă ar fi venit, un fir de lumină din interiorul garsonierei tot s-ar fi strecurat afară, pe balcon. Curios, Frunză se uită cu prudenţă în direcţia unde s-ar fi cuvenit, după părerea sa, să descopere acel semn luminos menit să-i confirme că stăpîna garsonierei se întorsese acasă din escapadele ei nocturne. Nu-l descoperi. De parcă ar fi fost frustrat de ceva, se întristă, îşi aprinse o nouă ţigară şi reveni la fotoliul ce-l părăsise cu cîteva minute în urmă. Se lăsă pe spate, îşi întinse picioarele. „Ieri-noapte, pe vremea asta, îşi amintea Frunză savurînd ţigara, Pantazi mă plimba prin tot Bucureştiul... Iar astăzi... Unde o fi înnoptînd dumnealui ? La Paris, la Geneva? Prea multe evenimente într-o singură zi, zău aşa !" Din pricina acestei îngrămădiri de fapte declanşate în lanţ, îl stăpînea senzaţia că intrase în acţiune nu de douăzeci şi patru de ore, ci mai de mult, poate de o săptămînă. „De ce Pantazi a avut nevoie de tot teatrul ăsta ? Nu mai eram de mult pe urmele lui... Iar acum, iată că el singur ne-a pus... De ce ? Numai aşa, ca să se amuze, să-şi bată joc de noi ? Incredibil ! Ar fi un joc prea riscant..."

Sări speriat cînd, pe neaşteptate, telefonul începu să sune. „E cineva care-l caută. E cineva care nu ştie că a plecat, că a părăsit ţara", îşi spuse Frunză ridicînd receptorul. „Alo !" Se miră auzind un glas de fetiţă : „Bună seara, la telefon e Luci... Vă rog să mi-l daţi pe Nelu... Vă deranjez ?" Rugămintea fetei îl zăpăci ; se aşteptase, ca şi în apelurile anterioare, la o lungă tăcere. În cele din urmă i se adresă pe un ton patern : „Dragă Luci, ce număr cauţi ?" Evident, nu-l formase corect. „Ai greşit, Luci !" o informă Frunză. „Iarăşi ! exclamă Luci... Da' ştiţi ce bine semănaţi la voce cu tatăl lui Nelu... Vă rog să mă scuzaţi."

Lui Frunză îi păru rău că discuţia se încheiase atît de repede. „Luci ! Nelu ! Dacă cel căutat nu era Nelu, ci

Pantazi ? Ce ştim noi despre omul care a locuit între aceşti patru pereţi ? Nimic... Vom fi obligaţi să-i reconstituim biografia. Tiberiu Pantazi ! Ce s-o fi petrecut cu el după 1952 ? Şi cum se face că ne iese la socoteală un Pantazi în plus ?"

I se făcu foame... o foame dureroasă, aţîţată parcă şi mai mult de chiorăiturile din stomac. „E un frigider în casă... Ce folos de el ? E gol... semn concret că în ultimul timp Pantazi n-a prea stat pe acasă. Barem de-o cafea să fi avut..." Ce-i drept, înghiţise la bufetul aeroportului un sandviş cu şuncă, însă îşi potolise foamea doar pentru un ceas-două. „Ehei, dacă aş fi ştiut că voi rămîne de veghe, aş fi înghiţit jumătate din bunătăţurile de la bufet!"

Deodată, dinspre uşa de la intrare, auzi un zgomot confuz, apoi zgomotul prinse un anumit contur : se umbla la broasca uşii, cineva se străduia să potrivească cheia. Pesemne, se ferise să aprindă lumina pe culoar, de aceea bîjbîia. „Deci, în afară de Pantazi, mai există cineva care deţine o cheie a garsonierei. Sau o fi chiar Pantazi ?" deduse Frunză şi luă hotărîrea să rămînă nemişcat în fotoliu, să-şi surprindă astfel vizitatorul. Auzi distinct cum cheia fu răsucită în broască şi cum uşa fu dată, cu prudenţă, în lături. Mai prinse şoapta unei femei. „Sînt doi, îşi spuse. Aşa mai merge", şi-i veni să rîdă imaginîndu-şi reacţia necunoscuţilor cînd vor da cu ochii de el. Păcat că nu-şi luase pistolul.

Neaşteptaţii vizitatori zăboviră cîteva secunde în bezna vestibulului. Într-o încremenire calmă, Frunză îi aştepta cu ochii aţintiţi spre uşa ce despărţea încăperea de vestibul. Pluti iarăşi în liniştea garsonierei o şoaptă, apoi Frunză desluşi, pe dreptunghiul negru ce-l forma intrarea, umbra femeii. „Duduia Tereza !" îi veni pe buze. Desluşi în spatele ei şi silueta unui bărbat. Îl văzuseră sau nu, dar cei doi rămăseseră locului. În clipa următoare Frunză, aşa cum îşi propusese, se ridică încet, nespus de încet (cel puţin aşa i se părea) din fotoliu şi, cînd fu de-a binelea în picioare, rosti cu un glas totuşi sugrumat : „Bună seara". Nu mai apucă să audă răspunsul. Fu doar uluit şi, în acelaşi timp, surprins că nu bărbatul se avîntase spre el, ci femeia, după care lumina orbitoare a unui fulger topi întunericul, iar el se prăbuşi într-un hău fără fund...

...Cînd Lucian, însoţit de locotenentul Pop, ieşi din ascensor, palierul etajului era cufundat în beznă. Reţinuse însă unde se afla instalat butonul luminii. Apăsă pe el ; un bec chior le veni în ajutor. Se îndreptară spre garsoniera lui Pantazi.

— Să vezi că doarme, că o să trebuiască să-l trezim, presupuse Lucian.

— E ceasul cînd tot omu' se bagă în pat, replică Pop. Lucian observă deodată că uşa garsonierei lui Pantazi era întredeschisă şi-l apucă pe Pop de braţ oprindu-l.

— Ce-i ? se nelinişti acesta.

— Uşa ! E deschisă. O fi lăsat-o el sau... ?

Becul, îndeplinindu-şi misiunea ciclică, se stinse. Lucian trase o înjurătură şi înaintă încet, cu grijă, prin întuneric, trăgîndu-l pe Pop după el. Lîngă uşă se opri iar şi pîndi bezna garsonierei, încercînd să prindă vreun zgomot menit să-l ajute să înţeleagă ce se petrecuse. Nu vedea nici un motiv pentru care Frunză n-ar fi închis uşa. O tăcere firească nopţii se instăpînise pe întregul etaj. Lucian se decise să intre. Găsi şi cea de-a doua uşă larg deschisă. Din vestibulul îngust se întrezărea noaptea de dincolo de fereastră. Abia după cîteva secunde, coborîndu-şi privirile, descoperi pe covor corpul chircit al lui Frunză căzut într-o rînă.

— Închide uşa şi aprinde lumina ! îi strigă lui Pop. Repede ! Îngenunche lîngă Frunză, dar nu puse mîna pe el. Aşteptă să se facă lumină. În sfîrşit, Pop dibuise comutatorul.

— Trăieşte ? Parcă miroase a cloroform ! atrase Pop atenţia. Simţi ? Puse casetofonul pe măsuţă, după care îngenunche şi el.

Buzele lui Frunză pufăiau uşor ca într-un somn dulce, de bebeluş.

— Respiră ! Lucian îşi petrecu cu grijă braţul pe sub umerii lui Frunză şi încercă să-l ridice în capul oaselor. Izbuti.

— Frunză, băiete !... Mă şmecherie ! îl strigă Lucian. Frunză însă continua să doarmă buştean. În dreapta e bucătăria, se adresă el lui Pop. Caută un pahar... şi adu apă !

Pop se repezi să execute ordinul. În acest răstimp, Lucian își roti privirile prin încăpere. Șifonierul era deschis ; din el atîrnau neglijent cîteva rufe. Constată apoi că studioul fusese mișcat din loc. Evident, agresorii căutaseră ceva. Se uită din nou la fața liniștită a lui Frunză ; somnul în care căzuse deveni explicabil.

Pop reveni cu un pahar de apă. Lucian îl duse la buzele lui Frunză, încercînd să-i strecoare în gură cîteva picături.

— Eterul l-ar fi pus imediat pe picioare, spuse Pop.

Frunză plescăi ușor. Lucian zîmbi ; pînă și în somn își păstra mutrișoara sa de mucalit.

— Mai bine, tovarășe căpitan, stropiți-l. Stropiți-i fața !

— Ideea-i bună !

Îi frecă mai întîi fața cu puțină apă. Frunză reacționă în neștire, bălăbănindu-și capul.

— Azvîrliți-i apa-n obraji ! Nu vă lasă inima ?

Lucian îl ascultă. Instantaneu, Frunză își clătină capul de parcă ar fi vrut să se ferească de ceva, apoi începu să clipească des din pleoape. Îl supăra lumina care-i cădea direct în ochi, dar cînd se obișnui cu ea, rămase cu privirile-i perplexe pe chipul zîmbăreț al lui Pop.

— Cum ai ajuns aici ? îl luă la rost.

Lucian suspină mulțumit :

— În sfîrșit !

Frunză recunoscu glasul lui Lucian și-și mută privirile spre el. Descoperindu-l, păru că-și amintește de ceva ; se uită la fotoliu, la ușă, apoi iarăși către cei doi tovarăși ai lui. Zîmbi strîmb :

— Ei, al naibii, cum de-am ajuns în poziția asta ?

— Asta ne întrebăm și noi. Poți să te ridici ? Poate ai amorțit...

— De ce să nu pot ? se arătă Frunză mirat.

Într-adevăr, cu un efort minim, se ridică în picioare. Cîteva secunde se clătină, își găsi însă destul de repede echilibrul. Frecîndu-și ceafa, își aminti de fulgerul care-l orbise și strigă subit :

— După mine !

Se repezi spre balcon, fu gata să iasă, însă Lucian îl prinse de braţ :

— Stai, mă, ai înnebunit ?

— Ea m-a atacat, ripostă Frunză şi dădu să se smulgă din strînsoarea prietenului său.

— Cum mă, o femeie să te facă knock-out ?! izbucni în rîs Lucian.

— Cînd îţi zic !

— Ştiam eu că o femeie o să-ţi ia minţile... dar nu cu o lovitură „a la Sony Liston".

Frunză cedă ; părea a fi înţeles situaţia ridicolă în care nimerise. Se feri un timp de privirile celor doi colegi.

— Mai bine explică-mi ce s-a petrecut, îi propuse Lucian.

— Îmi dai voie să-mi aprind o ţigară ? condiţionă Frunză cu un glas de copil mofluz.

— Şi două !

După ce îşi aprinse în tăcere ţigara, Frunză îşi reluă locul în fotoliu şi vorbi încet, cu tristeţe :

— Şedeam aici, ca acum... Nu fumam, nu, nu... He ! exclamă el subit. Abia acum văd că au cotrobăit în şifonier... Au căutat ceva... Eram convins. Cînd i-am auzit umblînd la uşă, eram sigur că vin cu scopul ăsta...

— Eşti sigur că ea era ? întrebă Lucian, după ce Frunză îşi încheie raportul.

— Am vorbit clar, preciză Frunză răspicat şi repetă : Mi s-a părut că era „duduia Tereza".

— Interesant... O femeie să te doboare dintr-un pumn !

— Pardon ! izbucni Frunză jignit. Un prim pumn bine plasat la plex m-a îndoit... Nu rîde ! M-am aplecat ca şi cum aş fi vrut să mă apuc cu mîinile de abdomen. Atît a aşteptat... Mi-a aplicat cea de-a doua lovitură, cu latul palmei, după ceafă... Asta m-a trecut în lumea visurilor... Şi obosit cum eram...

— O femeie ? !

Frunză se înfurie :

— De ce nu ? Doar sînt egale în drepturi cu noi ! Îți amintești de cele trei telefoane ? Cred că trebuie să le punem neapărat în legătură cu agresiunea săvîrșită asupra mea și scotocirea garsonierei lui Pantazi... Să mergem la ea ! Încercă să se ridice, însă Lucian îl împinse prietenos îndărăt, în fotoliu.

— Nu cred că-i acasă.

— Ba eu cred, îl contrazise Frunză și văzîndu-l pe Pop cum se hlizește, se răsti la el : Ia nu mai rîde așa ca prostu !

— Caraghios mai ești, mă, zău așa, deschise și Pop gura. Unde-i logica ? Adică te-a pocnit, a scotocit camera...

— Nu singură...

— Bineînțeles, îi dădu Pop dreptate. După care, cei doi au trecut dincolo, să se ascundă...

— Numai ea...

— Ca noi s-o căutăm ?

— Exact... Și constat că ești din ce în ce mai isteț, ceea ce foarte curînd o să-ți aducă avansarea...

Lucian izbucni iarăși în rîs.

— Odată, mai demult, ținu el să se explice, la nu știu ce revelion, te-ai abțiguit. Erai la fel de simpatic...

— Adică vrei să zici că...

— Uite, ca să te liniștești în privința duduii Tereza, o să mă duc să sun la ușa ei. E bine ?

Frunză se învoi ; rămase în fotoliu, fumînd posac.

— Să vă însoțesc ? îl întrebă Pop pe Lucian.

— Nu-i nevoie...

Lucian ieși pe culoar ; era cufundat în întuneric. Înaintă orbește pînă la ușa garsonierei vecine. Căută soneria. Apăsă. O și auzi sfredelind tăcerea. Așteptă un timp. Mai sună o dată. Inutil. Se întoarse în garsoniera lui Pantazi.

— Ei ? Frunză se ridică radios în picioare.

— Regret... Fata nu-i acasă, zise Lucian dezolat. Singur spui că ți s-a părut...

Frunză strînse din maxilare și nu mai scoase un cuvințel.

— Noi o să plecăm, i se adresă Lucian lui Pop. Dacă intervine ceva, mă suni acasă... Altfel, luăm legătura, în mod normal, la şapte dimineaţa.

— Am înţeles !

— Şi încă ceva... Nu te atinge de nimic... Te pomeneşti că or fi căutat casetofonul !... Lasă totul aşa... O să facem, în prezenţa procurorului, un straif de fotografii. Noapte bună şi „audiţie" plină de noutăţi ! Îl luă pe Frunză de braţ : Să mergem !

— Stai, că am şi eu ceva de spus... Dacă totuşi după plecarea noastră, o auzi umblînd dincolo...

— Da' se aude ? se interesă el neîncrezător.

Frunză dădu afirmativ din cap şi urmă :

— Deci, dacă o auzi, reţine acest amănunt : să te uiţi la ceas... E foarte important să ştiu dacă e acasă şi n-a vrut să deschidă. A ! şi încă ceva : să stingi lumina şi să umbli în vîrful picioarelor. Vezi dacă de alături se aprinde vreo lumină. Dacă se aprinde se răsfrînge ca şi asta, pe balcon...

— Voi proceda întocmai ! îl asigură Pop pe un ton milităros.

În ascensor, în timp ce coborau, Frunză, frecîndu-se la ceafă, mărturisi :

— Cred că au fost mai multe lovituri... Nu mi-a trecut complet ameţeala.

— O să-ţi faci acasă un duş rece şi gata, îl îmbărbătă Lucian. Aşadar, după plecarea lui Pantazi din ţară, există *cineva* care manifestă foarte mult interes faţă de lucrurile bătrînului spion.

— Nu numai atît. Eu mai cred că *acel cineva* ne-a ţinut toată după-amiaza sub observaţie...

Ieşiră din lift şi coborîră cele cîteva trepte spre ieşire. În stradă, Lucian spuse :

— Tot la duduia Tereza te gîndeşti ?

— De ce nu ? E o fată drăguţă ! Merită osteneala mea... Zîmbi insinuant, semn că aerul răcoros al nopţii îl făcuse bine.

III

Pantazi + Pantazi = 2 Pantazi

1

Ochii colonelului Panait erau totuşi congestionaţi de oboseală deşi, la începutul şedinţei de lucru, se lăudase că a dormit bine, odihnitor. Dar cei doi căpitani aflaseră de la ofiţerul de serviciu că, de fapt, „şeful“ înnoptase în sediu, pe un pat de campanie, după ce scrisese pînă aproape de zorii zilei.

— Aşadar, „duduia Tereza“ — intim îi mai rostiţi numele! — a lipsit toată noaptea. Colonelul schiţă un surîs. Bine! Şi ce propuneţi?

Frunză se repezi să răspundă:

— O descindere... şi punerea ei sub urmărire...

— Descindere? Punere sub urmărire? Ochii de culoarea oţelului ai lui Panait se opriră pe chipul lui Frunză; căpitanul se bărbierise şi avea o mină de om bine odihnit. Pe ce motiv? Că n-a înnoptat în patul ei? Că n-a venit încă acasă? Că ţi s-a părut ţie că taman ea te-a făcut knock-out?

Lucian înţelese că şeful nu va aproba în nici un chip propunerea lui Frunză.

— Tovarăşe colonel, stărui Frunză, nu o dată aţi recunoscut că vă încredeţi în flerul meu...

— Este insuficient pentru ca să cer punerea unui om sub urmărire, replică Panait şi, parcă supărat de insistenţa colaboratorului, ridică ameninţător creionul cu care pînă atunci se jucase. O fi avînd femeia un prieten, nu crezi? Iar în privinţa loviturii... ce mai!... singur susţii că ţi s-a părut.

Frunză cerşi din priviri sprijinul lui Lucian.

— Tovarăşe colonel, nu mai pricep nimic! zise el dezolat. La urma urmei, dumneavoastră cu cine ţineţi, cu mine sau cu ea?

Faţa obosită a colonelului se destinse într-un zîmbet zgîrcit, care pentru o clipă îl lumină:

— E clar că țin cu ea... Țin cu toate acele femei care, ieșindu-ți în drum, pot să-ți pună în primejdie burlăcia, glumi colonelul. Și acum, tovarășe căpitan Frunză, la treabă... Împărtășesc punctul vostru de vedere : într-adevăr, cum o sucim, cum o învîrtim, ne iese un „Pantazi" în plus...

— Îmi permiteți, tovarășe colonel, interveni Lucian. În legătură cu acest „Pantazi" în plus, m-am gîndit că nu-i musai să fi rămas în țară sub o altă identitate, că la fel de bine ar fi putut să părăsească și el țara...

— Cele două posibilități clasice, îl completă Frunză. Sau a rămas sau a plecat...

— Dacă a plecat, a putut pleca numai pe baza unui pașaport românesc, original sau fals, preciză Lucian.

— Înregistrăm și această versiune... Deci, căpitane Frunză, te deplasezi imediat la aeroport... Uite și scrisoarea de „adio" a lui Tiberiu Pantazi adresată „bunului" său „prieten de pahar" — căpitanul Viziru. Îmi faci o verificare ca la carte... E clar ?

— E clar, tovarășe colonel...

Panait scoase dintre coperțile dosarului scrisoarea lui Pantazi.

— Ia-o și umblă... Căpitanul Viziru rămîne pe loc... La revedere ! Colonelul îi întinse mîna peste birou. Succes !

— Văd că vreți să scăpați de mine, făcu Frunză pe supăratul.

— Te înșeli, răspunse Panait zeflemitor. Unicul meu scop în viață e să te văd însurat, nu să scap de tine...

La birourile vămii aeroportului Băneasa, Frunză fu primit imediat ; un bărbat scund, cu un păr negru, sîrmos, îl asigură că serviciul condus de el deținea o evidență clară. Un ventilator încerca, fără contenire, să răcorească aerul din încăpere. Vameșul îl pofti să ia loc, ba îl îmbie pe Frunză cu o țigară din pachetul său de „Kent". Căpitanul nu-l refuză ; mai întîi se așeză, apoi și-o aprinse. Palele răcoroase ale ventilatorului îi mîngîiau întruna fața încinsă.

— Deci doriți niște date? Vameșul clipea des din pleoape, de parcă ar fi dorit ca interlocutorul să nu-i observe licărul de șiretenie din ochi.

— Aseară am văzut două declarații completate de un oarecare Pantazi Tiberiu... Pe acestea aș dori să le revăd.

— Se face! îl asigură gazda dînd să se ridice.

— O clipă... Poate ar fi mai bine... Şi cu gîndul la acel „Pantazi" în plus, îl rugă să-i pună la dispoziție toate declarațiile vamale ale celor plecați în ajun la Paris, cu Tarom-ul, dar și ale celor sosiți în România, în urmă cu trei săptămîni, odată cu Pantazi.

— Se face! îl încredință vameșul. Vă rog să așteptați un pic. Părăsi biroul, lăsîndu-l singur cu pachetul de „Kent" în față. Se grăbi să-și mai aprindă o țigară și, tot fumînd, își aminti de duduia Tereza. „Faptul că nu s-a întors acasă, oare nu confirmă presupunerile mele? se întrebă el. Ba da! Dar la fel de bine poate să confirme și pe cele ale șefului: 'O fi dormit la un bărbat! Parcă știm noi cine-i duduia Tereza?"

Vameșul reveni după vreo zece minute și puse pe masa de lucru două rînduri de declarații.

— Cursa de-acum trei săptămîni aparține companiei franceze „Air France", îl informă el... Eu vă las... dacă aveți nevoie de mine, apăsați pe butonul ăsta!

Frunză îi mulțumi și se apucă cu înfrigurare de treabă. Mai întîi își propuse să găsească din nou declarațiile lui Pantazi completate atît la intrarea sa în țară cît și în momentul ieșirii. Le găsi, le puse una lîngă alta; confruntîndu-le, constată încă o dată cu satisfacție că scrisul de pe cele două documente era identic. Se apucă apoi să le confrunte cu scrisoarea „de adio" adresată de Pantazi lui Lucian. Încă de la prima vedere făcu o descoperire ce-l ridică în picioare. „E formidabil! exclamă el. Nemaipomenit!" Se uită în jur să vadă dacă nu-l auzise cineva. „E formidabil", mai zise și dădu să ridice receptorul să-i telefoneze lui Lucian, dar în ultima clipă se răzgîndi. Nu, nu trebuia să se pripească. E drept, scrisul de pe cele două declarații vamale era fundamental altul decît cel al scrisorii, totuși... Își aminti că, mai demult, un amic de la Miliția Capitalei îi povestise de un falsificator de librete CEC care, pentru a deruta organele

de urmărire penală, se prezenta la Agenţie cu braţul drept bandajat şi ruga pe cine nimerea să-i completeze formularul roşu de retragere a unor „bani economisiţi". Acţiunile lui Pantazi se dovedesc a fi premeditate; aşa stînd lucrurile, de ce nu şi-ar fi premeditat şi actul completării declaraţiilor vamale? S-o fi adresat cuiva cu rugămintea de a i le scrie? „În cazul nostru, declaraţiile au o grafie identică, îşi spuse Frunză. A pune totul pe seama unei fericite coincidenţe ar fi prea de tot. Da' poate că Pantazi a fost însoţit de un complice sau aşa ceva? se întrebă Frunză animat de dorinţa de a se achita cît mai bine de misiune. Dacă accept această eventualitate atunci, fireşte, printre declaraţii ar trebui să mai dau de două formulare completate cu acelaşi scris". Deducţia îl atrase ca un magnet şi se pomeni verificînd şi confruntînd cu răbdare fiece declaraţie în parte. La capătul operaţiei, nu găsi ceea ce căuta; în schimb, făcu o altă constatare pe care în nici un chip nu-i era îngăduit s-o ignore. Odată cu „Pantazi Tiberiu, cetăţean elveţian", mai intraseră în ţară încă doi turişti elveţieni — Perech Wilhelm şi Wagner Udo. Ca şi Pantazi, şi aceştia petrecuseră în România acelaşi număr de zile. Sosiseră împreună, plecaseră împreună. „Să fie o simplă coincidenţă sau?... Gata, ajunge cu speculaţiile!" Se ridică brusc de la birou, însă nu înainte de a-şi nota în carneţel datele celor doi elveţieni. „Poţi să ştii de unde sare iepurele!" Apăsă pe butonul indicat de gazdă. Vameşul se ivi imediat şi cu o serviabilitate exagerată se interesă dacă documentele îi fuseseră de folos.

— O, chiar foarte mult, îi preţui Frunză amabilitatea. Aş vrea însă să vă cer un sfat...

— Vă rog...

— Cum aş putea să dau de stewardesa care a însoţit cursa de ieri Bucureşti — Paris — Bucureşti?

— Pe Marcela Vişoianu? O cunoaşteţi cumva? Drăguţ exemplar, îi scăpă vameşului. N-o s-o găsiţi...

— E în cursă?

— Nu, e liberă. Căutaţi-o acasă... A, n-o cunoaşteţi? Dacă nu aveţi nimic împotrivă, vă pot da adresa şi numărul ei de telefon..

„Amabil om, chiar suspect de amabil, gîndea Frunză în timp ce vameșul cerceta filele unei agende de buzunar. Ce-i mai sclipesc ochii! Mai cu seamă de cînd a rostit numele stewardesei. Unora li se aprind ochii, altora călcîiele!“

— Așa...! mormăi vameșul satisfăcut. Vișoianu Marcela... strada Morarilor 8, etajul 2, apartamentul 5, telefon 1...45. Puteți să-i telefonați și de aici, dacă doriți...

„Aha! Asta urmărești, bădie, sesiză Frunză. Eu să-i telefonez, ca pe urmă să-ți fie ție mai ușor să te bagi pe fir... *Oțomanule!* Ii fi și tu un îndrăgostit timid?!...“

Căpitanul apucă voinicește mîna vameșului și i-o strînse, mulțumindu-i. Ieși din birou val-vîrtej și nu se mai opri decît la prima cabină telefonică ce-i ieșise în cale. Spre bucuria sa, Lucian se nimeri să fie la sediu. Dintr-o suflare, îi raportă cele constatate.

— Ai înțeles? conchise el. Sînt două scrisuri total diferite.

Lucian răspunse după o lungă tăcere:

— Cum naiba să nu înțeleg!

— Eu pornesc în căutarea stewardesei. În vremea asta, n-ar fi rău dacă tu ai încerca să afli la ce hotel au tras cei doi străini și cu Pantazi trei.

Frunză auzi în receptor oftatul adînc al prietenului său, însoțit de cuvintele:

— Începe goana după mai mulți iepuri?!

— Știi, Lucică, se alintă Frunză, flerul îmi șoptește că ăsta-i doar începutul. Pa și pusi! Te las, că mă grăbesc să mă întîlnesc cu o femeie frumoasă...

— De unde știi că-i frumoasă? îl luă Lucian la rost.

— Atîta lucru nu știi?! Află că toate stewardesele din lume sînt frumoase, îl informă Frunză. Din motive strict psihologice... că dacă e să se întîmple ceva cu avionul, călătorului să-i fie dat să vadă, în ultima clipă a vieții sale, o femeie frumoasă. Pa!

Nu mai așteptă replica lui Lucian — o bănuia — închise telefonul și formă celălalt număr. „Dacă am un pic de noroc, și cînd e vorba de femei nu mă ocolește, își spuse Frunză încîntat de propria sa concluzie, atunci capitolul *aeroport* îl închei încă în dimineața asta.“ Curînd, auzi un glas dulce care nu putea fi decît al stewardesei.

— Sărut mînuţele, domnişoară Vişoianu ! trecu el la un atac frontal.

— Bună ziua, ciripi ea. Cine-i la aparat ?

— Vă invit să ghiciţi, simţi Frunză nevoia să se joace.

— Victor, Victoraş, tu eşti ?

Întrebarea îi stîrni şi mai mult dorinţa de a se juca.

— Vai de mine domnişoară Vişoianu, nu sînt nici Victor, nici Victoraş, vă asigur ! Sînt... Ah, îmi pare rău, dar nu aveţi de unde să mă cunoaşteţi... Aş vrea să trec pe la dumneavoastră...

— Normal ar fi să vă reped şi să vă închid telefonul în nas ! îi replică ea, dar nu cu indignare, ci cu satisfacţie.

— Nu, să nu faceţi una ca asta, vă rog, o imploră ofiţerul. Apoi, minunîndu-se singur de vorbele ce-i ieşeau din gură, continuă. Ştiţi, cineva... un călător mi-a cerut să vă caut şi să vă transmit din partea sa un omagiu.

— Un omagiu ?! Stewardesa deveni brusc curioasă. Din partea cui ?

— E vorba de o surpriză.

— Şi cînd aţi dori să treceţi ?

— Acum ! Sînt cu „Chevrolet"-ul meu... Ştiu unde locuiţi...

— Asta-i bună ! Ştiţi şi unde locuiesc ? Bine, vă aştept... La revedere !

Părăsi cabina îndreptîndu-se spre ieşire. „Ehei, acum să te văd pe unde o să scoţi cămaşa... Ce am mai scornit ? Omagii ! Surprize !... „Chevrolet" !"

Pe Vasiliu nu-l găsi în maşină. Îl zări însă în dreapta clădirii, rezemat de gardul metalic ce împrejmuia aeroportul urmărind, laolaltă cu alţi curioşi, avioanele ce decolau sau aterizau. Văzduhul era plin de vuietul motoarelor. Îl strigă, şoferul însă nu-l auzi. Se duse la el şi-l luă de braţ.

— Plecăm ? îl întrebă Vasiliu.

— Ştii unde vine strada Morarilor ?

— Se poa' ? zîmbi cu şiretenie şoferul... Aş mai fi fost şofer la Securitate dacă n-aş şti ?...

— Pe Morarilor trebuie să ajungem ! Însă mai întîi să trecem pe la o florărie, să fac rost de o „surpriză".

— Precum ordonaţi, tovarăşe căpitan !

Frunză se uită la ceas. Nu era încă unsprezece. Dogorea un soare de foc. Noroc că Vasiliu parcase mașina sub coroana stufoasă a unui castan.

Din clipa în care se pomeni în mînă cu un buchet de garoafe roșii, căpitanul Frunză se înveseli subit, ca și cînd și-ar fi îndeplinit cu succes misiunea, iar colonelul Panait l-ar fi gratificat cu o binemeritată permisie. Și el, trăgînd acum toate foloasele din această recompensă, alerga cu sufletul stăpînit de o amețitoare neliniște la o întîlnire cu o enigmatică necunoscută.

— Arătați ca un mire ! îl trezi Vasiliu din starea sa de beatitudine.

— Ferească Dumnezeu ! rîse Frunză.

Nimeriră destul de ușor și de repede pe strada Morarilor. „Desigur că fata stă acum la fereastră și pîndește apariția unui „Chevrolet", își imagină Frunză. Ei, cu atît mai mare îi va fi surpriza."

— Opresc chiar la numărul 8 ?

— Acolo, nene Vasiliu...

Clădirea în dreptul căreia „Volga" oprise era nouă, din prefabricate, cu patru etaje. Frunză urcă fără grabă scara. Cînd se opri la ușa apartamentului locuit de stewardesă, simți nevoia să-și controleze ținuta. Își aminti de cuvintele șoferului : „Arătați ca un mire !" În sfîrșit, sună. Îi deschise chiar Marcela Vișoianu. Îl aștepta, dar, în același timp, puteai lesne deduce că se pregătea să plece ; era îmbrăcată în uniforma azurie de stewardesă ; pînă și boneta și-o pusese pe cap, într-o parte, șmecherește, și parcă gata să cadă. Părul oxigenat și tapat răspîndea un parfum delicat. Zîmbea ademenitor, așa cum, pesemne, zîmbea tuturor pasagerilor pe care-i întîmpina în pragul avionului.

— Dumneavoastră ați telefonat ? i se adresă ea cu drăgălășenie. Poftim, poftim ! Țin însă să vă avertizez că n-o să putem sta prea mult de vorbă, căci am fost chemată la aeroport.

Frunză o urmă tăcut în sufragerie, unde-i înmînă buchetul, declarîndu-i teatral :

— Domnișoară, acest buchet vă aparține !

Marcela Vișoianu exclamă măgulită :

— Cum asta ? ! ? Din partea cui ? Vai, domnule, da' ce misterios sînteţi ! Înlătură hîrtia pergamentată. Garoafe ! se bucură. Florile preferate... Oho ! Ce culoare frumoasă au ! Îşi întoarse faţa mirată spre Frunză. Nu se farda ; avea un ten alb, strălucitor. Doar genele îi erau uşor rimelate. Sînt tare frumoase ! exclamă ea copilăreşte. Hai, zău, dezvăluiţi-mi taina lor...

— Cum să vă spun ? Frunză înălţă stingher din umeri, hotărît să interpreteze un rol pe care-l mai interpretase, de bărbat timid, pus pe neaşteptate într-o situaţie ce-l depăşea. „Intră în scenă" cu o siguranţă care îl făcu să roşească. Domnişoară...

— Vă rog să luaţi loc ! În mijlocul încăperii se afla o masă înconjurată de patru scaune.

„Luîndu-şi inima în dinţi", Frunză mărturisi cu o voce tulburată :

— Domnişoară, florile sînt din partea mea ! Asta-i ! Şi se lăsă „istovit" pe scaunul cel mai apropiat.

Stewardesa fu într-atît de uluită, încît avu nevoie de un timp ca să rostească :

— Din partea dumneavoastră ?! Bine, dar...

Frunză i-o luă înainte ; îşi lăsă capul în piept spăşit şi zise :

— Ştiu ce vreţi să spuneţi... că la telefon, eu...

— Vă văd pentru prima oară...

— În schimb, eu v-am mai văzut, minţi Frunză.

Marcela Vişoianu se zăpăci şi nu lipsi mult să răstoarne vaza în care numai ce pusese florile.

— Cum aşa ? Mă cunoaşteţi ? ! Zău ? ! Şi pentru că el dădu afirmativ din cap, ea continuă : De unde, dacă nu comit o indiscreţie ?

— De la aeroport... De cînd aştept prilejul să mă destăinui ! Şi iată că s-a ivit.

Tulburată de timiditatea bărbatului, dar mai cu seamă măgulită de cuvintele rostite, se aşeză în faţa lui.

— Despre ce prilej e vorba ?

Frunză se uită „încurcat" spre vaza cu garoafe, de parcă dintr-acolo ar fi urmat să-şi tragă energia necesară spovedaniei. Într-un tîrziu, se decise :

— Ştiţi, sînt ofiţer de securitate... căpitan.

Observă pe chipul fetei mijind un zîmbet enigmatic. Uşor descumpănit, scoase iute legitimaţia din buzunar. Îi plăcu faptul că, spre deosebire de alţi cetăţeni cu care avusese de-a face, fata luase documentul şi-l cerceta cu atenţie. O mai văzu zăbovind asupra fotografiei. Frunză o lămuri :

— Eram cu cîţiva ani mai tînăr...

Stewardesa îi înapoie legitimaţia. Fără a-şi pierde buna dispoziţie, vorbi :

— Aşadar, mă urmăriţi de mai multă vreme ? Surîse arătîndu-şi o dantură albă, sănătoasă.

— Nu retractez.

— Mai trebuie să-mi declaraţi că sînteţi îndrăgostit de mine, sublinie cu ironie. Şi că abia astăzi... Hai să fim serioşi ! Placa-i veche ! Marcela Vişoianu îşi consultă ceasul prins de mînă cu o brăţară de aur. Descoperi că se făcuse tîrziu. Gata, tovarăşe căpitan, prologul a luat sfîrşit. Explicaţi-mi, vă rog, cărui fapt vă datorez vizita, căci mă grăbesc.

Frunză se prefăcu jignit ; nu se aştepta să fie „rănit“ în ceea ce avea el mai de preţ — „timiditatea“.

— Îmi permiteţi să fumez ?

În semn de răspuns, fata îi împinse scrumiera. În timp ce îşi aprindea ţigara, Frunză se uită ceva mai „îndrăzneţ“ în ochii ei ; le descoperi culoarea, erau căprui.

— Ieri, începu el, aţi fost în cursă... Pe ce itinerar ?

— Bucureşti — Paris — Bucureşti.

— Printre călători se afla un bărbat mai în etate... Tarom-ul îi repartizase locul 12...

Pe neaşteptate, Marcela Vişoianu îl întrerupse :

— Vă referiţi cumva la domnul Pantazi ?

„Hîm ! I-am făgăduit o surpriză, gîndi Frunză, şi cînd colo, îmi face ea mie una.“

— Cum de-aţi ghicit ?

— Aţi spus locul 12, nu-i aşa ?

— Însă nu-mi amintesc să fi pronunţat un nume.

— Mi-a dat cartea lui de vizită, însoţită de invitaţia verbală de a-l vizita în Elveţia... Bineînţeles, cu prima ocazie...

— Vă supăraţi dacă o să vă cer să-mi arătaţi cartea de vizită ?

Nu-şi mai zîmbeau curtenitor, iar Frunză regreta trecerea sa, pe nesimţite, la un ton semioficial. Stewardesa se ridică, trecu într-o altă cameră de unde reveni cu o geantă de voiaj tip „Tarom". De acolo scoase un cartonaş, apoi îşi reluă locul în faţa ofiţerului.

Frunză cercetă cu o vădită curiozitate cartea de vizită. Citi *Tiberiu Pantazi*. Iar sub numele bătrînelului care iscase toată furtuna, tipograful culesese în franceză cuvintele : *Représentant de l'Agence „Mercur" Import-Export Lausanne.*

„E tipărită peste hotare. Se vede cale de-o poştă, aprecie Frunză, continuînd să ţină în palmă cartonaşul. Iată încă o confirmare că există un al doilea Pantazi." Şi, gîndindu-se la această problemă, îşi aminti că pasagerul „Tarom"-ului petrecuse în România trei săptămîni, iar chiriaşul flotant al familiei Manoliu fusese înregistrat la miliţie de o lună şi mai bine... „Cum s-o fi produs minunea ?"

Marcela Vişoianu tuşi politicos. Frunză îşi ridică fruntea şi-i aruncă un zîmbet, tînăra însă nu se mai lăsă provocată.

— V-aş ruga să ne lăsaţi cartea de vizită pentru un timp.

— Cu plăcere, nu mă pregătesc să vizitez chiar atît de curînd Elveţia, răspunse ea sec şi-şi cercetă din nou, ostentativ, ceasul.

— Vorbea cursiv româneşte ?

— Cursiv, corect, deşi afirma că trăieşte printre străini de mai bine de zece ani.

— Îl însoţea cineva ? O femeie ?

— N-am văzut nici o femeie în preajma lui. Bărbaţi însă da.

— Doi, nu-i aşa ?

— Nu cumva eraţi şi dumneavoastră în avion ? Poate deghizat ? glumi ea.

Frunză socoti că bătuse mult aşteptata clipă hărăzită să reaşeze convorbirea pe făgaşul iniţial. Spuse tandru :

— În faţa dumneavoastră n-aş fi în stare să mă păstrez deghizat... Mi-aş fi trădat de îndată chipul şi simţămintele.

Îi plăcea să fie curtată ; pasagerii o obişnuiseră cu această permanentă condiţie de existenţă. De aceea cuvintele ofiţerului o flatară, îi topiră rigiditatea feţei şi o obligară să surîdă :

— Într-adevăr, mai erau cu el doi bărbaţi... Unul dintre ei stătea chiar pe locul 11, lîngă domnul Pantazi. Avea un nume străin, dar vorbea româneşte... Celălalt nu suporta zborul, pînă şi obişnuita gustare a refuzat-o... S-a mulţumit să moţăie...

— De unde aţi dedus că erau cu Pantazi ?

— La coborîrea din avion s-au grupat...

— Erau aşteptaţi ?

— Am aterizat pe Orly, iar de pe scara avionului nu se prea vede dincolo de aeroport...

Frunză acceptă ironia stewardesei cu plăcere şi ripostă înveselit :

— Iertaţi-mă, n-am fost niciodată în Franţa...

— Tot ce pot să vă spun e că erau foarte mulţumiţi de cum le-a mers la Bucureşti. Pantazi s-a mai lăudat că a încheiat cîteva afaceri grase şi pe chestia asta mi-a oferit şi un whisky...

— Ia te uită moşul ?! L-aţi băut ?

— Cum să nu ?! Beau cu toţi pasagerii, îl zeflemisi Marcela Vişoianu. Se ridicase în picioare. Nu vă supăraţi... e timpul.... Vă mulţumesc pentru flori.

Frunză se ridică. O clipă ea îl cercetă din nou, cu ironie, şi nu se putu stăpîni să nu observe :

— Presupun că vă bucuraţi de un fond nescriptic destul de mare destinat cumpărării de flori... Sau ministerul are o seră ? Nu de alta, dar cred că staţi de vorbă cu multe femei...

— Oricare ar fi situaţia, mă văd nevoit să recunosc că este pentru prima oară cînd aduc flori unei domnişoare cu o reală plăcere...

Se vedea că Marcelei îi plăcuse răspunsul, dar nemaidorind să lungească vorba, se îndreptă spre uşă sugerînd musafirului direcţia de ieşire.

Sesizînd „stratagema", Frunză nu se clinti din loc :

— Sînt cu maşina, spuse.

— „Chevrolet"-ul ? zîmbi ea batjocoritor.

— ... Dacă nu aveţi nimic împotrivă, pot să vă conduc. Mi-aţi face o deosebită cinste...

Stewardesa se uită la ceas, gîngurind :

— N-am încotro... Trebuie să accept. O să vă rog să mă aşteptaţi cîteva minute...

Rămînînd singur, Frunză îşi satisfăcu curiozitatea cercetînd nestingherit „regatul" stewardesei. Îl găsea modest, sobru, poate din pricina mobilei tip — „Gabriela", „Mioriţa" sau „Ruxandra" — cumpărată în rate. Înaintă cîţiva paşi spre bibliotecă, atras de cele cîteva fotografii răspîndite pe rafturi. Dintr-un cadru de mărimea unei ilustrate, fata, înconjurată pesemne de membrii echipajului, zîmbea cu farmec fotografului. O altă fotografie o arăta la Paris, la doar cîţiva paşi de „Arcul de Triumf". „E fotogenică", constată Frunză, trecînd de la o fotografie la alta. Deodată, i se păru că visează. Îşi frecă ochii cu dosul palmei. Obiectivul aparatului imortalizase pe un dreptunghi de carton două nostime stewardese — Marcela Vișoianu și... duduia Tereza. „Ia te uită de unde-mi sare iepuraşul !" exclamă Frunză bucuros. Nu rezistă ispitei şi luă fotografia s-o cerceteze mai îndeaproape. Duduia Tereza era puțin mai înaltă și parcă mai zveltă decît colega ei ; lăsîndu-se fotografiată, își înclinase capul spre dreapta, spre cel de păpușă al prietenei sale. Era într-atît de absorbit de cercetatea fotografiei, încît n-o auzi pe Marcela Vişoianu apropiindu-se de el.

— Curios mai sînteţi !

— Vă rog să mă scuzaţi... Frumoasă fotografie... Parcă aş cunoaşte-o de undeva pe colega...

— Pe Tereza Cozma ?! Zău ? Marcela Vişoianu îi luă fotografia, o admiră cîteva secunde, apoi punînd-o la loc, printre celelalte, zise : Poate... Dacă ați călătorit cu avionul ! A lucrat o vreme pe linii interne, apoi pe cele externe... La „Tarom" însă nu mai lucrează de vreo doi ani. Să mergem !

În timp ce se îndreptau spre ieşire, Frunză o întrebă :

— Nu i-a plăcut profesiunea ?

— Aş ! Tereza e o fată straşnică, demnă, curajoasă. Puţin trăsnită, atît cît îi stă bine unei fete... Cred că e prima fată din ţară care a învăţat judo, karate... Ca să se apere...

Frunză simţi un gol în stomac. „Cred că, între timp, a învăţat şi boxul“, gîndi, dar cu glas tare, se interesă :

— De ce ? Era atît de asaltată ?

Coborau scările, iar el rămăsese cu o treaptă în urmă.

— E şi ea cam exaltată... Se îndrăgosteşte, face cîte o pasiune... trece brusc de la o extremă la cealaltă... Cred că şi bărbaţii au partea lor de vină. Mai toţi cei care călătoresc cu avionul se simt obligaţi să ne facă curte, să ne propună întîlniri... Ne cam sîcîie treaba asta...

— De aceea şi-a părăsit profesiunea ?

— Îşi satisfăcuse curiozitatea. începuse să se plictisească... voia altceva...

Ajunseră în stradă. Singura maşină ce se vedea pe toată artera era a lui Vasiliu.

— „Chevrolet“-ul, i-o luă Frunză înainte, apucînd-o discret de cot, dar fata îşi retrase braţul cu aceeaşi discreţie.

Se aşezară pe bancheta din spate. „Florile şi-au făcut efectul ! observă Vasiliu în gînd, urmărindu-i în oglinda retrovizoare. Semn bun !“

— La aeroport ! indică Frunză şoferului. Întorcîndu-se spre Marcela Vişoianu, vru să reînnoade firul discuţiei : A întîmpinat greutăţi la desfacerea contractului de muncă ?

— Constat că vă interesează Tereza Cozma.

— În nici un caz nu mai mult decît prietena ei...

„Mare pişicher şi căpitanu'“, îşi spuse şoferul apăsînd pe accelerator... „Se pricepe“. Maşina demară.

— Mulţumesc ! surîse profesional stewardesa. Tereza a aşteptat prilejul. Un bărbat din comanda aeroportului, căsătorit, pusese ochii pe ea şi n-o mai scutea cu insistenţele. Ea l-a lăsat cît l-a lăsat să zburde, pînă ce a prins ocazia să-l facă pe „onorabilul domn“ cu ou şi cu oţet... De fapt, ne-a răzbunat pe noi toate... Şi iată aşa s-a ajuns la desfacerea contractului...

Amintindu-şi iar de lovitura ce-l frînsese din mijloc, Frunză rîse :

— E cam dură !

— Deloc !... Nu-i prea dusă la biserică, ceea ce-i cu totul altceva.

— Vă mai întîlniţi cu ea ?

— Mă tot trageţi de limbă, îi replică ea, fără însă a se arăta supărată de tactica ofiţerului. Ai fi fost chiar înclinat să crezi că o încînta convorbirea. Uneori ne mai telefonăm...

Frunză socoti că dojana, mai în glumă, mai în serios a Marcelei Vişoianu cu „trasul de limbă" era cam îndreptăţită. Nu cumva întinsese coarda prea mult? Nu cumva fata se va grăbi să-i telefoneze Terezei Cozma şi s-o avertizeze: „Vezi draga mea, a trecut pe la mine un securist, *drăguţ al naibii* (aşa mai merge! aprobă el), care s-a interesat de sufleţelul tău... Ce poznă ai mai făcut?"

Pe neaşteptate, Marcela Vişoianu aduse vorba:

— Sper că nu o să vă supăraţi dacă şi eu o să vă întreb cîte ceva?

Fără să vrea, Frunză zări în oglindă zîmbetul încîntat al şoferului.

— O! Vă rog chiar...

— De ce aţi avut nevoie să jucaţi teatru?

Frunză înghiţi un nod şi, cîntărind rapid întrebarea, căută să cîştige timp, făcînd pe naivul:

— Ce teatru? Nu pricep.

— Cu telefonul. „Am să vă transmit un omagiu"... „o surpriză". Apoi scena „vă cunosc mai de mult". Adică „la, la, la" şi „la, la, la".

— Totuşi cu florile am nimerit-o, căută el un ton împăciuitor. Vă plac garoafele...

— Nu şi pretextul cu care au ajuns în vază. Într-adevăr, mă cunoaşteţi de la aeroport?

— Aşa e!

— De mult? Aşa cum aţi afirmat?

— Da, căci pe aici lucrez, pe la aeroport, născoci Frunză cu nonşalanţă.

Marcela Vişoianu izbucni într-un hohot de rîs care-l descumpăni pe căpitan. Încerca să înţeleagă ce anume stîrnise rîsul ei batjocoritor — căci batjocoritor răsunase — fără însă să izbutească. Aşa că, zărind în depărtare clădirea aerogării, se bucură. Puţin mai tîrziu, maşina opri la intrarea principală a aeroportului.

— La despărţire, interveni Frunză, aş vrea şi eu să vă pun a doua întrebare.

— Așa-s bărbații... Porniți întotdeauna să aibă ei ultimul cuvînt.

Se uita acum la ofițer cu o privire inocentă.

— Cînd v-am sunat la telefon, m-ați luat drept Victor... Victoraș. Cine-i Victoraș ?

Nu se încruntă așa cum își închipuise, ci, dimpotrivă, întrebarea o înveseli de-a binelea.

— Aș putea să nu vă răspund, îi replică stewardesa, dar consider că răspunzînd, pun lucrurile la punct. Ei bine, Victoraș e fratele meu mai mare. Ce vă mai interesează ?

Frunză nu se așteptase la o asemenea explicație. De aceea, o rază de speranță îi miji în suflet.

— Pot să îndrăznesc să vă mai telefonez ?

— Desigur. Numai să mă găsiți acasă. Deschise portiera și coborî. Urmată de ofițer se îndreptă spre intrare. La despărțire, Frunză mai spuse :

— Cum să nu vă găsesc ? ! Doar v-am mărturisit că lucrez pe aici, pe la aeroport... că am și eu, ca tot omul, o răspundere...

Marcela Vișoianu se opri brusc și-l țintui pe Frunză cu o căutătură plină de dojană.

— Stimate tovarășe căpitan Frunză... Vocea-i devenise autoritară. Am reținut corect numele și gradul ? Am și eu ceva să vă mărturisesc, așa, fără ocol... Impresia mea e că sînteți un bărbat încrezut... Cred că ați cucerit inimile multor gîsculițe... De aici, și suficiența... Însă mai aveți o calitate, sînteți ofițer de securitate. Și în privința asta aș avea ceva să vă spun. Poate un sfat... Înainte de a vă alege un pretext, verificați mai întîi dacă-l puteți folosi cu sorți de reușită. Nu de alta, dar Victoraș... Pardon, căpitanul de securitate Victor Vișoianu, adică fratele meu, este cel care, ca tot omul, are o răspundere prin preajmă... Din ușă, stewardesa mai adăugă : Mulțumesc că m-ați adus cu mașina. Și dispăru.

Frunză nu-și reveni imediat din perplexitate. Replica tare a stewardesei îl pusese pe gînduri „Ceva nu merge ! În ultimele douăzeci și patru de ore, am recepționat două „lovituri“, așa, drept suvenir. Mai cu seamă că vin din partea unor femei. Dar ce femei...“

Se întoarse îngîndurat la mașină. Se așeză lîngă șofer și-i ordonă :

— La sediu !

— Drăguță fată ! aprecie Vasiliu în timp ce treceau pe sub podul Mogoșoaiei.

— Drăguță, nimic de zis !

— V-a cam îmbrobodit.

— Așa e, încuviință Frunză gînditor. Căci nu tot ce zboară se mănîncă !

2

Către ora prînzului, soarele prinse a dogori și mai puternic. Ventilatorul instalat într-un colț al biroului încerca inutil să fie de folos celor trei bărbați care, adunați în jurul mesei de ședință, discutau de o jumătate de oră și mai bine cazul dispariției lui Tiberiu Pantazi. Tamponîndu-și întruna fruntea transpirată, Frunză, la capătul raportului, conchise :

— Atrag atenția următoarele : 1) Scrisul de pe cele două scrisori lăsate de Tiberiu Pantazi — una adresată familiei Manoliu, cealaltă căpitanului Viziru — nu este identic cu cel de pe declarațiile vamale. Deosebirile sînt clare, evidente, chiar și un profan le-ar sesiza. 2) Odată cu sosirea în țară a lui Tiberiu Pantazi-elvețianul, au mai sosit, cu același avion, alți doi cetățeni elvețieni : Perech Wilhelm și Wagner Udo. Nu m-aș fi împiedicat de ei, dacă n-aș fi constatat că au părăsit țara noastră nu numai în aceeași zi cu Pantazi, ci și cu același avion. Că nu-i vorba de niște simple coincidențe, ne-o confirmă și declarațiile stewardesei Marcela Vișoianu. Unul dintre ei, în afară de faptul că își rezervase locul lîngă Pantazi, vorbea o românească perfectă. Păreau că se cunosc de mult și nu ascundeau faptul că erau mulțumiți de afacerile încheiate în România. Dealtfel, și cartea de vizită ce v-am predat-o îl fixează pe Tiberiu Pantazi-elvețianul ca om de afaceri. 3) Tereza Cozma, vecina lui Pantazi-bucureșteanul, a fost stewardesă și a lucrat o vreme pe liniile internaționale ale Tarom-ului. Și-a însușit judo, karate... În general, se pare că are o biografie suspectă...

Colonelul Panait, care pînă atunci îl ascultase cu luare-aminte, într-o tăcere aproape evlavioasă, izbucni într-un rîs scurt :

— Slavă Domnului ! Am aflat, în sfîrșit, cum a izbutit să te facă knock-out... Dar de aici și pînă la a trage concluzia că fata are o biografie cam suspectă nu crezi că e prea mult ?

Lucian sări în ajutorul colegului său :

— Tovarășe colonel, vă raportez că nici pînă la ora asta Tereza Cozma n-a apărut la domiciliul ei.

— Bine, bine, rețin chestia asta, zise Panait împăciuitor, agitînd în aer un creion. Căpitane Frunză, mai ai ceva de adăugat ?

— Nu, preciză el, ștergîndu-și ceafa de transpirație. Uf, cald mai e !

— Căpitane Viziru, e rîndul tău...

Lucian, aflat în stînga colonelului, își aruncă ochii pe carnetul deschis.

— Mai întîi aș vrea să vă raportez că Pop n-a găsit nici o înregistrare pe benzile de casetofon ale lui Pantazi.

— Păcat ! spuse colonelul.

— După ce căpitanul Frunză mi-a adus la cunoștință constatările făcute la vama aeroportului, își începu el raportul, am cerut la Evidență date cu privire la cei trei străini care au intrat la 23 iunie 1964 în țară... Mi s-au comunicat următoarele : Atît Perech Wilhelm cît și Wagner Udo au fost înregistrați, chiar în ziua sosirii, la hotelul „Lido“, unde li se rezervaseră, încă din Elveția, prin Telex, două camere. Au stat la „Lido“ pînă ieri, cînd au plecat... Și-acum surpriza : *Tiberiu Pantazi nu apare înregistrat la nici un hotel...*

— Poate la vreo gazdă O.N.T., își spuse colonelul părerea.

— ... nu apare la nici o gazdă O.N.T., la nici un particular, apăsă Lucian pe fiece cuvînt. Ca și cînd s-ar fi pierdut între aeroport și hotel.

Cu un gest nervos, Panait aruncă creionul pe cristalul mesei și exclamă nemulțumit :

— Da, asta zic și eu că e o bombă ! Unde s-a putut aciua acest „om de afaceri“ ? Flutură în aer cartea de vizită a „elvețianului“. Cu ce „întreprindere“ și-a încheiat „afa-

cerile“? Puse înapoi cartonașul printre celelalte piese ale dosarului. Se uită sfredelitor cînd la unul, cînd la celălalt. Căci vedeți voi, acum știm precis că ne găsim în fața a *doi Pantazi:* unul, cel de peste hotare, care a sosit și a plecat... celălalt, profitînd de datele identității „elvețianului“, simulează plecarea din țară... Unde paștele...

De mult nu-și mai auziseră cei doi căpitani șeful înjurînd. Surprinzîndu-i, colonelul zîmbi și el, potolindu-se. Alese din paharul de plastic un creion albastru („Aha ! își spuse Frunză, a ales o culoare aproape optimistă !“) și enunță problemele ce se conturaseră :

— Deci, trebuie deocamdată să găsim răspunsuri la următoarele întrebări : Cine-i, de fapt, Tiberiu Pantazi din Lausanne și unde a „domiciliat“ cît timp a stat în țară ? Cine-i Tiberiu Pantazi cu domiciliul în București și unde se găsește în momentul de față ? Ce anume l-a determinat să ne pună pe jar ?

Și pentru că ultimele cuvinte șeful le rostise privindu-l ceva mai stăruitor pe Lucian, căpitanul se simți obligat să-și mărturisească descumpănirea :

— Acum, nici eu nu mai știu cu cine am stat de vorbă duminică seara. Cu Pantazi din Lausanne sau cu Pantazi din București !...

— Ba poți să știi, susținu Frunză. Propun să-i arătăm Marcelei Vișoianu fotografia bucureșteanului Pantazi. Gîndul că i se oferea iarăși prilejul de a o revedea pe Marcela Vișoianu îi lumină fața.

— Foarte bine, aprecie șeful.

Lucian interveni din nou, cu oarecare mirare în glas :

— Știți că în garsoniera lui Pantazi n-am văzut nici o fotografie de-a lui ?

— Nici eu, confirmă Frunză.

— Trebuie să dăm de una... În cel mai rău caz, o să apelăm la cei de la Evidența populației... Băieți, vorbi Panait îngîndurat, pînă ce vom lămuri ce-i cu Pantazi de la Lausanne, să încercăm să luminăm identitatea bucureșteanului. În clipa aceea sună telefonul. Colonelul nu se ridică să răspundă decît după ce își încheie fraza : Neapărat trebuie să găsim o fotografie de-a lui Pantazi și să i-o arătăm stewardesei... Se îndreptă apoi spre telefon, urmărit de privirile colaboratorilor săi. Îl auziră spunînd :

— Da, eu sînt... Da, raportează ! Da... da... hm ! Mda !... Așa !... Da, da... Ai procedat foarte bine... Așteaptă ordinele mele...

Colonelul reveni la locul său, își sprijini coatele pe masa de lucru și-și privi subordonații cu o tristețe care parcă mărturisea : „Știți, n-am încotro, dar trebuie să vă aduc la cunoștință o veste nu prea veselă“. Zise cu un glas scăzut :

— Băieți, curg surprizele una după alta. Pantazi a fost căutat la telefon de o femeie care a cerut... Panait făcu o pauză. Închipuiți-vă, a cerut să i se dea legătura cu... to-va-ră-șul co-lo-nel de se-cu-ri-ta-te Pan-ta-zi...

— Cu colonelul Pantazi ? sări Lucian uluit.

Panait îl corectă :

— Cu „tovarășul“ colonel...

— Uf ! Zăduf mare ! se plînse Frunză.

— Mă bucur că Pop a știut să se descurce. În afară de faptul că a răspuns : „Tovarășul colonel lipsește momentan... Reveniți peste jumătate de oră“, a avut grijă să înregistreze convorbirea.

— Ne-a prins bine casetofonul lui Pantazi, aprecie Lucian.

— N-a avut curiozitatea s-o iscodească ? se interesă Frunză.

— Nu, și bine a făcut, aprecie Panait. Precum vedeți, în ultimele 48 de ore ne-au fost deschise cîteva fronturi... O întrebare se impune : care din ele e cel mai important, toate sau nici unul ? Ziua însă nu s-a încheiat... Mai poate să ne aducă și alte surprize... Ce propuneți în legătură cu raportul lui Pop ?

După o scurtă meditație, Lucian răspunse :

— Dacă „tovarășul colonel de securitate Pantazi e plecat“, nu văd de ce n-ar răspunde în locul lui un căpitan de securitate, de pildă, Frunză sau Viziru ?

Frunză dădu sceptic din cap :

— În soluția asta există o mare doză de risc. Să admitem că unul din noi o să ia, la telefon, locul „colonelului“ Pantazi... Foarte bine !... Dar dacă persoana în cauză, cunoscînd vocea lui Pantazi, își dă seama că vorbește cu altcineva ? Nu riscăm s-o pierdem ?

Lucian îl contrazise :

— Iar dacă nu-l dăm la telefon o dată, de două ori, rezultatul nu poate să fie același ?

Verdictul îl rosti colonelul Panait :

— Sîntem într-un continuu război din umbră. Ni se deschid tot felul de fronturi — false și reale. Într-un război, n-ai cum evita riscul... În concluzie, iată cum o să procedăm : tu, Lucian, te deplasezi urgent la domiciliul lui Pantazi... O să răspunzi la telefon ca un adevărat... colonel.

Lui Frunză îi scăpă o ironie :

— Rapidă avansare !

— Nu fi invidios ! îl mustră Lucian.

— Iar tu, căpitane Frunză, mort-copt, trebuie să faci rost de o fotografie a lui Pantazi și să i-o arăți Marcelei Vișoianu...

— Cu plăcere...

— Mai încet cu plăcerea... Îți aduc la cunoștință că mi-a telefonat șeful căpitanului Vișoianu... s-a interesat de tine.

— A apucat fata să mă reclame ! se întristă Frunză.

— Nu, nu... S-a interesat dacă ești un băiat serios, cu gînduri nobile, adică dacă vrei să-ți întemeiezi un cămin...

— Atunci, e clar, răsuflă ușurat Frunză. Știu ce i-ați răspuns : că nu sînt serios, că n-am gînduri nobile...

— Vrei să trimit pe altcineva la aeroport ?

— Nu, nu...

— E ora 13,30, îi avertiză Panait. Gata cu vorbăria ! Acționați imediat ! Voi fi aici tot timpul.

3

Știind că pe căpitanul Lucian îl supăra fumul de țigară, Pop trase perdeaua și deschise ușa dinspre balcon. În garsonieră năvăli un val de aer fierbinte îmbibat cu miros de catran topit. Lucian strîmbă din nas, dar înțelegînd gestul tînărului său coleg, spuse :

— Prefer fumul !

— Credeam că...

După ce închise ușa, Pop își reluă locul pe studio, întinzîndu-se pe spate, cît era de lung. Puțin mai tîrziu, își întoarse privirile spre căpitan ; acesta își scosese haina, pantofii și se cufundase obosit în fotoliu. Părea că ațipise cu capul lăsat pe spate.

— Ai căutat bine ? întrebă Lucian într-un tîrziu, fără să deschidă ochii.

— Pe centimetru pătrat, răspunse Pop, mulțumit că superiorul își ieșise din mutenie. Cum se explică fenomenul ?

— Care fenomen ?

— Că tipul nu ținea în casă fotografii. Nici un fel de fotografie.

— Spionilor le place să fotografieze, dar nu le place să fie fotografiați. Vorbea cu privirile în tavan. E aproape o regulă. Iar cînd dispar, sînt atenți să nu lase nimic în urmă, în afară, bineînțeles, de o „perdea de fum".

Din nou se așternu între ei tăcerea... o tăcere fierbinte, istovitoare. După un timp, Lucian mormăi moleșit :

— Ar fi trebuit să sune, nu-i așa ?

Pop își ridică brațul păros și-și cercetă ceasul :

— Da. Cele treizeci de minute au trecut.

Fixînd telefonul, ochii lui Lucian se micșorară. Se gîndea atît de intens la Pantazi, încît aparatul luă ca prin minune chipul bătrînului spion. Zîmbea superior, îndreptîndu-și papion-ul. „Cine ești tu ? îl chestiona Lucian, comerciantul din Lausanne sau pensionarul din București ? Cu care dintre voi am stat la masă și am ciocnit liniștit un păhărel de coniac ? Chiar dacă am vorbit cu tine, „elvețianule", de ce ai avut nevoie de stratagema asta ? Cu ce scop ne-ai băgat în alarmă ?"

Telefonul zbîrnîi deodată prelung ; cei doi ofițeri săriră de la locurile lor aproape simultan. Înainte ca Pop să ridice receptorul, Lucian îi atrase atenția :

— Procedezi așa cum te-am învățat.

— 'nțeles ! răspunse Pop, întristat brusc de dădăceala căpitanului, dar cînd recunoscu glasul femeii care-l căuta pe colonelul de securitate Pantazi, se înveseli și zise cu autoritate : Da, cu colonelul Pantazi doriți ?... Imediat... Aveți legătura !

Smulgînd din mîna locotenentului receptorul, Lucian realiză valoarea acelei clipe : totul sau nimic. Dacă necunoscuta își va da seama că nu vorbește cu Pantazi, că se încerca inducerea în eroare ? Deznodămîntul unei atari situații îl tulbura ; și simți inima bătîndu-i cu tărie.

— Colonelul Pantazi la aparat, spuse, căutînd să dea glasului său un timbru nici prea rece, dar nici prea cald. În așteptarea răspunsului, ochii i se fixară pe banda magnetică a casetofonului lui Pantazi.

— Bună ziua, tovarășe colonel, auzi el.

— Bună ziua...

Fruntea i se îmbroboni. „Acum e acum !"

— V-am mai căutat, se explica femeia cu o voce ușor răgușită. Maria Anghelini vă deranjează...

Lucian își regăsi sîngele rece.

— Da, mi s-a raportat că am fost căutat...

— Trebuie să vă văd imediat, continuă femeia precipitat. S-a întîmplat așa cum ați presupus dumneavoastră.

— De unde vorbiți ? îndrăzni Lucian s-o întrebe.

— De acasă. Subit neliniștită exclamă : Nu trebuia ?

Lucian se feri să răspundă.

— Cînd doriți să ne vedem ?

— Și astăzi... Numai să-mi spuneți unde și la ce oră ?

După o scurtă reflecție, asumîndu-și pentru tot ceea ce va urma de-acum încolo o grea răspundere, Lucian spuse fără să șovăie :

— O să vă rugăm să veniți chiar la noi, la minister...

— Pe acolo, prin spatele fostei Prefecturi ?

— Da, da... Vă prezentați la Biroul de Informații... Pe Lipscani în jos, în spatele magazinului „Victoria".

— Nu cumva acolo unde a fost pe vremuri o judecătorie sau așa ceva ?

— Da, da... Vă convine ora șase ?

— E potrivită... O să spun alor mei că mă duc să mă plimb în Cișmigiu.

— Deci intrați în sala de așteptare a biroului de informații și la ora șase trimit un ofițer să vă însoțească pînă la mine...

— Mi-ați luat o povară de pe inimă, tovarășe colonel... La revedere !

Trecuseră cîteva minute de cînd Maria Anghelini închisese telefonul, iar căpitanul Lucian continua să stea înmărmurit, întîrziind să lase receptorul în furcă. I se năzărise că, o dată gestul făcut, îi va fi dat să constate că totul n-a fost decît o simplă închipuire.

Îngrijorat de privirea fixă a lui Lucian, locotenentul Pop șopti :

— Tovarășe căpitan...

Ca și cînd nu l-ar fi auzit, Lucian rosti ca pentru sine :

— Maria Anghelini...

Puse fără grabă receptorul în furcă și, întorcîndu-se spre Pop, îl întrebă :

— Ai auzit și tu ?

Drept răspuns, Pop se apleca spre casetofon și derulă banda magnetică. Cîteva secunde mai tîrziu, în încăpere se făcură auzite două glasuri ce izbucneau din aparat : „...mi s-a raportat că am fost căutat". „Trebuie să vă văd imediat. S-a întîmplat așa cum ați prevăzut." Lucian deconectă casetofonul și, cuprins de o bucurie infantilă, strigă fericit :

— Sîntem bogați ! Înțelegi, băiete ? Sîntem bogați ! Avem, în sfîrșit, o urmă — Maria Anghelini. De necrezut! Au dat drumul la calorifer sau mi se pare ?...

Ridică radios receptorul și-l chemă la telefon pe colonelul Panait.

IV

Un mesaj de dincolo de mormînt

1

— S-o luăm metodic, le propuse colonelul Panait colaboratorilor săi și, dornic să le demonstreze ce înțelegea a fi metodic, luă la întîmplare din paharul de plastic un creion și începu să se joace cu el.

„Pe cel albastru l-a luat, pe ăl mai „optimist", aprecie Frunză, nu-i rău. Demarăm încrezători."

— Mai întîi — Maria Anghelini. Vreau să știu cum aveți de gînd să procedați. Să zicem că o să vină aici, că o s-o identificăm... și mai departe ? Vîrful albastru al creionului, asemenea unui minutar, se îndreptă spre Frunză.

Acesta înțelese că i se cerea să-și spună părerea și nu-și ascunse scepticismul :

— Nu cred că o să ne onoreze cu prezența ei.

Lucian, care rareori subaprecia flerul prietenului său, nu rămase insensibil la replica lui și căzu pe gînduri.

— Vreau să fie clar, nu am întrebat dacă Maria Anghelini ne va onora sau nu cu prezența ei, preciză colonelul, ci acceptînd ideea că ne-a și onorat, cum intenționați să continuați acțiunea ? Vîrful creionului se răsuci spre stînga, unde căpitanul Lucian ședea îngîndurat. Începu să-și prezinte planul :

— Baza de pornire la acțiune o reprezintă discuția purtată la telefon cu necunoscuta Maria Anghelini, vorbi Lucian, încrezător în planul ce-l concepuse. În această ordine de idei, faptul că Maria Anghelini a aprobat imediat, ca pe cel mai firesc lucru, invitația noastră îmi întărește convingerea, cel puțin mie, că ea crede într-adevăr că prin persoana lui Pantazi a avut de-a face cu un ofițer de securitate. De aceea, eu consider că tactica cea mai potrivită ar fi ca, în convorbirea de după-masă, să-i cultivăm această convingere — bineînțeles atît cît vom socoti necesar.

— Adică ? Privirile colonelului se opriră nedumerite pe chipul lucios de transpirație al lui Lucian.

— Voi coborî chiar eu la „Informații" s-o întîmpin, și am s-o întîmpin ca pe o cunoștință, vorbindu-i desigur în numele „colonelului Pantazi". Îl voi scuza explicîndu-i că interese de forță majoră l-au obligat să plece urgent într-o misiune și că, plecînd, mi-a încredințat misiunea de a o asculta.

— O să devină bănuitoare și o să bată în retragere, interveni Frunză.

— În cazul ăsta, tu ce propui ? Glasul lui Panait răsună metalic, cu un timbru de nemulțumire în el.

Frunză expuse propria sa schemă :

— Eu sînt de părere să n-o aducem sus, să discutăm cu ea chiar la „Informații". Să-i explicăm că Pantazi a fost nevoit să plece în provincie, că o să se întoarcă într-o zi-două. După care, să trecem la verificarea ei...

Deși nu împărtășea punctul de vedere al lui Frunză, Lucian nu se grăbi să intervină. Își lăsă prietenul să-și dezvolte ideile.

— Am cercetat Cartea cu abonații de telefoane. Am constatat că Anghelini Maria nu figurează, deși în discuția cu ea a susținut că telefonează de acasă, continuă Frunză. Așadar, cu asta o primă șansă de a-i afla și pe altă cale adresa s-a consumat...

— N-ar fi exclus să locuiască în comun cu o altă familie, iar telefonul de la care a vorbit să fie pe numele celeilalte familii, zise Panait.

— Sigur că da... E posibil... Mai există o șansă, aceea oferită de Evidența populației. Am primit de la ei o listă pe care am numărat 13 femei purtînd frumosul nume — *Anghelini Maria*... În concluzie, dacă Maria Anghelini nu se prezintă și dacă numele ei adevărat ăsta e, atunci o să ajungem la dînsa în urma unor verificări pe teren.

Cei doi căpitani așteptau decizia șefului. Un timp nu se auzi în încăpere decît bîzîitul ventilatorului. Colonelul Panait însă, prelungi tăcerea ; așa cum își privea nemișcat creionul părea extaziat de vîrful său ascuțit cu migală. Lucian abia îndrăzni într-un tîrziu să risipească liniștea :

— Tovarășe colonel, aș propune să ascultăm din nou banda magnetică.

Panait dădu aprobator din cap. Casetofonul lui Pantazi se găsea pe mijlocul mesei, între Lucian și Frunză. Lucian întinse mîna, apăsă pe una din clape. După cîteva secunde, în încăpere se auzi dialogul :

Bună ziua, tovarășe colonel. Maria Anghelini vă deranjează. V-am mai căutat.

Bună ziua ! Da, mi s-a raportat că am fost căutat.

Trebuie să vă văd imediat, s-a întîmplat așa cum ați presupus dumneavoastră.

De unde vorbiți ?

De acasă. Nu trebuia ?

Cînd doriți să ne vedem ?

Şi astăzi. Numai să-mi spuneţi unde şi la ce oră.

Tot Lucian fu cel care apăsă pe o altă clapă şi casetofonul amuţi.

— Punînd din nou banda, se explică el, am urmărit în mod deosebit să vă reţin atenţia asupra următoarelor fraze ale Mariei Anghelini : ***Trebuie să vă văd imediat... S-a întîmplat exact aşa cum aţi presupus dumneavoastră.*** Vedeţi, sublinie Lucian, se constată uşor că Maria Anghelini este alarmată... ***că trebuie să-l vadă, căci s-a întîmplat ceva.***

Printr-un semn al creionului, Panait îl întrerupse :

— Dacă o să stai de vorbă cu ea — fii atent ! — se cuvine *să ştii* cam ce a presupus *colonelul Pantazi* că o să i se întîmple.

— Fără îndoială ! În general, îmi susţin schema şi pentru faptul că Maria Anghelini este — cum foarte uşor se deduce din replicile ei — ***îngrijorată***. Vedeţi dumneavoastră, la întrebarea noastră de unde telefonează, ea răspunde : *De acasă.* Şi adaugă imediat : ***Nu trebuia?*** Drept care, n-a stat prea mult pe gînduri şi a acceptat invitaţia noastră.

— Mda... mormăi Panait scrutîndu-şi gînditor colaboratorii. Căpitane Viziru, m-ai convins... Povesteşte-mi acum cum intenţionezi să te desfăşori !

— La ora 6, căpitanul Frunză o să coboare la „Informaţii" ca s-o aştepte... Tot el, amabil fiind din fire, are s-o conducă sus la noi încercînd s-o convingă că, luînd în consideraţie cuvintele ei : „Trebuie să vă văd imediat", „colonelul Pantazi", înainte de a pleca ***în teren,*** mi-a ordonat să stau de vorbă cu ea... După ce o să plece de la noi, o să ne vină mai uşor s-o verificăm...

— Bine... încuviinţă Panait. Însă fii cu ochii-n patru cum ***execuţi slalomul*** ca să ajungi la acel ***s-a întîmplat aşa cum aţi presupus dumneavoastră.*** Nu de alta, dar să nu-l faci de ruşine pe *colonelul Pantazi*. A, şi încă un lucru : ai pe aici o uniformă ?

— Am... Pentru orice eventualitate, şi eu şi căpitanul Frunză păstrăm la sediu un rînd de uniforme.

— Să-ţi pui uniforma, îl sfătui Panait. O să fii mai convingător, ştii, din punct de vedere psihologic...

Cu gîndul la arşiţa zilei, Frunză se arătă brusc neliniştit :

— Trebuie să mi-o pun şi eu ?

— Tu o să-ţi pui un costum de scafandru. Deci discuţiile în jurul primului punct le putem socoti încheiate ? Dacă-i aşa, hai să trecem la cel de-al doilea punct...

Frunză întîlni ochii de culoarea oţelului ai şefului.

— Stewardesa Marcela Vişoianu, raportă el, şi astăzi este în cursă. Negăsind-o, n-am avut cum să obţin informaţii în plus. Se va înapoia însă în jurul orei 21...

— Fotografii ? întrebă Panait laconic.

Răspunse Lucian :

— Parcă-i un făcut, tovarăşe colonel, una nu s-a găsit.

— Aşa că ne-am văzut nevoiţi să reproducem şi să mărim fotografia de la Evidenţa populaţiei. Frunză scoase dintr-un plic patru fotografii. Întinse una din ele şefului. E cam veche.

— Voi, care l-aţi văzut alaltăieri seara în carne şi oase, cum vi se pare Pantazi, este mult schimbat faţă de cum arată în fotografia asta ? se interesă colonelul.

— Nu prea, răspunse Lucian.

— Ce credeţi, stewardesa o să reuşească să se orienteze după o asemenea reproducere ?

— Cum o ştiu eu pe Marcela Vişoianu, cred că da. Frunză zîmbi mucalit. O s-o aştept la aeroport şi o să-mi verific supoziţia...

Colonelul se încruntă :

— Nu, nu, de data asta la aeroport o să se ducă Pop...

Frunză făcu o mutră de om nedreptăţit şi „cerşi" umil :

— Lăsaţi-mi stewardesa, tovarăşe colonel ! Nu mi-o *deturnaţi !*

Tustrei izbucniră în rîs.

— Mă, tu actor trebuia să te faci ! decretă Panait. După o scurtă pauză reveni asupra indicaţiilor. Bine, o să te duci tu la aeroport ! Mîine însă vreau şi eu să mai caut nişte fotografii. Iată-ne ajunşi la ultimul punct. Pînă la ora asta, aminti el ciocănind cu creionul în cadranul ceasului de mînă, nu s-a dat de urma domiciliului lui

Pantazi, al celui sosit în țară la 23 iunie, n-a fost identificat... Cu cei doi — Perech și Wagner — lucrurile sînt clare. Rămîne deci în actualitate întrebarea : Unde și sub ce identitate trăiește acel Pantazi Tiberiu care ne iese în plus la socoteală ?

Fu rîndul lui Lucian să ofteze dezolat :

— Plusurile în contabilitate sînt un semn rău ! Cine știe, poate că discuția cu Maria Anghelini să facă lumină în această chestiune.

— După umila mea părere, mai există cineva care ne-ar putea ajuta făcînd puțină lumină, dezvălui Frunză zîmbind mefistofelic.

Creionul albastru al șefului se îndreptă spre Frunză :

— Cine ?

— Duduia Tereza Cozma !

— Hai, potolește-te ! îl repezi colonelul, de astă dată cu seriozitate. Am cerut referințe despre ea. E în atenția celor de la *Moravuri*.

— Acasă totuși n-a apărut încă, argumentă Frunză.

— Tocmai *de aia* se ocupă cei de la *Moravuri* de ea. Tu însă n-ai de ce să te împiedici de dînsa... Înțelesu-m-ai ?

Frunză nu cedă :

— Ea s-a împiedicat de mine, tovarășe colonel. Mi-a aplicat două-trei figuri de judo și a dispărut...

— Aha, atunci fii atent să nu se împiedice iarăși, îl sfătui Panait. Mai aveți vreo problemă ? Nu ? Vă anunț că doar un ceas ne mai desparte de întîlnirea cu Maria Anghelini. La treabă !

2

La orele 18, nici un minut mai devreme, nici un minut mai tîrziu (pe Frunză, punctualitatea vizitatoarei îl încîntase), o femeie înaltă, voinică, purtînd o jachetă albă, ușoară, fără mîneci, peste o rochie neagră de mătase, își făcu apariția în Biroul de informații al Ministerului de Interne. Înaintă cîțiva pași spre ferestruica ghișeului, apoi se opri privind dezorientată în jur :

— Dumneaei trebuie să fie, îi șopti Frunză ofițerului de serviciu. Ridică receptorul și-l chemă pe Lucian la telefon. Încă de la primele cuvinte se recunoscu învins.

— Nu glumești ? ripostă Lucian neîncrezător.

— Ce naiba !

— Cum arată ?

— Contingentul lui Pantazi... Da, da, e o femeie în etate... Poate să ne fie mamă. Hai mă, că nu glumesc ! E înaltă, voinică... Pe cap cu o pălărie neagră, cu boruri, ca pe vremea lui Pazvante...

— Gata, ajunge ! Condu-o sus !

Înainte de a părăsi încăperea ofițerului de serviciu, Frunză mai iscodi o dată în sala de așteptare. Femeia stătea nemișcată cu fața spre ușă. Ieși, în sfîrșit, și se îndreptă spre ea.

— Doamnă, i se adresă Frunză cu glasul cel mai condescendent din lume, așteptați pe cineva ?

Femeia se întoarse spre el și-l cercetă distant, cu o distincție firească.

„Ai zice că-i sora lui Pantazi", gîndi Frunză, văzîndu-i fața trecută, dar bine îngrijită, și apoi aerul acela de aristocrată.

— Pe tovarășul colonel Pantazi.

— Sînteți doamna Maria Anghelini ? o întrebă Frunză la fel de condescendent.

— Da, eu sînt ! își împinse bărbia energic înainte și se uită bănuitoare la ofițer.

— Am primit ordin să vă conduc, îi explică Frunză rostul lui. Trebuie însă să îndepliniți o anumită formalitate. Fiți amabilă și dați-ne buletinul dumneavoastră de identitate !

Doamna Anghelini ținea pe brațul stîng o poșetă mare, demodată, însă dintr-o piele fină, de șarpe. Buletinul îl scoase de acolo. Frunză zîmbea întruna condescendent.

— Un minut doar, o asigură el. Se duse cu Buletinul la ferestruica ofițerului de serviciu să-i completeze bonul de intrare.

— E cu ochii la mine ? se interesă Frunză în șoaptă.

— Nu, se uită afară !

— Notează totul! Vezi să nu-ţi scape nimic!

De la distanţa la care se găsea, Frunză izbuti totuşi să citească unele date din act. Într-adevăr, o chema Anghelini Maria, domicilia în Bucureşti... Anul naşterii: 1889. Oho! se minună el. Şaptezeci şi cinci de ani... Cu cinci ani mai mare decît Pantazi! Se ţine bine!"

Puţin mai tîrziu, căpitanul Frunză o conducea respectuos pe tăcuta doamnă Anghelini pe unul din coridoarele ministerului. Păşind alături de ea, se simţi dintr-o dată scund şi subţirel.

— Pe aici, doamnă! Deschise larg uşa şi, fără să vrea, se gîndi cu plăcere la reacţia lui Lucian cînd va constata înălţimea şi vîrsta vizitatoarei.

Lucian însă nu reacţionă în nici un fel. Cum era şi normal, se ridică de la birou şi ieşi în întîmpinarea vizitatoarei. Uniforma cădea perfect pe trupul său, bine legat; se opri în faţa ei, bătu din călcîie şi, în poziţie de drepţi, se recomandă:

— Căpitan Viziru Lucian!

Maria Anghelini îi întinse mîna pentru a-i fi sărutată. Ceva mai la o parte, Frunză urmărea cu interes ritualul.

— Nu-l văd pe colonelul Pantazi, observă ea, fără însă a se arăta nerăbdătoare de această constatare.

„Seamănă cu Lucia Sturdza Bulandra, decise Frunză. Doamna Bulandra în Vassa Jeleznova..."

— Vă rog să luaţi loc, o invită Lucian arătîndu-i unul din cele două scaune din faţa mesei de lucru.

Frunză se repezi să-i tragă scaunul. Maria Anghelini se aşeză şi scaunul scîrţîi sub greutatea trupului ei. Îşi puse poşeta pe genunchi urmărindu-i cu atenţie pe cei doi ofiţeri. Cel ce se recomandase Viziru luase loc la birou, iar celălalt... hm! uitase să se prezinte! — se aşezase în dreapta colegului său, retras parcă anume spre colţul încăperii.

— Doamnă Anghelini, trecu Lucian la îndeplinirea misiunii sale ingrate, din păcate şeful nostru, tovarăşul colonel Pantazi, a fost nevoit să plece urgent într-o misiune, Vă roagă foarte mult să-l scuzaţi... Şi pentru că din convorbirea cu dumneavoastră, dumnealui a înţeles că a in-

tervenit ceva foarte important, mi-a încredințat mie misiunea de a vă vorbi și de a afla ce s-a întîmplat... Surprinzînd pe chipul Mariei Anghelini o umbră de neîncredere, Lucian se grăbi să adauge : Iar dacă doriți să stați de vorbă numai cu dumnealui și dacă, bineînțeles, chestiunea suferă o amînare, în trei-patru zile o să revină în București... Dumneavoastră hotărîți, doamnă !

Lucian tăcu invitînd-o astfel pe Maria Anghelini să ia o hotărîre. Ea însă, fie că nu pricepuse scopul tăcerii, fie că refuza să-l priceapă, își fixa întruna poșeta-i imensă, de parcă prin pielea aceea uzată de șarpe deslușea un anume obiect. „A fost o femeie cu o mare prestanță, își spunea Frunză care, de la locul lui, n-o scăpa o clipă din ochi. Doamne, cum trebuie să fi arătat în saloanele bucureștene de altă dată ? Statuară ! Dominînd societatea cu distincția ei înnăscută !"

— Serviți o cafea ? căută Lucian s-o smulgă din tăcere.

— Mulțumesc, nu ! Se uită la ei cu aceeași privire distantă, rece și bănuitoare, dacă nu chiar ostilă. Zise mai mult ca pentru sine : Deci tovarășul colonel Pantazi o să lipsească din București trei-patru zile ?

— Da, doamnă. Iar dacă, între timp, vă putem fi de folos, o vom face cu dragă inimă.

— Ultima oară cînd a fost la mine... se opri brusc, ca și cînd o ființă nevăzută cu o voce auzită numai de ea i-ar fi poruncit : „Taci !" Fața ei ovală, cu două pungi sub ochii de un albastru decolorat, împietrise.

„Evident, simte că ceva nu-i în ordine, gîndea Lucian. De Pantazi are nevoie, nu de noi... Cum să manevrez ca să nu stric prea mult, căci de stricat totuși, fără voia mea, e posibil să stric ?" Zîmbind întruna, la fel de prietenos, insistă :

— Doamnă, continuați, vă rog !

Pesemne că Maria Anghelini înțelese nefirescul situației și își ieși din împietrire :

— Sînteți la curent cu problema ? se interesă ea și, deodată, păru stînjenită de propria-i întrebare.

„Acum e acum, își spuse Lucian. Dacă-mi cere elemente concrete, schema mea s-a dus dracului. Păși însă cu îndrăzneală pe singura cale posibilă în acel moment și avansă fără să șovăie :

— Prin forța împrejurărilor știm că evenimentele au luat cursul prevăzut de tovarășul colonel Pantazi.

Femeia oftă abia auzit, îi aruncă o privire lui Frunză, de parcă ar fi vrut să vadă cu ce se îndeletnicea ofițerul ce se retrăsese în colțul încăperii. Acesta ședea cuminte, picior peste picior, jucîndu-se cu o brichetă :

— Insul de care mi-a vorbit colonelul Pantazi a bătut la ușa casei mele astăzi, în jurul orei zece, se hotărî ea să vorbească. S-a recomandat : Pavel Diugan și mi-a cerut să-i dau plicul sau de nu să-l distrugem împreună. Glasul ei trăda o mare stăpînire de sine, curgea egal, fără poticniri. Eu m-am comportat așa cum m-a sfătuit tovarășul colonel...

Înregistrînd aproape cuvînt cu cuvînt spusele femeii, Frunză își îndreptă fulgerător privirile spre tovarășul său. Dacă acum, imboldit de acea mistuitoare curiozitate profesională, îl va pune dracu' s-o întrebe : „I-ați dat plicul?" atunci partida, începută atît de magistral, va fi pierdută. Lucian însă intui primejdia alegînd o altă „potecă"

— Ați reținut unele semnalmente ale insului ?

„Bravo ! 25 de puncte !" răsuflă Frunză ușurat.

— Vă imaginați, cred, că atunci cînd l-am auzit cerîndu-mi plicul, m-am tulburat. Era un bărbat în toată firea — trecut de cincizeci de ani — elegant, brunet. Pavel Diugan... Asta-i tot ce am reținut...

La fel de prudent, Lucian o întrebă :

— Și el... el cum a reacționat ?

— Vechea melodie... A început să-mi explice de ce nu e bine să predau plicul autorităților... S-a referit la onoarea lui Codruț, a familiei... O umbră grea, de tristețe, se așternu pe fața ei, îmbătrînind-o și mai mult. Cînd i-am explicat că nu-l țin în casă, m-a crezut și a fost de acord cu propunerea mea ca să treacă poimîine după-amiază, pe la șase... Atunci o să vedem împreună cum o să procedăm: îl distrugem sau i-l dau lui...

Încordarea lăuntrică a lui Lucian cedă ; simplul fapt că exista un plic care nu fusese încă transmis *insului* cu numele de Pavel Diugan îl făcuse să se bucure în taină.

— Conform înțelegerii cu tovarășul colonel Pantazi, am venit să-i aduc la cunoștință că am fost vizitată, așa cum prevăzuse...

— Deci, poimîine la ora șase ?

— Da, încuviință ea. Iar dacă tovarășul colonel e plecat, din cîte am înțeles, în provincie, cum rămîne ? Că eu am adus și plicul...

Lucian se văzu nevoit să facă într-adevăr un efort ca să nu țîșnească din fotoliu. Atent să nu-și trădeze emoția-i copleșitoare, zise :

— Doamnă... Tăcu ca și cînd ar fi căzut pe gînduri, după care continuă : O să-i raportez colonelului Pantazi cît se poate de urgent apariția lui Pavel Diugan... Pînă poimîine tot găsim o soluție... una cît mai potrivită... Iar cu plicul...

Maria Anghelini i-o luă înainte :

— E timpul să-l predau... Am trecut prin prea multe încercări — știți asta mai bine decît mine — și am ajuns la capătul puterilor. Deschise poșeta. Nervii-mi sînt la pămînt...

În momentul acela și Lucian, și Frunză se gîndeau la unul și același lucru — că au în față o fostă spioană ieșită, ca și Pantazi, „la pensie".

— Timp de douăzeci de ani nu mi-a fost teamă, acum însă mi-e... Mi-e teamă... Scoase din poșetă un plic comercial, de pe vremuri, din hîrtie verde. L-am păstrat și l-am ferit timp de douăzeci de ani... A sosit sorocul, așa cum zicea și tovarășul colonel, să mă despart de el... Ochii femeii, în timp ce fixa plicul ca pe un obiect drag, se umplură de lacrimi.

În tăcerea adîncă ce se lăsase, lui Frunză îi trecu prin minte un gînd care-l determină, cel puțin pentru un moment, să privească dintr-un alt unghi dezvăluirile Mariei Anghelini. „Așadar, Pantazi a urmărit un țel clar — să intre în posesia plicului păstrat de doamna Anghelini douăzeci de ani ! A născocit o legendă : că-i ofițer de securitate etc. etc... Dacă-i așa, de ce s-a grăbit să dispară din țară înainte de a fi intrat în stăpînirea plicului ? Nu cumva Paul Diugan este una și aceeași persoană cu acel Pantazi care ne iese în plus la socoteală ?"

— Vă rog să mă scuzați, vorbi ea. Detest femeile care plîng în public. Își șterse lacrimile. Nu mi-e deloc ușor să

mă despart de... Puse plicul pe birou şi-l împinse spre Lucian.

Căpitanului nu-i venea să-şi creadă ochilor ; dintr-o dată se simţi în uniformă ca într-un cuptor. Trase plicul spre el şi citi de la distanţă :

Vă rog ca exact după douăzeci de ani de la moartea mea să înmînaţi autorităţilor acest plic. Este ultima dorinţă. Codruţ Anghelini, 7 iulie 1944.

„Astăzi sîntem în 9 iulie... Mor de curiozitate, îşi zicea Frunză cu tristeţe. Asta-i cînd într-o schemă eşti vioara a doua..."

— Din clipa asta, respectînd dorinţa lui Codruţ, plicul vă aparţine. Maria Anghelini îşi regăsi ţinuta ei demnă. Înălţîndu-şi capul, lăsă să i se vadă pe sub borul negru al pălăriei părul cărunt.

— Vă mulţumim, doamnă...

— A fost ultima dorinţă a fiului meu. Închise poşeta şi-şi îndreptă ochii de un albastru decolorat spre Lucian. Şi acum, vă rog să-mi spuneţi cum rămîne cu Pavel Diugan ? Tovarăşul colonel mi-a mărturisit că ar dori să fie personal de faţă cînd o să vină a doua oară...

— O să vedem ce o să decidă... Dacă îşi menţine sau nu dorinţa... Căci la fel de bine s-ar putea să-mi dea mie misiunea să-l întîmpin sau căpitanului Frunză...

Cu ochii aţintiţi spre plic, bătrîna spuse, de astă-dată cu o voce muiată :

— Mi-e totuna... Tot ce-mi doresc e ca acest capitol să se încheie odată, şi pentru totdeauna. Mă iertaţi, dar aş vrea să plec... Se ridică în picioare.

— O să vă conducă tovarăşul căpitan Frunză, cu o maşină...

— Nu, nu, mulţumesc, refuză ea, sînteţi foarte drăguţi. Vreau să trec prin Cişmigiu... O plimbare prin parc n-o să-mi strice...

Conducînd-o spre uşă, Lucian îi mulţumi pentru tot ceea ce întreprinsese :

— Ne-aţi făcut un mare serviciu...

Cînd uşa se închise în urma Mariei Anghelini, dictafonul de pe birou prinse deodată glas. „Căpitane Lucian,

îi ordonă colonelul Panait. Ia plicul și vino imediat la mine !"

— 'nțeles ! răspunse Lucian și imediat ar fi vrut să adauge : „Permiteți-mi să-mi scot uniforma că mor de căldură", dar renunță.

3

Colonelul Panait cerceta cu luare-aminte plicul ; îl întorcea cînd pe o parte, cînd pe cealaltă, întîrziind să-l deschidă. Murmură :

— E vechi... de la prima vedere poți să-ți dai seama. Apoi, încruntîndu-și fruntea, citi rar : *Vă rog ca exact după douăzeci de ani de la moartea mea să înmînați autorităților acest plic. E ultima dorință. Codruț Anghelini. 7 iulie 1944.* Înălță fruntea îngîndurată și-l scrută pe Lucian. Să-l deschidem, ce zici ?

Panait nu mai așteptă răspunsul căpitanului. Fără să se grăbească, se apucă să se caute prin buzunare. În sfîrșit, dădu la iveală cuțitașul cu care obișnuia să-și ascută creioanele. Fierbînd de nerăbdare, Lucian îi urmărea înciudat mișcările. Nu se liniști nici cînd auzi lama cuțitașului despicînd plicul ca pe paginile unei cărți.

— Așa... murmură Panait mulțumit de propria-i operație. Pe urmă trecu la cealaltă — mai întîi întredeschise plicul și se uită înăuntru, apoi, tot fără grabă, parcă anume ignorînd nerăbdarea subalternului, scoase cu grijă mesajul lui Codruț Anghelini.

— Mda ! Și hîrtia-i veche, japoneză, constată colonelul. Astăzi nu se mai găsește hîrtie ca asta... Despături scrisoarea în timp ce spunea : Totuși, și plicul, și hîrtia trebuie să le trimitem la laborator.

„Prea o lungește, mîrîi în sinea sa Lucian. Nu pot să-l pricep. E un document de dincolo de mormînt. Nu-i ca și mine nerăbdător să-l citească odată ?"

— Scrisul mesajului este identic cu cel de pe plic, spuse Panait și, de la distanță, flutură în aer, ca pe un afiș, fila de hîrtie. Lucian totuși desluși cuvintele : „Cînd veți fi..."

— Ascultă ! zise colonelul și se apucă, în cele din urmă, să citească :

Cînd veți fi deschis acest plic, eu voi fi de mult trecut în lumea umbrelor. Peste un ceas, poate două — în nici un caz nu înainte de revărsatul zorilor — voi fi scos din temniță și condus la locul execuției. Voi muri ducînd cu mine în pămînt secretul morții mele. Nu știu cum va arăta țara peste douăzeci de ani. Sîntem încă în plin război... un război pe care noi, românii, nu l-am dorit, dar al cărui deznodămînt se întrevede cu claritate. Germania lui Hitler va pierde. Ce va aduce epoca postbelică mi-e greu să întrevăd. În clipele astea, ultimele din existența mea, doresc Patriei mele un viitor pașnic și luminos.

Stimați colegi ai anului 1964, cel ce vă adresează de dincolo de mormînt acest mesaj se numește Codruț Anghelini și a făcut parte din Serviciul secret de informații, Biroul C-4, avînd indicativul „P-41". Îmi place să cred că veți găsi ușor fișa și dosarul meu.

Adresez Domniilor Voastre următoarea rugăminte, mai exact, dorință — ultima dorință a unui condamnat la moarte :

...cer ca procesul meu, judecat de către Curtea Marțială a Comandamentului Militar al Capitalei să fie rejudecat, iar acuzațiile cuprinse în actul de acuzare să fie reconsiderate. Sînt nevinovat. Am acceptat în mod deliberat să fiu sacrificat. A bătut ceasul ca să fiu redat familiei și societății în adevărata mea lumină.

...dacă între timp cazul meu nu a fost elucidat — bineînțeles, din inițiativa unor colegi — atunci sînt convins că veți întreprinde totul pentru a lămuri unul din cele mai dramatice momente din activitatea rețelei „Pro Patria". Mai cred că Serviciul secret vă va da tot concursul la restabilirea adevărului istoric, dacă n-a făcut-o pînă în prezent și, bineînțeles, dacă a supraviețuit războiului.

S-ar putea ca în ziua cînd veți citi aceste rînduri, S.S.I. să mă fi așezat de mult în rîndurile eroilor care și-au slujit cu devotament Neamul și Țara, dar la fel de

bine, din motive greu de intuit în clipele astea, ar fi putut să lase totul în seama Testamentului de față.

Am o soră. Sînt convins că ea va continua spița Anghelinilor. N-aș vrea ca nepoții mei să-i reproșeze sau să le fie rușine că unchiul lor a fost judecat și împușcat pentru înaltă trădare.

(iulie 1944 — *Vă mulțumesc*
Jilava — *CODRUȚ ANGHELINI*

Scrisoarea pluti în aer cîteva secunde, apoi căzu pe cristalul biroului. Colonelul Panait rămase cu privirile golite de orice sclipire și ațintite undeva, într-un colț al încăperii. Minute în șir se scurseseră într-o liniște apăsătoare.

Tulburat de acel glas răsărit pe neașteptate din mesajul scrisorii, căpitanul Lucian încremenise și el în fotoliu, necutezînd să schițeze vreun gest ce ar fi putut să spargă lespedea tăcerii...

Puțin mai tîrziu, Panait se ridică, făcu cîțiva pași prin cabinet, apoi reveni la locul său.

— Omule, oftă el adresîndu-i-se lui Lucian. Ițele se cam încurcă și se cam încurcă binișor. Alergi după un Pantazi, iar în cale îți iese un Anghelini. Supărat însă de un gînd, ridică vocea. Ce naiba facem noi, aici, istorie sau contraspionaj ? Dar imediat se corectă, iar glasul i se îndulci : Ei da, facem și una și alta. Privirile i se înviorară. Ascultă, căpitane Viziru, ai auzit vreodată de afacerea Anghelini ?

— Nu, recunoscu Lucian abătut.

— Dar de rețeaua „Pro Patria", în cadrul Serviciului secret de informații al lui Antonescu ?

— Nu !

— Poftim ! se răsti brusc Panait lovind cu palma cristalul biroului. Stăm prost cu istoria, cu propria noastră istorie. Cu un gest scurt apucă un creion negru și, după ce-i cercetă vîrful, îl chestionă pe Lucian ca și cînd ar fi răsărit și el, în momentul acela, din plicul lui «P-41» :

Să-mi spui ce legătură există între Pantazi și Anghelini? De ce Pantazi, luînd abia în ultima vreme legătura cu Maria Anghelini, s-a dat drept colonel de securitate? De ce Pantazi urmărea să intre în posesia mesajului lui Codruț Anghelini? Cine-i Pavel Diugan care i-a cerut Mariei Anghelini distrugerea plicului? Și, spre „marele nostru belșug", avem doi Pantazi. Te întreb: care dintre ei este amestecat în povestea cu plicul? Hai, deschide gura! Răspunde-mi!

Lucian nu-și mai văzuse de mult șeful într-o asemenea stare de surescitare. Dornic să nu-i „ațîțe" focul, vorbi cu un glas domol:

— Zău, tovarășe colonel, nu vă mai uitați așa la mine, că tot nu știu ce să vă răspund.

Panait nu rămase insensibil la tonul subalternului. Se trase spre spătarul fotoliului și-și îndreptă spinarea suspinînd. După ce cîteva minute se jucă cu creionul, zise liniștit:

— Dacă ne-am putea adresa direct Mariei Anghelini!

Lucian îi dădu dreptate.

— Mesajul necesită o mulțime de explicații. Numai ea ni le poate oferi...

— Mai sînt și *Arhivele,* îl completă Panait. Iar acest „colonel Pantazi" ne încurcă rău, căci este de presupus că, stînd de vorbă cu Maria Anghelini, a descusut-o, iar ea i s-o fi destăinuit...

— Pantazi ca Pantazi... Cine o fi Pavel Diugan? Ins despre a cărui existență și intenții Pantazi știa...

— Eu cred, zise el, întîlnind privirile cenușii ale colonelului, că nu stăm chiar atît de rău. Poimîine, insul — Pavel Diugan — o să-și facă din nou apariția în casa Anghelini. Nu ne rămîne decît să-l așteptăm. Iar în ceea ce privește pe Maria Anghelini, propun ca în cursul zilei de mîine să se stea de vorbă cu dînsa...

— De acord, cu o singură condiție, îl întrerupse Panait. Să o pui în fața adevărului. Să-i dovedești că Tiberiu Pantazi nu-i decît un impostor, că urmărindu-și obiectivul, el a înșelat-o... Colonelul tăcu, deși nu-și dusese părerea pînă la capăt.

— O să procedăm întocmai, îl asigură Lucian.

— Stai, stai ! îl opri colonelul desprinzîndu-se de spătarul scaunului și revenind cu pieptul pînă la marginea biroului. Puțin mai înainte am spus că, urmărindu-și obiectivul, el a înșelat-o. În fond, ce obiectiv a urmărit Pantazi ? Momentul cînd Pavel Diugan o să-și facă apariția ? Sau mesajul lui Codruț Anghelini ? Sau ambele obiective la un loc ?

Deși în această chestiune își formase de-acum un punct de vedere, căpitanul Lucian întîrzie anume răspunsul, arătîndu-se sustras de la gîndurile sale de creionul din mîna șefului.

— Judecînd după modul cum s-a produs „efectul Maria Anghelini", vorbi Lucian într-un tîrziu, sînt înclinat să cred că Pavel Diugan nu-i decît complicele lui Pantazi. El a născocit anume această „legendă", ca să intre în posesia mesajului lui Codruț Anghelini. Să ne punem întrebarea : ce s-ar fi întîmplat dacă Pantazi n-ar fi dispărut ? Cu siguranță că ar fi recepționat telefonul Mariei Anghelini, iar falsul colonel de securitate Pantazi ar fi intrat în posesia mesajului.

— Mi se pare plauzibil ceea ce susții. Trebuie deci să deducem că Pantazi a cunoscut „afacerea Codruț Anghelini". Nu mai puțin plauzibilă mi se pare și ipoteza cealaltă. Ia să vedem ! Nu cumva Pantazi aștepta apariția lui Pavel Diugan ? Nu cumva tipul îl interesa într-o măsură mai mare decît mesajul lui Codruț Anghelini ?

Lucian zîmbi.

— Dacă Frunză ar fi fost aici, ar fi ținut să ne amintească formula : „Mereu ne lovim de cele două posibilități din clasica anecdotă". Tovarășe colonel, mie mi se pare că ipoteza asta aduce cu sine noi întrebări : Cine-i Pavel Diugan și de ce urmărea cu orice preț s-o împiedice pe Maria Anghelini să ne predea mesajul fiului ei ? De ce Tiberiu Pantazi — nu știu care din cei doi ? — pîndea apariția lui Pavel Diugan ? Și, în sfîrșit, de ce Pantazi, după ce a stîrnit acest vîrtej, a dispărut lăsîndu-și acțiunea nefinalizată ?

— Ai dreptate, o pădure de întrebări, dădu Panait îngrijorat din cap, ca și cînd ar fi vrut să zică : „Doamne, cum o să ne descurcăm printre ele ?!"

Cîteva ciocănituri în ușă îl făcură pe Panait să arunce creionul în paharul de plastic și să strige destul de tare :

— Intră ! Iar cînd îl văzu pe Frunză, urmă : Vorbeam de lup... poftim și lupul.

Frunză luă poziția regulamentară și raportă scurt, milităreşte, că şi-a îndeplinit misiunea :

— Am condus-o pe Maria Anghelini prin Cișmigiu. Nu locuieşte singură, ci împreună cu familia fiicei. De aceea n-am găsit-o în Cartea de telefoane. Ginerele ei, Grigore Albuşoiu, e contabil şef la „Centrocoop", iar fiica ei, Săftica Albuşoiu, e casieriţă la Banca de Comerţ Exterior... Are un nepot — Victor. Casa a fost pe numele bătrînei, dar acum cîţiva ani, la dorinţa ei expresă, a fost trecută pe numele nepotului...

Cu un gest automat, Frunză își scoase din buzunar cutia de ţigări şi bricheta.

— Căpitane ! îi atrase colonelul atenţia.

— N-aveam de gînd să fumez, doar așa...

Panait îi ceru să ia loc. După ce-l văzu așezîndu-se în dreapta sa, îl întrebă :

— De plic ţi-a vorbit ?

— Nu prea... Doar atît mi-a spus : că l-a păzit ca pe lumina ochilor, deşi nu știe ce conţine... În general, reprezentîndu-l pe „colonelul Pantazi", se înţelegea de la sine că sînt la curent cu „unele chestiuni", așa că m-am ferit să-i pun întrebări imprudente.

— Foarte bine ! îl lăudă şeful şi, drept „recompensă", îi dădu mesajul lui Codruţ Anghelini. Citește-l cu glas tare !

Înainte de a executa ordinul, Frunză îi aruncă lui Lucian o căutătură întrebătoare, acesta îi surprinse privirea şi-l încurajă făcîndu-i prieteneşte cu ochiul. Începu să citească, iar pe măsură ce înainta în lectură, glasul său viguros se înmuia puţin cîte puţin. Cînd ajunse la ultimul cuvînt al mesajului, ochii lui se făcură mari, copilăroși parcă, și întrebă cu o inocenţă nedisimulată :

— Doamne, să fie adevărat ce scrie aici ?

— Cine știe ?! zise Panait cu tristeţe. Iunie 1944 ! Un mort ne vorbeşte peste decenii... ni se adresează direct. Ba, ne mai numeşte şi colegi. Oare ne-am fi în-

chipuit în urmă cu douăzeci de ani că istoria ne va învesti cu o răspundere de stat atît de copleşitoare ?! Brusc, de parcă ar fi dorit să se descotorosească de melancolia ce se agăţase de el, readuse discuţia în matca sa iniţială. Nu resping ideea că încă mîine să lămuriţi cu Maria Anghelini adevărata faţă a „colonelului de securitate Pantazi“. Şi pentru că ne-a declarat că nu cunoaşte conţinutul mesajului, recomand să i-l aduceţi la cunoştinţă...

Frunză povesti nu fără duioşie :

— Mi-a destăinuit că ceea ce a mai ţinut-o în viaţă a fost plicul, această ultimă dorinţă a fiului ei.

— Consider că e dreptul ei să cunoască textul mesajului, insistă Panait asupra recomandării sale. Şi încă ceva, să nu uităm că, în eventualitatea că vom ajunge să înscriem pe rol rejudecarea procesului Anghelini, o să avem nevoie de o cerere a familiei. Ce alte măsuri propuneţi ?

Răspunse Lucian :

— Pe femeia asta, aşa cum simt eu, o paşte o primejdie de moarte, căci încă de-acum douăzeci de ani a intrat într-un joc periculos. Este necesar s-o luăm sub protecţia noastră şi asta cît mai repede.

— Dacă-mi permiteţi, tovarăşe colonel, interveni Frunză. Ar fi o singură măsură bine venită. Să ştiţi că supravegherea locuinţei Mariei Anghelini nu pune probleme. Au o casă în Parcul Domeniilor, singuri în curte...

— Băieţi, este de prisos să subliniez că tocmai în punctul ăsta trebuie să ne concentrăm atenţia. Vizitatorul de poimîine nu trebuie să ne scape.

Uşa cabinetului se deschise pe neaşteptate şi ofiţerul de serviciu îi raportă colonelului că de la laboratorul foto se adusese un plic.

— Foarte bine... La ţanc.

Ofiţerul puse plicul pe birou şi părăsi cabinetul.

— Iată-l şi pe domnul Tiberiu Pantazi aşa cum arăta în 1952 ! Resfiră cele cinci fotografii ca pe nişte cărţi de joc. Apoi le strînse şi împărţi cîte o „carte“ colaboratorilor.

Cercetînd fotografia, Lucian aprecie că prea multe schimbări nu interveniseră în înfățișarea lui Pantazi. La rîndul său, Frunză o confruntă cu cealaltă, de la Evidența populației, mai bine executată. Zise :

— Impărtășesc părerea tovarășului căpitan Viziru.

— Vă veți folosi de fotografii, le recomandă Panait. Să i le arătați și Mariei Anghelini, să ne confirme dacă a stat de vorbă cu omul din fotografie.

— Încă în seara asta am să mai încerc s-o găsesc pe Marcela Vișoianu, informă Frunză. Se întoarce din nu știu ce cursă...

— Așadar, misiunile sînt clare. În schimb, în ce mă privește, în noaptea asta nu mă duc acasă, rămîn aici. Dacă o să aveți ceva de raportat, știți de unde să mă luați.

Colonelul se ridică în picioare, puse mesajul lui Codruț Anghelini și fotografiile lui Pantazi la dosar și își luă rămas bun :

— Băieți, pe mîine !

V

Caietul Mariei Anghelini

1

Se auzea ticăitul unei pendule aflate într-o încăpere alăturată. Trăgînd discret cu ochiul la cadranul ceasului său de mînă, Lucian aștepta ca, dintr-un moment în altul, adică la „și jumătate", un gong să-și răspîndească în sufragerie sunetele ca niște ființe vii, cu o existență efemeră.

— Vă mulțumesc ! vorbi stins Maria Anghelini. Am crezut în onoarea fiului meu, deși... În fine, sînt fericită că pot să închid ochii cu sufletul împăcat.

În sfîrşit, în pacea salonului „explodă" gongul pendulei, iar undele sale cristaline plutiră un timp prin văzduh. Lucian le urmări cu o încîntare infantilă.

— Nu vă supăraţi, aş vrea să mă mai uit o dată la fotografie, spuse Maria Anghelini.

Lucian i-o puse din nou la dispoziţie. Ca şi întîia oară, Maria Anghelini cercetă fotografia cu acelaşi viu interes.

— Nu, nu mă înşel, preciză ea. Cel care s-a dat drept colonel de securitate era, repet, un bărbat în jur de şasezeci de ani, cu părul alb şi rar... un bărbat cu o faţă ascuţită. Nici o asemănare cu omul din fotografie.

„Încă un iepure, se înnegură Lucian. De unde o mai fi ieşit? S-a dat drept Pantazi, dar nu e Pantazi... Pare veridic, căci Pantazi, aşa cum l-am văzut eu duminică seara, arăta prea bătrîn pentru a fi considerat drept ofiţer activ... Nu e Pantazi însă i-a lăsat numărul de telefon al lui Pantazi şi asta într-o vreme cînd spionul locuia ca flotant la familia Manoliu, sub o altă identitate. Să mă bată Dumnezeu dacă mai pricep ceva!"

— Cînd aţi primit vizita acestui „colonel"?

— Exact acum cinci zile...

Rochia neagră şi părul complet cărunt, adunat într-un coc ca un ghem de lînă, îi întăreau şi mai mult paloarea feţei. Suportase cu tărie dezvăluirile mesajului fiului împuşcat în vara lui 1944, pentru înaltă trădare.

— S-a legitimat?

— Mi-a arătat un carton, dar să vă spun drept, n-am acordat atenţie.

— Ce a pretins de la dumneavoastră?

— M-a avertizat că Securitatea ştie de ultima dorinţă a lui Codruţ şi că într-una din zile, cînd se vor împlini douăzeci de ani de la moartea lui Codruţ, se va ivi un ins care, în numele prietenilor fiului meu, îmi va adresa rugămintea de a nu preda plicul autorităţilor comuniste, ci de a-l distruge... Mi-a cerut apoi să găsesc un pretext pentru a-l amîna, după care, imediat, să-l caut pe dumnealui la telefon. Ceea ce ştiţi că am şi făcut... Mîine după-amiază, la ora şase, Pavel Diugan o să vină după

plic. O să mi-l ceară. Întrebarea e cum o să mă descurc de-acum încolo ?

— Să n-aveţi nici o grijă... N-o să vă lăsăm singură... Să nu vă fie teamă... Mîine o să fim alături de dumneavoastră.

— Nu mi-e teamă, surîse ea stins, fără vlagă, mai mult dintr-o anumită obligaţie. Deveni apoi suspicioasă : Chiar n-aţi auzit niciodată de procesul lui Codruţ Anghelini ? Cum de este posibil ? Nici de organizaţia „Pro Patria“ ? La această ultimă întrebare glasul ei trădase o anumită nelinişte, ca şi cînd rostind cuvintele „Pro Patria“ ar fi comis o imprudenţă.

— Ştim deocamdată doar atît cît ne-a dezvăluit testamentul, dacă-l putem numi aşa, al fiului dumneavoastră...

— De necrezut ! îşi exprimă ea nu numai uimirea, ci şi amărăciunea.

— De aceea ne punem mari speranţe în bunăvoinţa şi, desigur, memoria dumneavoastră, îi mărturisi Lucian cu o sinceritate convingătoare.

Maria Anghelini îşi odihnea mîinile îmbătrînite pe masă şi se uita la ofiţer cu o severitate plină de reproşuri.

„N-o să vrea să vorbească, deduse Lucian. O înţeleg.“ Totuşi, stăruind, el avansă ideea :

— Ca să izbutim să satisfacem ultima dorinţă a celui ce a fost Codruţ Anghelini, sîntem puşi în situaţia de a căuta elemente, date ajutătoare menite să ne pună pe o anumită direcţie.

Aşa cum şedea Maria Anghelini neclintită în scaun, cu o expresie de adîncă suferinţă pe chipul ei palid, amintea de un monument al durerii materne.

În liniştea sufrageriei, Lucian auzi din nou ticăitul pendulei ; îl năpădi senzaţia că undeva, dincolo, se ascundea o inimă uriaşă ce-şi trăda prezenţa prin pulsaţiile ei egale, mecanice.

Deodată, bătrîna se decise să vorbească :

— Treizeci şi şase de ani număra cînd a fost pus la zid şi împuşcat... Cuvintele răsunau moi, fără ecou. Dar oare a fost împuşcat ?

Lucian sesiză dilema subliniată de bătrînă.

— S-ar fi putut salva, dacă... Impresionată parcă de propriul ei glas, Maria Anghelini tăcu, căutînd astfel să-și înfrîngă emotivitatea. Izbuti să-și reia fraza de acolo de unde o întrerupsese... dacă s-ar fi adresat regelui. Codruț însă, de felul său, era un bărbat puternic și mîndru. A refuzat sfatul avocatului. Nici ruga și nici lacrimile mele nu l-au înduplecat... A acceptat cu semeție destinul... Doamne, nici eu nu știu ce-i adevăr și ce-i minciună în acest destin !

Lucian nu-i dădu răgazul să zăbovească prea mult asupra propriilor sale cuvinte, punînd-o imediat în fața altor întrebări :

— Ce acuzații i s-au adus ?

— Că și-a trădat țara, neamul... că a făcut spionaj în favoarea inamicului. Bătrîna schiță un zîmbet dureros : Codruț și trădător de țară ! Îndemnată de un gînd, ridică de pe masă copia după mesajul fiului ei adusă de Lucian. Recitind textul, ochii i se umplură de lacrimi. Cînd termină, flutură documentul spunînd : A fost o înscenare !... Din capul locului, am presimțit că-i o înscenare !

— Știți cumva din ce an fiul dumneavoastră a devenit angajatul Serviciului secret de informații ? încercă Lucian să dea discuției orientarea dorită.

— După ce s-a întors din Anglia. În 1939. Știți, Codruț a absolvit Facultatea de drept, iar doctoratul l-a dat în Anglia, la Cambridge, și l-a luat cu „Magna cum laude". Moruzof personal l-a invitat la el și l-a angajat... Poate ați auzit de Moruzof, pe care legionarii l-au asasinat în noiembrie 1940.

„Interesant ! Chiar foarte interesant ! cumpănea Lucian dezvăluirile femeii. Își dă doctoratul la Cambridge, Moruzof în persoană îl angajează... N-ar fi exclus să-și fi făcut ucenicia la S.S.I. încă înainte de a fi plecat în Anglia."

— Îmi închipui că ați făcut mari sacrificii ca să-l trimiteți la studii, în Anglia...

— Nu, domnule ! Noi n-am făcut nici un sacrificiu. Codruț a fost un element excepțional. De aceea Fundațiile Regale i-au acordat o bursă...

— Ați asistat la proces ?

— Nu. S-a judecat cu ușile închise, în mare secret. Familiei i-a fost interzisă intrarea în sală.

— Fiului dumneavoastră i s-au adus acuzații grave. Care a fost atitudinea lui la proces ?

Maria Anghelini oftă din adîncul sufletului și, o clipă, lăsă impresia că ochii iarăși i se vor înlăcrăma. Lucian o surprinse încleștîndu-și puternic mîinile nefiresc de albe și străbătute de vinișoare albastre.

— Aici e buba ! Nodul... Mai poate cineva să-l dezlege ? Mi s-a povestit că la proces Codruț s-a recunoscut vinovat, că n-a făcut nimic ca să-și apere onoarea. Procesul e una, scrisoarea-i alta ! Clătină din cap cu tristețe. A fost sau nu vinovat ? Unde-i adevărul ?

„Și eu aș vrea să știu pe unde se ascunde !“ îi mărturisi Lucian în gînd.

— Cum ați intrat în posesia plicului ?

Bătrîna nu răspunse imediat ; încremenise cu privirile ațintite în gol. Părea că uitase de ofițer.

„Întrebarea a neliniștit-o ? se întrebă ofițerul. Sau mi se pare ?“ Se miră văzînd-o deodată ridicîndu-se și îndreptîndu-se către un scrin negru, vechi, aflat în sufragerie. Lucian socoti că trebuie să se ridice, ea însă îi făcu semn să rămînă locului. Dintr-un sertar al scrinului, scoase un caiet. Reveni apoi încet, anevoie, la scaunul său. Vorbi, de astă dată, fără să mai aștepte întrebările ofițerului.

— După executarea sentinței, am fost invitată la Curtea Marțială, unde un domn procuror, Vladimir Protopopescu, mi-a predat din partea lui Codruț un plic. Îmi era adresat. Cînd l-am deschis, am găsit în el un al doilea plic, precum și o scrisoare a lui Codruț. Maria Anghelini închise ochii ; chipul îi deveni și mai palid. O știu pe de rost. Iată ce-mi scria : *Dragii mei, vă rog ca atunci cînd se vor împlini exact douăzeci de ani de la moartea mea, să transmiteți autorităților de resort plicul de față. Vă mai rog să păstrați în jurul lui o discreție absolută ; de asemenea, să-l păstrați într-un loc sigur și ferit. E ultima mea dorință. Să nu mă plîngeți ! Eu v-am iubit, iertați-mă !*

Deschise ochii. Lucian zări în adîncul lor o tristeţe nemărginită. Tulburarea bătrînei i se transmise şi lui. Cîteva minute se scurseră într-o reculegere funebră.

— De fapt, stimate tovarăşe căpitan, vorbi ea într-un tîrziu, această ultimă dorinţă, destul de derutantă, a fiului meu m-a ţinut în viaţă. Sînt fericită că am putut să-i îndeplinesc dorinţa, deşi am anumite îndoieli. Frunzări în neştire filele caietului şi spuse : Explicaţia o s-o găsiţi aici ! Ce alte întrebări mai aveţi ?

— Fiul locuia cu dumneavoastră, aici ? se interesă Lucian socotind că un răspuns afirmativ putea să-l aducă în camera unde locuise fostul agent „P-41".

— Nu... După ce s-a întors de la Cambridge, a închiriat în blocul Bavaria, nu mai ştiu cum îi spune acum, de lîngă Universitate, o garsonieră, la ultimul etaj... al cincilea sau al şaselea, nu mai ţin minte.

— Mergeaţi în vizită la el ?

— Rareori. Era foarte ocupat, de aceea mă şi rugase să-i telefonez înainte de a trece pe la el.

— Ce s-a întîmplat cu garsoniera ? Ce soartă au avut lucrurile lui ?

— Imediat după arestare, locuinţa i-a fost supusă unei percheziţii severe. Deodată, Maria Anghelini trecu la un alt ton, mai energic. Vedeţi acest caiet ? În paginile lui o să găsiţi răspunsuri la multe din întrebările dumneavoastră. Împinse caietul spre ofiţerul de securitate, întărind : Sînt convinsă că o să vă fie de folos...

— Trebuie să înţeleg că pot să-l iau cu mine ?

— Desigur. E un fel de jurnal al evenimentelor de atunci, lămuri ea. Totuşi, dacă mai aveţi întrebări, vă stau la dispoziţie.

Un zîmbet de recunoştinţă se ivi pe chipul pînă atunci crispat al căpitanului Lucian. „Numai mamele mai pot găsi în ele atîtea surse de energie", se minună el.

— A fost căsătorit ?

Maria Anghelini se mohorî vizibil ; nu-i plăcuse întrebarea :

— Nu. A avut însă o legătură mai statornică cu o femeie măritată.

Conversaţia fu pe neaşteptate întreruptă de apariţia unei femei îmbrăcată într-o „robe de chambre“ din catifea albastră.

— Maman, i se adresă ea Mariei Anghelini cu o intonaţie franţuzească în glas, chiar crezi că trebuie să *le spui* totul ? Îşi frîngea neliniştită mîinile fulgerîndu-şi mama cu priviri speriate.

— Da, cred că oamenilor acestora trebuie să le spunem totul ! îşi preciză bătrîna, fără echivoc, poziţia.

— Maman, îţi dai seama ce faci ? De ce e nevoie să dezgropăm morţii ?

Lucian urmărea uimit acest dialog nervos, izbucnit prin surprindere. „Aşadar, a stat pitită pe undeva şi a tras cu urechea. Nu stă prea bine cu nervii, o studie Lucian. E încă tînără... Să aibă cincizeci-cincizeci şi cinci.“

— Fratele tău a fost pus la zid şi împuşcat ca trădător de ţară !

— Ştiu, strigă fiica ei, că am suferit destul de pe urma lui !

— Să-ţi intre bine în cap ! Fratele tău n-a fost un trădător de ţară !

Replica Mariei Anghelini răsună pătimaş şi ofiţerul îşi aminti că ieri, la sediu, văzînd-o, o comparase cu Lucia Sturdza Bulandra.

— Maman, dar a fost un proces, doar şi-a recunoscut vinovăţia...

— Na, citeşte ! o îndemnă bătrîna întinzîndu-i copia mesajului lui Codruţ Anghelini.

— Nu mai vreau să citesc nimic ! Întoarse ostentativ spatele şi ieşi pe unde intrase.

— Stai ! Strigătul mamei o opri locului. Prezintă-te acestui oaspete al casei noastre !

— Albuşoiu... Săftica Albuşoiu, se recomandă ea arătîndu-i musafirului o faţă congestionată.

Lucian se ridică, îşi rosti gradul, numele. În clipa următoare, Săftica Albuşoiu se retrase.

— Unde am rămas ? se întrebă Maria Anghelini. Aha ! Da... la legătura lui Codruţ... Glasul îi era acum stins, şovăitor. Spre marea mea amărăciune, întreţinea

legături cu o femeie măritată — Norma Taylor, vedetă la „Alhambra". N-aţi auzit de ea? Eraţi prea tînăr pe atunci... Ca şi cînd ar fi fost obosită şi ar fi vrut să aţipească, Maria Anghelini lăsă bărbia în piept.

Lucian îi surprinse un uşor tremur al mîinilor şi-şi spuse că era timpul să se ridice şi să plece; prea abuzase de bunăvoinţa acestei femei în vîrstă şi, pe deasupra, atît de îndurerată. De parcă i-ar fi ghicit gîndurile, Maria Anghelini îşi înălţă brusc fruntea şi vorbi apăsat, printre dinţi, cu ură.

— Ei bine, această amantă a lui Codruţ a compărut în faţa Tribunalului Militar ca martor al acuzării. Ce zic? Ca unicul martor al acuzării. Căţeaua! Bietul de el, vă daţi seama cît trebuie să fi suferit înainte de a-şi fi dat sufletul? Căci pe baza mărturiilor ei a fost condamnat la moarte. Doamne! Doamne!

— Aţi cunoscut-o? Aţi stat de vorbă cu ea?

— O singură dată, după proces, am căutat-o. Voiam doar atît: să mă vadă în doliu, să-mi vadă ochii înduraţi. Aţi auzit de Panaitescu-Slănic?

— Un politician naţional-ţărănist îmi pare, îşi aminti Lucian.

— Da, şi un mare moşier... Era soţia lui. Locuiau pe Romei. M-am dus la ea, mi-a deschis o subretă care mi-a răspuns că doamna plecase din ţară. N-am crezut-o. Am trecut pe la teatru. Şi acolo mi s-a spus că plecase în Germania. A apărut pe urmă în casa mea, în 1946. Murmură stins: Gata! Să lăsăm pe altă dată... Şi-apoi, v-am dat caietul...

Se ridică anevoie, gemînd stăpînit. Buzele i se învineţiseră. Lucian se temu să nu se prăbuşească. Dar odată în picioare, Maria Anghelini îşi recăpătă nu numai echilibrul, ci şi energia.

Lucian o urmă spre ieşire. Deodată, zări pe un perete fotografia unui bărbat frumos, îmbrăcat într-un costum de vînătoare:

— Soţul dumneavoastră?

Bătrîna se uită semeaţă la fotografie ca spre un steag înălţat la catarg şi vorbi cu nostalgie:

— Dacă ar fi trăit, fiul nostru Codruţ n-ar fi ajuns în faţa plutonului de execuţie. M-a părăsit însă în 1934, lăsîndu-mă văduvă cu doi copii. Aşa a vrut Dumnezeu!

— Nu văd însă nici o fotografie a fiului dumneavoastră, se arătă Lucian mirat.

Ea nu răspunse, ci se mulţumi să dea îndurerată din cap. Se îndreptă apoi, fără nici o altă explicaţie, spre uşă. I-o deschise. Lucian nu mai avu încotro. Înainte de a-şi lua rămas bun de la ea, o mai privi o dată, expresia de duşmănie ce se înstăpînise brusc pe chipul ei pămîntiu îl dezorientă.

2

Colonelul Panait asculta cu ochii închişi raportul căpitanului Viziru. În stînga lui, Frunză, sprijinindu-se cu coatele pe masa de lucru, nu-şi mai lua privirile de pe chipul îmbujorat al prietenului său; povestea al cărui erou principal era Codruţ Anghelini îl captivase.

— Anghelini întreţinea legături cu o femeie măritată, sublinie Lucian, Norma Taylor, vedetă la „Alhambra". Aţi auzit de ea?

Frunză interveni:

— Eu... eu am auzit de Norma Taylor....

Colonelul deschise ochii şi, după ce-l privi lung pe Frunză, rosti:

— Hai că te lauzi.

— Nu mă laud, tovarăşe colonel, îşi înfruntă Frunză şeful.

— Te pomeneşti că ai avut şi cu ea o idilă? rîse Lucian.

Colonelul, glumind şi el, trecu la un ton sever, propriu anchetatorului:

— Unde şi în ce împrejurări ai cunoscut-o pe Norma Taylor?

— Aveam treisprezece ani cînd am cunoscut-o...

— Ai fost cam precoce! observă Panait.

— Încă de pe atunci eram un mare amator de spectacole de revistă. Mă furişam mai cu seamă la teatrul de vară. Într-adevăr, Norma Taylor a fost la „Alhambra"

vedeta nr. 1. Era dumnezeiește de frumoasă. Cînta, dansa, interpreta... Pe scenă apărea mai mult goală decît îmbrăcată. Acum, dacă stau bine și mă gîndesc...

— Păi stai, căpitane, stai și te gîndește, că ai timp berechet, îl sfătui Panait mai în glumă, mai în serios.

— ...sînt înclinat să cred că Norma Taylor nu era româncă. Avea un accent cu o rezonanță ciudată... Trebuie să fi fost originară din Anglia sau Germania.

— După 23 August, ai mai auzit de ea ? Panait continuă să manifeste o curiozitate aparte față de cunoștințele subalternului.

— A mai jucat o vreme la Alhambra, pe urmă a trecut la Savoy — știți, lîngă Telefoane, pe Victoriei. Dacă nu mă înșel, prin '45 sau '46 a dispărut brusc de pe afiș.

— În toamna lui '46, preciză Lucian, atît spre surprinderea prietenului său, cît și a lui Panait.

— Parcă afirmai că n-ai auzit de ea ? îl luă Frunză la rost.

— Nu retractez, surîse Lucian. În schimb, am auzit de soțul ei, Cristian Panaitescu-Slănic.

— Și uite așa, cu o declarație de aici, cu o mărturisire de dincolo, se bucură colonelul, reconstituim o perioadă, un univers... Mai aveți ceva de completat ?

— În drum spre sediu, am răsfoit caietul Mariei Anghelini, răspunse Lucian. Însemnările ei sînt interesante. Ar fi bine să le citim împreună.

Colonelul se învoi.

— Cine citește ?

— Căpitanul Viziru, propuse Frunză, că are o dicție pe care pînă și Vraca i-ar invidia-o.

— Nu vrea să recunoască un adevăr elementar, că știu să citesc mai bine decît dumnealui, i-o întoarse Lucian. Deschise caietul, își drese glasul și începu să citească :

„M-am hotărît să consemnez în acest caiet tot ce s-a petrecut și se petrece în legătură cu tragicul sfîrșit al lui Codruț. Astăzi... după șapte zile de la înmormîntare, am intrat în posesia unui plic. Am fost invitată la Curtea Marțială, la cabinetul procurorului militar — maior Vladimir Protopopescu. Mi s-a atras atenția să nu vin însoțită. M-am sfătuit cu avocatul Camil Leordeanu cum să pro-

cedez. El a fost de părere să procedez așa cum mi se cere. Procurorul, om mai apropiat de anii mei, mi-a vorbit fără menajamente: „Doamnă, Dumnezeu, legile țării, profesiunea mea au vrut ca eu să fiu de față la execuția fiului Dv. Ce pot să-i spun unei mame a cărei inimă e zdrobită de durere? Cuvintele sînt de prisos... Iată, doamnă, acest plic, în care, după toate aparențele, se află ultima dorință a lui Codruț Anghelini."

I-am recunoscut scrisul. Mi-era mie adresat. Am vrut să-l deschid acolo, de față cu domnul procuror, dar el nu m-a lăsat, povățuindu-mă să nu-l deschid decît acasă. Pentru că eram singuri în cabinet, l-am întrebat: „Domnule procuror militar, sînteți convins că fiul meu și-a trădat țara?" Mi-a explicat că el n-a făcut parte din completul de judecată și că n-a avut prilejul să cerceteze piesele de la dosar, dar că ar fi bine ca, după un timp, să încerc să stau de vorbă cu dl. col. Bălțățeanu, președintele completului."

Panait întrerupse lectura:

— Pînă acum, ne-au fost semnalate trei nume. Căpitane Frunză, le-ai notat?

— Vă raportez că da, răspunse Frunză. Avocatul Camil Leordeanu, maiorul Vladimir Protopopescu, procurorul militar colonel Bălțățeanu.

„Pe urmă — citi Lucian — mi-a mai spus că, condamnatul Codruț Anghelini a înfruntat bărbătește gloanțele plutonului de execuție. „De ce am primit un sicriu închis? l-am întrebat. Nu-i nici creștinește, nici legal." Răspunsul m-a uluit. I s-a făcut milă de mine, a vrut să întrerupă discuția, l-am rugat să nu mă cruțe, l-am înduplecat. „Fiul dv. ne-a cerut-o... Nu voia să-i vedeți rănile."

Frunză ridică deodată brațul, de parcă s-ar fi aflat undeva pe marginea unei șosele și ar fi încercat să oprească o mașină.

— Zii, băiete! îl îndemnă colonelul jucîndu-se cu un creion.

— Procesul s-a judecat cu ușile închise... Familiei i s-a predat un sicriu închis... Probabil că dosarul procesului a fost distrus, își exprimă Frunză nedumerirea.

Colonelul îl întrerupse :

— Înţeleg încotro baţi. Totuşi, sînt de părere că deocamdată să nu ne hazardăm în a întreprinde nu ştiu ce asocieri.

— Eu unul, îşi spuse şi Lucian părerea, găsesc normală dorinţa lui Anghelini de a fi predat familiei într-un sicriu închis.

— Te cred şi eu, un trup ciuruit de gloanţe nu reprezintă o imagine plăcută pentru un străin, darmite pentru o mamă, îi dădu Panait dreptate şi-i făcu semn să reia lectura.

„În faţa mea se găsea omul care a asistat la execuţie şi l-a văzut pe Codruţ pînă în ultima clipă a vieţii. Nu-mi venea să mă ridic şi să plec. L-am rugat să-mi spună unde şi la ce oră a fost executat. Aşa am aflat că la Jilava... în zorii zilei, la ora cinci şi un sfert. „A avut parte de împărtăşanie ?“ l-am întrebat. „Prezenţa la locul execuţiei a unui reprezentant al bisericii e cerută de lege, m-a lămurit el. A fost de faţă părintele militar Sofronie Penelea.“

Frunză se grăbi să noteze în agendă şi acest nume.

„Acasă, am deschis plicul : am găsit în el cîteva rînduri adresate familiei şi un plic închis pe care Codruţ a scris...“

— Urmează mesajul al cărui text îl cunoaştem, îi informă Lucian, aşa că sar.

„Au trecut de la înmormîntare zece zile. Era o zi senină. Cînd s-a născut, a avut parte de o zi asemănătoare. Am fost dezolată să constat că la Bellu, în jurul catafalcului, se adunaseră doar membrii familiei. Iar printre noi — Jak Popa, un fost coleg de liceu al lui Codruţ. Oare cum şi de la cine a aflat de înmormîntare ? Căci autorităţile ne-au interzis să anunţăm în ziare înmormîntarea. Prezenţa lui Jak m-a mirat — nu-l mai ştiam printre prietenii lui Codruţ, iar pe Codruţ nu-l mai auzisem de mult rostindu-i numele. Era sincer îndurerat. Unde au dispărut prietenii lui Codruţ ? Oare a avut prieteni ? Da' ce ştiu eu ce viaţă a dus Codruţ în ultimii ani ? Mai nimic. Doar că trăia în concubinaj cu Norma Taylor. Mizerabila ! După ce că datorită ei, judecătorii l-au con-

damnat pe Codruţ la moarte, a mai avut neruşinarea să trimită o coroană de garoafe roşii cu o banderolă albă: „De la iubita ta care nu o să te uite niciodată. N.T."

Frunză vorbi încet, de parcă n-ar fi vrut să tulbure atmosfera apăsătoare creată de lectură:

— Într-un fel, Norma Taylor a fost totuşi prezentă la înmormîntare.

— Desigur, replică Panait şi conchise cu indignare: Trebuia să-şi desăvîrşească „opera" începută la proces.

Frunză oftă cu tristeţe, ceea ce-l făcu pe colonel să-l întrebe de ce a oftat.

— Mi-a trecut pe dinaintea ochilor Norma Taylor, aşa cum am văzut-o o dată dansînd la Alhambra, mărturisi Frunză. Era blondă, albă ca marmora, şi cu picioare lungi, cum nu mai văzusem pînă atunci...

Lucian vru să-şi reia lectura, dar colonelul Panait îi ceru să mai zăbovească un pic; se apucase să scrie ceva într-un bloc-notes, iar după ce termină, îl sună pe ofiţerul de serviciu. Îi spuse acestuia:

— Interesează-te la arhive dacă au ceva în problemele menţionate aici, ordonă Panait, dîndu-i foaia desprinsă din carnet.

„Sicriul trimis de la Jilava era însoţit de un agent: Niţă Marin, citi Lucian. Nu s-a ruşinat să-mi declare că a primit ordin de la şefi să supravegheze sicriul, înmormîntarea. Era însă cuminte, manierat şi la locul lui. Încolo, de la S.S.I. nici o altă persoană. Cine să însoţească la groapă un trădător? Agentul n-a plecat de lîngă noi decît numai după ce i-a văzut pe gropari aşezînd pe mormînt coroanele. Şi Jak Popa a stat cu noi pînă în ultima clipă.

În aceeaşi zi, seara, după praznic, am primit vizita unui bărbat tînăr. După ce mi-a întins cartea lui de vizită, mi-a explicat că ar dori să stea de vorbă cu mine între patru ochi. Pe acest domn îl cheamă Manole Braşoveanu şi a fost avocatul din oficiu al fiului meu."

— Notează, căpitane Frunză, notează! Cine ştie, poate mai trăieşte! îl îndemnă Panait.

— „Ma-no-le Bra-şo-vea-nu, silabisi Frunză. Avocat din oficiu...

„Ne-am retras în dormitorul meu, acolo unde ascunsesem plicul lăsat de Codruţ, în spatele unei stive de cărţi. După ce şi-a exprimat condoleanţele şi compătimirea, avocatul mi-a dezvăluit scopul vizitei. Nu venise de capul lui, ci trimis de Curtea Marţială. Mi-a adus la cunoştinţă că, pe baza hotărîrii judecătoreşti, a doua zi la ora 9, parchetul urma să ridice din garsonieră „averea mobilă şi imobilă a condamnatului“ şi că trebuie să fiu şi eu de faţă împreună cu el. A vrut să plece imediat. L-am implorat însă, cu lacrimi în ochi, să-mi relateze cum a decurs procesul şi cum s-a comportat Codruţ. A încercat să ocolească răspunsul, dar în cele din urmă mi-a povestit că lui Codruţ i s-au adus acuzaţii grave, că şi-a trădat ţara făcînd spionaj în favoarea inamicului, că s-au adus probe de necontestat, că ţara găsindu-se în stare de război, pedeapsa nu putea să fie decît una capitală, că Codruţ a recunoscut cu fruntea sus că a făcut spionaj împotriva Reichului, că după ce Codruţ s-a recunoscut vinovat, lui, ca avocat al apărării, ţinînd seama de severitatea legilor în vigoare, i-a venit foarte greu să-l apere. A cerut formal circumstanţe atenuante. După pronunţarea verdictului, Codruţ a strigat „Trăiască Naţiunile Unite!“. A refuzat categoric să se adreseze atît M. S. Regelui, cît şi Mareşalului Antonescu.“

Lucian tăcu şi se uită pieziş în direcţia colonelului. De răgazul ăsta se folosi Frunză. Întrebă :

— De ce oare o fi refuzat ? Să nu uităm că drama s-a petrecut în iulie 1944 şi că, o lună mai tîrziu, a intervenit actul de la 23 August... Dacă ar fi cerut regelui graţierea sau lui Antonescu, probabil că ar fi cîştigat timp...

— Să nu uităm că Anghelini Codruţ era el însuşi avocat, aminti Panait. O fi înţeles perfect că nu are nici o şansă. A preferat să cadă pentru acel „Trăiască Naţiunile Unite !“

— Se subînţelege deci, interveni şi Lucian, că organizaţia „Pro Patria“ milita pentru cauza Naţiunilor Unite, în vederea scoaterii României din războiul antisovietic ?

— Aşa s-ar părea, zise Panait şi în glasul său se simţea clar o anumită rezervă. Cercetările noastre vor avea şi ele un cuvînt greu.

Lucian citi mai departe :

„Am promis că a doua zi, la ora 9 dimineața, voi fi acolo unde mi se cere. Am fost punctuală, și ei au fost punctuali. În afară de avocatul Brașoveanu, l-am mai găsit acolo pe dl. Petrescu Tudor, reprezentantul Parchetului militar. Știam că garsoniera fusese sigilată, dar la vederea sigiliului mi s-a făcut rău. Dar mai rău mi s-a făcut cînd am văzut în ce hal au lăsat garsoniera după percheziție. De parcă vandalii ar fi trecut prin locuința lui Codruț. Singurul obiect rămas la locul lui, neatins, pe lada studioului, era fotografia Normei Taylor.

În prezența avocatului, dl. Tudor Petrescu mi-a adus din nou la cunoștință că, pe baza verdictului, toate bunurile condamnatului la moarte Anghelini Codruț, cu excepția unor obiecte de îmbrăcăminte, sînt confiscate și trecute în patrimoniul statului. Dl. Petrescu m-a întrebat ce am de gînd să fac cu fotografia actriței. După ce am răspuns că o cedez cu bucurie statului, spre uluirea mea, mi-a cerut să i-o dăruiesc lui. S-o ia dacă-i place! Mie, legătura lui Codruț cu femeia asta măritată, pe deasupra și actriță de revistă, nu mi-a plăcut niciodată."

— Și eu dacă aș fi fost în locul lui Petrescu, probabil că tot asupra fotografiei m-aș fi oprit, își mărturisi Frunză sentimentele.

Panait însă interveni dojenitor :

— Nu-l mai întrerupe !

„În timp ce dl. Petrescu inventaria obiectele din baie, avocatul s-a apropiat de mine și mi-a vorbit încet, ca să nu fie auzit. A vrut să afle chiar din gura mea dacă zvonul care circula cum că am fost invitată la procurorul Protopopescu, unde mi s-ar fi înmînat un plic e adevărat sau nu. L-am asigurat că era adevărat. Nu s-a mulțumit cu atît, voia să mai știe ce conținea plicul. Nu i-am satisfăcut curiozitatea. Și mi-a părut rău, căci doar el, nu altcineva, l-a apărat din oficiu pe Codruț."

De astă dată, Lucian întrerupse din proprie inițiativă lectura exclamînd :

— Ar fi strașnic dacă l-am găsi pe avocat !

— Dacă o fi supravieţuit evenimentelor, spuse Frunză arătîndu-se neîncrezător în destinul avocatului.

— Dacă trăieşte, trebuie să fie un bărbat în jur de şaizeci de ani, spuse şi Panait.

Văzîndu-l pe şef îndreptînd creionul spre el, Lucian se cufundă iarăşi în citit :

„S-a încheiat un proces-verbal. Am ridicat din garsonieră tot ce legea îmi dădea dreptul. Dl. Petrescu m-a întrebat ce am de gînd să facă cu atîtea costume de haine, cu atîta lenjerie ? Cind i-am răspuns că o să le dau de pomană, s-a îngălbenit. M-a durut însă faptul că în toată casa n-am găsit nici o fotografie de-a mea, de-a lui Codruţ, de-a Săfticăi. Doar fotografia stricatei...

În seara aceleiaşi zile, am primit vizita unui bărbat distins, mai aproape de anii mei, care după ce s-a recomandat — avocat Ovidiu Aldea — mi-a declarat că Codruţ îi fusese coleg şi prieten. I-am reproşat atunci : „Dacă i-aţi fost prieten, de ce nu v-am văzut la înmormîntare ?" Omul a roşit şi mi-a dat dreptate. Pe urmă a început să-mi explice că, în cadrul Serviciului secret de informaţii, activitatea îmbracă forme conspirative, că de fapt numele său nu e Ovidiu Aldea, ci Mircea Rahău şi că-i descendent al boierilor Rahău din Dolj, că n-a fost prezent la înmormîntare din pricina unui ordin ce le-a interzis tuturor prezenţa la Bellu. I-am apreciat sinceritatea şi l-am întrebat cărui fapt i se datorează vizita ? Mi-a răspuns rituos : „Doamnă, maiorul Vladimir Protopopescu v-a înmînat zilele trecute un plic. Am venit din partea S.S.I.-ului să vă rog să ni-l predaţi." Desigur, cererea m-a intrigat. Nu sînt fiinţa care să mă pierd aşa, cu una-cu două. L-am luat la rost : „Ia ascultă, domnule Aldea sau Rahău, cum vă mai zice, Codruţ mi l-a adresat mie şi nu S.S.I.-ului. Cu ce drept îmi cereţi un lucru ce nu vă aparţine ? Treburile familiei Anghelini nu se confundă cu cele ale serviciului pe care cu onoare îl reprezentaţi." Am crezut că dl. Rahău o să se supere, m-am înşelat. Mi-a dezvăluit că ştie că în plic se găseşte exprimată ultima dorinţă a lui Codruţ. „Tocmai asta vă rog să ne spuneţi, care a fost ultima dorinţă a lui Codruţ ?" Cît era el de Rahău, am chemat-o în ajutor pe Săftica şi i-am cerut să-l conducă pe domnu'

pînă la uşă. A plecat liniştit, ca şi cînd nu l-aş fi dat afară din casă. De la fereastră, l-am văzut urcînd într-o limuzină.

De pe urma vizitei lui Rahău, am înţeles că există un mare interes pentru „ultima dorinţă a lui Codruţ", că plicul prezintă o valoare aparte. Din ziua asta am luat hotărîrea să ţin acest caiet şi să ascund bine de tot plicul lui Codruţ..."

— Stop ! porunci Panait. Apoi, iscodindu-şi un timp subalternii, îi întrebă : Nu vă şochează nimic ? Treaba asta cu Rahău nu vi se pare ieşită din comun ?

Frunză ceru o explicaţie :

— Vă referiţi la interesul manifestat de S.S.I. faţă de „ultima dorinţă" a lui Anghelini ? Dacă da, eu îl găsesc normal.

Panait se uită cu coada ochiului spre Lucian ; îl invită astfel să-şi spună părerea.

— Şi mie mi se pare că e ceva şocant în această întîmplare, susţinu şi Lucian, dar nu pot să-mi dau seama ce anume. Îmi scapă ceva.

— Ar fi putut S.S.I.-ul să ia cunoştinţă pe alte căi de conţinutul plicului lăsat de Anghelini ?

Lucian sesiză ideea pe care şeful o avansase odată cu întrebarea. Răspunse :

— Desigur, ar fi putut să ia cunoştinţă de conţinutul mesajului lui Codruţ chiar înainte ca plicul să ajungă la Maria Anghelini.

— Deci, dacă aşa stăteau lucrurile, de ce au aşteptat ca plicul să fie mai întîi predat familiei ? Vedeţi, chestia asta îmi se pare şocantă, sublinie Panait.

Frunză încercă să găsească explicaţii.

— Poate că S.S.I.-ul a aflat foarte tîrziu de existenţa documentului ? Sau poate că din pricina rigorilor legislaţiei, nu s-a izbutit interceptarea plicului ?

— Nu cumva Rahău nu reprezenta S.S.I.-ul ? interveni Lucian.

Panait îşi îndreptă spinarea şi, uitîndu-se fix la vîrful creionului, vorbi rar, apăsînd pe fiecare cuvînt :

— Analizînd caietul Mariei Anghelini, noi avem marele avantaj de a fi în posesia mesajului lui Codruţ Anghe-

lini. Știm ce ne cere mesajul său de dincolo de mormînt. Mă șochează faptul că după un număr apreciabil de zile, S.S.I.-ul dorește să intre în stăpînirea unui text pe care l-ar fi putut intercepta... De aceea sînt înclinat să cred că nu S.S.I.-ul era interesat în cunoașterea mesajului, ci o anumită persoană din cadrul S.S.I.-ului.

— Mircea Rahău ?! exclamă Frunză.

— Să nu uităm, atrase atenția Panait, că agentul cu indicativul „P-41“ — Codruț — făcea parte din S.S.I., dar și din rețeaua numită „Pro Patria“ despre care noi nu avem cunoștință. Probabil că din această rețea trebuie să fi făcut parte și alți agenți ai S.S.I.-ului. Poate că tocmai rețeaua asta, din motive necunoscute nouă, era interesată în recuperarea mesajului lui Anghelini ? Panait tăcu, plimbîndu-și ochii de la un subaltern la altul. Să vedem însă ce alte noutăți ne mai rezervă acest faimos jurnal !

Ținînd caietul ca pe o carte deschisă, Lucian reluă lectura :

„Pe urmă a început să-mi fie teamă ca nu cumva să mi se fure plicul. Am început să caut tot felul de ascunzători. M-am oprit și asupra unor pretexte mincinoase. În eventualitatea că vor mai apărea și alți vizitatori interesați să cunoască „ultima dorință“ a lui Codruț. Dacă de-acum înainte se va găsi cineva să mă întrebe care a fost ultima dorință a lui Codruț, am să răspund : „Să nu acuz pe nimeni de moartea lui, să-l iert pentru ireparabila durere provocată familiei, să-i îngrijesc, cît oi trăi, mormîntul.“

„Azi am recitit ce am scris în caiet și mi-am dat seama că n-am consemnat mai nimic cu privire la arestarea lui Codruț. A fost arestat la 3 iunie 1944. Nemții l-au arestat și l-au ținut la ei două zile. Tot ce am izbutit să aflu e că, în momentul arestării, se găsea la o bază militară germană de lîngă Otopeni. Cum a ajuns acolo, ce căuta, n-am reușit să aflu... După ce nemții l-au predat autorităților noastre, s-au ocupat de el instanțele militare. Timp de două săptămîni. Într-un secret total. Am umblat înnebunită de la un avocat la altul, de la un demnitar la altul, fără să reușesc ceva. Am cerut audiențe la dl. Eugen Cristescu, mai marele peste Serviciul secret, n-a vrut să mă pri-

mească. Am încercat să ajung, printr-o cucoană de la Consiliul de Patronaj, la doamna Maria Antonescu, tot fără succes.

Ah ! era să uit... Ce bine că mi-am amintit ! S-a petrecut în timpul anchetării lui Codruţ. Într-o seară. Stăteam la icoane şi mă rugam. A sunat telefonul : mi s-a spus că mă caută un domn. Domnul ăsta a ţinut cu tot dinadinsul să se încredinţeze că la telefon e Maria Anghelini şi nu altcineva. I-am dat toate asigurările. „Doamnă, mi-a zis, am pentru dumneavoastră un mesaj din partea lui Codruţ." Nu mi-a venit să cred. L-am întrebat cine e. „N-are importanţă, mi-a răspuns. Că sînt Ionescu sau Popescu, tot nu aveţi cum să-mi controlaţi adevărata identitate..." Apoi mi-a transmis mesajul : „Codruţ vă roagă să nu vă pierdeţi încrederea în el, orice s-ar întîmpla..." Am fost curioasă să aflu cam ce ar putea să i se mai întîmple. Mi-a răspuns fără pic de milă : „Să fie condamnat la moarte şi executat". Am ţipat. „Da' de ce ? Da' de ce ?" şi m-a înecat plînsul. „Doamnă, a mai spus necunoscutul, transmiţîndu-vă mesajul, am îndeplinit o misiune de onoare. Să vă dea Dumnezeu putere să puteţi rezista încercărilor la care o să fiţi supusă !"

A urmat procesul. A ţinut o zi — 20 iunie. Execuţia a avut loc la 7 iulie ; înmormîntarea trei zile mai tîrziu — 10 iulie."

Pentru prima oară de cînd începuse lectura, chipul întunecat al lui Frunză se lumină brusc. Îşi luă dreptul să-l întrerupă pe Lucian :

— Parcă începe să se contureze ceva.

Izbucnirea subalternului îl făcu pe Panait curios :

— Să se contureze ceva ?! Ce anume ?

— Fişa lui Codruţ Anghelini, preciză el cercetîndu-şi însemnările. Iat-o ! Tînăr studios, bursier la Cambridge pe seama Fundaţiilor Regale. Revine în ţară. Moruzof îl angajează imediat la Serviciul secret. *Amănuntul* ăsta mă face să cred că, în realitate, Anghelini fusese trimis în Anglia la un curs de specializare al Intelligence Service-ului.

— Ţi se conturează deci ca agent dublu ? se arătă şi Lucian curios.

— Mai întrebi ? Din moment ce nemții, adică Abwehr-ul l-a arestat la o bază militară de-a lor...

Panait îi arătă lui Frunză creionul ca pe un stop, semn să nu se hazardeze prea departe cu presupunerile.

— Uiți mereu de gruparea numită simbolic „Pro Patria" ?

— Nu, nu uit nimic, se apără Frunză, dar atîta timp cît nu am nici un document sigur cu privire la activitatea acestei grupări, nu pot s-o iau încă în sfera considerațiilor mele.

Panait îi dădu dreptate ; se ridică în picioare, făcu cîțiva pași prin birou :

— Să așteptăm, zise el oftînd, să vedem cu ce pot arhivele să ne ajute... Luăm o pauză de zece minute. Pentru fumat, bomboane de mentă și altele.

Cînd reveniră în jurul mesei de ședință, colonelul Panait îi informă cu un glas sumbru :

— Băieți, în urmă cu cîteva minute, de la Arhive mi s-a raportat că nu dețin nici un document, nici o referire la activitatea grupului „Pro Patria", la procesul lui Codruț Anghelini. Și pentru ca tacîmul să fie complet, mi s-a mai raportat că în fișierul moștenit de la S.S.I. nu figurează indicativele lui Anghelini și Rahău...

— Eram convins, zise Frunză, deloc încîntat că presupunerile sale se adevereau.

— În mod practic, interveni și Lucian cu amărăciune, deținem deocamdată două documente de bază : mesajul lui Anghelini și caietul mamei sale...

Colonelul smulse cu un gest mecanic un creion negru din paharul de plastic. („Oho ! exclamă Frunză în sinea sa, șeful a devenit pesimist !") și agitîndu-l prin aer, spuse :

— Ar mai exista o sursă... Mi-au indicat-o cei de la arhive. Cică locuiește în București, ca pensionar al ministerului nostru, un fost arhivar al S.S.I.-ului — Ceampelea Sandu — maior în rezervă. A lucrat la Arhive pînă în 1952, cînd i s-a propus să se pensioneze. Ni s-a recomandat să stăm de vorbă cu el. E abordabil și nu o dată a fost, celor care i-au solicitat sprijinul, de un real folos.

Colonelul tăcu brusc, de parcă dintr-o dată și-ar fi epuizat vocabularul.

— Merită să încercăm, sparse Lucian tăcerea.

— Parcă avem de unde alege ? conchise Frunză.

Panait lovi cu creionul în caietul Mariei Anghelini :

— Zi mai departe, căpitane, să vedem ce noutăţi ni se mai oferă !

„11 septembrie 1944. Pînă în seara acestei zile, nimeni nu m-a mai deranjat în legătură cu plicul lui Codruţ. În jurul orei şapte şi jumătate, am primit vizita unui domn bine îmbrăcat, după toate aparenţele, un intelectual. Mi-a spus că-l cheamă Dan Niţulescu, că presupune că numele lui nu-mi spune nimic. „Doamnă, o să vă amintiţi imediat de mine, sînt necunoscutul care, în luna iunie, în timp ce Codruţ era sub anchetă, v-a telefonat din partea lui." Mi-am amintit şi am izbucnit în plîns. Deşi în asemenea împrejurări detest lacrimile. O mamă trebuie să fie tare. Mi-am amintit însă şi de plic şi m-am liniştit. „Doamnă, atunci, din motive independente de voinţa mea, mi-era categoric interzis să mă prezint personal la Dv. sau să mă recomand la telefon... Am fost prieten bun cu fiul Dv. Pierderea lui, vă rog să mă credeţi, m-a îndurerat profund, căci n-am fost numai prieteni, ci şi colegi." Cînd am auzit că a lucrat şi mai lucrează încă la Serviciul secret, am încercat să mai aflu cîte ceva despre procesul lui Codruţ şi acuzaţiile ce i s-au adus. Prea multe nici el nu ştia. „Mi-aţi transmis din partea lui Codruţ chiar un îndemn, de unde am înţeles că l-aţi văzut chiar în zilele acelea ?" i-am amintit eu. „Nu, doamnă, aş putea să vă mint, dar aş păcătui faţă de memoria lui Codruţ. Printr-un grefier al cărui nume nu vi-l pot dezvălui, m-a rugat să iau legătura cu Dv." Ceva însă cu privire la vinovăţia lui Codruţ tot mi-a povestit. Lîngă Otopeni exista un aşa-numit loc „Lagerwald", unde nemţii au construit un fort de proporţii şi unde aduseseră aparatură necunoscută, care semnala de la mare distanţă apropierea avioanelor americane şi ruseşti în Balcani. Pe baza alianţei lui Antonescu cu nemţii, lui Codruţ îi era permis să pătrundă oricînd în fort... Se afirmă că de acolo Codruţ ar fi sustras ceva, dar ce anume, dl. Dan Niţulescu nu ştia. A avut ghinionul ca

nemţii să-l surprindă. Sigur că relatările d-lui Niţulescu m-au pus pe gînduri, căci nici în ruptul capului nu pricepeam de ce Codruţ trebuia să-i spioneze pe nemţi, cînd nemţii erau aliaţii lui Antonescu ? Mi-a făgăduit că dacă acum, cînd războiul se apropie de sfîrşit, o să afle mai multe date despre proces, o să-mi satisfacă curiozitatea maternă. Pe cînd mă aşteptam mai puţin, a adus vorba de *plic,* la un mod franc. „Doamnă, ştiu că în plicul lăsat de Codruţ se găsea un al doilea... Mai ştiu că pe acest plic, Codruţ a mărturisit ultima sa dorinţă... aceea ca plicul să fie predat, peste douăzeci de ani, autorităţilor de resort. În iulie, Codruţ nu a avut cum să ştie ce o să se întîmple la 23 August, şi mai cu seamă după această dată, că noi forţe sociale vor intra în arena politică a ţării." I-am explicat musafirului că nu mă pricep la politică, că nu văd nici o legătură între ce se petrece în ţară şi plicul ce urma să ajungă la destinaţie abia peste douăzeci de ani... „Doamnă, sînteţi monarhistă ?" m-a întrebat. „Am crescut în spiritul dragostei faţă de Ţară, Dumnezeu şi Rege." „Atunci, ori îmi daţi plicul, ori îl distrugeţi acum, sub ochii mei !" „De ce ?" „Doamnă, există primejdia ca puterea în stat să fie preluată de comunişti... şi unde pun ei mîna pe putere, s-a zis cu Monarhia..." L-am ascultat pînă am obosit. Pe plic, Codruţ scrisese clar : *Autorităţilor din 1964.* Că vor fi liberalii la putere sau comuniştii, că ţara o să fie monarhie sau republică, despre asta Codruţ al meu nu specificase nimic. Şi nici nu cred că Codruţ să se fi priceput la politică. Iar pentru că dl. Niţulescu mi-a dat dovada că ştia cui îi era adresat plicul lui Codruţ, am fost şi eu francă. I-am spus-o categoric că nu am de gînd să distrug plicul, orice s-ar întîmpla. Că pe mine mă preocupă de-acum încolo viitorul plicului, că voi găsi mijloace ca „ultima dorinţă" a scumpului meu fiu să fie împlinită. Deşi răspunsul meu l-a supărat, mi-a mărturisit că mă admiră, că recunoaşte de fapt în tenacitatea mea tenacitatea lui Codruţ şi că, fără îndoială, voi avea timp să mai meditez la conversaţia noastră. Fiind convins că mai devreme sau mai tîrziu voi reveni asupra hotărîrii mele, mi-a lăsat la plecare o carte de vizită cu adresa şi numărul său de te-

lefon. „Dan Nițulescu.. Bulevardul Carol 28. Telefon 1 23 46.“ Nu, n-am să-mi schimb hotărîrea.“

Lucian își ridică privirile de pe caiet pentru a preciza :

— Aici se încheie însemnarea din 11 septembrie 1944... Mă opresc sau merg mai departe... ?

— Acum, cînd știm că mesajul lui Codruț Anghelini ne-a parvenit, și încă după două decenii, putem afirma că Maria Anghelini este o ființă extraordinară, declară Panait cu un patos pe care deobicei și-l refuza.

— Dacă-mi permiteți, i se adresă Frunză colonelului, mie îmi amintește de Vittoria Lipan din „Baltagul“ lui Sadoveanu

Lucian oftă din adîncuri :

— Ehei, dacă ne-am fi îndeletnicit cu analizele literare n-ar fi fost deloc rău ! Așa, enigme peste enigme !... Observați că încă în ’44 exista un interes crescînd pentru testamentul lui Anghelini...

Panait întinse capul spre dreapta ca să-l vadă mai bine pe Lucian. Un licăr de melancolie i se aprinsese în priviri. Ultimele cuvinte rostite de subalternul său îi treziseră în minte imaginea evenimentelor complexe din vara lui 23 August ’44. „Pe unde erai tu, flăcăule, în anul acela ? il întrebă Panait în gînd. Îți închipuiai oare că valul mișcării noastre revoluționare o să te aducă în situația ca peste ani și ani să rezolvi o problemă a zilelor acelea ? Își mută privirile către celălalt subaltern Dar tu. Frunză, pe unde hoinăreai în dimineața cînd Codruț Anghelini era pus la zid și împușcat ?“ Acesta crezu că-i îmboldit să ia cuvîntul. Spuse :

— Nu se poate afirma că domnul Nițulescu n-a fost un clarvăzător... De ce oare nu voiau ca mesajul lui Anghelini să ajungă la destinație ?

— Depinde cine nu voia ! reveni Panait la problemele dosarului.

— S.S.I.-ul, răspunse Frunză fără să ezite.

— Reprezenta oare Nițulescu Serviciul secret de informații ? Avem oare în acest sens vreo certitudine ? Nici una ! Fișele lui Anghelini și Rahău au dispărut încă din perioada lui ’44. Cred că și fișa lui Nițulescu a împărtășit aceeași soartă.

Lucian se mişcă nervos în scaun şi mormăi ceva neinteligibil.

— Exprimă-te mai clar ! îl îndemnă Panait zîmbind.

— Mă întorc la ideea formulată de căpitanul Frunză, vorbi Lucian, care, zău, mă atrage : Anghelini — agent dublu... Niţulescu face un pic de lumină în legătură cu misiunea lui Anghelini în fortul german de la Otopeni. Era un obiectiv militar. Cu siguranţă că fusese construit cu aprobarea lui Antonescu. Să nu fi cunoscut oare Marele Stat Major al lui Antonescu însemnătatea fortului ? N-aş prea crede !... Anghelini pătrundea oficial în fort, în cadrul colaborării legale dintre S.S.I. şi Abwehr... Nu cred că în fort să fi existat *ceva* care să intereseze în mod deosebit regimul mareşalului. Acel *ceva* Antonescu l-ar fi putut afla oricînd, şi încă direct de la sursă. Mai curînd sînt înclinat să cred că Anghelini a încercat să pună mîna pe un secret al nemţilor cerut cu stăruinţă de aliaţi...

— Băieţi, da' de ce neapărat numai în favoarea aliaţilor ? Ochii cenuşii, tăioşi, ai lui Panait se îmblînziseră. Din nou, fu străbătut de un val de melancolie, iar glasul îi căpătă o intonaţie mai puţin oficială. Să ne amintim că la 23 August 1944 partidul nostru a organizat o acţiune armată ce a schimbat destinul istoric al ţării... La fel de bine *acel obiectiv* secret ar fi putut să intereseze şi forţele politice unite în pregătirea insurecţiei armate, a scoaterii României din războiul antisovietic şi a întoarcerii armelor împotriva hitleriştilor...

— Este fără îndoială un punct de vedere pe care se cuvine să-l luăm în consideraţie, fu căpitanul Frunză de acord.

— Îţi mulţumesc, căpitane ! Replica şefului exprima voie bună şi nicidecum ironie.

— Oho ! Lucian agita caietul. De la 11 septembrie 1944, autoarea sare direct la 18 august 1945.

— Timp de un an de zile n-a fost deranjată ! remarcă Frunză cu o anumită suspiciune, ca şi cum, în mod surprinzător, ar fi adulmecat o urmă.

„18 august 1945, citi Lucian. Timp de două săptămîni am fost plecată împreună cu Săftica şi soţul ei la Buşteni.

Astăzi, întorcîndu-ne la București, am găsit casa devastată. Arăta ca garsoniera lui Codruț după percheziție. Din fericire, nu mi s-a furat nimic din casă, deci nu erau niște răufăcători de rînd. „Hoții“ au căutat nu bijuteriile mele, ci plicul lui Codruț. Noroc că am avut fericita idee să închiriez un seif la Banca Națională.

De acolo nu are cum să mi-l ia. Mi-am amintit de Dan Nițulescu. Iritată cum eram, m-am hotărît să-l chem la telefon. Mi-a răspuns soacra lui cum că, împreună cu soția, au părăsit țara încă de anul trecut și s-au stabilit în Anglia.

7 octombrie 1945. După-amiază am fost la cimitir. M-am întors destul de tîrziu, se întunecase. Cînd am intrat în casă, Săftica mi-a spus că în sufragerie mă așteaptă de mai bine de jumătate de oră un ziarist englez care vorbește și franceza. „Iată, au început să apară și străinii!“ mi-am zis. Am intrat. Un bărbat foarte manierat, foarte respectuos, mi s-a adresat în franceză. Îl cheamă Dave Mitford, e ziarist și e sosit în țară de două zile. După o scurtă și plăcută introducere, dl. Mitford a intrat prudent în fondul problemei. Că-mi aduce o veste, dar pentru ca să mi-o comunice, mi-a cerut să-i făgăduiesc că voi da dovadă de tărie sufletească. I-am făgăduit. M-am lăudat, cred. Căci cînd l-am auzit ce îmi spunea, era cît p-aci să mă prăbușesc... „Doamnă Anghelini, fiul dv. a studiat la Cambridge... Pe Codruț, acolo l-am cunoscut... am fost colegi. Doamnă, fiul dv. Codruț trăiește...“

— Cum, cum ? ! izbucni colonelul Panait, de parcă n-ar fi auzit bine.

Lucian repetă : *Doamnă, fiul dv. Codruț trăiește !*

Fruntea încruntată a colonelului se îmbroboni brusc ; și-o șterse cu dosul palmei. Țipă la Lucian :

— De ce te-ai oprit ?

„...Fiul dv. Codruț trăiește. La ora actuală se află peste hotare, în cadrul unui plan mai vast de acțiune. Mi-e interzis însă să vă spun în ce țară și în ce localitate locuiește... În schimb, v-am adus din partea lui o scrisoare.“

Lucian îl văzu pe colonel căutînd nervos în paharul cu cele peste douăzeci de creioane colorate unul care să-i convină în clipa aceea și se opri din lectură...

„Cafeniu ? ! se miră Lucian urmărindu-și șeful. Culoarea asta chiar că nu știu ce exprimă..."

— Ce ai, căpitane, mereu te oprești din lectură ? se răsti colonelul, deloc în glumă, la Lucian.

„Dave Mitford a așteptat să-mi revin din șocul emoției, apoi a scos un plic. Înainte de a mi-l înmîna, a ținut să-mi atragă atenția că trebuie să citesc scrisoarea în prezența lui, după care trebuie să i-o înapoiez. Pe plic nu scria nici o adresă. L-am deschis. Am recunoscut imediat scrisul lui Codruț și am izbucnit într-un hohot de plîns. Săftica care era dincolo a auzit hohotele mele și s-a speriat. A deschis ușa să vadă ce s-a întîmplat. I-am făcut semn să mă lase singură. Printre lacrimi am citit ruga lui Codruț să-l iert pentru toate suferințele ce mi le-a provocat mie și familiei ; dar n-a avut încotro, n-a avut de ales, întotdeauna interesele naționale primează celor individuale sau familiale ; că tot ceea ce s-a întîmplat și se va întîmpla de acum încolo face parte din riscul nobil al carierei ce și-a ales-o. Din lectura scrisorii, mi-au rămas neșterse în memorie cuvintele : „Iubită mamă, îți cad în genunchi și-ți cer iertare. Trăiesc, mamă, și asta vindecă dintr-o dată toate rănile... Nimeni însă din familie nu trebuie să cunoască taina mea. De aici, de unde mă găsesc, o să-ți port de grijă. Te sărut ! Codruț". Mai era un P.S. în josul paginii. Codruț mă avertiza că după lectură să înapoiez scrisoarea aducătorului. Sub ochii înduioșați ai ziaristului străin, am citit și recitit scrisoarea. Îmi venea greu să mă despart de ea. În cele din urmă i-am înapoiat-o. Sub ochii mei, dl. Dave Mitford a dat foc scrisorii la flacăra unei brichete. După asta, a mai stat puțin și a plecat făgăduindu-mi că voi fi ajutată ca familia noastră să îndure ceva mai ușor greutățile de după război."

Sesizînd că Frunză se pregătea să intervină, colonelul Panait îl opri explicîndu-și decizia :

— Precum vedeți, caietul ne furnizează multe lovituri de teatru. Nu are nici un rost să mai întrerupem lectura

cu comentariile noastre ce se dovedesc, în cele din urmă, inutile. De pildă, judecînd după această ultimă însemnare, am putea să tragem ușor concluzia că mesajul lui Codruț, ajuns la noi peste douăzeci de ani, nu reprezintă absolut nici o valoare... N-ar fi exclus ca, după nu știu cîte pagini, să aflăm că Anghelini a fost iarăși pus la zid și împușcat... Așadar, pînă la capătul lecturii nimeni nu mai întrerupe ! Ordin !

„20 octombrie 1945. Un comisionar mi-a adus astăzi un colet destul de mărișor. Mi-a spus că-l aduce din partea unui ziarist străin instalat la *Athenée Palace*. Nu-i știe numele. Mi-am închipuit că venea din partea d-lui Dave Mitford. L-am desfăcut : era o cutie plină de delicatese : de la ciocolată pînă la praf de lapte. Numai produse americane. În sărăcia care bîntuie, coletul înseamnă o adevărată binefacere.

20 noiembrie 1945. Am mai primit un colet pe aceeași cale. Nici o carte de vizită, nici un nume. Doar lămurirea dată de comisionar... Un ziarist străin de la *Athenée Palace*. „Același ?“ l-am întrebat. „Nu, altul !“

20 decembrie 1945. Eram sigură că de sărbătorile Crăciunului, Codruț o să-mi facă o surpriză. Domnul Dave Mitford a venit din nou să mă viziteze. M-am bucurat extrem de mult. M-a lămurit că rămîne în țară cîteva zile, că a primit din partea ziarului unde lucrează comanda să realizeze un ciclu de reportaje despre foametea din Moldova și ajutorul american. Nu l-am lăsat să termine... alta mi-era durerea : voiam vești de la Codruț. Mi-a înmînat bucuros o scrisoare. Cu prilejul Crăciunului și al Anului Nou, Codruț ne ura sărbători fericite. Am sărutat fiece rînd al lui. Nu scria prea mult, dar îmi dădea speranța că într-o zi o să ne revedem... Însă de „ultima dorință“ nu amintea nimic și asta m-a mirat. Nu-mi scria cum trebuie să procedez mai departe cu plicul. Să-l păstrez, să-l distrug ? L-am întrebat pe dl. Dave Mitford dacă n-aș putea și eu să-i adresez cîteva rînduri. În timp ce scrisoarea lui Codruț ardea în scrumieră, ziaristul m-a lămurit că în acest sens nu are nici o indicație, deci nu are voie să ia nici măcar un rînd de-al meu. A plecat lăsîndu-mă

mai liniştită decît data trecută. Un ceas mai tîrziu, primeam un colet cu alimente, însoţite de tradiţionala urare : „Sărbători fericite !“ Nimeni n-o semna.

24 ianuarie 1946. Spre seară, a trecut pe la mine dl. Mitford, după ce, în prealabil, m-a chemat la telefon anunţîndu-şi vizita. La fel de ceremonios, de atent, mi-a predat o nouă scrisoare a lui Codruţ. Nu era prea lungă. Am citit-o în voie. Parcă-i auzeam glasul. Îmi dădea de ştire că-i bine, sănătos, că se bucură ori de cîte ori dl Mitford îi povesteşte despre mine. „Este posibil ca într-un viitor apropiat să ne revedem, îmi scria Codruţ, fie că o să vin eu în ţară, fie că o să vii dumneata în străinătate.“ În încheiere îmi transmitea că de vreau să-i scriu, s-o fac fără nici un fel de grijă. Dealtfel, şi dl. Mitford, de data asta, m-a informat că era gata să-i transmită lui Codruţ o scrisoare din partea mea, numai că, din păcate, nu mai avea cînd să treacă s-o ridice, aşa că m-a rugat să trec eu a doua zi, la ora 11, pe la hotel. Mă va aştepta.

Toată noaptea m-am zbuciumat dacă să-i scriu sau nu ce să fac cu plicul. În cele din urmă, m-am hotărît să-i scriu voalat. „Desigur, puiul mamei, mi-ai provocat multe dureri şi lacrimi, dar ai avut grijă să-mi laşi şi o „rază de lumină“. În jurul ei s-a concentrat existenţa mea. Am păstrat-o... o păstrez... o veghez... aşa cum ţi-a fost dorinţa din urmă.“ Sînt convinsă că el o să înţeleagă la ce mă refer.

25 ianuarie 1946. Ce bine e să ai de-a face cu nişte gentlemeni ! La ora 11, dl. Mitford mă aştepta în holul hotelului. I-am predat scrisoarea. El m-a invitat la o cafea. Am refuzat. La despărţire, mi-a sărutat mîna. Doamne, de-aş primi mai curînd răspunsul lui Codruţ ! Seara, acasă, m-am pomenit cu un nou colet cu alimente.

23 februarie 1946. Niciodată nu poţi să ştii de unde vin surprizele. Începuse să-mi fie dor de dl. Mitford. Se împlinea luna şi aşteptam un semn. Cînd colo, m-am pomenit chemată la telefon de Norma Taylor. O uitasem. Din ziua în care am aflat din scrisoarea adusă de dl. Mitford că fiul meu trăieşte, am dat-o uitării. Telefonul ei m-a

surprins cu atît mai mult, cu cît n-o văzusem niciodată. Cred că știa chiar de la Codruț cît de mult o dispreţuiam. M-a informat că numai ce a sosit din străinătate, că are pentru mine o veste importantă. Convorbirea a avut loc în jurul orei 11 dimineaţa. Am convenit să treacă pe la mine la ora 6 seara.

A fost punctuală. De la fereastră, am zărit-o coborînd de la volanul limuzinei. Era singură. M-am dus s-o întîmpin. În fotografii era frumoasă, dar în realitate era de nu știu cîte ori și mai frumoasă. Nu mă mai încerca față de ea nici un sentiment de dușmănie, dar nici de afecţiune. Am poftit-o în sufragerie. S-a uitat lung la mine și ochii i s-au umezit. Și-a dat însă seama că manifest o oarecare rezervă, așa că a trecut direct la subiect. Venea din străinătate. De mai bine de un an de zile locuiește sub același acoperiș cu Codruț. Unde ? N-are voie să-mi spună. După asta, mi-a predat o scrisoare de la Codruț. Era răspunsul lui la scrisoarea mea expediată prin bunăvoința d-lui Mitford. Codruț era bine, sănătos. Citind rîndurile mele, a plîns. Iar în legătură cu „raza de lumină", el îmi scria: „Dragă mamă, nu mai am pentru ce să-mi menţin „ultima mea dorinţă". Fie că-i predai plicul Normei, fie că-l deschizi în prezenţa ei și, împreună îl distrugeţi. Operaţia asta este absolut necesară. În prezent, am o altă dorinţă, să te aduc aici, lîngă mine, iar apoi să ne binecuvîntezi, pe mine și pe Norma... Ea va fi o femeie liberă, divorţată..." Norma cunoştea conţinutul scrisorii. Se aştepta ca eu să fiu tandră cu ea, viitoarea mea noră, dar a greşit în socotelile ei. Nu sînt o ființă care să-mi schimb firea de la o zi la alta. I-am explicat că nu țin plicul acasă, ci la Banca Naţională într-un seif. Vestea a amuzat-o. Am rugat-o să treacă mîine după-masă și o să vedem cum o să procedăm. Despre căsătoria lor n-am scos un cuvînt. Am vrut să păstrez scrisoarea de la Codruț, dar și ea, ca și dl. Mitford, mi-a răspuns că una ca asta nu se poate și a dat foc scrisorii. Mi-a promis însă că o să treacă mîine, la ora 6.

24 februarie 1946. Am scos de la Banca Naţională atît plicul lui Codruț, cît și bijuteriile. De ce să le mai fi lăsat? Am anulat contractul de închiriere al seifului. Imediat după prînz, Safti și cu Grigore au plecat de acasă. Am ră-

mas singură în aşteptarea viitoarei mele nurori. Devenisem nerăbdătoare. Dar ea n-a venit nici la 6, nici la 7, nici la 8. I s-o fi întîmplat ceva, mi-am zis, dar oricum, politeţea obligă, bareni să-mi fi dat un telefon, să mă fi avertizat sau să se fi scuzat. La ora 8 am simţit cum mă cuprinde teama pentru plic. L-am ascuns în bucătărie sub o ladă de cartofi.

25 februarie 1946. Ziua s-a scurs într-o lungă şi chinuitoare aşteptare. De la Norma nici un semn. Am intrat la idei. În cîteva rînduri, am ridicat receptorul să-i telefonez, dar am renunţat. Nu, cine ştie ce imprudenţă aş fi săvîrşit. Am scos plicul de sub lada de cartofi şi l-am ascuns într-un şifonier vechi din magazie.

26 februarie 1946. N-am ieşit din casă. Am pîndit toată ziua telefonul, strada. Cînd a venit Grigore acasă, de la serviciu, mi-a adus ziarul „Semnalul“ de alaltăieri. Pe pagina întîi scria cu litere mari : „Drama pasională din Capitală. Cunoscutul om politic Cristian Panaitescu-Slănic îşi împuşcă cu cinci gloanţe soţia — apoi îşi zboară creierii“. N-am avut putere să citesc mai departe... Nici pe Grigore nu l-am lăsat să-mi povestească. Am stat toată noaptea îngenuncheată la icoane şi m-am rugat pentru sufletul păcătos al Normei şi pentru sănătatea lui Codruţ.

7 iulie 1946. Nu mai am nici o ştire de la Codruţ. Au trecut 4 luni de la vizita Normei Taylor şi 2 ani de la „înmormîntarea“ lui Codruţ. Ce să întreprind ? Să mă duc la cimitir ? Să nu mă duc ? Sînt la capătul puterilor... Plicul e la mine ; îl ţin ascuns... Din instinct... Dacă mîine sau poimîine totuşi o să se prezinte cineva din partea lui Codruţ şi o să-mi ceară plicul ? Am înţeles că el nu poate fi distrus decît în prezenţa cuiva trimis de Codruţ... Safti nu ştie nimic. M-a întrebat la ce oră să mergem la cimitir. Am jucat teatru în toată regula şi am plîns. Pe unde eşti tu, Codruţ, băiatu' mamei ? Şi de ce nu-mi scrii ?

— Cu însemnarea asta, răsună glasul sugrumat de tulburare al lui Lucian, se încheie caietul Mariei Anghelini.

Se întinse o tăcere grea în care pieriseră toate zgomotele. Colonelul rămase cu ochii aţintiţi asupra creionului ce închipuia pe suprafaţa mesei o linie cafenie. Frunză îşi lipise spinarea de spătar, lăsîndu-şi braţele să cadă moi, neputincioase, de ziceai că doreşte să atingă, cu vîrful degetelor, parchetul. Ascultînd liniştea ce-i ferecaseră brusc, Lucian nu se hotăra să lase caietul din mînă. Numai un cuvînt sau un semn al şefului deţinea acea putere de a le reda dreptul la mişcare, la vorbire. Iar colonelul, fermecat parcă de culoarea creionului, îşi întîrzia decizia... Se scurseră astfel minute greoaie şi nesuferite.

Într-un tîrziu, Panait îşi înălţă fruntea, tăiată de-a curmezişul de două cute adînci ; se trase şi el spre spătarul scaunului, întinzîndu-şi braţele spre marginea mesei pe care o apucă între degete ca nişte cleşti. Vorbi, încet, liniştit, ca şi cînd ar fi urmărit să destrame fără durere ţesătura deasă a tăcerii :

— Băieţi, la urma urmei, ce legătură există între Tiberiu Pantazi şi afacerea Codruţ Anghelini ?

Cuvintele colonelului avură rezonanţa unei întrebări, dar la fel de bine aveau şi rezonanţa unui avertisment : „Să fim cu ochii în patru, în canavaua asta se ascunde un fir care-i leagă pe cei doi, ce uneşte prezentul de trecut !"

— Dacă îmi permiteţi, tovarăşe colonel, i se adresă Lucian lăsînd cu smerenie caietul din mînă. Capul lui Panait se înclină aprobator. Aş vrea să reamintesc că mîine seara la ora şase, acel Pavel Diugan o să se prezinte la Maria Anghelini să ridice plicul. Nu ne rămîne decît să-l aşteptăm şi cu asta măcar una din numeroasele probleme va fi ca şi rezolvată.

Lucian nu reuşi să-şi dea seama dacă colonelul era sau nu satisfăcut de perspectiva zilei de mîine. Interveni însă Frunză.

— Voi reaminti şi eu cîteva date. Vorbea ca un om supărat pe interlocutorii săi, fără să-i învrednicească cu vreo privire. Îşi fixase ochii pe brichetă şi pe pachetul de ţigări. 1) Proces cu uşi închise... 2) Sicriu închis... 3) Dosarul procesului dispărut. Alte documente dispărute şi ele... 4) O ultimă dorinţă a unui condamnat la moarte care,

după ce este *executat, reînvie* și *trăiește undeva, peste hotare*...

— Unde vrei să ajungi ? îl opri Panait din avînt.

— La întrebarea : Codruț Anghelini trăiește sau ba ? Ochii pătimași în clipa aceea ai căpitanului Frunză se îndreptară tăioși spre Panait. Din datele furnizate de caietul Mariei Anghelini rezultă cu certitudine o concluzie — că procesul lui Codruț Anghelini a fost o înscenare. Întocmai ca un procuror ce își rostește rechizitoriul, Frunză întinse acuzator brațul spre dosarul deschis din fața colonelului și încheie pe un ton categoric, fără drept de apel : Ceva, pentru autorii înscenării, nu s-a mai „potrivit cu socoteala din tîrg". Nu nouă, puterii populare, ne era destinat „testamentul". Iată acum, datorită „mesajului de dincolo de mormînt", sîntem pe cale de a descoperi un plan urzit în trecut, cu implicații în prezent. Și ca să ne convingem că așa stau lucrurile, propun să cerem deshumarea mormîntului lui Codruț Anghelini ! Sînt sigur că vom găsi în el cărămizi !

Frunză continuă să facă o mutră de om supărat. Transpirase, iar acum își căuta prin buzunare batista. Pe Lucian îl încercă rîsul, socoti însă momentul mult prea grav pentru a-și da frîu liber pornirilor.

— Ai dreptate, căpitane Frunză, toate elementele converg către concluzia asta, se arătă Panait de acord cu subalternul său, dorind astfel să-i risipească supărarea. Izbuti chiar : chipul lui Frunză trecu treptat la expresia sa firească, de mucalit. Vom cere Procuraturii un ordin de deshumare, vom...

— Sînt convins că Anghelini trăiește, își reafirmă Frunză concluzia.

Lucian îl contrazise :

— Nu crezi că în acest răstimp i-ar fi dat mamei sale vreun semn ?

— Dacă n-am cunoaște legile severe ale spionajului și contraspionajului... aminti Frunză. Poate că la ora asta Anghelini locuiește în București, că are o altă înfățișare, o altă identitate ? Iar legile profesiunii îi interzic să treacă pragul casei părintești, sau să-i trimită mamei vreun semn?

Panait bătu din palme chemîndu-i la ordine.

— Gata, băieţi ! Pînă la o eventuală deshumare, vom iniţia două acţiuni. Prima... Se uită la ceas, se arătă mulţumit. Încă în seara asta, o să-i faceţi o vizită fostului arhivar al S.S.I.-ului, Ceampelea Sandu, şi o să-i cereţi sprijinul. Vedeţi că-i un tip cam acru, ciufut, dar serviabil la o adică. Locuieşte lîngă aeroportul Băneasa, pe strada Herăstrăului 31... A doua va fi iniţiată mîine seară, în legătură cu Pavel Diugan...

— Sînteţi pentru reţinerea lui Diugan? întrebă Frunză.

— Ai o altă soluţie ? Panait aşteptă răspunsul subalternului.

— Mda !... Ca să-l lăsăm în voie, cedă Frunză, ar trebui ca Maria Anghelini să-i predea plicul... Or plicul a fost deschis...

Panait se ridică brusc în picioare. Cei doi căpitani îl urmară mecanic.

— Plicul ? vorbi Panait ca pentru sine cu încordarea omului gata să descopere ceva. Plicul ? ! Ştiţi, la chestia asta o să mă mai gîndesc... Pînă mîine dimineaţă, să mă tot gîndesc. Surîse obosit. Se uită iarăşi la ceas : Băieţi, luaţi-l pe Vasiliu al vostru şi repeziţi-vă : tu Lucian, la Ceampelea, avem mare nevoie de memoria lui, iar tu, Frunză, la aeroport... Vezi ce faci cu stewardesa !

VI

Pasiunea fostului arhivar

1

Fostul arhivar Sandu Ceampelea locuia la marginea de nord a Bucureştiului, dincolo de podul Băneasa, pe una din acele străduţe intime, liniştite, ce tind a intra parcă în coasta aeroportului ; cu căsuţe modeste, despărţite între ele de mici grădini, proprietate a unor foşti teh-

nicieni și lucrători ai Lares-ului de pe vremuri, acum ieșiți la pensie.

Cu vreo cinci minute în urmă, Lucian îl lăsase pe Frunză la aeroport să-și aștepte stewardesa ce se „repezise“ din nou pînă la Paris. Se despărțise de el cu părere de rău, căci în tovărășia lui se mișca parcă mai degajat. Frunză însă avea de elucidat o chestiune de prim ordin : dacă Pantazi din fotografie era una și aceeași persoană cu cea care părăsise țara pe calea aerului.

— Mi-ar plăcea și mie ca la bătrînețe să am o căsuță *p-acilea,* zise șoferul pe neașteptate, cu o tristețe ce dădea a înțelege că numai de așa ceva n-o să aibă parte în viață.

— Lasă, nene Vasiliu, că nu-i o zonă chiar atît de binecuvîntată, încercă Lucian să-i schimbe gîndul. Aeroportul, zgomotele, poluarea sonică... Și ăsta-i doar începutul...

— Nu de zgomote e vorba ! Întrebă : Unde vă las ?

— La un colț de stradă. Nu băga mașina pe Herăstrăului...

Lucian coborî din mașină. Simți dintr-o dată o boare răcoroasă și respirația îi deveni mai ușoară... Înaintă încet, fără să se grăbească, pe strada îngustă, lăsată de vehiculele capitalei în seama copiilor care se zbenguiau într-o siguranță deplină. În văzduh dăinuia mireasma dulce a unor flori ce așteptaseră amurgul pentru a-și deschide petalele.

Tăblițe emailate indicau numărul casei pe fiecare poartă. Lucian ar fi dorit să-și prelungească drumul, însă ajunse la casa fostului arhivar mult mai curînd decît își închipuise. În curte, un bărbat mărunțel de stat trecea cu o stropitoare de la un strat de flori la altul. Stătea cu spatele la stradă, ușor aplecat de mijloc. Lucian nu avea cum să-l vadă la față. Înainte de a-l smulge din îndeletnicire, căpitanul îl urmări cu invidie pentru răbdarea cu care stropea fiecare răsad în parte. Apoi își mută privirile spre căsuța cu mușcate în ferestrele deschise. „Hm, murmură el, o fi știind și Vasiliu ceva !“ Bătu în poartă. Omul întoarse capul, fără însă a se opri din stropit. Ofițerul nu fu prea sigur că grădinarul ar putea să fie chiar fostul arhivar în persoană, totuși întrebă direct :

— Domnul Ceampelea ?

I se răspunse pe un ton ursuz :

— Da, eu... ce doriţi ?

Lucian dădu să intre impetuos, aşa cum îi era pornirea firească, dar poarta era blocată pe dinăuntru.

— Nu pot să vă spun din stradă...

După felul cum întîrzia să ia o decizie, Lucian pricepu că Ceampelea era nemulţumit de vizita inopinată care îl scotea din programul său zilnic. În cele din urmă, strigă pe cineva : „Caterina !“ şi părăsi stropitoarea. Din spatele casei se ivi o femeie obeză, cu un cap mare ce-i strivea parcă, sub greutatea sa, gîtul, legîndu-se direct de trupul ei rotund ca un butoiaş.

— Mă caută cineva, i se adresă el cu blîndeţe. Vino tu de stropeşte florile...

Caterina privi scurt spre poartă (Lucian abia îi zări ochii înecaţi în grăsime), apoi, ascultătoare, se apucă să continue îndeletnicirea bărbatului. Schimbul se făcu în tăcere, Lucian auzi tîrşind pe pămînt nişte saboţi : erau cei din picioarele stăpînului. Ceampelea venea spre poartă şi, pe măsură ce se apropia, Lucian descoperea urîţenia pensionarului : avea un cap mic, cu o faţă suptă, brăzdată de cute şi riduri... Sprîncenele-i stufoase, cu părul ca mătasea porumbului, se arcuiau zburlite în jurul găvanelor negre ale ochilor totuşi arzători. Venea spre poartă ştergîndu-şi mîinile ude şi pline de ţărînă de pantalonii vechi, cîrpiţi, folosiţi în casă, la treburi gospodăreşti...

Înainte de a trage zăvorul de la poartă, pensionarul îi aruncă vizitatorului o privire iscoditoare, încercînd să stabilească dintr-un foc cu cine avea să aibă a face. Izbutise, cel puţin aşa i se păru lui Lucian.

— Ce doriţi ? îl întrebă cercetîndu-şi în continuare musafirul, cu o vagă bănuială în glas.

Lucian afişă un zîmbet prietenos.

— Vin la dumneavoastră în interes de serviciu. Doriţi să vă arăt legitimaţia aici sau în casă ?

Ceampelea îi deschise poarta. N-ar fi fost exclus să-l nemulţumească faptul că oaspetele îl găsise îmbrăcat sărăcăcios — cămaşa decolorată de atîta spălat se potrivea perfect cu pantalonii vechi, pătaţi şi cîrpiţi în tur.

— Să intrăm în casă ! îl pofti, în sfîrşit, fostul arhivar, cu un glas muiat în zeamă de lămîie. O luă înainte, spre cele trei trepte de la intrare.

Lucian îl urma supus ; în drum, surprinzînd privirile curioase ale nevestei lui Ceampelea, îi zîmbi. Măgulită, ea îi răspunse tot cu un zîmbet.

— Să cultivi astăzi flori în Bucureşti e un lucru grozav ! i se adresă Lucian.

Femeia roşi deodată pînă în vîrful urechilor, de parcă pînă la acest musafir în puterea vîrstei, tînăr şi puternic, nimeni nu se încumetase să-i vorbească. Trecu stropitoarea dintr-o mînă în cealaltă şi zise cu o voce scăzută, lipsită de respiraţie :

— Alţii cu ceapa, cu ridichile, cu roşiile, noi cu trandafirii, cu daliile.

— Pe aici, vă rog ! îl îndemnă Ceampelea.

„Oho ! Afurisit mai e şi nenea ăsta, îl cîntări Lucian. Acru şi ursuz ca toţi arhivarii de profesie."

Intrară într-o încăpere a cărei fereastră deschisă dădea în spatele curţii. Din pricina amurgului, lumina era scăzută, dar nu într-atît încît să necesite aprinderea lămpii. Totuşi, gazda umblă la comutator.

— Legitimaţia !

„Ia te uită, de parcă m-ar soma, se înveseli Lucian fără motiv. Şi ce cap de mort are ! Dacă te loveşti pe întuneric de ăsta, poţi să mori de spaimă !"

Cît timp fostul arhivar îi cerceta legitimaţia, Lucian îşi roti privirea prin cameră : avu revelaţia unei odăi mobilate pestriţ şi modest. Pe pereţi, fotografii mari şi mici, vechi şi mai puţin vechi. Printre ele şi un tablou încadrat de o ramă grea, aurită : capul lui Ceampelea lipit de cel al soţiei. Amîndoi tineri, dar într-o aşteptare încordată. „E făcută cu *jde mii* de ani în urmă," îşi spuse Lucian înveselit.

— Ia loc, tovarăşe căpitan ! îl invită Ceampelea, înapoindu-i legitimaţia. Aici n-o să ne deranjeze nimeni. Glasul căpătase un timbru de bunăvoinţă, în vreme ce expresia feţei era în continuare acră. Despre ce-i vorba ? Ia să aud... Se aşeză şi el, dar nu pe un scaun, ci pe un taburet, sprijinindu-se cu palmele de rotula genunchilor.

Lucian se strădui ca, tot susţinînd privirile gazdei, să nu-şi piardă din jovialitate.

— Dacă nu mă înşel, sînteţi maior ?

— Exact... În rezervă.

— Tovarăşe maior, rosti Lucian urmărind în mod deliberat să-l flateze, am fost trimis la dumneavoastră de colonelul Munţiu, şeful Arhivelor, pentru a vă solicita sprijinul. Mai exact, pentru a apela la memoria despre care...

Ceampelea îl întrerupse cu un gest scurt şi dur :

— Să lăsăm asta ! Memoria e şi nu e... Intră în fondul problemei !

— În 1944, aveaţi în supraveghere arhiva Secţiei „57" a Serviciului secret...

— Ştiu, căpitane, ştiu... Să lăsăm introducerile...

— În vara anului 1944, la Curtea Marţială a Comandamentului Militar al Capitalei, s-a judecat procesul unui cadru (vru să pronunţe cuvîntul „agent", îşi dădu însă seama, la vreme, că ar săvîrşi o greşeală) al S.S.I.-ului, Codruţ Anghelini, condamnat la moarte prin împuşcare şi executat...

Fostul arhivar ridică braţul drept, să-l oprească, adică e clar, nu mai trebuie să-ţi baţi gura.

— Cunosc cîte ceva din această afacere !

Lucian se bucură. Aşadar, nu se deplasase zadarnic pînă aici ; nu zadarnic suporta mutra nesuferită a lui Ceampelea.

— În legătură cu afacerea asta am vrea să ne daţi o mînă de ajutor...

Exact în clipa în care Lucian îşi considera acţiunea încununată de succes, fostul arhivar se ridică brusc în picioare, însoţindu-şi gestul de o explicaţie categorică :

— Îmi pare rău, dar informaţii cu privire la unele evenimente din trecut, din activitatea mea de fost arhivar al „Secţiei 57", nu le dau decît la sediul ministerului şi numai cu şeful dumitale de faţă, secondat şi el de colonelul Munţiu. Îmi laşi bon la Informaţii. Tovarăşe căpitan Viziru Lucian — ţi-am reţinut corect numele ? — să-mi laşi şi un număr de telefon. Mîine la ora nouă fix, voi fi la minister...

Curmarea discuţiei exact în momentul în care Lucian o considera deschisă aşternu între cei doi, preţ de cîteva

secunde, o liniște de vid. Căpitanul se ridică dezorientat însă, în momentele următoare, își regăsi cumpătul și se văzu nevoit să recunoască, fără părtinire, că dreptatea era de partea fostului arhivar : nu, nu din prudență, ci era conștient că informațiile deținute de el reprezentau secrete de stat ; în consecință, puteau fi dezvăluite doar într-un cadru juridic corespunzător. Cum de nu intuise o asemenea reacție din partea lui Ceampelea ?

— Cred că aveți dreptate, dădu Lucian glas gîndurilor sale. Aș vrea să-i telefonez șefului meu...

— N-am telefon...

— Notați, vă rog, numărul nostru... Lucian îi întinse pixul și Ceampelea scrise pe marginea unui ziar numărul dictat de căpitan. Atunci, pe mîine la ora nouă !

„Capul de mort“ al fostului arhivar se înclină aprobator. Ajungînd lîngă ieșire, Lucian, ros parcă de un gînd, se opri și, cu curiozitatea celui care citește un roman polițist și ar dori să afle mai din timp cine-i asasinul, îl întrebă :

— L-ați cunoscut pe Codruț Anghelini ?

Fostul arhivar răspunse tot printr-o clătinare a capului : da, îl cunoscuse.

— A fost condamnat la moarte cu adevărat ?

Ca și cum și-ar fi pierdut dintr-o dată graiul, Ceampelea încuviință din cap : da, a fost executat.» „De ce oare nu voia să deschidă gura ? Al dracului de vigilent mai era !“

Chiar la ieșirea din casă, doamna Ceampelea le tăie calea. Stropise florile și se grăbea, inutil, să-și ia în primire rolul de amfitrioană. Pe cît îi era soțul de ursuz și de ciufut, pe atît părea ea să fie de comunicativă și surîzătoare. Zise cu voie bună :

— Gata ?! Ați și plecat ? Din pricina obezității, respira anevoie, printr-o sită parcă. Și eu care aș fi dorit să vă servesc cu o vișinată de casă...

„Cu plăcere“, intenționă Lucian să accepte ideea, dar omul ei de-o viață se repezi :

— Las', Catrino, că n-au intrat zilele-n sac... O să mai treacă dumnealui pe la noi. Apoi își îndreptă „amabila“ voce spre musafir : Ei, tovarășe căpitan, la revedere și pe mîine !

Nevasta fostului arhivar nu schiță nici un gest de a salva onoarea familiei ; învățase, probabil, odată cu scurgerea anilor de căsnicie, să nu iasă din cuvîntul soțului.

Se însera blînd. Dinspre aeroport, se auzea vuietul cînd crescînd în intensitate, cînd slăbind, al unor motoare de avion. „Păcat că e atîta zgomot pe aici", gîndi Lucian în timp ce se îndrepta agale către locul unde parcase mașina. Apoi își aminti de găvanele întunecate ale ochilor lui Ceampelea. „Un chip bătrînicios, urît, pe un trup încă viguros."

Șoferul îl aștepta pe trotuar, lîngă portiera deschisă, răbdător ca întotdeauna. Se așezară în tăcere.

— Spre sediu ! zise Lucian, iar după ce mașina porni, ridică receptorul și-l chemă la telefon pe colonelul Panait. Îi raportă scurt și concis rezultatul întîlnirii sale cu Ceampelea.

— Foarte bine, încuviință colonelul, deși precauția lui mi se pare cam exagerată. Este însă vorba de persoana lui și are dreptul să dispună de ea cum crede de cuviință.

— Mă îndrept spre minister...

— Nu e cazul... Te du și tu o dată acasă mai devreme. Lia *și ăl* mic o să se bucure...

— Mulțumesc ! De la căpitanul Frunză aveți vreun semn ?

— Ah, am uitat ! Da, s-a văzut cu stewardesa, i-a arătat fotografia lui Pantazi... Ei bine, află că Pantazi-elvețianul nu-i una și aceeași persoană cu Pantazi-bucureșteanul !...

— Înseamnă că Pantazi al nostru n-a părăsit țara ! exclamă Lucian cuprins de o nervozitate stăpînită.

— Dacă o să coroborăm scrisul de pe declarațiile vamale ale elvețianului cu informațiile Marcelei Vișoianu și le confruntăm apoi cu scrisul de pe epistola adresată ție, ajungem la concluzia fermă că Pantazi al nostru, cum îl numești tu, n-a părăsit țara.

— Nu e cazul să vin la minister ?

— Nu, nu, du-te liniștit acasă... Ne vedem mîine dimineață.

— Tovarășe colonel... sări Lucian străfulgerat de o idee. În cazul ăsta, trebuie să-l dăm in urmărire, pe țară, să expediem și fotografia lui.

— Așa e, îl aprobă Panait pe un ton patern, adică : „Nu-ți fă tu din chestia asta probleme, că am avut eu grijă să iau toate măsurile". Hai, hai, du-te acasă. Închise telefonul.

Se apropiau de Arcul de Triumf, cînd Lucian, îngîndurat, murmură :

— Ce zici, nene Vasiliule, mă duci acasă ?

2

Zărindu-l pe Frunză, Marcela Vișoianu se bucurase, dar imediat, amintindu-și poate de o impresie neplăcută sau de o decizie luată mai de mult în forul ei intim, se oprise locului, mai mult țeapănă decît crispată, așteptînd încruntată ca ofițerul de securitate să se apropie de ea. La ceasul acela de seară, aerogara era ca și pustie.

— Săru' mîinile... o întîmpină el cu voie bună și cu o intimitate în priviri, de s-ar fi spus că se cunosc de mult. Observase în atitudinea ei o răceală ostentativă, nu dezarmase însă, căci surprinsese pe chipul ei o fulgerare de bucurie. I s-a adresat ca și cînd s-ar fi înțeles s-o aștepte și, iată, ea s-a înapoiat cu bine din cursa București-Paris-București, iar el s-a ținut de cuvînt.

— Ce doriți de la mine, tovarășe căpitan ? Uniforma de stewardesă o făcea încîntătoare, în ciuda faptului că îl privea de sus, cu un dispreț căutat, dar nu prea convingător.

Frunză continua să-i surîdă curtenitor.

— Cum a fost zborul ? Calm ? Fără peripeții ? Nu ești...

— Vă rog să vă controlați expresiile, îl repezi ea. Încă n-am ajuns să ne tutuim...

Frunză simțea cum fața i se lungește, amărît că pierduse jocul.

— Dacă aveți ceva de discutat cu mine, să mergem la fratele meu, propuse fata cu un glas dur, scoțîndu-l definitiv din rolul de curtezan.

— L-am căutat și eu... E plecat... Dealtfel, n-o să vă rețin mult...

— Sper...

Era pentru prima oară cînd Frunză nu izbutise să-şi ascundă tristeţea ce-l năpădise, deşi încercase să-şi pună pe faţă masca seriozităţii profesionale. Pregătise din vreme, în buzunarul drept al hainei, fotografia lui Pantazi.

— Îl cunoaşteţi ?

Stewardesa îşi petrecu geanta de voiaj pe umărul drept şi luă fotografia din mîna ofiţerului cu o vie curiozitate.

— Cine-i tipul ? se interesă după ce o cercetase cu atenţie. Fără voia ei, ochii i se opriseră pe chipul lui trist.

— Nu-l cunoaşteţi ? Uitaţi-vă bine la el !

— Nu, nu-l cunosc... Nu cred că l-am văzut vreodată...

— Nu-i Tiberiu Pantazi ?

— Glumiţi, tovarăşe căpitan. Ca întotdeauna, glumiţi... Şi doar v-am sfătuit, cînd vă opriţi asupra unui pretext, meditaţi ceva mai îndelung ! Ironia îi conferi chipului ei strălucirea omului victorios. Îi înapoie fotografia. Regret... Ca să mă vedeţi, nu este absolut necesar să inventaţi pretexte profesionale... La revedere !...

— O clipă ! o reţinu el într-o pornire dramatică ce-i smulse stewardesei un zîmbet. Nu glumesc... Dacă va fi cazul, o să ne puteţi da şi în scris ?

Abia atunci Marcela Vişoianu înţelese că ofiţerul nu glumise.

— Oricînd ! mai spuse. Vă asigur că nu este el... *Ce monsieur n'est pas Tiberiu Pantazi de Lausanne.* Şi ca să-i mai îndulcească tristeţea eşecului, îi zîmbise... un zîmbet neutru, profesional. Apoi se îndepărtă, semeaţă — se ştia urmărită cu privirea — spre biroul Tarom-ului.

Frunză părăsi aeroportul indispus de rezultatul verificării, de insuccesul său personal. Datele se amestecaseră bine între ele. Dacă insul care-i adresase lui Lucian scrisoarea de adio nu era *monsieur Tiberiu Pantazi,* atunci de ce Pantazi alias Datcu şi-a abandonat garsoniera, dînd totuşi organelor de securitate impresia că a părăsit definitiv ţara ? Unde naiba dispăruse şi, mai cu seamă, ce motive l-au îndemnat să aleagă calea asta ? Pe urmă, cine era de

fapt *monsieur Tiberiu Pantazi din Lausanne ?* Cu ce scop intrase şi ieşise din ţară cu această identitate ? Ce legături existau între acest *monsieur* şi *domnul Pantazi alias Datcu ?*

Frunză se opri în faţa aerogării. Se întunecase ; fuseseră aprinse luminile multicolore ale balizelor. Îşi aminti că imediat după război fusese la o chermesă organizată de U.T.C. într-o grădină împodobită feeric cu beculeţe colorate... Devenise melancolic privind stăruitor feeria aeroportului. Se hotărî în cele din urmă să pornească pe jos, spre oraş...

De mai bine de treizeci de minute păşea agale, gîndindu-se cînd la atitudinea rezervată a Marcelei Vişoianu, cînd la întorsătura pe care o lua cazul după declaraţia stewardesei. Mergea pe partea dreaptă a şoselei, pe sub castanii bătrîni, cu coroane bogate... În dreapta sa, pe băncile ascunse în întuneric, ghicea, după chicoteli, perechi de îndrăgostiţi. Curînd, ajunse la Arcul de Triumf. Altă dată acest monument pe care-l ştia de cînd făcuse ochi îi trezea în suflet imaginea unor idile ; Arcul de Triumf era ca un start, de aici — loc al întîlnirilor sale — porneau în „cursă“ unele idile. Acum însă monumentul, luminat puternic de jos în sus de cîteva reflectoare, îi amintea de revederea de duminică noaptea cu Pantazi. Imaginea gentlemanului începuse să-l sîcîie. „Gata ! îşi spuse. Ajunge ! M-am săturat !“ Năduşise. Simţea cu ardoare nevoia unui duş rece. Opri primul taxi ce trecu pe lîngă el şi-i spuse şoferului cu un glas înalt, de conducător de oşti : „Înainte, tovarăşe !“

Şoferul îi zîmbi, adică îi acceptă porunca. Străbătură în viteză şoseaua, iar cînd se apropiară de Piaţa Victoriei, şoferul întrebă :

— Pe Calea Victoriei ? Pe Ana Ipătescu ? Pe Ştefan cel Mare ?

Nu răspunse imediat, de parcă s-ar fi pomenit pe neaşteptate în faţa unei grave dileme.

— Pe Ana Ipătescu ! hotărî Frunză cu acelaşi glas înalt. Dar dacă şoferul l-ar fi întrebat de ce pe aici şi nu pe Victoriei, n-ar fi avut cum să-şi explice decizia.

Din pricina aglomeraţiei, viteza taxiului scăzu. Frunză privea drept înainte spre Piaţa Romană care venea spre

el scăldată în lumină. În general, descoperea că centrul Bucureștiului, dincolo de Piața Romană, era scăldat în lumină... Taxiul înainta acum încet în urma unui troleibuz, chiar lîngă bordura trotuarului. Frunză se uită curios la trecăotri, ca un ins sosit atunci în capitală... Zări pe neașteptate o tînără ce mergea și ea în direcția mașinii, solitară... Tresări — duduia Tereza ! Și crezînd că în stînga sa se află Vasiliu, apucă cu un gest intim cotul șoferului.

— Ce-i ? întrebă șoferul alarmat.

— Oprește ceva mai încolo !

— Dincolo de „Podgoria“ ?

— Dincolo !

Se buzunări, plăti în fugă, sări din mașină uitîndu-se în urmă. Dintr-acolo, după un minut-două, gîndea el, se va ivi ea — Tereza Cozma ! Într-adevăr, o regăsi puțin mai tîrziu printre trecători. Nu, nu era bine să se pomenească unul în fața celuilalt. Din fericire, chiar în vecinătatea clădirii ce adăpostea localul „Podgoria“, se căscau porțile unui gang cufundat în semiobscuritate. Spre a nu fi zărit, se refugie acolo.

Nu se înșelase — ea era. Din semiobscuritatea gangului, o văzuse clar în clipa cînd, purtată de șuvoiul bulevardului, trecu prin fața lui.

„Te-am găsit, i se adresă Frunză în gînd, cu o bucurie răutăcioasă. Te-am găsit ! Ei acum, ia să vedem noi cu ce te ocupi mătăluță la ora asta ?“

Ieși din gang și se luă după ea, avînd grijă să păstreze o distanță nu mai mare de zece metri. Animația bulevardului îl ocrotea, așa că se avîntă fără prea multă bătaie de cap în urmărirea celei care, după impresia sa pe care nimeni nu i-o putea șterge din memorie, îl trecuse, cu cîteva lovituri fulgerătoare, în lumea visurilor...

Tereza Cozma traversă intersecția bulevardului Magheru — Cosmonauților, ajunse în dreptul blocurilor date de curînd în folosință și care adăposteau la parter birourile O.N.T.-ului, elegantul magazin *Eva*. Se opri brusc ; simțise ceva sau un gînd ivit pe neașteptate încerca s-o abată din drum ? Frunză se opri și el. Nu pentru mult timp, căci prietena Marcelei Vișoianu se îndreptă spre vi-

trinele magazinului *Eva,* le trecu răbdătoare în revistă. Un bulevardist, după ce îi dădu tîrcoale, se lăsă păgubaș.

De pe terasa hotelului *Lido* răzbătea în interpretarea orchestrei restaurantului un potpuriu de arii de operetă. „O, Baiadera !“ se pomeni Frunză fredonînd. Ce dracu' ! Toate orchestrele îi dau cu *Silvia* și cu *Baiadera !*“

În dreptul benzinăriei de peste drum de *Ambasador,* Tereza Cozma se opri iar, șovăind parcă.

„Sînt sigur, își spuse Frunză, că fetița se întreabă : „Intru la *Lido* sau mă duc la *Katanga ?* Ah, dilemele astea !“

Nu, Tereza Cozma nu părea atrasă de intrarea din stradă a Terasei și-și văzu mai departe de drum. Trotuarul din dreptul bufetului *Expres* era ceva mai aglomerat. Frunză o zări pe Tereza Cozma făcînd cu eleganță slalom printre trecătorii care, nu puțini, întorceau capul după ea. Surpriza se produse după cîțiva pași cînd, vrînd parcă anume să răstoarne presupunerile ofițerului, tînăra vecină a lui Tiberiu Pantazi intră în hotelul *Lido* cu siguranța insului obișnuit de mult cu această instituție. Decizia Terezei Cozma îl derută. De ce își închipuise că această „plimbare“ se va consuma foarte liniar ? Să se ia sau nu după ea ? Era îndreptățită această urmărire ? Pe ce temei ? Cu ce drept ? Se lăsă, ca și în alte dăți, in seama intuiției profesionale. Intră și se opri în holul ce lega intrarea din stradă cu cea de la recepție, căci Tereza se oprise și ea la recepție. Spre marea sa stupoare, îl văzu pe funcționarul hotelului înclinîndu-se în fața ei respectuos, după care, cu aceeași amabilitate de serviciu, îi înmînă o cheie, evident a unei camere. De astă dată cu un aer absent și parcă plictisit, tînăra intră în lift și dispăru.

„Nu cumva mi s-a părut ? fu prima reacție a lui Frunză. Doar n-am început să am halucinații, s-o văd acum peste tot pe duduia Tereza ? S-o fi confundat ? Atunci asemănarea ar fi perfectă !“ Fără să-și facă prea multe scrupule, Frunză intră în hotel îndreptîndu-se direct spre recepție. Îl salută pe funcționar și, invitîndu-l mai la o parte, se legitimă discret... După ce acesta se lămuri că are de-a face cu un reprezentant al autorităților, il rugă să-i spună cine era femeia care numai ce-și ridicase cheia camerei.

— O străină, răspunse prompt funcţionarul, din Anglia.

Deşi îi venea să urle, Frunză îşi păstră, cu preţul unui efort dificil, un calm exterior perfect :

— Din Anglia ?

Funcţionarul dădu dovadă de o memorie deosebită :

— O cheamă Styron Eveline şi ocupă camera 305...

— De mult ?

— De mai bine de trei săptămîni...

— Singură ?

— Nu chiar... A sosit însoţită de un bătrînel, tot din Anglia... John Bertrand... stă la 304.

Şi pentru că Frunză rămăsese locului îngîndurat, funcţionarul, după un timp, socoti de datoria lui să-l întrebe :

— Vă mai pot fi de folos cu ceva ?

Frunză făcu ochii mari, de parcă omul i-ar fi răsărit pe neaşteptate în cale. Stingherit de propria sa reacţie, mulţumi şi se grăbi să iasă în stradă.

Descoperirea îl tulburase, căci pe măsură ce reconstituia secvenţă cu secvenţă filmul surprinzătoarei întîmplări, îşi punea întrebarea dacă nu cumva ochiul îl înşelase — poate din pricina oboselii sau a căldurii toride sau a unei obsesii ce-i încolţise în minte pe nesimţite.

Căută o cabină telefonică şi-l sună pe Lucian acasă. Barem lui să-i împărtăşească, prieteneşte, vedeniile. Dacă vedenii au fost. Desigur, el o să-l asculte şi o să-i recomande un concediu medical. Îi răspunse Lia. Destul de amabilă. Nu-l luase, ca altădată, la rost : „Pe unde hoinăriţi voi, nătărăilor ? Vă ascundeţi în spatele unor misiuni şi uitaţi că mai aveţi casă, masă, familii !" ci îi răspunse că Lucian nu ajunsese încă acasă. Îi telefonă atunci la sediu ; nu era nici acolo. Îl sună pe colonelul Panait. Acesta îl ascultă cu răbdare ca, în cele din urmă, să-l dojenească :

— Mă băiete, anume nu v-am mai chemat, ca într-o seară să vă duceţi şi voi mai devreme acasă, să vă odihniţi, că mîine ne aşteaptă o zi grea. Şi tu ? Tu ce faci, mă ? Peste tot n-o vezi decît pe Tereza Cozma, prima femeie din lume care te-a făcut knock-out... Hai, du-te la culcare !

Frunză nu mai insistă. Ieşi din cabina situată în preajma barului *Katanga*. Peste drum, în dreptul cinematografului *Scala*, strada se umpluse de trecători ; se ieşea sau se intra la film... „Cum se bagă oamenii în sală, pe căldura asta ?... Fraieri mai sînt !“

Opri iarăşi un taxi ; indică şoferului adresa, apoi se închise în sine, înciudat, şi pînă la destinaţie nu mai scoase o vorbă.

De cum ajunse acasă se vîrî sub duş şi, mai bine de zece minute, se lăsă biciuit de apa rece, închipuindu-şi că astfel va scăpa de obsesia domnişoarei Eveline Styron... Duşul însă nu-i fu cu nimic de folos. Se întinse pe cearşaful de pe studio ; închise ochii, dar imediat sub pleoape îi răsări Tereza Cozma. O vedea aievea pe bulevard, îl despărţeau de ea doar cincisprezece metri ; se îndrepta spre *Lido*, clătinîndu-şi elegant şoldurile potrivite cu statura-i nu prea înaltă. „Hm ! Eveline Styron !“ Aprinse veioza. Sări din pat, luă cartea de telefoane şi căută centrala hotelului *Lido*. Formă numărul găsit, ceru centralistei legătura cu camera 305.

— Alo ! răspunse un glas de femeie.

— Domnişoară Cozma, bine că, în sfîrşit, am dat de dumneavoastră, o luă Frunză direct, şmechereşte.

— Greşeală, domnule, greşeală, se apără în engleză glasul acela.

— Ei lasă, parcă nu te-am văzut !

— Greşeală !

Frunză rămase dezorientat, cu receptorul în mînă. Procedase oare bine dînd curs acestui impuls bizar de a-şi lua în serios vedeniile ? La urma urmei ce căuta Tereza Cozma, vecina lui Tiberiu Pantazi, la *Lido*, şi încă cu un paşaport britanic ? „E clar, se mustră el. Am luat-o razna! Şi ca să se liniştească, formă numărul de telefon al lui Pantazi. „La aparat căpitanul Frunză, se recomandă el în momentul cînd, de la celălalt capăt al firului, îi răspunse un bărbat. Cu cine vorbesc ?“ „Cu locotenentul Toma“. „Te rog să-mi spui, auzi ceva zgomote venind din garsoniera vecină ?“ „Din garsoniera domnişoarei Cozma ?“ îl întrebă locotenentul. „ O cunoşti ?“ se încordă Frunză. „Păi cum să n-o cunosc... toată după-amiaza a stat la soare în

şezlong", îl informă locotenentul cu bucuria bărbatului care văzuse el ce văzuse. „Deci a dat pe acasă! spuse Frunză dezolat. Noapte bună!"

Aruncă receptorul în furcă. Stinse veioza. Se întinse pe spate, îşi strigă cu glas tare: „Eşti un dobitoc!" Închise ochii şi adormi pe dată.

3

Lumina lămpii de birou se răsfrîngea orbitor pe o parte din suprafaţa cristalului. Dăinuia o tăcere nocturnă, spartă în răstimpuri de cîte un vehicul în trecere sau de către chiotul îndepărtat al unui chefliu. Colonelul Panait stătea la fereastra deschisă, privind în noapte, copleşit de gînduri. Pe birou îl aştepta un set de documente aduse de la Arhive. Încă nu se apucase să le studieze. Afacerea Anghelini trezise în sufletul său amintirea anului 1944. În aprilie, unitatea sa ocupase poziţii de luptă pe nişte dealuri la nord de Iaşi. Într-una din acele zile, primise de la Bucureşti o scrisoare codificată din partea legăturii superioare de partid; i se cerea să lase totul baltă şi să vină în capitală; i se indica în scrisoare şi adresa unde să locuiască. Dezertă, ajunse cu bine în Bucureşti la casa conspirativă a „tovarăşului Pandele", unde stătuse ascuns mai bine de două săptămîni, cît a durat fabricarea noilor acte, prin care căpăta noua identitate — „Panait Aelenei". O vreme, i se dăduse ca sarcină să organizeze reţeaua de transport a partidului. Mai spre vară însă, fusese trecut în colectivul care, printre altele, avea ca sarcină culegerea de informaţii cu privire la identificarea unor obiective militare germane aflate în Bucureşti şi în suburbiile lui. Aşa se făcuse că la începutul lunii august, cu vreo douăzeci de zile înainte de izbucnirea insurecţiei, i se încredinţase misiunea să se intereseze ce era cu „Lagerwald"-ul de lîngă Otopeni, cu fortul construit de nemţi după primul bombardament american asupra Bucureştiului. Se zvonea de instalarea, în fort, a unei aparaturi moderne legate de existenţa unor arme ultrasecrete. Se mai zvonea de prezenţa în perimetrul respectiv al unui puternic post de ra-

dio „Ilse II". Amintindu-și, pe neașteptate, de toate acestea, Panait revăzu cu ochii minții incursiunile solitare sau mai puțin solitare ; ziua cînd, îmbrăcat în uniformă de colonel de aviație, pătrunsese în „Lagerwald", dar nu reușise să culeagă prea multe informații. În schimb, izbutise să afle date prețioase în legătură cu postul de radio „Ilse II". Acesta nu se afla la Otopeni, ci într-o pădurice din apropierea comunei Tîncăbești. Iar noutatea lui consta în faptul că era un post mobil, puternic, instalat pe o platformă alcătuită din mai multe camione. Da, și mai stabilise un amănunt pentru care conducerea Comisiei speciale îl felicitase, iar la porecla sa conspirativă, Panait, i se mai adăugase gradul de „colonel", ca aluzie la uniforma ce-o purtase cu atîta putere de convingere. Studioul de unde se emitea era amenajat în interiorul fortului, dar „Ilse II" mai era dotat și cu un „studio" mobil. În eventualitatea că legăturile cu fortul ar fi fost întrerupte...

Un vînt de noapte începu să adie răcorindu-i fața înfierbîntată. Instinctiv, Panait se aplecă în afară, peste pervaz, vrînd să simtă din plin acea pală de vînt. Au trecut douăzeci de ani de atunci și iată, acum îi era dat să afle că un oarecare Codruț Anghelnii, din Biroul C-4 al Serviciului secret de informații, purtînd indicativul „P-41", a izbutit să pătrundă în fort, în căutarea, evident, a unor secrete... El, Panait, cu timpul dăduse uitării fortul, misiunile sale. Nu de mult și cu totul întîmplător, la o conferință prilejuită de marea sărbătoare, aflase că în zilele insurecției generalul german Gerstenberg își organizase acolo comandamentul. Ce-i cu acest Codruț Anghelini ? Și-a îndeplinit misiunea ? Sau a căzut într-o capcană întinsă de Abwehr ? Dar dacă povestea asta nu-i decît o înscenare a S.S.I.-ului, avînd în vedere reorganizarea postbelică a aparatului de informații și contrainformații ? Judecînd după mesajul lui Codruț Anghelini, s-ar părea că acesta a murit ca un adevărat erou. În timp ce caietul de însemnări al mamei sale demonstra, în final, contrariul. Unde-i adevărul ?

Panait se răsuci spre masa de lucru ; văzut din întuneric, conul de lumină cuprindea în raza sa colțul unui

dosar. „La treabă, băiete!“ Se depărtă de fereastră, se reinstală în fotoliu animat de dorința de a smulge din taina documentelor puse la îndemînă adevărul în legătură cu moartea lui Codruț Anghelini.

Sub ochi îi căzu o adresă prin care unul din serviciile ministerului îi comunica următoarele date:

1. Colonel magistrat Băltățeanu Petre: decedat 13.II. 1946
2. Maior Protopopescu Vladimir: decedat 3. V.1948
3. Părintele maior (r) Sofronie Penelea: decedat 1950
4. Dr. Popa Jak: dispărut fără urmă în bombardamentul din 24. VIII. 44.
5. Mircea Rahău: fugit din țară în mai 1946
6. Nițulescu Dan: fugit din țară în 1945
7. Marin Niță: Fost agent al S.S.I. Pensionar. Domiciliază în București, Calea Ferentari nr. 315
8. Petrescu Tudor: pensionar; domiciliază în București, str. Bradului nr. 175
9. Avocat Brașoveanu Manole: profesează, domiciliază în București, str. Dr. Lister nr. 155
10. Avocat Leordeanu Camil: decedat 4.X.1957

Panait își mai aruncă o dată privirile peste această *Notă* și trase concluzia că bilanțul, la urma urmei, nu era chiar atît de sumbru. Desigur, dacă președintele completului de judecată, colonelul Petre Băltățeanu, ar fi trăit, enigma procesului lui Anghelini ar fi fost ca și dezlegată. „În schimb, se gîndea Panait, trăiește și profesează apărătorul din oficiu al lui Anghelini, avocatul Manole Brașoveanu. Un om care a ținut și el în mînă dosarul procesului. Deci un pic de noroc tot mai avem.“

Cel de-al doilea document reprezenta, de fapt, o sinteză după fișa lui Cristian Panaitescu-Slănic.

Fiul al Aglaiei și al lui Paul Panaitescu. Născut în 1896, la Slănic-Prahova. Studii superioare la Berlin. Licențiat în drept. În 1926 intră în Partidul Țărănesc condus de Ion Mihalache. Rămîne în acest partid și după unificarea cu Partidul Național prezidat de Iuliu Maniu. Moșier.

Membru în Comitetul executiv al P.N.Ț. Începînd din 1927 îl găsim deputat de Slănic, în fiecare legislatură. Filogerman convins. În 1935 devine acționarul și avocatul unei firme germane... Un an mai tîrziu este contactat de Serviciul economic german. Apare în evidență cu indicativul „D-4". Din 1940, apelează la serviciile sale și colonelul Roeder, șeful Abwehr-ului din România. Membru marcant al Asociației România-Germania. În 1937, se căsătorește cu actrița Norma Taylor de la Teatrul de revistă Alhambra, pe numele ei adevărat Agripina Prunău, o femeie mai tînără decît el cu 20 de ani. Bănuită de a întreține, în același timp, legături de concubinaj cu o înaltă personalitate din S.S.I..."

Un zîmbet de resemnare destinse subit fața încordată de lectură a colonelului Panait. „Cum o să se menționeze numele „înaltei" personalități ? își zise Panait. Fir-ar să fie, pînă și dintr-un document ca ăsta au radiat numele lui Codruț Anghelini... Totuși, decît nimic..." Se apucă iarăși de citit :

Cristian Panaitescu-Slănic se sinucide la 23 februarie 1946, după ce mai întîi își împușcă soția. Motivul sinuciderii nu a fost elucidat.

Sinteza era însoțită de un text decupat din ziarul „Semnalul" din 24 februarie 1946, pe care Panait îl citi cu un interes aparte, căci, printre altele, lectura avu darul să-i reamintească de reportajele-bombă de altădată:

DRAMA PASIONALĂ DIN STRADA ROMA
CUNOSCUTUL OM POLITIC PANAITESCU-SLĂNIC ÎȘI ÎMPUȘCĂ CU CINCI GLOANȚE SOȚIA, APOI ÎȘI ZBOARĂ CREIERII. DEZNODĂMÎNTUL TRAGIC AL UNEI POVEȘTI DE DRAGOSTE DINTRE O ARTISTĂ — NORMA TAYLOR — ȘI UN POLITICIAN — PANAITESCU-SLĂNIC. CERCETĂRILE CONTINUĂ.

„Vecinii au auzit împușcăturile, dar n-au acordat prea multă atenție acestui fapt. Strada Roma, cum bine se știe, nu e o stradă oarecare din capitală, ci se include în cartierul protipendadei bucureștene. În Tei sau în Pantelimon o

împușcătură ridică în picioare toată mahalaua. Pe strada Romei însă, așa cum ne declară cunoscutul chestor al Sectorului Galben, dl. Nicu Chișcu, au răsunat șapte împușcături, dar nimeni n-a fost curios să afle cine și de unde a tras. E drept, trăim vremuri de izbeliște, cînd comisarul Alimăștcanu, cu echipa sa fulger, se deplasează în Capitală la orice oră din zi sau din noapte, pentru a curăța orașul de răufăcători răsăriți după război ca ciupercile după ploaie. Să-și fi închipuit distinșii vecini ai politicianului Panaitescu-Slănic că echipa lui Alimăștcanu și-a făcut simțită prezența pe strada Roma?

Prînzul de adio

Nimic nu prevestea drama care avea să zguduie pînă la lacrimi cuplul Norma Taylor—Panaitescu-Slănic. Cunoscuta stea a Teatrului de revistă Alhambra sosise în ajun din străinătate, după o absență îndelungată din țară. Revederea cu soțul ei, eternul politician al P.N.Ț., a fost, așa cum ne declară servitorii din vila de la numărul 153, emoționantă. În seara următoare, dl. Cristian Panaitescu-Slănic intenționa să dea o recepție în onoarea fermecătoarei sale soții. Se afirmă că nimic, dar absolut nimic nu prevestea furtuna ce avea să curme două vieți. (Sîntem totuși în posesia unor informații pe care le vom dezvălui în numărul de mîine T.N.). Ziua a început normal pentru soții Panaitescu. Dl. Panaitescu-Slănic s-a aflat toată dimineața la ședința convocată de dl. Iuliu Maniu la sediul P.N.Ț., în timp ce actrița Norma Taylor a trecut pe la teatru să-și revadă colegele. Soții s-au reîntîlnit la ora 14,30, în eleganta sufragerie din strada Roma, unde li s-a servit prînzul. „Au mîncat cu poftă, erau veseli, ne relatează cu lacrimi în ochi lacheul Vasile Nemeș, care de mai bine de zece ani se află în slujba marelui politician. Au băut șampanie... Doamna povestea anecdote auzite la Paris... După prînz, stăpînul mi-a cerut să aduc la cunoștința servitorilor că, ținînd seama de recepția de a doua zi, sînt liberi pînă la orele opt și jumătate."

Atunci să se fi născut în mintea politicianului gîndul actului funest? Sîntem înclinați să răspundem afirmativ,

din moment ce şi-a concediat pur şi simplu servitorii. În fine, aceeaşi idee o împărtăşeşte şi domnul chestor Nicu Chişu.

Ce s-a întîmplat în după-amiaza zilei ?

Soţii au rămas singuri în somptuoasa lor vilă de pe str. Romei. Fapt stabilit cu certitudine. Către ora 17,30 celebra artistă şi-a scos limuzina din garaj şi a plecat într-o direcţie necunoscută. (Ne vom strădui s-o aflăm T.N.). N-ar fi exclus ca cercetările să dea la iveală, aşa cum se întîmplă de obicei, existenţa unui triunghi fatal... (Îi asigurăm pe cititorii noştri că ne vom strădui să fim primii care să aducă la cunoştinţă amănuntele care probabil nu vor întîrzia să se ivească.) Unde a fost Norma Taylor între ora şase şi şapte seara ? Nimeni nu poate răspunde la această întrebare. Imediat după plecarea soţiei sale, a părăsit vila, la volanul maşinii, şi dl. Panaitescu-Slănic. Să fi pornit în urmărirea frumoasei actriţe? Tot ce este posibil. Să fi constatat cu ochii lui infidelitatea frumoasei femei ? Nici asta n-ar fi exclus. Cercetările însă au stabilit că la vilă s-a înapoiat mai întîi Norma Taylor, apoi, după vreo zece minute, şi soţul ei. Să fi fost orele 19,30. Ce s-a petrecut între cei doi soti nu este greu de imaginat...

Un ţipăt de groază

Camerista Lia Lascăr a revenit la serviciu ceva mai devreme decît ceilalţi servitori ai casei, deoarece, aşa cum declară, doamna ar fi rugat-o ca la ora opt să se prezinte în buduarul ei, să o pregătească pentru o vizită. Domnişoara Lia Lascăr, cu care am stat de vorbă, a fost foarte mirată să constate încă din stradă că aproape toate camerele vilei erau puternic luminate. S-a strecurat în camera ei prin intrarea de serviciu şi, nebănuind nimic din ceea ce se petrecuse în casă, s-a dezbrăcat în linişte, şi-a pus rochia de serviciu, ca la ora opt fix să bată la uşa buduarului doamnei.

Așa cum și-a propus, așa a procedat. A intrat în saloanele pustii ale vilei, dar luminate *a giorno*, și mirată de liniștea ce domnea pretutindeni în încăperi, s-a îndreptat spre buduarul doamnei unde, ciocănind de cîteva ori în ușă, n-a primit nici un răspuns. S-a îngrijorat, căci văzuse lumină în camera doamnei. A mai ciocănit de cîteva ori. Neprimind nici un răspuns, a îndrăznit, după un lung proces de conștiință, să încerce clanța. (Doamna îi interzisese categoric să intre în buduar dacă nu aude invitația ei. T.N.) Cînd a deschis ușa, i s-a înfățișat un tablou macabru... Lîngă taburetul din fața oglinzii de toaletă, Norma Taylor zăcea pe covor într-o baltă de sînge. La cîțiva pași de ea, zăcea prăbușit stăpînul ei. Sub cap i se lățise o pată mare de sînge. Lîngă brațul drept al bărbatului se afla arma ucigașă — un Walther de 6,75. Înnebunită de groază, camerista Lia Lascăr a început să țipe, să urle. Cuprinsă de panică, s-a repezit la ferestrele ce dădeau în stradă și a strigat după ajutor. Așa s-a aflat de drama pasională din strada Roma.

Părerea autorităților

Simpaticul procuror Grigore Burciu, aflat de puțin timp la începutul carierei sale, dar care s-a făcut remarcat în „afacerea zahărului" pentru probitatea sa profesională, a avut amabilitatea de a sta de vorbă cu noi. Domnia sa, studiind cu atenție locul tragicului deznodămînt, presupune că între cei doi soți a avut loc o cumplită discuție. Frumoasa artistă ședea pe taburet la oglindă și-și aranja toaleta. Nu s-a găsit nici o scrisoare, nici un document care să explice gestul funest al soțului. Ce-l putea scoate din minți pe lucidul om de afaceri și politician Cristian Panaitescu-Slănic ? În toiul discuției, în timp ce actrița se pieptăna, bărbatul a scos pistolul pregătit din vreme. Este de presupus, mai susține dl. procuror Burciu, că soția și-a văzut ucigașul reflectat în oglindă, în momentul în care a îndreptat arma spre ea. Au fost trase din spate nu mai puțin de cinci gloanțe. După care, soțul și-a zburat creierii.

„Gelozia! presupune chestorul Chișu. Iată motivul dramei. Să nu uităm că frumoasa artistă era cu douăzeci de ani mai tînără decît soțul ei și era foarte, foarte curtată."

În ceea ce privește motivul dramei, domnul procuror Burciu are și el ipoteza sa... Nu exclude ca dl. Chișu să aibă dreptate, dar mai afirmă : „Dacă am găsi o scrisoare... cîteva rînduri... o explicație... care să elucideze actul sinuciderii, treaba ar fi simplă, susține domnia sa. Dar atîta timp cît nu există nimic, avem obligația să căutăm și alte motivări." „De ce natură ?" i-am pus întrebarea, la care dl. procuror a ridicat neputincios din umeri.

La ora la care scriem rîndurile de față, cadavrele soților Panaitescu-Slănic sînt supuse unei expertize medico-legale. Cercetările continuă. Mai aflăm, înainte de închiderea ediției, că dl. Iuliu Maniu, șeful P.N.Ț., a refuzat să facă orice fel de declarație în legătură cu drama pasională din strada Roma. Dar a fost oare o dramă pasională ?"

TRAIAN NICOARĂ

„Nimic de zis, își spuse colonelul Panait, combate bine dl. Nicoară." Și amintindu-și de celebra replică a lui Caragiale din „O noapte furtunoasă", izbucni în rîs. Se potoli însă imediat, căci în liniștea adîncă ce-l înconjura, găsi propriul rîs ca nespus de zgomotos și bizar.

Reportajul din „Semnalul" era însoțit de o știre decupată din paginile numărului următor al ziarului. De astă dată, reporterul semna cu inițialele T.N. și aducea la cunoștință că, așa cum prevedea un testament prezentat în mod surprinzător de notarul Valentin Cîrjan, soții Panaitescu vor fi înmormîntați în cavoul familiei din cimitirul tîrgușorului Slănic-Prahova... Nimic altceva ; se părea că această ultimă notă punea punct tuturor reportajelor și informațiilor cu privire la „drama pasională din strada Roma".

Reflectînd asupra celor citite, colonelul Panait se arătă totuși mulțumit de unele amănunte furnizate de reporte-

rul ziarului „Semnalul". Oare el mai trăia ? Dar chestorul Chişu ? Dar „simpaticul" procuror Burciu ? În eventualitatea că sînt în viaţă, o ascultare a lor nu ar fi decît binevenită...

„Totuşi, scriind despre gestul funest al lui Panaitescu-Slănic, observa colonelul, reporterul nu amintea nimic de idila Normei Taylor cu Codruţ Anghelini. Să se fi consumat acest amor într-o taină perfectă ? Greu de acceptat. Regulile nu exclud excepţiile..." Se gîndi însă la reporter ; îi confirmase prin textul său un fapt semnalat şi în caietul Mariei Anghelini. *Norma Taylor părăsise vila la volanul maşinii, într-o direcţie necunoscută.* Şi mai atrăgea reporterul atenţia asupra unui amănunt pe care mama lui Codruţ Anghelini nu avea de unde să-l ştie. *După toate aparenţele, soţul îşi urmărise soţia.*

Copleşit de gînduri, Panait îşi lăsă încet fruntea în palme, sprijinind-o. Apariţia surprinzătoare a actriţei în casa Mariei Anghelini, cea care urma să-i devină soacră, apoi scrisoarea lui Codruţ Anghelini adresată mamei sale prin mijlocirea amantei atestau că fostul agent «P-41» nu numai că trăia, dar şi insista ca plicul să fie distrus. Din acest punct de vedere, totul părea foarte clar şi se putea conchide că procesul a fost o înscenare. Cu ce scop ? Cine trebuia indus în eroare ? Se vede treaba că pe parcursul desfăşurării înscenării au intervenit elemente neprevăzute, ce au cerut modificarea „scenariului" iniţial. Iată însă că în toată această ţesătură de fapte obscure intervine deznodămîntul neaşteptat al Normei Taylor şi al soţului ei, agent încă din perioada antebelică al Abwehr-ului, şi care, prin natura datelor, ridica o nouă şi gravă întrebare : „Dacă agentul «P-41» n-a fost împuşcat şi continua să existe, de ce după moartea amantei nu a mai trimis mamei sale nici un semn că trăieşte ?" Să-l fi copleşit vestea morţii iubitei sale şi să-şi fi pus şi el capăt vieţii ? Oricum, un semn tot ar fi trimis familiei.

„Da, suspină colonelul înălţîndu-şi fruntea, sînt prea puţine datele arhivistice ca să pot să răspund cu sorţi de izbîndă la întrebările privind destinul agentului «P-41»". Îi veni în minte numele lui Traian Nicoară. Fără îndo-

ială că acest reporter trebuie să fi acumulat în legătură cu „drama pasională" mult mai multe informaţii decît cele aduse la cunoştinţa opiniei publice. Dealtfel, dă şi de înţeles. „Ah, dacă l-aş găsi !" Simţi dintr-o dată nevoia stringentă a unei certitudini : reportajul şi autorul său i se înfipseseră dureros în creier, ca un spin ce se cerea neapărat scos. „Cine oare ar putea să mă ajute ?" Aproape automat, memoria îi scoase din unul din miraculoasele sale sertăraşe numele unui scriitor. Se înveseli ca un copil răutăcios la gîndul că, chemîndu-l de îndată pe scriitor la telefon, îl va scula din somn. Scopul scuză mijloacele, iar după părerea sa, scriitorul în cauză cunoştea foarte bine acest adevăr. Deschise carneţelul cu numere de telefoane la litera Z. Fără să mai zăbovească, formă numărul... Nu aşteptă prea mult pînă să audă în receptor un glas bărbătesc :

— Alo !

— Casa scriitorului Z ? se interesă Panait.

Cel întrebat exclamă cu o nestăvilită bucurie :

— Ehei ! Pe cine aud ? Pe Petrică ! Mă puşlama, cînd ai sosit la Bucureşti ? Unde eşti ? În gară, la hotel ?

— M-ai recunoscut deci ? se jucă Panait.

— Păi tu ce crezi, mă, că aş mai scrie eu cărţi poliţiste ?...

— ...şi de spionaj, îl completă colonelul.

— ...Da, şi de spionaj dacă n-aş avea un auz fin, o erspicacitate înnăscută ?

Sincer amuzat, Panait izbucni în rîs şi se desconspiră :

— Vă apreciez perspicacitatea... La telefon e colonelul de securitate Panait.

Scriitorul rămase fără replică. Colonelul îl chestionă :

— Mai sînteţi pe fir ? îl întrebă colonelul.

— Formidabil ! se minună Z. Da' ştiţi ce bine vă asemănaţi la glas cu un prieten de-al meu ! Apoi izbucni şi el într-un rîs plin de voie bună. M-aţi prins...

— Se întîmplă la case şi mai mari, îl linişti colonelul.

— Vreţi să mă invitaţi la vreo acţiune ? Sînt gata. In două minute mă îmbrac şi vin...

— Nu, nu, vreau doar să vă cer sfatul într-o chestiune... Spuneţi-mi, aţi auzit de ziaristul Traian Nicoară?

— „Bună seara!“ „Bună seara!“ „Aveți „Seara“? „Avem „Seara“! „Dați-mi „Seara“! „Poftim „Seara“!

O clipă, Panait fu înclinat să creadă că Z. o luase razna, dar își aminti și el de o reclamă de pe vremuri...

— Bună seara!

— Ei bine, e reclama lui Traian Nicoară, îl informă Z., a lucrat o vreme la „Seara“. Iscălea reportaje senzaționale. Nu scria deloc prost. Însă perioada lui de aur a fost după război, la „Semnalul“.

Evident, Z. avea chef de vorbă. Panait îl întrerupse:

— Ce știți despre el, trăiește, a murit?

— Deci ăsta era scopul telefonului?

— De data asta, recunosc că ați fost perspicace...

Rîzînd, Z. spuse:

— E pensionar. Și după un vechi obicei, trece zilnic să bea un *filtru* la Capșa.

Panait răsuflă ușurat; neliniștea care pînă în acea clipă se zbuciumase în sufletul său se potoli.

— E abordabil? Stă bine cu memoria?

— E un causeur admirabil... La un coniac, tot să-l asculți și să-l asculți... Pe unde nu se băgau pe vremuri reporterii?!

— Mulțumesc, conchise Panait. Iar dacă v-am deranjat, vă cer scuze...

— Mi-a făcut plăcere. Noapte bună!

Punînd receptorul în furcă, Panait rămase preț de cîteva minute cu ochii pe aparat; pe chip i se ivi o expresie de recunoștință; ce bine că telefonul fusese inventat, că exista, că-i dăruise certitudinea de care avusese atîta nevoie la acest ceas de noapte.

Trecu ceva mai înviorat la studierea documentului următor: un proces-verbal de ascultare, încheiat încă la primele ore ale dimineții, din ordinul generalului. Citi:

Întrebare: Numele și pronumele?

Răspuns: Bărbulescu Eugen

Întrebare: În timpul războiului, ați lucrat în Serviciul secret de informații?

Răspuns: Da, am lucrat.

Întrebare: Ce funcții ați deținut?

Răspuns : Am deţinut funcţia de şef al Biroului «C-4».
Întrebare : Pînă la ce dată aţi ocupat această funcţie?
Răspuns : Această funcţie am deţinut-o din mai 1941 şi pînă în luna ianuarie 1945.
Întrebare : Aţi fost schimbat?
Răspuns : Am demisionat, căci ştiam că voi fi epurat.
Întrebare : Pentru ce aţi fost condamnat?
Răspuns : Pentru spionaj, participare directă la activitatea organizaţiei „Sumanele negre".
Întrebare : Ce ne puteţi spune despre Cristian Panaitescu-Slănic?
Răspuns : Acest politician şi om de afaceri a colaborat cu nemţii, a prosperat mult pe lîngă ei. A făcut spionaj economic în favoarea Germaniei, deoarece era şi membru activ al *Serviciului economic german.* Imediat după izbucnirea războiului antisovietic, Panaitescu-Slănic a fost folosit şi de Abwehr. Colaborarea însă cu Serviciul german de spionaj din România fiind oficială, activitatea lui se înscria într-un cadru legal. De pildă, nu se ferea de noi. Cînd avea ceva de discutat cu Roeder, trecea mai întîi pe la S.S.I. şi ne aducea la cunoştinţă.
Întrebare : Ce ne puteţi spune de Norma Taylor, soţia lui Panaitescu-Slănic?
Răspuns : Era în atenţia noastră. Se întîlnea des cu Roeder. Soţul ei nu ştia nimic de aceste întîlniri. Noi nu le-am putut determina natura: erau întîlniri amoroase sau de alt ordin; sau şi una şi alta... La rîndul său, Manfred von Killinger o invita des la recepţiile Legaţiei... În 1942, putea fi văzută şi la recepţiile date de doctorul Rester care, deşi neamţ la origine, făcea un joc dublu, cu precădere de partea englezilor...
Întrebare : I s-a adus Normei Taylor vreo acuzare?
Răspuns : Serviciul nostru nu, în nici un caz, nu.
Întrebare : Ce ne puteţi spune despre reţeaua „Pro Patria"?
Răspuns : E pentru prima oară cînd aud de o asemenea organizaţie.

Întrebare: Vă mai menţineţi declaraţia făcută anterior cu privire la Norma Taylor şi anume că se găsea în atenţia serviciului pe care l-aţi condus?

Răspuns: Da, îmi menţin aceste declaraţii.

Întrebare: Pe ce perioadă s-a întins această supraveghere?

Răspuns: Pardon. Am afirmat atenţia şi nu supravegherea.

Întrebare: Această atenţie?

Răspuns: Pe aproape toată perioada războiului antisovietic.

Întrebare: În cazul acesta, ne puteţi preciza ce legături extraconjugale întreţinea Norma Taylor?

Răspuns: Multe. Şi toate în înalta societate.

Întrebare: Ce ne puteţi spune de Codruţ Anghelini?

Răspuns: N-am auzit de acest nume.

Întrebare: Pentru ce şi-a împuşcat Panaitescu-Slănic soţia?

Răspuns: Nu cunosc motivul. Dar într-o zi tot trebuia să afle că soţia îi era infidelă şi de aceea gestul său cumplit mi se pare explicabil.

Întrebare: Norma Taylor a fost în atenţia Biroului «C-4». Atunci trebuie să ştiţi dacă a compărut ca martoră a acuzării într-un proces de înaltă trădare... în iulie 1944...

Răspuns: Nu mi s-a raportat.

Întrebare: Ce ne puteţi spune despre agentul «P-41» din cadrul Biroului «C-4» şi de procesul ce i s-a intentat în iunie 1944?

Ascultarea a fost întreruptă de o criză cardiacă a lui Bărbulescu Eugen. Transportat la spitalul penitenciarului, medicul de specialitate a stabilit că deţinutul a suferit un infarct al cordului.

„Păcat! Păcat! murmură Panait cu o adîncă părere de rău. Tipul era în cunoştinţă de cauză. Acum trebuie să aşteptăm pînă ce o să se facă bine sau să căutăm alte surse... Păcat!"

Se ridică din fotoliu, se reaşeză, rîndui documentele într-o anumită ordine şi trecu apoi să elaboreze un plan de măsuri.

VII

Mort, mort de-a binelea

1

În dimineaţa următoare, la ora şapte şi un sfert, colonelul îşi invită colaboratorii la o şedinţă operativă. Dorea ca încă înainte de întîlnirea cu fostul arhivar Ceampelea să treacă în revistă, împreună cu căpitanii Lucian şi Frunză, planul de măsuri şi de acţiune al zilei. Dormise doar patru ore, dar fusese un somn adînc, odihnitor, pe un pat tare de campanie. Frunză i se aşezase în dreapta, sobru, cu gura strînsă ca nu cumva deschizînd-o să-i scape nu se ştie ce taină ascunsă a sufletului său.

— Mai ai vedenii ? îl întrebă colonelul zîmbindu-i prietenos. Apoi, fără să mai aştepte răspunsul lui Frunză, i se adresă lui Lucian. Te-a informat ?

— M-a informat...

Lucian se aştepta ca şeful să deschidă cale subiectului adus în discuţie, dar mare-i fu mirarea cînd îl auzi pocnind cu palma dosarul de sub ochi şi spunînd :

— De ce ţineţi cu tot dinadinsul să mă supăraţi ? De ce, fără să-mi cereţi aprobarea, o luaţi pe direcţii ce nu le-am stabilit aici, la masa noastră de lucru ? Sau vi s-a urcat la cap ? Ce-i cu disciplina voastră ? De ce s-a luat Frunză după domnişoara asta, cum dracu-i spune, Eveline ? Pentru că i s-a părut de fapt că e faimoasa Tereza Cozma. Ei, nu e... Tereza Cozma a revenit la domiciliul ei... A primit vizite... A dormit acasă... E clar ?

Frunză îşi lăsă vinovat capul în piept, după ce, cu puţin înainte, îi ceruse din priviri lui Lucian să-i sară în apărare. Dar şi acesta şedea acum stingher, dezolat ; replica şefului fusese tăioasă, de mult nu mai fuseseră puşi la punct în stilul ăsta — cu atît mai tăios, cu cît dreptatea, fără îndoială, era de partea sa...

— Să nu vă mai prind că vă băgaţi nasu' unde nu vă fierbe oala ! puse colonelul punctul pe i. Avem misiunea noastră şi voi ce faceţi ? Alergaţi după cai verzi pe pereţi.

Panait se potoli puţin cîte puţin ; mai întîi îşi informă succint colaboratorii cu privire la documentele consultate în timpul nopţii, după care le înfăţişă planul de acţiune.

— Ne aşteaptă o zi încărcată. Cînd rostise aceste cuvinte, Panait îşi revenise la calmul său iniţial. Problema numărul unu : discuţia de la ora 9 cu Sandu Ceampelea. În raport cu ceea ce o să ne dezvăluie, vom căuta să acţionăm în consecinţă şi cît mai operativ. Îmi pun mari speranţe în această discuţie. Problema numărul doi : orele 18, Pavel Diugan, insul care urmează s-o viziteze pe Maria Anghelini pentru a intra în posesia plicului. Şeful îi aruncă o căutătură lui Lucian.

Sigur pe sine, Lucian răspunse :

— Împreună cu căpitanul Frunză o să-l aştept acolo unde urmează să-şi facă apariţia... În acest scop o să cerem permisiunea Mariei Anghelini...

— De acord ? îl întrebă Panait pe Frunză care continua să stea cu bărbia în piept, spăşit.

— De acord ! răspunse. Îşi întoarse pentru o secundă capul în direcţia şefului, pentru ca apoi să-l lase din nou în piept.

— Eu însă nu sînt de acord cu acest plan. Ştiind că spusele sale vor surprinde, Panait se uită cînd în stînga, cînd în dreapta, de parcă ar fi urmărit un meci de ping-pong. Îi veni să rîdă sesizînd cît de intrigaţi erau cei doi căpitani ; nu voia să-i necăjească şi mai rău. Am ordonat să mi se pregătească un plic identic cu cel parvenit de la Codruţ Anghelini...

De parcă ar fi descoperit o eroare de calcul în planul şefului şi care se cerea înlăturată imediat, Frunză izbucni:

— Dar scrisul ? Scrisul lui Anghelini de pe plic ?

— Nu va lipsi nici el, îi asigură colonelul. O mînă măiastră — am apelat la sprijinul celui mai bun desenator al Monetăriei Statului — va aşterne pe plic cuvintele lui Codruţ Anghelini... adresate nouă.

— Lăsăm în plic textul original ? se interesă Lucian curios.

— Desigur... Trebuie s-o rugăm pe doamna Anghelini să i-l înmîneze lui Pavel Diugan. În nici un caz să nu opteze pentru distrugerea plicului acolo, cu ea de faţă. Să găsească o motivare... o motivare strict sufletească. După

care o să ne ocupăm de persoana lui Pavel Diugan... E clar ? Sînteţi de acord ?

Lucian recunoscu în sinea sa că planul propus de şef oferea o perspectivă mai largă acţiunii. Zise :

— E clar, tovarăşe colonel !

Şi Frunză îşi clătină capul aprobator ; dojana aspră a colonelului îi mai stăruia în minte ; se simţea însă mai vinovat faţă de Lucian decît faţă de şef. Îl băgase şi pe Lucian în ciorba asta cu gust confuz şi îndoielnic.

— Bineee ! sublinie Panait. Totuşi, ar fi nimerit ca unul dintre voi, cu acordul gazdei, să fie prezent în casă şi să asiste discret la întîlnire.

— Cel mai potrivit în vederea îndeplinirii acestei misiuni ar fi căpitanul Viziru, propuse Frunză. A mai fost în casa bătrînei, a stat cu ea de vorbă...

— E în regulă, aprobă colonelul şi faţa i se lumină, căci era sincer satisfăcut de modul cum „curgea" şedinţa de lucru. Problema numărul trei... Făcu o pauză şi-şi privi colaboratorii cu acea expresie a omului care doreşte să afle dacă interlocutorii săi ghicesc cam ce ar dori să spună. „Ei, hai ! îi îndemnau ochii lui, luaţi-mi-o înainte ! Nu mă supăr !" Dar tot el sparse tăcerea : Vă amintiţi că în caietul ei Maria Anghelini pomeneşte de *tînărul* avocat Manole Braşoveanu ?

— Apărătorul din oficiu ? Întrebarea porni din gura lui Frunză ca din praştie. Îşi ridică capul, uitînd ca prin minune de ceea ce pînă atunci îl determinase să şi-l ţină în piept, crispat.

— Trăieşte ? izbucni şi Lucian stimulat de acea curiozitate profesională ce nu-l părăsea nici în somn.

— Da, trăieşte... Profesează. Domiciliază în Bucureşti, pe strada Dr. Lister 155. Dacă mai are şi o memorie perfectă, atunci...

— Să nu şi-o fi „pierdut" între timp ! observă Frunză cu uşoară ironie în glas, semn că-şi regăsise vioiciunea.

— De el o să te ocupi tu, preciză colonelul Panait. Telefonează-i, vezi, stabileşte cu el o oră aşa încît omul să stea liniştit de vorbă.

— Aveţi şi numărul lui de telefon ?

Panait îl luă prieteneşte în derîdere :

— Poftim ! Muieţi îs posmagii ?

Frunză se înveseli și raportă :

— Chiar astăzi am să încerc să ajung la el.

— Și mai am cîteva noutăți : aflați că dintre protagoniștii „cazului Anghelini", mai sînt în viață două personaje : agentul Marin Niță și grefierul Tudor Petrescu. Chiar astăzi o să trimit un lucrător să stea de vorbă cu ei. Vedem noi pe urmă. A, da ! Am invitat la mine pe un fost ziarist, Traian Nicoară, care în 1945 a scris în „Semnalul" despre deznodămîntul Normei Taylor și al soțului ei. Cu el am să stau eu de vorbă. Dacă nu mai aveți nimic de adăugat, consider ședința de lucru încheiată. E ora opt și douăzeci. Pînă la sosirea lui Ceampelea sînteți liberi.

2

Nici unul dintre cei trei ofițeri de securitate angrenați în lămurirea cazului Pantazi-Anghelini nu se îndoia de punctualitatea, specifică militarilor, a fostului arhivar Sandu Ceampelea. Chiar și comportarea sa din ajun, cînd refuzase orice discuție în afara sediului Securității, vădea o disciplină militară bine așezată, în care respectarea cuvîntului dat ocupa un loc de seamă. De aceea, cînd se făcu ora nouă și un sfert, iar cel așteptat nu dădu nici un semn să fi sosit, Panait își exprimă nedumerirea.

— Ascultă, Luciane, ai reținut bine ora ?

Lucian nu se arătă supărat de neîncrederea șefului în memoria sa ; îl asigură încă o dată că nu avea de ce și cum să se înșele în privința orei...

Frunză ceru voie să sune Informațiile. Colonelul, desigur, încuviință. Chipul său exprima însă un scepticism elocvent. „Dacă n-a venit pînă acum, nu mai vine." Informațiile răspunseră prompt : Ceampelea Sandu n-a apărut încă la ghișeu.

Rămaseră tustrei într-o așteptare încordată ; își pîndeau ceasurile într-o tăcere adîncă, prevestitoare de rele. La nouă și jumătate, Panait se ridică de la birou și se îndreptă îngîndurat, cu mîinile la spate, spre fereastra deschisă și scăldată în lumina fierbinte a soarelui de iulie. Zăbovi acolo privind în gol mai bine de cinci minute. Apoi vorbi-

moale, fără vlagă, de parcă pînă în clipa aceea se luptase cu o ființă nevăzută și fusese învins :

— Luați-l urgent pe Vasiliu și repeziți-vă la Ceampelea să vedeți motivul întîrzierii. Dacă-i *bine-merci*, în dinți mi-l aduceți !

Înainte de a părăsi cabinetul șefului, lui Frunză i se îngădui să mai cheme o dată Informațiile. Nici urmă de Sandu Ceampelea !

— Nu vă mai pierdeți timpul ! le ceru Panait întorcîndu-se spre ei. Repet ! Ne așteaptă o zi grea.

Vasiliu înțelese că se crease o situație de „extremă urgență" și își puse în joc întreaga sa măiestrie de șofer. După nici zece minute, *Volga* intră pe strada Herăstrăului, iar la indicația lui Lucian, Vasiliu opri în dreptul casei lui Ceampelea.

Cînd cei doi ofițeri coborîră din mașină, sesizară aproape simultan că dincolo — adică peste gard, în curtea casei fostului arhivar, se petrecuse ceva... un fapt ireparabil, judecînd după bocetul prelung al unei femei. Se priviră îngrijorați și se îndreptară spre poartă : era dată în lături. Și, înainte de a intra în curte, Lucian și Frunză se opriră iarăși datorită prezenței neașteptate a unor femei și bărbați care șușoteau între ei, în timp ce din casă răzbea un bocet. Deodată, fură văzuți ; o femeie atrăsese atenția celorlalte din preajma ei. Privirile lor se îndreptară dintr-o dată spre cei doi bărbați de la poartă.

— Să intrăm ! șopti Lucian tulburat de ceea ce bănuia a se fi petrecut. Cred că Ceampelea e mort !

Fără voia sa, în mintea lui Frunză răsări o replică năstrușnică : „Deci omu' a avut un motiv temeinic să nu se prezinte". Îl urmă pe Lucian mistuindu-și în tăcere replica. Bocetul din casă se stinse ; și oamenii reținură acest amănunt. O clipă mai tîrziu, în întîmpinarea lui Lucian ieși chiar nevasta lui Ceampelea palidă, îmbrăcată în doliu, cu ochii congestionați de plîns.

— Domnule dragă, izbucni ea, Săndică al meu s-a prăpădit ! S-a prăpădit sărmanu, s-a prăpădit !

Ar fi vrut să-și însoțească vorbele de jale cu o clătinare a capului, dar din pricina obezității, nu prea izbuti.

— S-a prăpădit ! S-a prăpădit !

Lui Frunză îi veni să rîdă ; apoi se supără pe sine că, în fața unei femei copleșite de doliu, reacționase astfel. „Parcă-i un desen făcut de copii. Un cerc — capul, un cerc ceva mai mare — trupul, două franzele — picioarele, iar alte două..." Ghicindu-i gîndurile, Lucian îi aruncă o privire dojenitoare.

— Doamnă, să intrăm, i se adresă nefericitei.

O luă respectuos de cot și trecură împreună pragul locuinței. Se opriră în antreu : de acolo, prin ușa deschisă, se vedea un pat înalt, metalic. Pe albul imaculat al unei perne mari se odihnea capul fostului arhivar. Privea pe sub pleoape în sus, în tavan, cu o expresie de totală împăcare pe chipul său galben ca lămîia. Trupu-i neînsuflețit era acoperit cu un cearșaf alb pînă aproape de brațele așezate cuminte pe piept. Mortul mai păstra pe el cămașa de noapte, cu arnici la gît. Între degetele uscate și pămîntii cineva îi fixase o lumînare al cărui strop de lumină se juca pe fața-i împietrită.

— S-a prăpădit ! S-a prăpădit ! își reluă văduva tînguiala după ce socotise că cei doi priviseră îndeajuns mortul în tăcere.

Lucian o apucă din nou de cot și o împinse discret în odaia unde, în ajun, stătuse de vorbă cu Ceampelea. Instinctiv, nevasta fostului arhivar își dădu seama că musafirii ei aveau de gînd să discute cu ea o problemă foarte serioasă, de aceea încetă să mai bocească, mulțumindu-se doar să-și tamponeze cu batista ochii bulbucați.

Nu se așezară ; nu era cazul, nici momentul. Lucian o întrebă :

— Cum s-a întîmplat ?

— În somn, domnule dragă, în somn... Nici măcar n-am auzit... căci ați văzut, patul meu e doar alături de al lui.

Din locul unde se oprise, Frunză o vedea dintr-o parte. „Povestește de parcă ar fi vorba de un străin... E ca un automat... Acum, apasă pe un buton și plînge... Acum, apasă pe un altul și nu mai plînge..."

— De cînd îl știu, relata văduva, se trezea în zori, la cinci și jumătate. Mă trezeam și eu. Deschideam ochii și, de sub plapumă, mă uitam cum se dă jos din pat și se duce, vă rog să mă scuzați, știți dumneavoastră unde... Nu-și mai tampona ochii ; uitase, pesemne, fascinată de

propria-i povestire. Azi de dimineață, din obișnuință, m-am trezit, am deschis ochii și am așteptat să-l văd pe Săndel dîndu-se jos din pat... Nu s-a dat și am crezut că-i devreme, dar nu era. „Sînduțule“, l-am strigat, el însă nimic. Da' știți, absolut nimic. L-am apucat de umăr și l-am scuturat. „Sănduțule!“ îi zic. Nici gînd să se trezească, să-mi răspundă... Am sărit din pat („Tare aș vrea să te văd și eu sărind din pat“, îi vorbi Frunză în gînd) și am trecut de cealaltă parte a patului. L-am zgîlțîit, l-am strigat. Nimic. Sănduțul meu era mort... mort de-a binelea...

„Acum o să apese pe buton, gîndi Frunză, și o să plîngă“.

Într-adevăr, așa, ca de la sine, ochii văduvei, independenți parcă de restul feței, se umplură de lacrimi.

Nescăpînd-o nici o clipă din vedere, Lucian se întrebă cum de izbutise Ceampelea să viețuiască ani în șir lîngă o asemenea ființă, nevinovată din toate punctele de vedere. „Întortocheate mai sînt și căile Domnului!“ se mulțumi el să-și explice fenomenul. O întrebă :

— Suferea de inimă ?

— Aș ! Părea mirată că tînărului ei vizitator îi trecuse prin minte o idee ca asta. Sănduțu al meu era sănătos tun. Femeia nu mai plîngea. N-avea nici pe dracu' ! Speriată de propria ei expresie, își făcu înfrigurată semnul crucii. Era sănătos... Ba cred — ce zic cred, ba sînt sigură — că avea și una cu care trăia... o ibovnică...

Într-adevăr, era uimitor cum Ceampelea care, prin natura profesiunii sale din trecut, fusese un om cu studii înalte și — cu siguranță — inteligent, acceptase să trăiască sub același acoperiș cu o femeie care n-avea, desigur, nici o vină că suferea de un dezechilibru hormonal. Poate din pricina urîțeniei lui ? !

— Aseară, după ce am plecat, v-a spus cine sînt ?

— Da... „Omu ăsta-i de la Interne“, mi-a spus. Am crezut că ați trecut pe la el ca să-i măriți pensia...

Lucian făcu un efort să fie răbdător, căci dialogul cu proaspăta văduvă a lui Ceampelea îi displăcea.

— Nu v-a spus cu ce scop l-am vizitat ?

— V-ați găsit și cine să deschidă gura și să-mi vorbească ? ! Nici în ruptul capului. După ce ați plecat dumneavoastră, a plecat și el...

Lucian deveni bănuitor.

— Unde a plecat ?

— Eu cred că la amanta lui, la aia cu care trăia... L-o fi ostenit prea tare, săracu !

— De ce sînteţi atît de sigură că a fost acolo ?

— Păi, inainte să plece, s-a spălat, s-a ras, s-a schimbat... Numai cînd se ducea la *aia*, se spăla şi se schimba. Eu, ce să-i zic ? Nu-i ziceam nimic ! Lasă-l, Doamne, dacă mai duce doru femeii, de ce să nu-l las ? judecă ea simplu, cu o blîndeţe plină de înţelegere.

„Parcă asist la un scheci de calitate îndoielnică", se gîndea Frunză regretînd că nu-i era îngăduit să-şi aprindă o ţigară.

— S-a întors tîrziu acasă ?

— Pe la ora unspe. Eu eram în pat, m-am făcut că dorm. El n-a zis nici pîs, a mîncat ceva la bucătărie, s-a dezbrăcat, s-a băgat în pat, iar Dumnezeu l-a chemat la el... Cu pensia mea, ce credeţi, o să se aranjeze repede ? întrebă ea îngrijorată de perspectiva zilei de mîine.

— Se aranjează, o asigură Lucian. Copii aveţi ?

— Nu, nu m-a învrednicit Dumnezeu !

— Pe ibovnica asta, de care pomeneaţi, unde pot s-o găsesc ? O cunoaşteţi ?

Văduva tresări speriată şi ţinu să-i avertizeze :

— Dacă-i vorba de pensia de urmaş, eu sînt aia legitimă, să ştiţi ! Am trăit cu el mai bine de treizeci de ani, domnule dragă... Numai eu ştiu cîte am îndurat. Nu vreau ca acum să vină una... o curvă, domnule... şi să-mi ia pensia ! Brusc, în fiinţa asta obeză se răsuci o a doua fiinţă, nu mai puţin ridiculă, de luptătoare. Merg la judecată... Pentru dreptate sînt în stare de orice, domnule dragă !

Lucian o linişti, îi dădu din nou toate asigurările că n-o să fie nevoie de nici o judecată ; că din moment ce era soţia legitimă a decedatului, totul se va rezolva automat, în favoarea văduvei. De mult Lucian nu mai văzuse o femeie atît de fericită în nefericirea ei.

„Lucian ăsta, gîndea Frunză, uneori zici că ar fi pastor... Un pastor la amvon... are un glas şi o intonaţie ca aceea pe care trebuie s-o fi avut Isus cînd a rostit cuvintele : Lăsaţi copiii să vină la mine !"

— Vă spun numele și adresa, da' să n-o văd aici că fac moarte de om! Locuiește pe strada Polonă nr. 174 și o cheamă Lisette Vrancea...

La auzul acestui nume, Frunză tresări: „Femeia asta nu-i în toate mințile! Ce să caute pocitania asta de Ceampelea la Lisette Vrancea?" Se uită animat de curiozitate la prietenul său. Desigur, Lucian nu auzise nicicînd de Lisette Vrancea... Își continua dialogul.

— Ce alți prieteni mai avea soțul?

— Prieteni! exclamă văduva uluită de întrebare, de parcă ar fi întrebat-o: „Cu ce regi din lume întreține soțul dumneavoastră legături de prietenie?" Nu, domnule dragă, Sănduțu era un om ursuz... Nu tu prieteni, nu tu dușmani, un om nu ne trecea pragul... Mă credeți, niciodată n-am văzut atîția oameni în curtea casei noastre ca astăzi. Își aminti că dincolo zăcea trupul neînsuflețit al bărbatului ei și începu iarăși să plîngă.

— Condoleanțele noastre! murmură Lucian gîndindu-se la zicala: „Mai bine mai tîrziu decît niciodată". Îi făcu semn lui Frunză cu ochiul. „Gata. E în regulă!" Ne dați voie să intrăm în camera mortului?

— Vai de mine! Cum puteți să întrebați una ca asta? Sînteți doar de la Interne, iar soțul meu de acolo primea pensia...

Lucian înaintă spre căpătîiul mortului, cu pași mici, sfioși. Frunză rămase ceva mai în urmă; nu-l prea atrăgea tabloul. Între ei se interpuse văduva care prinse a se văita în surdină. Frunză îi vedea spinarea tremurînd sub rochia neagră.

De cum se apropie de defunct, Lucian observă un amănunt insesizabil de la distanță; în jurul gurii lui Ceampelea pielea căpătase o culoare violacee. Constatarea asta nu-i plăcu deloc. Se uită peste umăr la Frunză și-i făcu semn să se apropie. Acesta se supuse:

— Ce vezi? îl întrebă Lucian în șoaptă.

— Te referi la culoarea pielii din jurul gurii?

— Exact!...

— Mie nu-mi place nici stropul acela de salivă din colțul drept al gurii.

— Să mergem!

Se retraseră împreună cu văduva lui Ceampelea în antreu. Acolo Lucian se interesă dacă medicul Circumscripţiei trecuse şi constatase decesul.

— Trebuie să vină dintr-un moment în altul, răspunse femeia care, observînd şoaptele dintre cei doi, simţi că ceva nu-i în regulă şi din nou ochii i se bulbucară.

— Doamnă, i se adresă Lucian cu o politeţe exagerată anume aleasă, ştiind din capul locului că tonul lui va avea efectul scontat, doamnă, sînt convins că sînteţi o femeie curajoasă, care toată viaţa a suferit.

— Vai, domnule, de-aţi şti cît am suferit ! se lamentă ea şi, în mod vizibil, încercă să-şi însoţească cuvintele cu o clătinare a capului care, bineînţeles, nu-i reuşea.

Lucian nimerise în plin ; femeii îi plăcea să fie compătimită.

— Ştiu, doamnă, aţi avut parte de un bărbat sever. ursuz... Dumnezeu să-l ierte !

— Să-l ierte ! prelua ea oftînd.

— De aceea, sînt convins că o să înţelegeţi ce o să vă spun... E necesar să-i facem defunctului o autopsie.

Doamna Ceampelea duse speriată mîna la gură.

— Auleu ! *Otopsie ! ?* De unde bani pentru *otopsie ?*

Lucian îi dădu toate asigurările că n-o s-o coste un *sfanţ*, că autopsia se va efectua pe cheltuielile autorităţilor. Văduva se mai linişti.

— Noi ieşim afară, la poartă, o să-l aşteptăm acolo pe medic.

Lucian şi Frunză ieşiră. În urma lor, se auzi iar bocetul femeii. În curte se strînsese şi mai multă lume. La trecerea lor, oamenii se dădură în lături, deschizîndu-le un coridor viu.

În stradă, amărît din cale afară, Lucian i se adresă lui Frunză :

— Hotărît lucru, cu afacerea Pantazi-Anghelini nu ne merge... Eu o să rămîn aici să-l aştept pe medicul de cartier...

Frunză nu-l lăsă să termine :

— Mă, tu ştii cine-i ibovnica mortului ? Tonul îi era ironic.

— De unde naiba să ştiu ?

— O altă fostă vedetă a teatrului de revistă, nu de la Alhambra, ci de la Cărăbuș, de la teatrul lui Tănase...

Deși explicația lui Frunză era de-a dreptul revelatorie și surprinzătoare, implicînd de la sine un ton grav, copleșitor, Lucian izbucni zeflemisitor :

— Întotdeauna te-am invidiat pentru cultura ta generală !

— Ehei, nu mi-a fost deloc ușor să mi-o însușesc... Ce să-i faci ? ! Ce-mi izbutește mie, nu-ți izbutește și ție...

— Rîdem, rîdem, dar... Pînă în prezent în „spectacolul“ Anghelini sînt „distribuite“ două foste vedete. Ei bine, o să te duci imediat la Lisette Vrancea... Ne interesează dacă Ceampelea a trecut pe acolo.

— N-am nimic împotrivă... E o misiune plăcută !

— Așteaptă să-i raportez mai întîi șefului, preciză Lucian.

Portiera mașinii era deschisă. Lucian se instală lîngă Vasiliu care-i urmărea liniștit, cu o expresie de deplină înțelegere a situației, și ridică receptorul. Panait îi răspunse imediat. Ascultă raportul căpitanului fără să-l întrerupă și cînd Lucian tăcu, răspunse :

— E limpede, am atins un sistem de alarmare a dușmanului din umbră. Ei ne văd, iar noi, deocamdată, nu... De acord cu ce vrei să întreprinzi... Încercați să refaceți itinerarul din ajun al lui Ceampelea... E ora unsprezece... Lasă mortu' în seama doctorului... să anunțe el procuratura, că-i de datoria lui... Pe urmă, înapoiază-te la sediu... Între timp eu o să stau de vorbă cu fostul ziarist Traian Nicoară...

— 'nțeles, tovarășe colonel ! Puse la loc receptorul și i se adresă lui Vasiliu : Te predau căpitanului Frunză. Ai grijă de el, se duce în vizită la o actriță... Să nu-și piardă băiatu capul !

Lucian cobori de la locul său și, asemenea unui majordom, deschise larg portiera pentru a-l lăsa pe Frunză să treacă pe locul ce-l eliberase.

— Mulțumesc, zise Frunză și se căută prin buzunare în căutarea unor monezi.

— Nu vă osteniți ! rîse Lucian îmbrîncindu-și prietenul în mașină.

Şi pentru a-şi sfida amicul, Frunză scoase pachetul de ţigări şi rosti agresiv :

— Ce bine că am scăpat de tine ! Mai pot şi eu să mă bucur de libertate... Ţigări, actriţe ! Ce viaţă veselă ne aşteaptă, nene Vasiliu... Dă-i drumu' ! Strada Polonă...

Lucian mai rămase un timp locului pînă ce *Volga* o coti pe o altă stradă si nu se mai văzu.

3

Tot fumînd şi gîndindu-se întruna la întîlnirea cu fosta vedetă a Teatrului Cărăbuş, Frunză ajunse la concluzia că n-ar fi rău să se oprească, mai întîi, la secţia de miliţie pe a cărei rază domicilia Lisette Vrancea, pentru a se consulta cu sectoristul cartierului respectiv. Imposibil ca acesta să n-o cunoască, să nu poată să-i ofere cîteva elemente menite să-i uşureze misiunea. Se interesă prin telefon în ce circumscripţie figura strada Polonă 174, apoi îi dădu şoferului noua adresă.

La secţia de miliţie se descurcă destul de operativ, căci avu norocul să-l găsească pe comandant în sediu. Acesta, un maior cu o faţă spînatecă, după ce îi studie îndelung legitimaţia şi-şi trecu în agenda sa de lucru toate datele actului, îl pofti pe Frunză să-i destăinuiască păsul. Îl ascultă cu atenţie.

— Sectoristul e un locotenent major, îi explică maiorul. Deodată, rîse : Îl cheamă Matei Corvin... Ce să-i faci ? Se mai întîmplă... ! îşi scuză maiorul subalternul. Iar acum e *în teren*... Cînd o veni...

Frunză părăsi nemulţumit biroul comandantului ; pierduse inutil minute preţioase. Se apropia doar ora prînzului şi n-ar fi vrut s-o găsească pe Lisette Vrancea într-un moment nepotrivit unei conversaţii. Cînd să iasă din sediu, căpitanul se lovi de ofiţerul de serviciu, un tînăr locotenent major. Îşi aminti că ofiţerii de serviciu, precum şoferii, ştiu totul, chiar şi ceva în plus. Dintr-o pornire spontană, îl abordă.

Locotenentul major se uită la ceas, dădu din cap urmărind parcă să sublinieze ceva ştiut numai de el, apoi spuse surîzînd :

— La ora asta, mai mult ca sigur că-l găsiţi la „Siretul“.

— La restaurantul de pe Ştefan cel Mare?

— ...colţ cu Polonă, îl completă ofiţerul de serviciu. E ora lui de gustărică...

— Eşti cineva, locotenente! îl lăudă Frunză şi o luă la picior.

Restaurantul „Siretul“ le era în drum, aşa că Frunză decise să încerce; cu puţină perseverenţă orice obiectiv poate fi atins.

— Dacă stăm ceva mai mult acolo, fu de părere Vasiliu, ce-ar fi să luăm şi noi o gustărică?

— Ai flămînzit, nene Vasiliu?! se prefăcu Frunză impresionat. Nevasta nu ţi-a pregătit, drăguţa de ea, vreun pacheţel? Vai de mine! Atunci, de ce mai eşti căsătorit, nene Vasiliu?

— 1—0 pentru mătăluţă! se recunoscu şoferul învins.

Ei da, avu noroc. De cum intră în grădina înghesuită a restaurantului, Frunză zări o uniformă şi-şi zise: „Asta e omu' meu!“ Matei Corvin era la masă cu doi civili. Vorbeau, rîdeau... Îşi povesteau pesemne anecdote. Ofiţerul de miliţie simţi că-i observat şi întoarse ochii spre Frunză. Acesta nu ezită să-l cheme la dînsul printr-un semn cu degetul. Fascinat parcă de acel semn, ofiţerul se ridică de la masă fără nici o explicaţie şi porni spre Frunză, încheindu-şi nasturii de la veston. Chipiul îi rămăsese însă pe scaun.

— Sînteţi locotenentul major Corvin? Aş vrea să vă vorbesc... Să ne retragem pe undeva, să nu stăm proţăpiţi aici! propuse Frunză cu un glas ce şi-l voia simplu, amical.

— Cu cine am onoarea?

Frunză îi răspunse doar cînd ieşiră în stradă. Îi prezentă omului în uniforma albastră legitimaţia. Matei Corvin îl cercetă cu interes.

— Cum de m-aţi găsit? vru el să ştie.

Ochii verzi, jucăuşi străluciră cîteva secunde de o vie curiozitate. Frunză nu i-o satisfăcu. Intră direct în subiect:

— Mă interesează Lisette Vrancea.

— Actriţa ?! Ofiţerul de miliţie se înveseli, ca şi cînd ar fi auzit din gura căpitanului o vorbă de duh... Avea părul blond şi rar, pe sub care se îngrămădiseră broboane de sudoare. Nu-i în toate minţile, tovarăşe ! Cînd vreţi să mergeţi la ea ?

— Acum.

— Vreţi cumva să vă însoţesc ? Întrebarea fusese pusă cu jumătate de gură.

Frunză îl linişti ; voia de la el doar cîteva date : cu cine locuia, dacă era sau nu măritată ?

Sectoristul se înveseli şi mai mult şi, înainte de a răspunde, se scărpină la ceafă.

— Locuieşte p-aici, p-aproape... Într-o căsuţă proprietate personală... singură în curte... Are 63 de ani, dar cînd te uiţi la ea nu-i dai vîrsta. Se ţine bine, cotoroanţa... Nu locuieşte singură. Are o menajeră... fosta ei cameristă de la teatru... Nebună şi ea... Se tutuiesc, se ceartă, ba, tovarăşe, se şi bat... Rîse scurt, cu gîndul, pesemne, la o întîmplare.

— Nu-i măritată ?

— N-a fost niciodată măritată... Casa i-a dăruit-o, în '39, un moşier... Judecînd după fotografiile ei din tinereţe, merita...

— Din ce trăieşte ?

— Pensie de merit... lunar, 2500 de lei bătuţi pe muche !... Replica asta o rosti cu o vădită plăcere, de-ai fi zis că lui îi aparţine meritul pensionării actriţei. Fiţi liniştit, tovarăşe căpitan, că n-o duce rău... Lumea-i a ei... Acum doi ani a fost în Suedia, acum se pregăteşte să plece în Franţa. Baremi dacă am avea şi noi parte, cînd om ieşi la pensie, de o bătrîneţe ca asta !...

— Are totuşi vreun prieten mai intim ? stărui Frunză.

— Nu ştiu ! se scuză Matei Corvin. Da' de prieteni nu duce lipsă... ceaiuri, partide de pocher... actori şi actriţe de pe vremuri.

Frunză consideră că îşi formase cît de cît o idee despre Lisette Vrancea şi „teritoriul" pe care avea să pătrundă. Mulţumi şi vru să plece, dar Matei Corvin îl reţinu :

— Tovarăşe căpitan, v-aş da un sfat... Veselia de pe chip i se risipi, iar Frunză înţelese că interlocutorul său

se pregătea să-i dezvăluie ceva de preț. Umblați cu atenție ! E cam într-o ureche...

— Mușcă ? glumi Frunză.

— Mai rău ! Eu am pățit-o... de aceea vreau să vă avertizez... În sfîrșit, scoase o batistă și-și șterse sudoarea de pe creștet, apoi de pe față. Are o idee fixă... De pe vremea cînd era tînără și frumoasă. I se pare că toți bărbații se îndrăgostesc de ea și neapărat o și doresc...

— Ia te uită ! exclamă Frunză și deveni numai ochi și urechi.

— Cu un an în urmă, a găzduit pentru vreo trei săptămîni o rudă din provincie, fără să fi cerut viză de flotant. M-am dus la ea și i-am atras atenția că a contravenit legilor în vigoare. Mă cunoștea ca pe un cal breaz... că mai trecusem pe acolo... M-a primit frumos... nimic de zis... m-a servit și cu un coniac de „Segarcea", de ăla fain, de pe fostele domenii regale... Și, ca să mă impace, mi-a arătat fotografii, mi-a cîntat... No să mă credeți, da' mi-a și dansat... Să mori de rîs, nu alta... Pe urmă m-a apucat de braț și m-a tras dincolo...

Frunză intui și întrebă :

— În dormitor ?

— Da ! Să-mi arate ea o fotografie de acum patruzeci de ani, unde era ca și goală. Uite, tovarășe, îți jur, nici astăzi nu știu cum, m-am împiedicat de o blană de urs, m-am dezechilibrat și am căzut pe pat. Cum naiba, că a căzut și ea lîngă mine. De-atîta a fost nevoie ! A început să țipe că am vrut s-o violez... Cu reclamația asta s-a dus și la comandant... Poftim, asta mi-a făcut ! Acum un an ! Cînd avea 62 de ani... Norocul meu a fost că m-a reclamat pentru tentativă de viol... Și toți și-au dat seama că au de-a face cu o obsedată... Nu rîdeți, tovarășe !

Frunză îl rugă să nu se supere, dar întîmplarea, prin desfășurarea sa, era hilară.

— Cum s-a terminat însă cealaltă poveste cu viza de flotant ? Și-a recunoscut vinovăția ?

— Ei, că nu-i chiar nebună de tot, deveni Matei Corvin mai îngăduitor. A plătit amenda, iar după o vreme, cînd a mai găzduit o rudă, a declarat-o imediat la miliție...

— Deci ce sfat îmi dați ?

— Dacă urmăriți să stați de vorbă cu ea, mai luați pe cineva cu dumneavoastră. Să nu fiți singur, să aveți un martor... În eventualitatea că i-ar trăsni vreo idee... Încă ceva : să-i spuneți „domnișoară Lisette“.

Cu sau fără voia sa, Frunză zîmbi superior : ehei, cu mine nu ține figura. Mulțumi și se îndreptă grăbit spre mașina care-l aștepta puțin mai încolo de intrarea în restaurant. Strigă de cum deschise portiera :

— Pe Polonă, nene Vasiliu ! La 174 !

Frunză își aprinse o țigară la bricheta mașinii. Nu se uită în urmă ; îl văzu însă pe Matei Corvin apărînd și dispărînd în oglinda retrovizoare de pe aripa mașinii. Îi prinsese bine discuția cu colegul său de la miliție. „E țicnită rău, tovarășe !“ Zîmbi. Ultima oară o văzuse pe Lisette Vrancea — cînd, cînd ? — a, da ! în vara lui 1945, în spectacolul „Revista Păcii“. Ultimul spectacol al lui Tănase, dar nu și al ei... Pe afișe, numele îi era scris cu litere de-o șchioapă. Rivala Normei Taylor de la *Alhambra* — Lisette Vrancea. Cîți ani trecuseră de-atunci ? Nouăsprezece ! Cu trecerea anilor o dăduse uitării și pe vedeta *Cărăbușului* și pe cea de pe scena lui Vlădoianu. Iată că în prezent i-a fost dat să se reîntîlnească cu ele într-un alt timp și pe o altă scenă.

„E țicnită rău, tovarășe ! auzi iar aievea cuvintele lui Matei Corvin. Dar și pe atunci era țicnită. „Doamne, ce nebună e Lisette !“ exclamau fascinați spectatorii. „Ce aiurită e și viața asta ! filozofă Frunză trăgînd din țigară. Acum douăzeci și cinci de ani, cînd începusem să mănînc teatrul de revistă pe pîine, am încercat de cîteva ori să pătrund în culisele Cărăbușului, s-o văd mai de aproape pe „nebunateca Lisette“, iar acum — poftim ! — o să stau de vorbă cu ea...“

— Ne apropiem... avertiză șoferul.

— Nu opri chiar la 174...

— S-a făcut ! raportă Vasiliu parcînd mașina lîngă bordura trotuarului.

Frunză coborî să-și continue drumul pe jos. Coroanele castanilor întindeau pe ambele trotuare umbre răcoroase. După vreo douăzeci de metri ajunse. Deși stăpînit de neliniștea curiozității, nu se grăbi să intre. Era un

imobil vechi, greoi, cu marchiză, avînd intrarea principală în curte... O latură a clădirii, marcată de două ferestre înalte, dădea înspre stradă. Poarta mică din fier forjat era deschisă. În sfîrșit, păși în curte. Un stejar bătrîn, crescut nefiresc între clădiri părea că străjuiește de la vreo cîțiva metri distanță cele patru trepte ce urcau spre marchiză. O liniște ciudată, de casă părăsită și abandonată paraginei, dăinuia pretutindeni. Frunză urcă treptele. Geamurile marchizei erau totuși curate. Sub sonerie, observă o plăcuță cu numele actriței. Apăsă pe buton. După un minut sau două, sună iarăși. Senzația că se afla în fața unei case pustii spori. Fu gata să creadă că actrița nu era acasă, cînd de dincolo, după a treia apăsare, se auzi un glas cristalin :

— Elviro, iubițico, tu ești ? O clipă, draga mea, o clipă !

Frunză tuși înadins. Avertizată în felul acesta, gazda întrebă :

— Cine sună ?

— O caut pe domnișoara Lisette Vrancea.

Nu se deschise ușa, ci o fereastră înaltă și îngustă, iar în cadrul ei, prin broderia de fier forjat a marchizei, Frunză recunoscu de îndată chipul dăltuit parcă în marmoră al actriței, cu sprîncenele arcuite ușor a mirare deasupra unor ochi mari, negri, pătrunzători. N-o găsi prea mult schimbată. „A fost și a rămas o femeie frumoasă !" Își aminti ce anume îl adusese la ușa acelei case. Printr-o firească asociere de idei, îi răsări în față chipul golit de sînge, stacojiu, încrustat de riduri și cute al fostului arhivar și nici în ruptul capului nu izbuti să-și imagineze pe femeia din fața lui în brațele lui Ceampelea.

— Eu sînt Lisette Vrancea ! Vocea energică, puțin teatrală, trăda o ființă încă tînără.

Pentru a doua oară în cursul acestei săptămîni, Frunză se văzu nevoit să intre în rolul pe care, nu încăpea nici o îndoială, îl stăpînea cel mai bine — al bărbatului timid. Un zîmbet vag îi juca pe față, cu rostul de a se prezenta interlocutoarei ca un om timid. Exclamă uluit și convingător :

— Domnişoara Lisette Vrancea ? ! Dumneavoastră sînteţi ? ! Doamne, se „bîlbîi“ el deodată, dar trebuia să-mi dau seama !

— Ce nevoie aveţi de mine ?

Lăsîndu-se purtat de acel val de inspiraţie spontană care nu o dată îl ajutase să iasă cu bine din multe împrejurări, îşi explică prezenţa :

— Am fost şi am rămas un mare admirator al dumneavoastră.

Nu, nu minţea, de aceea fu şi convingător. Actriţa îi deschise. Intrînd în marchiză, ofiţerul vorbi în continuare precipitat, ca şi cum ar fi urmărit să-şi ascundă complexul de timiditate :

— Acum, cînd v-am văzut... cum să vă spun... m-am zăpăcit de-a binelea. Mi-am amintit de grandioasa revistă „Cărăbuş în jurul lumii“ !

Lisette închise uşa în urma lui. Era îmbrăcată într-un halat lung de nailon, azuriu, cu flori tot azurii, şi transparent... indecent de transparent.

— Poftiţi... poftiţi în casă ! îl invită ea privindu-l de sus. Părul platinat, pieptănat peste cap dar tapat, închipuind o inedită pălărie, îi încadra faţa. Frunză se lăsă condus. Aţi văzut „Cărăbuş în jurul lumii ?“ întrebă ea mărturisind o oarecare neîncredere.

— Vai, domnişoară Lisette ! Aţi lansat atunci şlagărul „Sînt o puică de drac, cocoţată în copac !“

Zîmbi flatată, descoperindu-şi o dantură albă, sănătoasă, de invidiat.

— Bine, domnule, cînd aţi apucat să vedeţi revista, că sînteţi foarte tînăr ?

Se opriră într-o încăpere cu storurile de la fereastră lăsate. „Te pomeneşti că m-a băgat direct în dormitor ?“ îşi aminti Frunză de avertismentul ofiţerului de miliţie. Gazda aprinse luminile, trezind astfel la viaţă un mare şi inedit spectacol — al afişelor şi al fotografiilor. Pereţii, de jos pînă sus, chiar şi tavanul erau tapetaţi într-o viziune estetică aparte, care încînta ochiul şi sublinia trecutul strălucitor al fostei vedete de revistă. Frunză avu o sinceră exclamaţie de încîntare. Se răsuci în jurul propriului său corp, murmurînd la nesfîrşit :

— Doamne ! Doamne ce frumos e !

Multe din afișele unor spectacole le citise, în trecut, pe multe garduri din București. Datorită unui asemenea afiș pe care scria „Fast! Montare! Lux!" făcuse cunoștință, în anii adolescenței, cu spectacolele de revistă. Voise neapărat să vadă cu ochii lui cam ce însemnau cuvintele „Fast! Montare! Lux!" Lisette îl lăsă să-i admire în voie pereții. Îl auzi murmurînd extaziat: „*Cărăbuș* excentric!" „*Cărăbuș* în paradis!" După un timp, îl invită să ia loc. În mijlocul încăperii era o măsuță scundă, turcească, în jurul ei, în loc de scaune, perne... Abia atunci Frunză descoperi stilul oriental al încăperii: covorașe, mese de alamă, mătănii, brățări și podoabe, chiar o narghilea...

Lisette se așeză firesc — era obișnuită cu această poziție — descoperindu-și picioarele dincolo de genunchi; avea o carnație frumoasă, marmoreană. Nu se grăbi să-și tragă halatul. În schimb, luă de pe masă un țigaret lung, alese din pachetul de „Camel" o țigară, o fixă în țigaret. Frunză se repezi cu bricheta. Aprinzîndu-și țigara, ea îi mulțumi și-i împinse pachetul să se servească. Ofițerul n-o refuză.

— Deci, stimate domn. sînteți un admirator al meu!

Frunză desluși în cuvinte un timbru amenințător care-i suna cam așa: „În cazul ăsta, lasă că-ți arăt eu!"

— Da, domnișoară... Deși pînă în prezent nu m-am ocupat cu istoria teatrului („Ce mi-a venit?" se miră el) aș dori ca, pornind de la pasiunea mea pentru teatrul de revistă, să scriu de-acum încolo o istorie a genului în România...

Lisette Vrancea îl privi lung, apăsător, prin fumul țigării, apoi replică batjocoritor:

— Hai, domnule, lasă poveștile pentru copii de o parte, se vede cale de-o poștă că ești *securist*.

Fusese un contraatac surprinzător și Frunză avu nevoie de un oarecare răgaz ca să-și poată reveni din surprindere.

— Domnule, i se adresă ea acum cu o mai mare înțelegere, ajutîndu-l să iasă din încurcătură. Și eu dacă aș fi fost în locul dumitale aș fi reacționat la fel...

Frunză zîmbi stingherit și o întrebă tulburat:

— Totuşi, domnişoară Lisette, m-aţi ghicit. Cu ce anume m-am trădat ? Căci, de pildă, pasiunea mea pentru teatrul de revistă nu-i o născocire, ci profund sinceră.

Actriţa zîmbi din nou, seducător şi poate desuet, arătînd ca în fotografiile ei de altădată.

— Domnule, nu te impacienta. Nu arăţi a *securist*... Recunosc că m-a impresionat plăcut faptul că ai evocat un şlagăr de succes — „Sînt o puică de drac, cocoţată în copac". Pur şi simplu mi-a telefonat un necunoscut, care a ţinut să mă anunţe că voi fi vizitată de un securist. Asta-i explicaţia ! Izbucni într-un hohot de rîs.

Frunză îşi simţi inima strîngîndu-se dureros. „Matei Corvin ! Licheaua ! îşi spuse. Numai el mi-a făcut-o". Îşi regăsi stăpînirea de sine. Rîse şi el.

— Cînd aţi primit acest telefon ?

— N-are importanţă ! bagateliză ea toată întîmplarea. Dealtfel sîmbătă, peste trei zile, plec la Paris. Şi ori de cîte ori plec în străinătate primesc vizita unor colegi de-ai dumitale. Surîse insinuant. Mici servicii... Vă ascult acum, despre ce-i vorba ?

Frunză remarcă nuanţa : adică mai făcuse unele servicii, iar acum aştepta să i se ceară tot un serviciu ? — „Îi arăt eu şpriţarului ăluia !" Îi prezentă legitimaţia. Actriţa părea amuzată de întîmplare, de faptul că i se oferise prilejul să mai verifice o dată legitimaţia unui ofiţer de securitate.

— Vă ascult ! zise ea binevoitoare, ţinîndu-şi elegant, între degetele încărcate cu inele, ţigaretul lung.

Lui Frunză nu-i mai rămase decît să pună întrebările în ale căror răspunsuri era interesat. Era însă dezolat căci dispăruse „jocul", acea „mişcare în scenă" care-l stimula.

— Printre admiratorii dumneavoastră se numără şi un oarecare Sandu Ceampelea...

— De ce un oarecare ? În primul rînd, admiratorii mei nu sînt constituiţi din inşi oarecare. Cel mai bun exemplu eşti chiar dumneata... Iar bunul meu prieten Ceampelea e maior în rezervă, grad superior îmi pare. Aşa că nu poate fi vorba de un oarecare. Actriţa îl pusese la punct pe ofiţerul de securitate imprimînd glasului

ei un timbru prietenos. Mă rog, ce vă interesează în legătură cu el ?

— Cînd v-a vizitat ultima oară ?

— Chiar aseară... fără să se anunțe, ceea ce m-a mirat... De obicei, îmi telefona cu douăzeci și patru de ore înainte. De astă dată, m-am pomenit cu el...

— În jurul cărei ore ?

Cuprinsă de o vagă presimțire, actrița rămase încruntată cu țigaretul între degete.

— I s-a întîmplat ceva ? zise într-un tîrziu, cu o expresie de îngrijorare pe fața-i albă. Cred că se făcuse ora zece și jumătate.

— A motivat într-un fel această apariție ?

— Da, deși eu nu-i cerusem s-o facă. I s-a oferit prilejul să plece într-o vacanță la Bran și a trecut să-și ia rămas bun... Fusese mai întîi în vizită la domnul Pașcanu, un general pe jumătate ramolit, pe jumătate nebun. Fiindu-i în drum, a îndrăznit. A încercat să-mi telefoneze în prealabil, dar cică telefonul ar fi fost ocupat sau deranjat. Totuși, socot că este de datoria dumneavoastră să-mi spuneți dacă prietenului meu i s-a întîmplat ceva ?

Frunză strivi delicat mucul țigării în scrumieră. Nu ședea prea comod pe pernele acelea orientale, dar nu mai avea încotro. Se uita stăruitor la chipul ei frumos și expresiv. „Unii oameni chiar și cînd îmbătrînesc rămîn frumoși, reținu el admirînd-o. Ce prietenie putea să existe între o artistă frumoasă și un bărbat urît așa cum a fost arhivarul ?“ Zise :

— Domnișoară Lisette, prietenul dumneavoastră Ceampelea s-a sinucis.

Actrița zvîcni în picioare, îl privi pe Frunză ca pe un ieșit din minți, făcu nervoasă cîțiva pași prin încăpere.

— Glumiți !

Frunză rămase în picioare, lîngă pernele de pe care se ridicase.

— Nu obișnuiesc să fac asemenea glume...

— Bine, dar... se revoltă ea. E absurd ce susțineți... e de necrezut !... A fost la mine aseară să-și ia... rămas bun... Doamne ! Tăcu brusc. Țigara înfiptă în țigaret i se stinse. Cu mișcări nervoase, dar totuși sigure, și-o aprinse din nou.

— Cum vi s-a părut, nervos, agitat, cînd și-a luat rămas bun ?

— Dimpotrivă... Actrița se reașeză obligîndu-l și pe Frunză să-și reia poziția chinuitoare. Glumea tot timpul pe seama generalului Pașcanu, pe seama planului său de invazie a Angliei...

— A Angliei ? !

— Am spus doar că-i nebun, îi aminti ea. Nu, nu, era liniștit și mulțumit că scapă de nevastă-sa, că pleacă la munte... S-a sinucis ? Eu cred că la mijloc e o eroare... Nu văd ce motive l-au împins către gestul ăsta funest. A lăsat o scrisoare, o explicație ?

Frunză clătină din cap și dădu să-și scoată pachetul de țigări. Gazda însă îi sesiză intenția și-l îndemnă să se servească din pachetul ei.

— De necrezut ! A stat cu mine mai bine de un ceas și a plecat vesel, bine dispus... Nu, nu, nu cred că s-a sinucis... Prostii ! Dumneavoastră desigur știți mai bine. Rămase pe gînduri ; după un timp vorbi cu o tristețe nedisimulată : Acum înțeleg de ce-ați ajuns la mine... Nevasta sa v-a povestit de mine, de *ibovnica* lui Sandu ! Aș rîde în hohote, dacă n-ar fi fost vorba de moartea celui mai devotat prieten al meu...

— Vă iubea ? întrebă Frunză cu o sfiiciune ce n-o dorise prezentă în vocea sa.

Actrița îl cercetă iarăși lung, iscodindu-l prin fumul țigării.

— Nimeni nu mă poate obliga să răspund la întrebări ca astea. Dacă totuși o fac, ei bine, o fac în memoria lui Sandu... I se cuvine cu prisosință. O mai fac și pentru că nevastă-sa a introdus în prietenia mea cu Sandu cuvîntul *ibovnică*. Nu că m-ar irita cuvîntul... În viața mea de vedetă, soțiile unor amanți de-ai mei mi-au aruncat în față vorbe și mai urîte, însă am rămas întotdeauna indiferentă. Tănase, marele Tănase, avea pentru noi un sfat : „Fetelor, eu vă fac vedete... stele ale „Cărăbușului", în rest vă interesează pe voi să vă faceți viața frumoasă... Eu n-am bani pentru toaletele voastre..." Ceampelea a fost unul dintre bărbații înnebuniți după mine... Înainte de război avea o situație materială bună. Era însă conștient de urîțenia, de complexul său de inferio-

ritate, de aceea niciodată n-a îndrăznit să fie insinuant, grosolan, să revendice față de trupul meu vreo pretenție... Mă iubea în felul său, cu un devotament fără margini. L-am acceptat în anturajul meu mai bine de douăzeci și cinci de ani ! În ciuda urîțeniei sale fizice, avea un suflet frumos, nobil, un caracter ales... Lisette Vrancea zîmbi amar și dureros. Mi-au plăcut, stimabile, bărbații frumoși... Independența mea materială mi-a permis să-mi aleg amanții... Nu, te asigur, între mine și Sandu, în afara unei prietenii sincere și dezinteresate, n-a existat nimic altceva... Tot ceea ce îmi cerea era doar să-l las să mă privească în voie... „Îmi încînt și eu ochii, scumpă Lisette", își explica el pasiunea. Mai aveți vreo întrebare ?

— Aseară ați mai avut și alți musafiri ?

— A ! domnule, nu e seară să nu am musafiri. Îți mai aduci aminte de Silly Vasiliu ? Dar de soții Siomin ? I-am servit și lui Sandu o cafea, un coniac...

Frunză se înveseli subit la auzul acestor nume cîndva celebre pe afișele teatrelor de revistă.

— I-am avut ca musafiri la o partidă de bridge... Se ridică brusc. Domnule, îmi ești simpatic, cu atît mai mult cu cît ești un admirator al genului revuistic... Mi-ai adus însă în casă o veste neagră... și m-ai obosit, domnule... Lăsă capul în piept și mărturisi cu o amărăciune sfîșietoare : Sînt totuși o femeie bătrînă ! Poftim ! O să vă conduc... Ultimele cuvinte îl dezarmară pe Frunză ; clarificînd natura relațiilor dintre Ceampelea și artistă, pe care, dealtfel o presupusese, ar fi avut chef să mai zăbovească, să-și satisfacă o dorință mai veche, refulată de mult, de a pătrunde, prin mijlocirea amintirilor actriței, în culisele „Cărăbușului". Dar Lisette Vrancea o porni înainte, îndreptîndu-se spre ieșire. Invitația era clară :

La ușă, Frunză mai spuse :

— Regret că am fost pus în situația de a vă aduce o veste neagră...

— Nu e vina dumitale...

— Mi-ați îngădui ca, din cînd în cînd, să mai trec pe la dumneavoastră ? Tare aș vrea să mă mai uit la fotografii, la afișe...

— Cu plăcere... După ce o să mă întorc din Franța.
— Cînd plecați ?
— Sîmbătă ! Mai prind oare înmormîntarea ?
— Nu știu... Doriți să fiți la înmormîntare ? ! Frunză nu-și ascunse satisfacția față de hotărîrea actriței.

Drept răspuns, îi întinse mîna să i-o sărute. Frunză se supuse cu plăcere și nici nu simți cînd se pomeni dincolo de ușă, față în față cu stejarul acela, rătăcit ca un moșneag uriaș și pribeag printre clădiri.

Îl găsi pe Vasiliu mîncînd — avusese totuși un pachețel ce-l desfăcuse : cîteva felioare de brînză, roșii, un castravecior... Vasiliu înghițise ultimul dumicat de pîine, cînd Frunză i se adresă dojenitor :

— Sînt sigur că mie nu mi-ai lăsat nimic...

— Pe burlacii declarați nu-i invit să se ospăteze din pachețelele pregătite de nevastă-mea, răspunse el categoric.

— Te supărași, nene Vasiliu...

— Încotro ?

— Înapoi la *Siretul*, poate îl mai prind acolo pe *siretul* ăla de Matei Corvin...

Îl prinse desigur ; se pregătea tocmai să părăsească grădina. Cînd îl zări pe Frunză, nu mai așteptă să fie chemat ; se îndreptă voios spre el. Ieșiră iarăși in stradă.

— Ei ? Ofițerul de miliție se uita încruntat la căpitan.

Frunză își făcu ochii mici, mînioși, și-i vorbi amenințător :

— Ascultă, de ce i-ai telefonat ? De ce ai avertizat-o că o să trec pe la dînsa ?

Fața lui Matei Corvin se lungi, deveni mai întîi gravă, apoi amenințătoare.

— Cum de vă permiteți, tovarășe căpitan ? se revoltă sectoristul. Vă dați seama de natura acuzației ? Sau poate credeți că numai dumneavoastră depuneți jurămîntul de credință ? Ați fi putut, mai întîi, să mă întrebați : I-ați telefonat *țicnitei* ? Nu să mă luați la sigur... În ceea ce privește chestiunea, iată, vă dau cuvîntul de onoare că n-am telefonat nimănui. Doar n-am înnebunit. Vă invit să mergem la comandant.

Frunză își dădu seama că greșise, și încă destul de grav. De aceea, se grăbi să-și ceară scuze, și să-l roage pe Matei Corvin să-i înțeleagă circumstanțele.

— Mi-a spus-o limpede: „Te așteptam. Cineva mi-a telefonat și m-a anunțat că o să primesc vizita unui *securist*."

— Ați întrebat-o cine i-a telefonat și la ce oră?

Lui Frunză i se făcu rușine; își aminti că încă din primul moment îl bănuise pe ofițerul de miliție. Se mulțumise cu explicația și nu-i mai pusese artistei nici o altă întrebare. Își ceru din nou scuze, iar Matei Corvin, acceptîndu-le, îl dojeni cu cuvintele:

— Ei vedeți! Ei vedeți!

Și se despărțiră, sectoristul refuzînd invitația căpitanului Frunză de a-l conduce cu mașina pînă la Secție...

4

În timp ce căpitanul Frunză se delecta citind afișele expuse în „salonul-muzeu" al actriței Lisette Vrancea, colonelul Panait îl convoca pe Lucian la el pentru a audia *banda magnetică* rezultată de pe urma convorbirii cu fostul ziarist Traian Nicoară.

— Merită să-l cunoști, se însufleți Panait amintindu-și de discuție. E tipul jurnalistului de pe vremuri, cu tupeu — îl dai afară pe ușă și-ți intră pe fereastră. E cam trecut, săracul: arată mult mai bătrîn decît e în realitate... Încolo, omul e vioi, cam cinic. Îl întreb: „Ați avea ceva împotrivă dacă am realiza, pe marginea convorbirii noastre o stenogramă?" „Nu, îmi răspunde el, dar aș prefera, dacă se poate, o înregistrare pe bandă de magnetofon". „Se poate, îi răspund, da' de unde preferința asta?" „Nu mi-am auzit niciodată vocea. Cică te încearcă o senzație aparte, cînd o auzi." I-am satisfăcut omului dorința... Era tare emoționat...

N-o să-ți pun toată banda, am selectat fragmentul care interesează.

Șeful, în picioare, trebăluia la magnetofon, iar Lucian îl urmărea îngîndurat. Încă nu se despărțise de imaginea lui Ceampelea întins pe pat, cu mîinile așezate cu-

minte pe piept, cu luminarea înfiptă între degete. Medicul confirmase supoziţiile sale şi ordonase deschiderea unei expertize. Nu părăsise locuinţa fostului arhivar pînă ce nu-i văzuse pe brancardieri scoţînd pe uşă corpul neînsufleţit al acestuia.

Panait luă loc în capul mesei de şedinţă, avîndu-l ca întotdeauna, în stînga sa pe Lucian.

— Acum ascultă ! îl îndemnă Panait şi declanşă magnetofonul.

Panait : În reportajul la care mă refeream, le dădeaţi cititorilor speranţa că a doua zi o să reveniţi cu date noi privitoare la „Drama pasională din strada Roma“. N-aţi mai revenit. Din ce motive ?

Nicoară : Domnule colonel, aţi stîrnit în mine un val de amintiri ! Plăcute şi neplăcute... amare şi dulci... Înţeleg foarte bine că nu m-aţi invitat aici la o şuetă... De aceea am să fiu foarte lapidar.

P. : Vă rog, serviţi cafeaua, coniacul !

N. : Mulţumesc !... Aşa e, într-adevăr, le promisesem cititorilor noi şi senzaţionale amănunte, dar nu mi-am onorat cuvîntul dat şi nu din vina mea. Vedeţi dumneavoastră, noi, reporterii de ştiri senzaţionale, am fost nişte fiinţe neastîmpărate. Nu ne găseam locul, eram într-o continuă mişcare, ne vîram peste tot, şi unde trebuia, şi unde nu trebuia. Aveam antenele noastre, chiar şi informatorii noştri.

P. : Oho ! Cum trebuie să înţeleg chestia asta cu informatorii ?

N. : Foarte simplu, domnule colonel... Coniacul e excelent... mulţumesc ! Îi recrutam din rîndurile servitorilor, cameristelor, chelnerilor. N-o să mă credeţi ! Pînă şi în poliţie aveam *comisarii mei.* Să nu vă mire... Pentru o sumă oarecare, primeai un telefon, erai avertizat : „Meştere, vezi că stăpînu' dă astă seară o serată“... sau „Don' ziarist, vino urgent pe strada X, la numărul cutare, că s-a comis o crimă !“ Aşa se făcea că eram mereu pe fază... Patronul ziarului era mulţumit. Eu aşijderea.

P. : E limpede !

N. : Din asemenea surse am aflat — nu mai ţin minte cine-mi vînduse pontul — că în dimineaţa zilei de 21 februarie soseşte în Gara de Nord, cu „Orient-Expresul“,

frumoasa actriță Norma Taylor, soția lui Panaitescu-Slănic... Pontul s-a dovedit adevărat. Iar eu, vă declar pe cuvînt de onoare, că datorită surselor mele am fost singurul ziarist din Capitală care a văzut-o pe Norma Taylor coborînd din tren...

P. : Era așteptată ?

N. : Îmi place, domnule colonel, cum orientați direcția ! Aveți fler ! Mi-o demonstrează întrebările dumneavoastră. Ei bine, n-o aștepta nimeni. De parcă ar fi sosit incognito. În schimb, din tren n-a coborît singură, ci la brațul unui bărbat bine, elegant. Mi-am dat imediat seama că dădusem de un filon de aur. N-am făcut imprudența să mă reped la actriță să-i iau un interviu... sau să mă reped la telefon și să transmit la redacție știrea că Norma Taylor a revenit în țară. În fața gării îi aștepta un „Ford", la al cărui volan se găsea un cunoscut ziarist occidental, Pierre Hassel. A murit, Dumnezeu să-l ierte, că avea condei !

P. : Deci erau așteptați și știau acest lucru ?

N. : Da, s-au dus direct la mașină, fără căutări de prisos. Nu m-am lăsat nici eu și am continuat să-i urmăresc. Hassel și-a lăsat prietenii la Athenée Palace. Dealtfel, și el locuia acolo...

P. : Cei doi au cerut camere separate ?

N. : De astă dată vă cam grăbiți, domnule colonel !

P. : Recunosc !

N. : Norma și cu însoțitorul ei păreau să fie într-o mare intimitate. Bărbatul vorbea cu Norma românește, cu Hassel engleza, iar cu funcționarii de la recepție franceza. Urmează *clou*-ul : după ce s-au instalat în două camere separate, Norma Taylor a comandat un taxi și cu o parte din bagaje a plecat acasă la ea pe Romei, adică la bărbatul ei.

P. : La cîte zile după sosirea ei s-a produs drama ?

N. : A doua... Asta-i !

P. : Sub ce nume se înregistrase la hotel bărbatul cu care Norma Taylor a sosit în țară ? Mai țineți minte ?

...Cu părere de rău, colonelul se văzu nevoit să întrerupă audiția. Suna telefonul. Se duse să vorbească. Ridică receptorul și, recunoscînd glasul lui Frunză, îi ordonă :

— Raportează !... Da... Da... Înţeleg... Generalul Paşcanu ? ! Parcă am auzit de el... Uite, îţi dau un număr de telefon... De la Comitetul Naţional al Veteranilor... Așa ! Roagă-i pe cei de acolo să-ţi dea adresa generalului... Dezechilibrat sau nu, încearcă să stabilești un singur amănunt, dacă Sandu Ceampelea a trecut aseară pe la el și în ce dispoziţie era. Da, da, e aici. O să-i transmit. Hai, hai, nu lungi vorba...

Colonelul reveni la masa de şedinţe. „Frunză îţi transmite un salut călduros !“ zise. Umblă la magnetofon, derulă puţin banda, ca apoi s-o pună din nou pe direcţia de audiţie. Se auzi :

Nicoară : A doua zi... Asta-i !

Panait : Sub ce nume se înregistrase la hotel bărbatul cu care Norma Taylor sosise în ţară ? Mai ţineţi minte ?

N. : Cum să nu. Era un oarecare Virgil Obretin, supus britanic.

P. : Virgil Obretin ? Hm ! Dar acest nume — Codruţ Anghelini — nu vă spune nimic ?

N. : Codruț Anghelini ?... Codruț Anghelini ?... Unde și cînd am auzit de el ? Că de auzit am auzit... În mod cert ! Da, da... Stați !... Parcă în timpul războiului am auzit de el... Nu cumva a fost amestecat într-un proces de spionaj ?

P. : Așa s-ar părea !

N. : Ei da ! Mi-am amintit și încă foarte bine. Pontul cu procesul de spionaj de la Curtea Marțială mi l-a vîndut un grefier. Da' vedeţi dumneavoastră, erau evenimente unde-mi băgam direct nasu, altele unde aprobarea patronului era necesară. El era boss-ul, el plătea. „E război ! mi-a zis dumnealui, nu ne vîrîm în ciorba mareşalului și a lui Eugen Cristescu... Mai cu seamă a lui Cristescu, iar aici e ciorba lui. Şi am stat cuminte în banca mea.

P. : Să revenin la Norma Taylor...

N. : Așa cum vă povesteam, de la hotel ea s-a dus la domiciliul ei. Am urmărit-o. Acasă, Panaitescu-Slănic în persoană o aștepta. Da, îmi ziceam, am pus mîna pe un subiect gras. Aş fi putut să public un reportaj chiar în foaia următoare. Însă n-avea rost să mă pripesc, era mai bine să-l las să se închege... Şi s-a *închegat !* Vai de capu' meu cum *s-a închegat !*

P. : Stimate domnule Nicoară, sprijinul dumneavoastră ne este absolut necesar... Urmărind cu atenţie tot ce mi-aţi relatat — pentru care vă sînt recunoscător — doresc să vă pun o întrebare puţin jenantă.
N. : Puneţi-o, domnule colonel, puneţi-o ! Nu există pentru mine întrebări jenante. N-aş mai fi fost autor de reportaje şi ştiri senzaţionale.
P. : Unde vă găseaţi la ceasul cînd, pe strada Roma, se dezlănţuia marea dramă pasională ?
N. : Sînteţi formidabil, domnule colonel ! Aţi intuit imediat ! Aveţi fler ! Mă găseam chiar acolo, pe strada Roma, în preajma vilei lui Slănic.
P. : Aşadar aţi urmărit-o ? Aţi văzut pe cine a vizitat înainte de a fi împuşcată ?
N. : Aşa e... am urmărit-o în tot cursul zilei... Pas cu pas... şi de aici era cît p-aci să mi se tragă rău de tot...
P. : Mai întîi, v-aş ruga să ne spuneţi pe cine a vizitat Norma Taylor înainte de a fi împuşcată ?
N. : La cine a fost, nu vă pot spune cu exactitate... O să vă explic de ce... Pe unde a fost în după-amiaza zilei, asta da... Ştiu pe ce stradă, ştiu şi în ce casă dacă, între timp, n-a fost demolată. Undeva prin Parcul Domeniilor...
P. : De ce în reportajul dumneavoastră n-aţi pomenit nimic de vizita actriţei în casa din Parcul Domeniilor ?
N. : Mereu intuiţi ceva şi puneţi punctul pe i, domnule colonel... Două motive m-au determinat să nu dau în vileag aspectul ăsta. În primul rînd, nu aflasem încă în casa cui fusese şi cu cine se întîlnise. Reportajul trebuia să apară a doua zi, în zori, practic nu mai aveam cînd să-mi fac investigaţiile. Îmi propusesem ca a doua zi să lămuresc şi chestia asta... Iar în al doilea rînd... Îmi permiteţi ? Foarte bun coniacul ! Să trăiţi domnule colonel !... În al doilea rînd, în ziua următoare, spre seară, pe cînd mă îndreptam spre casa din Parcul Domeniilor, mi s-a întîmplat o chestie de necrezut. M-a ajuns din urmă o maşină, din care au coborît doi vlăjgani... şi aşa m-am pomenit umflat direct de pe stradă !
P. : Era maşina poliţiei, a Siguranţei ?
N. : Nu ştiu şi nici nu mi-am chinuit creierul să aflu misterul... Însă din tot ce s-a petrecut cu mine în seara aia,

am dedus un lucru : că şi eu, la rîndul meu, urmărind-o pe Norma Taylor, am fost urmărit...

P. : Deci doi vlăjgani v-au *umflat* direct de pe stradă. Continuaţi, vă rog...

N. : M-au împins pe bancheta din spate, m-am trezit precum Hristos între doi tîlhari, iar după ce maşina a pornit, mi-au pus pe nas ochelari orbi... După ce m-au plimbat aiurea prin tot oraşul, m-am pomenit introdus într-un cabinet, aşezat pe un scaun în faţa unui birou şi pocnit peste ochi cu o lumină puternică, orbitoare. Ca în filmele americane... Cineva, de dincolo de birou, mi s-a adresat cam în felul următor : „Ascultă, mă Nicoară, de ce nu vrei tu să fii un băiat de treabă ?" După voce părea să fie un bărbat mai în vîrstă. M-a luat, de parcă m-ar fi ştiut de cînd lumea... Că de ce îmi vîr nasu unde nu-mi fierbe oala ? „Că dacă ar şti Bumbeşti — ăsta-i fostul meu Patron — harcea parcea m-ar face. N-are rost să întind povestea... Am primit o sumă frumuşică...

P. : Acolo, pe loc ?

N. : Da ! Despăgubiri ! Ca să tac, să nu mai scriu nimic de „drama pasională" şi, în mod special, să nu mai dau tîrcoale casei din Parcul Domeniilor, să-mi văd de alte treburi, dacă doresc să nu am cu totul şi cu totul „întîmplător" un accident de maşină sau ceva asemănător... Am luat banii, am mulţumit şi am încheiat capitolul... Iar de ieşit de acolo, am ieşit tot aşa, ca în filme. Lumina aia orbitoare s-a stins. Am auzit cum partenerul meu de afaceri părăsea pe întuneric încăperea. Pe urmă, în scenă au intrat din nou cei doi vlăjgani. Mi s-au pus pe nas ochelarii orbi... şi dus am fost. Nici pînă în prezent nu ştiu unde s-a tratat cu mine, cine a tratat, cine mi-a plătit tăcerea, ce-i drept, cu o sumă destul de mare...

P. : După aventura asta, chiar n-aţi mai întreprins nimic, aşa ca să vă satisfaceţi curiozitatea ?

N. : Ei, ceva tot am mai întreprins eu, bineînţeles, cu discreţie. Ziaristul e tot ziarist... Din născare e curios. Eram curios să ştiu ce s-a mai întîmplat cu acel bărbat pe care Norma Taylor îl lăsase la hotel.

P. : Cu supusul britanic, Virgil Obretin ? Şi aţi izbutit ?

N. : Cum să nu. A doua zi sau a treia zi de la sosire, Vir-

gil Obretin a părăsit ţara cu un avion militar occidental...
P. : Iar în legătură cu casa din Parcul Domeniilor n-aţi mai întreprins nimic ?
N. : Nimic. Mi-am dat cuvîntul, trebuia să mi-l respect...
P. : În reportaj, daţi cititorilor de înţeles că Panaitescu-Slănic ar fi pornit, cu maşina sa, în urmărirea soţiei. Într-adevăr a urmărit-o ?
N. : Nu. A luat-o în cu totul altă direcţie.

Colonelul întrerupse magnetofonul, adresîndu-i-se lui Lucian :

— Asta-i, stimabile ! Acum spune-mi ce-ai priceput din tot ghiveciul ăsta ?

Lucian nu se grăbi să răspundă, nu pentru că întrebarea ar fi fost prea dificilă, ci pentru că îl copleşise o toropeală deprimantă; poate din pricina acestei afaceri din trecut a cărei duhoare răzbea, peste decenii, acolo, în biroul lor. Dimineaţă — Ceampelea cu petele sale vizibile de otrăvire. La prînz — Norma Taylor — Panaitescu cu drama lor urît mirositoare... Iar pentru după-amiază îi aştepta o acţiune, poate decisivă, în casa Mariei Anghelini... Cine ştie ce o să mai aducă cu sine şi Pavel Diugan !

În aşteptarea răspunsului, Panait luă un creion şi începu să se joace cu el atent, ca şi cînd i-ar fi fost teamă să nu-l frîngă... Lucian îl urmări un timp, apoi, ştergîndu-şi faţa transpirată cu o batistă îmbibată şi ea de transpiraţie, se hotărî să vorbească :

— Desigur că „amintirile" ziaristului nu sînt lipsite de interes. Ele vin să confirme exactitatea unor însemnări din caietul Mariei Anghelini, ceea ce pentru noi, în absenţa unor date de arhivă, e foarte important. De aici poate şi întrebarea — care presupun că vă frămîntă : Cine să fi fost bărbatul cu care Norma Taylor a sosit în ţară ? Panait dădu aprobator din cap, îmbărbătîndu-l astfel pe calea deducţiilor. Nu cumva sub identitatea lui Virgil Obretin se ascundea chiar Codruţ Anghelini ?... Tovarăşe colonel... Glasul brusc ridicat al subalternului îl făcu pe Panait să-şi înalţe fruntea şi să se uite cu o atenţie încordată la el... Tovarăşe colonel, acum, după ce Ceampelea ne-a făcut figura şi ne-a părăsit ducînd cu el o sursă importantă de informaţii, trebuie neapărat şi cît se

poate de urgent să rezolvăm o problemă care totuși depinde de noi...

— Care-i aia ?

— Deshumarea... Lucian tăcu ; venise rîndul său să aștepte răspunsul șefului care-și reluase, dus pe gînduri, jocul cu creionul.

— Interesul lui Pantazi-bucureșteanul, vorbi el într-un tîrziu, pentru familia Anghelini, moartea suspectă a lui Ceampelea ne demonstrează că, în ciuda celor două decenii ce s-au scurs de la procesul lui Codruț Anghelini, există un interes prezent față de această afacere... Trebuie să fim pregătiți pentru noi surprize... Cineva din umbră s-a alarmat... Un pion a cărui valoare n-o putem estima încă a fost eliminat din joc... Mă refer la Ceampelea... S-a sinucis ? A fost lichidat ? Nu știm încă... tot ce știm e că deznodămîntul fostului arhivar s-a produs după ce noi i-am cerut sprijinul în cazul Anghelini...

— Aseară, după ce am plecat, își îngădui Lucian să intervină, Ceampelea s-a îmbrăcat și a ieșit în oraș... A trecut pe la generalul în retragere Pașcanu, a mai trecut pe la Lisette Vrancea... Cu care dintre ei o fi comunicat ?

Colonelul zîmbi sarcastic, ceea ce avu darul să-l indispună pe Lucian.

— Vezi, căpitane, cum ești ? La un moment dat am avut sentimentul că fugi de întrebările care răsar și tot răsar ca ciupercile după ploaie...

— Peste două-trei ceasuri o să cunoaștem rezultatul expertizei medico-legale...

— Foarte bine, expertiza însă n-o să ne ofere și răspunsul la întrebarea dacă Ceampelea s-a sinucis sau a fost scos din joc. N-o să ne ofere nici răspunsul dacă în afară de vizitele făcute generalului Pașcanu și actriței Lisette Vrancea, a mai fost în vizită și la o a treia persoană...

Se auziră cîteva bătăi în ușă ; în prag se ivi ofițerul de serviciu și-i ceru colonelului Panait permisiunea de a se adresa căpitanului Lucian. Panait aprobă.

— Vă caută la telefon tovarășa Maria Anghelini... într-o chestiune foarte urgentă. De la biroul dumneavoastră a fost sfătuită să vă sune aici.

— Ce mai aştepţi, dă-i legătura! decise colonelul. Ofiţerul execută un „stînga-mprejur“ perfect şi ieşi. Panait îi indică lui Lucian aparatul de la care urma să vorbească. Căpitanul se grăbi să ridice receptorul.

— Alo! La telefon căpitanul Lucian! Săru' mîinile! Auzi glasul sugrumat al bătrînei.

— Domnule Viziru! gemu ea Domnule Viziru!

Respiraţia anevoioasă a bătrînei îl îngrijoră brusc şi se hotărî să-i iasă în întîmpinare:

— S-a întîmplat ceva?

Sesizînd neliniştea subalternului, Panait ridică cel de-al doilea receptor al aparatului şi-l duse la ureche: vocea bătrînei i se păru şi lui înspăimîntată.

— Cu cîteva minute în urmă, povestea Maria Anghelini abia trăgîndu-şi sufletul, un necunoscut m-a chemat la telefon. Bătrîna se sufocă însă şi tăcu.

— Doriţi să vin la dumneavoastră? o întrebă el.

— Nu, nu, se împotrivi ea.

— Ce v-a spus acel necunoscut?

— Doar cîteva cuvinte şi alea — doamne! doamne! se văită bătrîna. Grele cuvinte mi-a mai spus: „V-aţi trădat fiul, pe Codruţ. Nu trebuia să predaţi plicul autorităţilor comuniste...“ Maria Anghelini izbucni în plîns. După cîteva minute de tăcere, Lucian o întrebă din nou:

— Şi ce altceva a mai spus?

Maria Anghelini făcu un efort ca să continue.

— A mai spus: „Codruţ trăieşte... Abia acum o să moară... cînd comuniştii vor da de el“. Atît! N-am apucat să scot o vorbă căci mi-a închis telefonul.

Alarmat şi mai mult de starea femeii, Lucian zise:

— Vin numaidecît la dumneavoastră... Iau o maşină şi...

Panait dădu din cap semn că-i aprobă hotărîrea.

— Nu, vă rog!... Nu-i cazul...

— Da' nu vă e rău? insistă Lucian.

— E adevărat... Da' nu sînt singură... e şi fiica mea acasă. Doar atît am avut să vă comunic! Bună ziua!

Lucian nu mai apucă să-i mulţumească. Se auzi un declic. Rămase cu ochii fixaţi pe aparat. În liniştea ce se

aşternuse, auzi deodată cuvintele: „Biata femeie!“ şi-şi ridică privirile spre colonel.

— Pavel Diugan! şopti căpitanul cu tristeţe. S-a dus şi ultima noastră speranţă...

— Iar eu care am pregătit un „plic“ identic cu cel de pe vremuri al lui Anghelini! suspină şi Panait. În ce hal o fi adus-o pe bătrînă telefonul necunoscutului!

— Ce facem?

Colonelul desluşi în întrebarea subalternului o undă de disperare.

— Maria Anghelini a fost chemată la telefon de u necunoscut, îşi exprimă colonelul părerea. Noi presupunem că necunoscutul ar fi Pavel Diugan. Dar la fel de bine ar putea să nu fie. De aceea, acţiunea noastră rămîne în vigoare. O să te duci după-amiază la locuinţa Mariei Anghelini... Cine ştie, poate că răsare totuşi un Pavel Diugan...

— Trag concluzia că bătrîna a fost supravegheată... Cu deshumarea cum rămîne?

— Trebuie să căutăm o bază legală, fu de păre... Panait. Maria Anghelini trebuie să ceară deschiderea unei asemenea acţiuni. Încearcă să stai de vorbă cu ea... Deşi te-ai întrebat: Vom deshuma, şi ?... Vom găsi în sicriu un schelet, poate şi urmele împuşcăturilor... Ca să putem stabili dacă acel schelet îi aparţine lui Codruţ Anghelini, e nevoie de timp... Metoda suprapunerilor, cea a lui Gherasimov, cere vreo două luni.

— În perioada asta, îşi susţinu Lucian în continuare punctul de vedere, este absolut necesar să ştim dacă în sicriu se află un cadavru sau nişte pietroaie...

— E în regulă! Să vedem mai întîi cu ce se întoarce Frunză...

5

De cum păşi în antreu, Frunză simţi în nări un miros scîrnav de murdărie de pisică şi se îngreţoşă

— Pe aici, zise femeia, luînd-o înainte...

Se pomeni într-o odaie întunecoasă, cu mobilă veche, cu covoare făcute sul şi rînduite în picioare, unul

în anul, într-un colţ. Dăinuia acelaşi aer închis, stătut, ca şi cînd ferestrele n-ar fi fost niciodată deschise. Încercă să-şi dea seama de ce în plină zi însorită, lumina pătrundea palidă, vlăguită parcă. Nu apucă să se dumirească, căci din pricina prafului ce se stîrnea la cea mai uşoară mişcare, îl cuprinse strănutul. „Unde, naiba, am nimerit ? se întrebă Frunză enervat. Casă de general e asta ?"

— Parlez-vous français ?

Căpitanul avu o tresărire. Cine i-a pus întrebarea ? Oare femeia care-i deschisese uşa şi-l condusese în „depozitul" ăla ?

— Nu, doamnă...

— Domnişoară...

— ...domnişoară... o imită Frunză stăpînindu-şi nervii.

— Paşcanu...

— Sînteţi domnişoara Paşcanu ?! Era sincer uluit de prezentare, de cele ce vedea şi auzea. Şi el, care o luase drept femeie de serviciu. Din vina ei, desigur.

— Vă rog, luaţi loc !

Frunză se hotărî cu greu să se aşeze ; îi era teamă să nu stîrnească în jurul său alte valuri de praf şi aerul să nu devină astfel de nerespirat. Se aşeză şi strănută din nou, mai puternic.

— Sînteţi răcit ? îl întrebă domnişoara Paşcanu cu o inocenţă ce te făcea să zîmbeşti îngăduitor. „Unde oi fi nimerit ? se întrebă Frunză cuprins de furia a mii de draci... Şi ce-i cu monumentul ăsta de neglijenţă dinaintea ochilor mei ?"

— Să vă servesc cu un pahar de apă ?

— Nu, nu, sări el speriat de imaginea posibilă a paharului, de limpezimea apei.

— N-aţi mai fost la noi, nu-i aşa ?

Distincţia cu care vorbea contrasta izbitor cu rochia neagră ce cădea largă şi şleampătă pe trupul ei parcă fără forme... cu papucii vechi şi rupţi în picioare... N-avea vîrstă... Părul însă, pieptănat neglijent peste cap, îi era cărunt.

— Aş vrea să vorbesc cu tatăl dumneavoastră, îi explică Frunză rostul său în depozitul acela de lucruri, ce se voia şi sufragerie.

— Cu domnul general Pașcanu ? spuse ea, ca și cînd musafirul încurcase protocolul, iar ea urma să-l descurce.

— Da, cu domnul general...

— La ora asta ? se miră ea cu o voce care, în intimitatea odăii, răsuna cam infantil.

— De ce nu ?

Ea se așezase pe marginea scaunului și se uita la Frunză din ce în ce mai nedumerită ; cum de nu știa că la ora asta generalul se retrăgea în cabinetul său pentru a medita în liniște la problemele păcii și ale războiului.

— Da' bine, domnule, încă nimeni n-a îndrăznit să-l deranjeze la ora asta ! Ochii ei se rotunjiră, părea impresionată de temeritatea bărbatului.

— Spuneți-i că vin din partea domnului Ceampelea.

— Îl cunoașteți ? explodă ea bucuroasă că aflaseră, în sfîrșit, o cunoștință comună. Ce om plăcut și simpatic ! Aseară a trecut pe la noi să-și ia rămas bun...

Ultimele cuvinte ale domnișoarei Pașcanu îl determinară pe Frunză s-o privească atent.

— Nu știam că pleacă !

— În vacanță, pe mai multă vreme... Cînd a auzit domnu' general, s-a necăjit rău de tot !

— De ce să se necăjească ?

— Domnul Ceampelea nu v-a spus nimic ? Pentru întîia oară glasul îi deveni șovăitor.

— Ei, ceva tot mi-a spus, minți Frunză încercînd să salveze aparențele. Deodată, zări desprinzîndu-se dintr-un ungher, un cotoi negru, dolofan, care se întinse leneș lungindu-se enorm, ca apoi să se adune la loc și să se furișeze în vestibul prin ușa întredeschisă. Simți din nou acel miros scîrnav și se îngrețoșă. „Doamne, de-aș scăpa mai repede de aici !"

— Vreți chiar să vorbiți cu domnu' general Pașcanu ? Acum parcă-l compătimea pe musafir pentru intenția sa, de neclintit, iar această compătimire i se instalase și în voce. Domnul general nu e sănătos... Domnul general a suferit, în timpul bombardamentului american o contuzie... De atunci... Tăcu brusc, înduioșată de cele povestite... Eu îi port de grijă... Numai pe mine mă mai are... Cu domnul general nu știu cum o să vă înțelegeți... Să vă fac o cafea ? sări ea la un alt gînd. Lui domnul Ceampe-

lea îi place tare mult cum prepar eu cafeaua. Şi aseară i-am pregătit o ceşcuţă... A băut şi un coniac... Părea bucuroasă că-i picase ca din cer un om să mai schimbe un cuvînt.

— Domnul Ceampelea cum vorbeşte de se înţelege atît de bine cu domnul general ?

— Ehei, dumnealor se cunosc de mult şi se înţeleg... Domnul Ceampelea ştie boala tatei şi nu-l contrazice... Nici dumneavoastră să nu-l contraziceţi !

Frunză se ridică impetuos în picioare, desigur stîrnind praful în juru-i, şi zise :

— Vă rog să mă anunţaţi domnului general... Strănută o dată, şi încă o dată.

O uşă se deschise şi, pe neaşteptate, în pragul ei se ivi generalul răcnind îngrijorat :

— Sevastiţo, ceva îmi spune că un străin a pătruns în bunker !

Dădu cu ochii de Frunză şi încremeni. Sevastiţa se ridică încet şi i se adresă cu o bunătate copleşitoare :

— Papa ! Pe dumnealui domnul Ceampelea l-a trimis la noi !

— Aha ! exclamă el, de parcă şi-ar fi adus aminte de ceva. După ce-l măsură din tălpi şi pînă în creştet, i se adresă cu o voce baritonală. După mine !

Domnişoara Paşcanu îi zîmbi lui Frunză îmbărbătîndu-l din priviri : „Îndrăzneşte ! Te acceptă... I-ai devenit simpatic..."

Frunză nu-şi găsi chiar atît de uşor stăpînirea de sine ; îl zăpăcise apariţia surprinzătoare a generalului : înalt, cadaveric, purtînd uniforma vechii armate, cu pieptul încărcat de decoraţii. Înaintă spre uşă şi intră în cabinetul lui de lucru. Luminile erau aprinse ; unica fereastră a încăperii era complet camuflată. Pe un perete atîrna o hartă uriaşă a Europei împunsă în zona Canalului Mînecii cu tot felul de steguleţe albe şi roşii. Generalul se aşeză la birou, cu spatele la Frunză şi-l întrebă morocănos :

— Ce grad ai ?

— Căpitan ! răspunse Frunză privind ceafa subţire şi năpădită de puf argintiu a generalului.

— Vorbeşti engleza ?

— Nu !

— Dar franceza ?

— Nu !

Generalul răcni din nou, fără însă să se uite peste umăr la interlocutorul său :

— Atunci cum vrei să duci la îndeplinire misiunea ? Cum vrei să debarci pe insulă fără să cunoşti limba lui Churchill ? Doar l-am rugat pe Ceampelea să-mi aleagă nişte agenţi buni, cu experienţă, culţi... Deodată începu să se vaite : N-am, domnule, n-am cu cine să finalizez INVAZIA ! Uite harta.... Operaţia-i gata ! Oștile stau faţă-n faţă... Un ordin, un singur ordin, şi insula se duce-n paştele măsii. Căpitane !

— Vă ascult, domnule general ! răspunse Frunză supus şi gata să-i ducă la îndeplinire orice poruncă.

— Părăseşte imediat bunkerul ! Vezi să nu te repereze contrainformaţia inamicului. Te strecori pînă în portul Playmouth şi observi mişcarea flotei regale britanice ! Ai înţeles ? Dacă le distrugem englezilor flota, îi avem pe insulari în buzunarul ăl mic. Ai înţeles ?

— 'nţeles !

— Cunoști cifrul !

— Îl cunosc !

— Dumnezeu să te ajute, căpitane !

Frunză înţelese că era concediat ; mai cuprinse o dată cu privirea acel univers demenţial şi ieşi. Generalul rămase mai departe împietrit în fotoliu, cu ochii fixaţi pe hartă, acolo unde steguleţele albastre efectuaseră de-acum invazia Angliei.

Domnişoara Paşcanu îl aştepta în picioare, cu o anumită nelinişte pentru deznodămîntul discuţiei dintre cei doi militari. Se lumină văzîndu-l pe „trimisul" lui Ceampelea şi fu de-a dreptul bucuroasă să-l întîmpine cu cuvintele :

— E bolnav, săracu' ! Ştiţi, contuzia... E stăpînit de o idee fixă : invazia Angliei !

Frunză năduşise complet ; cămaşa i se lipise de spinare. Se îndreptă în tăcere spre ieşire. Voia să scape cît mai repede din strînsoarea „bunkerului" aceluia sufocant, să iasă la aer... În antreu fu cît p-aci să calce în pi-

cîoare cotoiul. Cînd se văzu afară, se uită instinctiv la cer și se bucură că există, că era adînc, azuriu și senin... După cîțiva pași, privi peste umăr ; domnișoara Pașcanu se oprise în cadrul ușii, de parcă i-ar fi fost frică să-l treacă. Pe fața-i palidă, obosită de suferință, i se înstăpînise un surîs de recunoștință.

„Doamne ! își zise Frunză, pornind în căutarea mășinii. Mare ți-e grădina !“

6

Colonelul Panait își abandonase creioanele ; obosise sau se plictisise. Ascultase raportul lui Frunză cu capul în piept și ochii închiși, gata parcă să se avînte înainte, ca un berbec... Brațele și le lăsase în jos, într-o relaxare totală... Nici cînd îl întrebă pe căpitan : „Care-ți sînt concluziile ?“ nu-și ieși din încremenire.

— Concluzii, tovarășe colonel, cred că e prea mult spus. Am enunțat însă două ipoteze...

— M-am săturat de ipoteze... mărturisi Panait cu o sinceritate dezarmantă. Ceampelea a murit otrăvit. Ne confirmă Institutul de medicină-legală. Otravă cu efect întîrziat... cinci, șase ore...

Frunză nu era obișnuit să-și vadă șeful în postura de om vlăguit și gata să se recunoască învins.

— Cinci-șase ore cu aproximație, preciză Panait. În sînge i s-a găsit alcool... Un procent moderat... cofeină, resturi de mîncare nedigerată... S-a sinucis sau a fost lichidat ? Asta-i întrebarea ! Deschise ochii și-și înălță capul căutînd să surprindă pe fața căpitanului reacția provocată de spusele sale. Te văd bucuros. De ce ?

Frunză nu-și mărturisi motivul bucuriei sale lăuntrice, în schimb răspunse fără să șovăie la cealaltă întrebare a colonelului :

— Ceampelea s-a sinucis. Motivul sinuciderii trebuie căutat în trecutul său. Intrăm însă în domeniul ipotezelor, dacă-mi permiteți ?

Panait se foi pe scaun, își aținti privirile spre paharul cu creioane și, spre liniștea sufletească a lui Frunză, alese

unul roz — optimist şi nu prea, după părerea subalternului.

— Ei, hai, intră ! consimţi colonelul suspinînd.

— Apariţia neaşteptată a căpitanului Lucian în casa lui Ceampelea, sprijinul ce i l-a avut în „Afacerea Anghelini" l-au alarmat. Pesemne că se simţea cu musca pe căciulă. Poate că în 1944 a avut un rol în dispariţia sau distrugerea unor piese de la arhivă ? Poate că după 1944 a trăit tot timpul cu teama să nu fie descoperit ? Şi deodată primejdia se concretizează. Înţelege că nu mai are cum s-o evite. Găsește un motiv plauzibil să amîne discuţia. Drept urmare, a luat o hotărîre proprie spionilor calificaţi, de a se sinucide. Înainte de a-și pune capăt vieţii, trece să-și ia rămas bun de la doi prieteni : generalul Pașcanu și Lisette Vrancea. Şi într-un caz, și în celălalt, își explică vizita sa inopinată prin plecarea sa, undeva departe, într-o vacanţă mult visată. Se întoarce acasă. La generalul Pașcanu a băut un coniac, o cafea... La Lisette Vrancea, de asemenea... Alcoolul i-a aţîţat foamea. Acasă încearcă să și-o potolească, pentru ultima oară... Desigur, ţin seama de resturile de mîncare nedigerate găsite la autopsie. Înghite otravă, care-i cu efect întîrziat...

Colonelul zîmbi admirativ :

— Povestești frumos, băiete !

— Nu numai frumos, ci și logic, spuse Frunză mucalit ; adică dragă doamne, a spus-o în glumă, dar de ce nu poate fi luat și în serios.

— Îţi mor ţie cîteodată lăudătorii... Dintr-un aparat izbucni, pe neașteptate, ceva asemănător unui bîzîit. Asta-i Lucian, zise Panait cercetîndu-și ceasul de mînă. Se ridică și se duse să ia legătura cu mașina lui Lucian. Auzi în receptor :

— Raportează căpitanul Lucian !

— Te ascult, căpitane !

— După telefonul de azi dimineaţă, Maria Anghelini nu se simte bine... În faţa casei s-a oprit o mașină sanitară... Se pare că e a Policlinicii de cartier...

— Fii atent ! îl avertiză Panait. Cineva din echipă să verifice dacă aparţine Policlinicii şi ce doctor a consultat-o... Şi acum ce ai de gînd să întreprinzi ?

— Să aştept ca medicul să plece şi să intru eu în scenă, să stau de vorbă cu ea.

— Se apropie ora fatală. Tot mai speri în apariţia lui Pavel Diugan ?

— Dintotdeauna mi-a plăcut să sper, tovarăşe colonel...

— Bine ! Ţine-mă la curent !

Panait reveni îngîndurat la locul său, se uită chiorîş la Frunză, ca şi cînd ar fi încercat să-şi aducă aminte de unde-l cunoaşte sau ce căuta acolo, în dreapta sa.

— Unde am rămas ?

— La „Îţi mor ţie cîteodată lăudătorii !"

— Deci elimini ipoteza lichidării lui Ceampelea ?

— Exact, tovarăşe colonel. Dacă o accept, înseamnă că îmi creez dilema : generalul Paşcanu sau Lisette Vrancea ? Şi cum, să-mi fie iertată expresia, generalul e sonat rău, nu de ieri, nici de alaltăieri... Rămîne Lisette Vrancea... Ori legătura cu ea de aproape un sfert de veac nu avea nimic conspirativ în ea. Ca Lisette Vrancea să-l lichideze, trebuie să acceptăm ideea de a fi fost legătura lui superioară...

— Logic, recunosc.

— Mai e ceva, de care am amintit. Atît domnişoara Paşcanu, cît şi Lisette Vrancea au arătat că Ceampelea a trecut să-şi ia rămas bun... Dacă Lisette Vrancea ar fi fost „mîna ucigaşă", nu ar fi dat o explicaţie asemănătoare cu cea a domnişoarei Paşcanu...

— Logic... Logic... rîse colonelul. Dar de ce refuzi tu existenţa unei a treia persoane, prezentă între cele două, şi pe care Ceampelea a vizitat-o tot aseară ?

Frunză înălţă din umeri şi răspunse fără prea multă convingere :

— Am încercat, cu aproximaţie desigur, să reconstitui itinerarul de aseară al lui Ceampelea. De la văduva sa ştim la ce oră a plecat de acasă, în jurul cărei ore s-a întors... Nu, nu, în mod cert n-a avut cînd să viziteze o a treia persoană.

Din nou se auzi bîzîitul acela de semnalizare. Panait se repezi la aparat :

— Da, căpitane, te ascult !

— Maşina sanitară a plecat, raportă Lucian. Locotenentul Stancu se va interesa de ea... Mă pregătesc să intru la Maria Anghelini.

— Succes !

După ce se reaşeză, Frunză zise pe un ton vădit serios :

— Nu ştiu cum se descurcă acolo fără mine !

— Să vedem cum o să te descurci tu fără el. Aşadar să acceptăm ipoteza ta. Ceampelea a venit acasă în jurul orelor 23,30... A venit hotărît să se sinucidă... A mîncat ceva frugal, a luat otrava, s-a băgat în pat în jurul orei 24... De acord ?

— De acord ! se învoi Frunză curios să vadă pe ce drumuri intenţiona şeful să-l plimbe.

Colonelul scoase dintr-o mapă rezultatul expertizei medico-legale :

— Otravă cu efect întîrziat... Cinci-şase ore de la introducerea sa în organism... Noi să ne oprim la o medie — cinci şi jumătate. Deci dacă regretatul nostru Ceampelea a înghiţit otrava la ora 12 noaptea, el şi-ar fi dat sufletul la cinci şi jumătate dimineaţa... Şi acum, fii atent ce se certifică aici ! Panait agită în aer documentul aşa ca Frunză să-l vadă mai bine. La ora 13,30, Ceampelea Sandu era mort de aproape treispreze ore... Hai să zicem douăsprezece ore şi jumătate ! Dacă facem o elementară operaţie de scădere, constatăm că Ceampelea a murit în jurul orei 1,30 dimineaţa. Facem acum a doua operaţie de scădere şi aflăm că otrava a fost înghiţită în jurul orelor 21,30... Unde se găsea la această oră ?

— Plecase de la generalul Paşcanu, dar nu ajunsese încă la Lisette Vrancea, răspunse Frunză consternat.

— Şi atunci ? Ochii de culoarea oţelului ai şefului se opriră apăsători pe faţa subalternului care, în momentul acela, exprima o dezorientare elocventă.

— Cum rămîne cu ipotezele ?

— N-am cunoscut rezultatele autopsiei, se apără Frunză, susţinînd bărbăteşte privirile şefului.

— Vezi, căpitane, d-aia țin eu la voi, că nu vă lăsați copleșiți de părerile mele. Așa e... N-ai avut la îndemînă datele acestea. Acum le ai. Meditează! Odihnește-te! Fă-ți un duș, căci vreau, în timp ce Lucian îl așteaptă zadarnic pe Pavel Diugan, să-i faci o vizită avocatului Manole Brașoveanu. Ai adresa lui? Foarte bine! Voi fi toată noaptea la birou... Te salut!

Se ridică în picioare și îi întinse colaboratorului său mîna, semn că nu-și pierduse complet optimismul în ceea ce privește dezlegarea enigmei Tiberiu Pantazi — Codruț Anghelini — Sandu Ceampelea — Pavel Diugan... Doamne, numai de nu ar apărea la orizont și un al cincilea!

Lucian se văzu în situația de a apăsa în cîteva rînduri pe butonul soneriei. A treia sau a patra oară i se deschise. Se uită fugitiv la ceas: doar douăzeci de minute îl mai despărțeau de ora cînd Pavel Diugan urma să-și facă apariția.

— A, dumneavoastră sînteți?

Săftica Albușoiu stătea în prag, inciudată că nu avusese suficientă tărie să nu deschidă. Acum însă părea hotărîtă să nu cedeze și Lucian înțelese acest lucru încă din prima clipă.

— Aș vrea s-o văd pe mama dumneavoastră, i se adresă ofițerul privind-o stăruitor în ochi.

Femeia ripostă imediat, dîrz și categoric:

— Îmi pare rău, nu se poate... A văzut-o doctorul... Are ceva cu inima... I-a recomandat repaus total...

— Doamnă! Lucian vru să facă un pas spre vestibul, dînd de înțeles că n-ar dori să continue discuția la ușă, însă Săftica Albușoiu îi bară calea într-un mod surprinzător de violent, ceea ce pe ofițer îl dezarmă.

— V-am spus că nu se poate! Roșise toată, de încordare, și o cuprinsese un tremur stăpînit. Doctorul mi-a explicat, vorbi ea răstit, că emoțiile pot să-i fie fatale... Doriți cumva să... Își dădu seama că era să-i scape o gravă necuviință și tăcu.

Cu gîndul la Pavel Diugan care putea să-şi facă apariţia dintr-un moment în altul, Lucian încercă s-o îmbuneze :

— Doamnă, nu trebuie să vă enervaţi... Nu ştiu dacă mama dumneavoastră v-a informat...

— M-a informat, nu m-a informat, i-o reteză ea, vă declar că m-am săturat de toată povestea asta. Înţelegeţi ? De douăzeci de ani nu aud decît de drama fratelui meu ! Gata ! Îmi ajunge ! Îşi muşcă nervos buzele. Cînd o să se facă mai bine, o să vă chem la telefon, mai adăugă şi închise uşa.

Discuţia îi lăsă lui Lucian un gust amar. Înţelegea foarte bine că izbucnirea nestăpînită a fiicei Mariei Anghelini îşi avea originea în istoria contradictorie a morţii sau dispariţiei fratelui ei, dar sentimentul că o acţiune a serviciului lor rămînea nefinalizată îl îndemnase să stăruie. Acum nu-i mai rămînea nimic de făcut decît să se retragă şi, laolaltă cu ceilalţi colegi, să pîndească eventuala apariţie a lui Pavel Diugan ?

Traversă curtea, ieşi în stradă... Maşina îl aştepta la o distanţă de vreo cincizeci de metri, în dreptul unei alimentare. De acolo avea perspectiva străzii pînă dincolo de locuinţa Mariei Anghelini. Se îndreptă spre „*Volga*". Se gîndea cu părere de rău că varianta atît de bine concepută de şef nu se va mai realiza. „Plicul" lui Codruţ Anghelini era la el şi bine ar fi fost dacă ar fi ajuns în buzunarul lui Pavel Diugan... O să vină oare ?

Un ceas mai tîrziu, o dată cu lăsarea amurgului, încordarea-i cedă ; toată nemulţumirea acumulată împotriva Săfticăi Albuşoiu se risipi. Pavel Diugan întîrzia să se arate, se dovedea astfel că era una şi aceeaşi persoană cu necunoscutul care îi telefonase Mariei Anghelini în cursul zilei. Ridică receptorul şi-i raportă şefului situaţia.

— Nu mă miră, răspunse colonelul, mă aşteptam

— Ce-mi ordonaţi ?

— Maria Anghelini şi toţi ai casei se cer protejaţi. Atenţie să nu se întîmple ceva ireparabil. Atenţie sporită în cursul nopţii... Tu vino la sediu, imediat !

— 'nţeles ! Aşteptă ca Panait să pună jos receptorul şi apoi, prin radio, luă legătura cu şeful echipei ce avea misiunea să asigure protecţia familiei Anghelini.

Declarație

Subsemnatul Marin Niță,, pensionar, domiciliat în București, strada Arsenalului 215, în legătură cu înmormîntarea lui Codruț Anghelini declar următoarele :

Am fost agent al Siguranței Capitalei, Corpul detectivilor, brigada a II-a, în calitatea asta am primit, la începutul lunii iulie 1944 — nu-mi amintesc exact data — misiunea de a mă deplasa la Cimitirul Belu pentru a supraveghea o înmormîntare. Pînă atunci n-am mai primit asemenea misiuni. Personal șeful brigăzii, comisarul Ilie Lăzărescu, m-a chemat la el în birou și mi-a expus ce am de făcut la cimitir.

1. *Să supraveghez cu strictețe ca nu cumva să-i treacă cuiva prin cap să deschidă coșciugul.*

2. *Coborîrea mortului să nu se facă mai tîrziu de ora 15,30.*

3. *Dacă cineva din asistență voiește să țină o cuvîntare, să-l împiedic, să-l legitimez și dacă refuză să-l rețin și să-l duc la Siguranță.*

4. *După terminarea înmormîntării să mai rămîn prin preajmă 3-4 ceasuri și să supraveghez mormîntul.*

Declar că am îndeplinit misiunea fără nici o dificultate. Nimeni n-a încercat să deschidă cosciugul. Dealtfel, era bine bătut în cuie. Ora coborîrii mortului în groapă a fost respectată de familie. N-a fost cine să țină cuvîntări : nu erau decît cîteva persoane.

După înmormîntare, așa cum preciza misiunea, am rămas locului. Asistența plecase. Familia la fel... Cred că era ora cinci și jumătate cînd am văzut pe aleea ce ducea la mormînt o femeie îmbrăcată toată în doliu, cu un buchet mare de garoafe roșii. M-am dat pe lîngă cavouri, să nu mă observe... Am văzut-o presărînd flori pe mormînt... A stat mult și a plîns la crucea mortului. Nu știu cine era, dar cînd a ridicat voalul și i-am văzut fața, atunci am constatat cît de frumoasă era. Mai mult n-am avut de-a face cu cazul Codruț Anghelini.

pentru care semnez

NIȚĂ MARIN

La întrebarea „Dacă în legătură cu greutatea sicriului mi s-a părut a fi ceva suspect“ ? declar că nu mi s-a părut nimic suspect.

NIŢĂ MARIN

12 iulie 1964

Declaraţie

Subsemnatul Petrescu Tudor, pensionar, în vîrstă de 82 de ani, domiciliat în Bucureşti, str. Bradului nr. 175, în legătură cu procesul spionului Anghelini Codruţ declar următoarele :

Sînt bătrîn şi bolnav şi nu-mi mai aduc aminte nimic. Tot ce îmi amintesc e că într-adevăr am ridicat de la locuinţa spionului o fotografie a actriţei Norma Taylor, pe care o păstrez şi în prezent. Nu-mi amintesc numele avocatului care a asistat, împreună cu mama spionului, la aplicarea hotărîrii judecătoreşti.

PETRESCU TUDOR

11 iulie 1964

VIII

Memoria avocatului

1

În toamna anului 1939, tînărul avocat Braşoveanu Manole, căsătorindu-se, a intrat în posesia unei căsuţe tip vilă în frumosul şi distinsul cartier al Cotrocenilor. Acolo, cu concursul generos al socrului — un cunoscut comerciant de delicatese — îşi amenajase un cabinet care, foarte curînd, îi aduse o binemeritată faimă. Pledase într-un proces care, la vremea respectivă, făcuse vîlvă :

soția unui înalt demnitar bucureștean, într-un moment de depresiune psihică, își împușcase iubitul — un tînăr ofițer de cavalerie — în timp ce acesta ieșea de la Capșa. Desigur, izbucnise un scandal de proporții, întreținut și amplificat de ziarele-bombă — „Tempo“ și „Credința“. Drept urmare, soțul — Pan Maltopol — se văzuse nevoit să-și dea demisia din înalta sa funcție guvernamentală, hotărît însă să nu-și abandoneze soția care-i pricinuise un munte de necazuri. Spre surprinderea Baroului Capitalei, soțul asasinei nu a apelat la serviciile vestitului Istrate Micescu și nici ale celebrului scriitor Ionel Teodoreanu, ci la ale unui cu totul necunoscut slujitor al justiției — tînărul avocat Manole Brașoveanu. Alegerea apărătorului a fost cu atît mai surprinzătoare cu cît Pan Maltopol trecea drept unul dintre cei mai înstăriți demnitari ai țării. Reporterii, cei care supravegheau fără contenire sala „pașilor pierduți“ de la Palatul Justiției, știuseră să speculeze și această hotărîre derutantă a soțului inculpatei. Numele avocatului începuse să apară pe pagina întîi a ziarelor, cules cu majuscule. În cîteva rînduri apăruse și fotografia acestuia. *Optînd pentru un tînăr și necunoscut apărător,* scria „Universul“, *dl. Pan Maltopol n-a făcut altceva decît să contribuie la pedepsirea infidelei și pătimașei sale soții.* Se înțelege de la sine că opinia publică bucureșteană aștepta cu nerăbdare „marele spectacol“. Procesul se desfășurase patru zile cu ușile deschise, oferindu-i tînărului avocat posibilitatea ca printr-o strălucită pledoarie să răstoarne speculațiile presei și să obțină achitarea inculpatei. Procesul „Crimei de la Capșa“ avusese darul să-l consacre definitiv pe Manole Brașoveanu și cabinetul său de pe strada dr. Lister.

Toate aceste amănunte, nu lipsite de importanță, căpitanul Frunză le aflase de la un bătrîn jurist al Ministerului de Interne, pe care-l întîlnise întîmplător pe cînd cobora scările. „Cînd a absolvit facultatea era un tînăr sărac, dar ambițios și tenace S-a înavuțit însă destul de repede pe seama negustorilor și a boierilor...“

La orele 19, Frunză, cu forțele complet refăcute după cele două ceasuri de odihnă, suna la ușa avocatului, așa cum convenise cu acesta într-o scurtă convorbire telefonică. Îi deschise o femeie îmbrăcată elegant.

— Soţul meu vă aşteaptă, îi zîmbi ea, cu condescendenţă şi-l invită s-o urmeze.

„Ah, dumneaei e fiica negustorului de delicatese“, îşi aminti Frunză cu satisfacţie.

Din vestibul, fu condus într-un salonaş destinat cindva solicitanţilor în aşteptare.

— Pe aici, poftiţi ! Îi deschise o uşă capitonată ce dădea într-o cameră luminată doar de o lampă de masă. Mami, a venit tovarăşul pe care-l aştepţi...

De la un birou din stejar masiv, se ridică un bărbat de statură potrivită — abandonase lectura unei cărţi voluminoase — şi ieşi în intîmpinarea ofiţerului.

— Dragă Kitty, se adresă el tandru soţiei, fii drăguţă şi aprinde luminile...

Femeia îl ascultă. În timp ce strîngea mîna avocatului, Frunză, stimulat de expresia prietenoasă de pe faţa acestuia, îşi mărturisi fără înconjur gîndurile :

— Nu ştiu de ce, îmi făcusem despre dumneavoastră o cu totul altă imagine : că sînteţi înalt, voinic, brunet, foarte sprîncenat, cu părul negru, vîlvoi...

— Oho ! rîse Manole Braşoveanu. Ai auzit, Kitty ? Cu asemenea calităţi, tovarăşe, aş fi devenit pe scenele noastre un june prim pe viaţă...

Doamna Braşoveanu chicoti şi părăsi biroul. Frunză îşi roti nestînjenit privirile, furat de biblioteca de specialitate a juristului : erau cărţi vechi, îmbrăcate în piele, majoritatea scrise în latină, altele în germană şi franceză. Din pricina bibliotecii, şi ea din lemn masiv, respectînd astfel stilul întregului mobilier, cabinetul părea strîmt. Sincer impresionat, Frunză îşi exprimă admiraţia, ceea ce-l flată pe avocat.

— O avere am băgat în cărţile astea ! i se destăinui el. De, fiecare om cu pasiunea lui ! Pe mine pasiunea asta m-a mistuit şi mă mistuie — cărţile de specialitate. Numai că, vedeţi dumneavoastră... Bărbatul se uită spre uşa pe unde îi dispăruse soţia şi continuă cu o voce scăzută. Marea mea durere e că nu avem copii. Cui o să-i rămînă casa, biblioteca ? Doar n-o să le luăm cu noi pe lumea cealaltă ! Iar apoi, trecînd la un ton mai vesel, adăugă : Ei, dar asta-i altă poveste. Să ne aşezăm şi să-mi spuneţi ce vînt vă aduce pe la mine ?

Pe Frunză îl cuceri simplitatea gazdei ce contrasta cu stilul savant, apăsător, al mobilei și în special al bibliotecii ; simplitatea-i era întărită pînă și de ținută — purta o cămașă cu mîneci scurte, pantaloni uzați, tăvăliți prin casă ; în picioare, papuci. „Așa grăsuț cum e, pe deasupra și chel, îmi amintește de un băcan de pe vremuri, din Grant."

Se așezară pe o canapea cu arcurile cam slăbite ; Frunză la un capăt, avocatul la celălalt ; distanța era destul de mare, încît să se poată studia reciproc și în voie.

— Cu ce pot să vă fiu de folos ? deschise avocatul discuția. Pe măsuța din dreptul canapelei, o pipă veche stătea sprijintă de o scrumieră. O luă și o duse, în joacă, la gură. M-am lăsat de fumat, de cafea... Știți, cu anii, colesterolul, tensiunea și alte marafeturi ale organismului. Medicii m-au sfătuit să dau dracului fumatul... Vocea-i era plăcută, melodioasă, dar în același timp și energică.

Frunză îi întinse legitimația. Brașoveanu o cercetă cu interes.

— Căpitan ? ! Vă ascult, tovarășe căpitan ! rosti după ce-i înapoie documentul. Se întinse în colțul său picior peste picior și, în așteptare, prinse a se juca cu pipa de-a fumatul. Însă de la bun început doresc să vă atrag respectuos atenția că dacă-i vorba de un client, știți, conform statutului nostru, nu vă voi da nici o informare ce ar putea prejudicia poziția în instanță a clientului meu...

— Tovarășe avocat, intuiți ceva, ceea ce nu-i rău, căci într-o oarecare măsură îmi ușurați misiunea... Îmi permiteți să fumez ?

— Vă rog, se bucură avocatul. Cu prilejul ăsta mai trag și eu în piept puțin tutun.

— Într-adevăr, este vorba de un client, vorbi Frunză după ce își aprinse țigara, însă de unul de-acum douăzeci de ani.

— De acum douăzeci de ani ? ! se arătă avocatul surprins.

— Cu un nume frumos ce nu se uită ușor — Codruț Anghelini.

— Oho ! izbucni Brașoveanu radios ; și fața-i blondă, rotofeie, se înveseli, ca și cînd numele clientului i-ar fi amintit de o trăsnaie din anii tinereții. Cazul Anghelini !

Misteriosul caz Anghelini... Tinereţea mea de jurist... Ia staţi aşa !... Căzu pe gînduri un timp, ca apoi să şoptească: Iunie, iulie... Chiar aşa ! În luna asta se împlinesc două-zeci de ani !

Doamna Braşoveanu îşi făcu din nou apariţia în ca binet, ca să pună pe măsuţa din faţa celor doi bărbaţi o tăviţă de argint.

— Mami, ţie nu ţi-am făcut cafea, îşi mîngîie ea soţu cu o voce catifelată. Da' un pic de coniac tot ţi-am adus

Avocatul se uită pieziş la ofiţer dînd nefericit din cap vrînd parcă să-i sugereze : „Vezi ce soartă ne paşte de la o anumită vîrstă ?"

— Vă rog să serviţi ! se adresă ea, de astă dată amîndurora, după care părăsi încăperea abia auzit.

— Codruţ Anghelini... suspină avocatul cu melancolie. Deci de el e vorba. Vă stau cu plăcere la dispoziţie. Dar mai întîi vă propun să gustaţi din coniacul ăsta formidabil!

Frunză duse păhărelul la gură. Avocatul nu exagerase; nu mai băuse un asemenea coniac. Încercă zadarnic să-i stabilească marca, nu izbuti.

— Ce ziceţi ? Fain, nu-i aşa ? îl întrebă avocatul. „Martell" 5 stele. Cadou din partea unui client care, în loc de zece ani, a luat numai opt ! Rîse, dar cînd îşi aminti cu ce scop îl vizitase ofiţerul de securitate, pe faţă îi răsări o expresie de nostalgie amestecată cu tristeţe. Afacerea Anghelini ! Încă de pe atunci am socotit-o obscură, încărcată cu tot felul de enigme. S-ar putea să exagerez, căci pe atunci pregătirea mea juridică era încă destul de plăpîndă, nu se sfii să recunoască cel ce trecea, în prezent, ca şi în trecut, drept un avocat erudit. Căzu iar pe gînduri, privind cu oarecare încordare licoarea din păhărel. Aştept întrebările dumneavoastră...

„Să mă bată Dumnezeu, dacă ştiu de unde şi cum să încep ! se frămîntă Frunză descumpănit de cuvintele „Aştept întrebările dumneavoastră". El aşteaptă, iar eu..." În cele din urmă, se lăsă în voia soartei şi-i mărturisi, cu sinceritate, stîngăcia.

— Tovarăşe avocat, îmi cereţi să vă pun întrebări, vă declar însă fără ocol că nu ştiu cu ce întrebări să deschid

discuția, deoarece, efectiv, nu știm mai nimic despre ceea ce numiți „afacerea Anghelini".

Avocatul, pe bună dreptate, se miră :

— Cum vine treaba asta, nu știți nimic ?! Totuși sînteți aici și dumneavoastră ați adus vorba de Codruț Anghelini, nu altcineva !

— E drept, sînt aici, știu că ați fost apărătorul din oficiu al lui Anghelini, dar despre acest caz, despre proces nu știm nimic. Frunză puse paharul de coniac pe tavă, lîngă ceșcuța de cafea.

Nu, avocatul nu-l privea cu neîncredere, ci mai curînd contrariat de metoda ofițerului, căci nu credea că Securitatea nu știe ce a reprezentat procesul Anghelini. In acest sens și spuse :

— De ce n-ați consultat dosarul procesului ? V-ați fi format o idee.

— Ca să-l consultăm, trebuie, mai întîi, să existe. Nu-i așa ?

— Posedați doar o arhivă, de ce nu apelați la ea ? Existența profesională a lui Codruț Anghelini a fost strîns legată de cea a Serviciului secret de informații, de arhivele sale, replică Brașoveanu trădîndu-și, de astă dată, neîncrederea în explicațiile puerile ale căpitanului.

— Ce există și ce știm despre Anghelini este egal cu zero.

— Incredibil ! Avocatul se apucă să-și treacă nervos pipa dintr-un colț al gurii în celălalt.

— Desigur, dacă am inversa rolurile, i se destăinui Frunză amărît, cu siguranță că aș reacționa și eu la fel. Asta-i însă realitatea și v-aș ruga să mă credeți.

— Cum de-ați ajuns ca după două decenii să vă ocupați de cazul Anghelini ?

Frunză găsi întrebarea justificată.

— Ne-a vizitat, nu de mult, mama lui Anghelini.

— Mai trăiește ? sări în sus Brașoveanu uluit, dar și încîntat. Domnule, femeia aceasta e colosală ! N-am mai întîlnit o asemenea ființă !...

Dornic să fie cît mai convingător, căpitanul adăugă :

— De la ea știm că ați fost apărătorul din oficiu al fiului ei.

— V-a povestit atunci și de ziua aceea sinistră cînd, împreună cu reprezentantul Parchetului, am intrat în garsoniera lui Codruț Anghelini ?

Frunză dădu afirmativ din cap, se aplecă, luă ceșcuța de cafea și ascultîndu-l pe avocat avu senzația că, în sfîrșit, descoperiră că au cunoștințe comune, fapt menit să-i apropie și să-i determine să se încreadă ceva mai mult unul în celălalt.

— Dacă mi-e îngăduit să aflu, ce dorea doamna Anghelini de la dumneavoastră ?

— Să facem lumină, nu întîrzie răspunsul căpitanului Frunză și sorbi cu plăcere din cafea.

Din nou pe chipul gazdei ră ări un surîs nostalgic.

— Se confirmă deci zvonul care circulase după proces, și anume că tînărul Anghelini a lăsat familiei o „ultimă dorință“, un „testament“, rugămintea ca după un număr de ani să se ceară redeschiderea procesului. Nu mai rețin în ce împrejurare am întrebat-o ce-i cu zvonul ăsta. Ea s-a ferit să-mi dea un răspuns clar, iar eu n-am insistat...

Pe dinaintea ochilor lui Frunză trecu imaginea lui Lucian citind caietul Mariei Anghelini : bătrîna consemnase în ce împrejurări Brașoveanu ceruse o confirmare sau o infirmare a zvonului. Amintindu-și de caiet, deveni mai optimist asupra cursului ce-l va lua discuția. Dosarul procesului dispăruse ; aceeași soartă o avusese și un număr de documente ale S.S.I.-ului. Iată că acum acel modest caiet devenea un document, chiar de bază, al cercetărilor.

— E adevărat ! S-au împlinit două decenii și s-a prezentat să ceară redeschiderea procesului. Iar noi, așa cum am mai spus, nu avem cum s-o ajutăm, căci nu deținem nici un document de referire la acest caz, la proces... De aceea, ne-am propus să apelăm la bunăvoința dumneavoastră...

— La memoria mea, îl corectă avocatul, amuzat parcă de scopul vizitei ofițerului de securitate.

— ...mai cu seamă la memorie, îi dădu Frunză dreptate.

— Ce mai, tovarășe căpitan, o să încerc să fac față. Ridică păhărelul cu „Martell“, îndemnîndu-l și pe Frunză să-l imite. Acesta o făcu bucuros — cafeaua și coniacul erau de calitate.

Avocatul își reluă poziția sa comodă în colțul canapelei ; așa cum stătea cu brațele întinse lateral amintea de poziția unui boxer care, din colțul ringului, așteaptă gongul...

Frunză socoti că sosise momentul potrivit pentru a-și scoate pixul și carnetul său de lucru.

— De la bun început afacerea Anghelini mi s-a părut plină de semne de întrebare, de enigme, de obscurități, începu Brașoveanu să povestească degajat. Se vedea clar că nu se găsea în situația de a face un efort de memorie pentru a-și depăna amintirile. Mi-am întărit și mai mult această convingere după proces, cînd... Avocatul se ridică și se îndreptă spre un dulap aflat în biblioteca din spatele biroului său de lucru și-l deschise așa cum a-i deschide o fereastră. De la locul său, Frunză văzu rînduite frumos zeci și zeci de dosare. Vedeți, tovarășe căpitan, aici — și arătă cu mîna în care ținea pipa spre dosare — păstrez, din considerente strict profesionale — sinteze ale proceselor în care am pledat, procese importante și mai puțin importante, din trecut, ca și din prezent... sînt compartimentate pe cazuri... Le păstrez cu un țel ce mi l-am propus încă din anii studenției, și anume să scriu o carte sau mai multe, care să îmbogățească literatura de specialitate... Ei bine... Închise „fereastra" și reveni la locul său. Ei bine, repetă el, și sinteza procesului Anghelini...

Frunză, stăpînit de nerăbdare, izbucni :

— Să nu-mi spuneți că a dispărut !...

Brașoveanu rîse condescendent :

— N-am încotro ! Mă văd obligat s-o declar,... „Sinteza" a dispărut din arhiva mea nu mult după 23 August 1944. Odată cu dispariția dosarului a dispărut și un student — Mircea Tabacu — pe care-l țineam pe lîngă mine ca un fel de secretar... Dus a fost... fără urmă. ...Desigur, ar fi absurd să susțin că dispariția sintezei a reprezentat enigma cea mai importantă a procesului. Nu, nu... actul acesta n-a făcut decît să-mi întărească definitiv convingerea că tot procesul n-a fost decît o enigmă... Dacă *Sinteza* ar fi existat, prezenta noastră discuție ar fi fost mult ușurată... De aceea, o să vă rog să-mi puneți întrebări.

— Ce acuzații i s-au adus lui Anghelini, că instanța n-a putut evita sentința condamnării la moarte ?

— Acuzații, în timp de război, grave. A fost acuzat că a făcut spionaj în favoarea inamicului.

— Unui anume inamic ?

Brașoveanu se înveseli iar.

— Vedeți ce bună e metoda întrebărilor ? ! Nu în favoarea unui anume inamic, ci în favoarea Națiunilor Unite.

— Ca apărător din oficiu, desigur că vi s-a oferit posibilitatea să cunoașteți piesele de la dosar ?

— Da, însă cu un agent al Serviciului secret lîngă mine... Dealtfel, pe toată durata procesului am avut credința că am fost supravegheat.

— În fond, ce acuzații concrete s-au formulat ?

Frunză își reaminti de caietul Mariei Anghelini și curiozitatea sa spori căci, în același timp, i se oferea prilejul să verifice memoria și sinceritatea avocatului.

— Ca funcționar superior al Serviciului secret de informații călcase jurămîntul... Lui îi revenea obligația, în calitatea ce o deținea, să mențină legătura cu reprezentantul Abwehr-ului în România...

— Numele neamțului a fost consemnat ?

— Nu, și nici la proces n-a compărut ca martor al acuzării. N-ar fi fost exclus să fi fost totuși prezent în sală, căci în ciuda caracterului ultrasecret al procesului, am zărit în sală doi sau trei observatori... Din probele administrate la dosar rezulta că Anghelini se întîlnea destul de des cu omologul său, fie pe „teritoriul" S.S.I.-ului, fie pe cel al „Abwehr"-ului. Mai rezultau apoi următoarele acuzații : 1. Abuzînd de calitatea sa, calitate ce-i îngăduia să viziteze anumite obiective militare germane amplasate pe teritoriul României, a cules date despre „Lagerwald"-ul de la Otopeni, a făcut un microfilm după un Cod sau după un cifru folosit de cei din Lagerwald cînd comunicau cu bazele aeriene germane din Balcani. Toate aceste date le-ar fi predat unui agent „inamic" care lucra pentru Națiunile Unite.

— S-a rostit numele acestuia ? A compărut și el la proces ?

Avocatul se uită cu simpatie la Frunză ; îl plăcea pasiunea și chiar înfrigurarea cu care tînărul ofițer își formula întrebările.

— Agentul Naţiunilor Unite se numea Tiberiu Pantazi şi care, în clipa cînd urma să fie arestat, s-a sinucis, înghiţind cianură de potasiu...

Cînd auzi de Tiberiu Pantazi şi de aşa-zisul său deznodămînt de acum douăzeci de ani, Frunză îngheţă ; îşi auzea distinct şi dureros bătăile inimii.

— Ca atare, sublinie avocatul prefăcîndu-se a nu fi observat reacţia oaspetelui, Tiberiu Pantazi n-a apărut în boxă alături de Anghelini.

— A existat totuşi un martor al apărării ?

Din pricina tulburării, în prima secundă nu-şi recunoscu glasul. Arătînd indirect că-i înţelege starea, gazda îi sări în ajutor, schimbînd pentru cîteva minute subiectul:

— Mai beţi un coniac ?

Fără să mai aştepte răspunsul ofiţerului, se ridică şi ieşi din încăpere ca, după puţin timp, să revină cu sticla de „Martell". Umplu păhărelele. Îl ridică pe al său şi rosti cu prietenie :

— Vă doresc noroc ! Îl lăsă pe Frunză să bea, apoi continuă. Martori ai apărării n-au existat, în schimb... Privirile avocatului alunecară într-o parte de parcă ar fi pornit în căutarea unui gînd. Părea să-l fi găsit şi faptul acesta nu-i făcu deloc plăcere, căci se întristă... În schimb, acuzarea intr-adevăr a izbutit să aducă în faţa instanţei un singur martor... pe amanta acuzatului, pe cunoscuta actriţă Norma Taylor. Pare incredibil, nu-i aşa ? Îşi întoarse ochii trişti spre Frunză. Femeia asta, frumoasă ca o zeiţă, a depus mărturie împotriva iubitului cu un sînge rece care m-a revoltat...

— Ce anume a declarat ?

— Cei doi se întîlneau, de obicei, în garsoniera lui Codruţ Anghelini, povesti avocatul, evident indispus de aceste aduceri aminte. Ea deţinea o cheie şi intra în garsonieră la orice oră din zi sau din noapte. Într-una din zile, curînd după repetiţie, nu s-a mai dus la ea acasă. A urcat în garsoniera lui Anghelini. Îl ştia plecat din Bucureşti. Dar l-a găsit sus, şi nu oricum, ci studiind nişte microfilme... Aştepta pe cineva... care de altfel a şi apărut : era acest domn Tiberiu Pantazi...

Frunză se arătă surprins :

— Cum de a săvîrșit Codruț Anghelini o asemenea imprudență, să transmită informații de față cu o altă persoană ?

Brașoveanu îi explică, pe îndelete, cu răbdare :

— Faptele s-au petrecut astfel... Tipul mai era la ușă cînd el a rugat-o să treacă în baie... Ei bine... chiar de acolo ea a auzit discuția lor, împinsă apoi de curiozitate, s-a uitat prin gaura cheii și a văzut cum Anghelini îi transmitea vizitatorului său microfilmele... Mie toată povestea asta mi s-a părut artificială, cusută cu ață albă, dar cînd, printre altele, mi s-a dat de înțeles că Norma Taylor are relații cu spionajul german și că, de fapt, datorită ei, Anghelini a fost dibuit și arestat, m-am lămurit. Și iată așa a fost condamnat la moarte, pus la zid și împușcat. Răscolit de propriile sale cuvinte și amintiri, Brașoveanu apucă nervos păhărelul de coniac și-l goli dintr-o suflare. Norma Taylor și-a primit, în cele din urmă, răsplata, zise el deodată cu o satisfacție răutăcioasă, a murit și ea împușcată... a tras în ea nu plutonul de execuție, ci soțul ei. Unde-i, domnule, Shakespeare-ul nostru ? Ce material de dramă, de tragedie, chiar și de comedie... acolo ! Brașoveanu arătă cu brațul în direcția dulapului unde-și ținea închise „Sintezele" proceselor...

— A fost un proces greu?

— Greu ? ! Aș ! Procesul n-a fost decît o simplă formalitate...

— Cum asta ? se miră Frunză.

— Pentru simplul motiv că acuzatul n-a făcut nici un efort întru apărarea sa, n-a respins nici o acuzație... Nu era de loc combativ... Cum să vă spun, un acuzat se înfruntă, se transformă din acuzat în acuzator. Nu recunoaște totul, sau dacă o face, nu dintr-o dată... E un joc de-a „hoțu și vardistu", mă înțelegeți ? În cazul lui Anghelini, ai fi spus că abia aștepta să fie condamnat la moarte... Uneori, pe parcursul desfășurării procesului, mă cuprindea și senzația că asist la o piesă de teatru... la un spectacol. Enigmele de care pomeneam, de aici îmi pare că decurg... Prea mirosea totul a spectacol, a înscenare chiar...

— Procedura a fost legală ?

— Nici nu se putea una mai legală ! exclamă avocatul cu sarcasm. Ceea ce mi-a întărit și mai mult senzația de

proces înscenat a fost declarația ce mi s-a cerut după „căderea cortinei". Am fost invitat la președintele completului de judecată, magistratul Băltățeanu — a murit, Dumnezeu să-l ierte ! — care, în prezența unui reprezentant al Serviciului secret de informații, mi-a cerut să dau o declarație în scris precum că, ținînd seama de natura juridică a procesului, de starea de război în care se găsește țara, mă angajez să păstrez secretul procesului... Toate acestea au avut loc în iunie-iulie 1944, iar o lună mai tîrziu Antonescu se prăbușea, Eugen Cristescu de asemenea, iar țara noastră întorcea armele. Au venit vremuri noi și iată că, după două decenii, cineva și-a adus aminte de un împușcat, de un om care, la proces, după ce i s-a citit sentința, a strigat : „Trăiască Victoria Națiunilor Unite !"

Mai vorbiră multă vreme, dar față de datele cuprinse în caietul Mariei Anghelini, căpitanul Frunză nu mai reținuse nimic nou. Trecuseră mai bine de două ceasuri de cînd începuse discuția. În acest răstimp, Manole Brașoveanu nu dăduse nici un semn de oboseală sau de plictiseală, ci dimpotrivă...

— E timpul să plec ! zise Frunză ridicîndu-se și vîrîndu-și în buzunar pixul și carnețelul. Îi zîmbi avocatului ca unui vechi prieten. Nu-i ascunse gîndul că, în preajma lui, datorită felului său comunicativ de a fi, s-a simțit bine. Îi lăsă numerele sale de telefon, iar la despărțire îi ceru îngăduința să-l mai deranjeze.

— Ori de cîte ori, o să aveți nevoie, tovarășe căpitan, vă stau la dispoziție ! Noapte bună !

2

Lia îi spuse : „Hai, dormi și tu !", se răsuci pe o parte și adormi imediat. În liniștea dormitorului, devenită mai grea din pricina întunericului, se auzea pufăitul ei ușor și regulat. În speranța că va adormi și el, Lucian închise ochii și ascultă un timp respirația femeii. Somnul însă îl ocolea, iar el nu se îngrijoră, nu se întrebă cu desperare : unde mi-e somnul ? de ce nu dorm ?, ci rămase întins pe spate, resemnat, cu privirile în tavan — ecran cenușiu —

peste care, în răstimpuri, datorită unor vehicule din stradă, alunecau în viteză umbre sinistre... Apoi, furat de gînduri, ecranul se șterse. Ședința operativă, convocată de colonelul Panait și încheiată cu o oră în urmă, sistematizase, ce-i drept, noutățile zilei, dar nu adusese nici o rază de lumină în bezna tainei Pantazi-Anghelini-Ceampelea... Dimpotrivă, sistemul de apărare a secretului lor se dovedea din ce în ce mai trainic. Avocatul Manole Brașoveanu îi dezvăluise lui Frunză un fapt de-a dreptul senzațional: Tiberiu Pantazi fusese implicat în procesul lui Anghelini, într-o perioadă cînd el trecea drept rezidentul rețelei de spionaj „Argus-1" (rețeaua „Argus-2" se constituise după evenimentele de la 23 August 1944, mai exact, după 6 martie 1945 — n.a.), deci ca reprezentant al unui serviciu „inamic". Legătura dezvăluită de avocat părea logică. „Animat de sentimente patriotice, începu Lucian să-și povestească, Codruț Anghelini, membru al grupului „Pro Patria", sustrage din fortul german documente de mare importanță, pe care apoi le transmite chiar la locuința sa unui oarecare Tiberiu Pantazi. De ce la locuința sa și nu într-altă parte? Pentru că era cel mai sigur și mai ferit loc. Pînă în acest punct faptele au o înlănțuire logică, firească. Zăpăceala însă începea de-acolo de unde tot avocatul Manole Brașoveanu relatase că acel Tiberiu Pantazi, amestecat în afacerea de spionaj Anghelini, s-a sinucis. Și actul ăsta ar putea fi considerat ca verosimil — pentru partea adversă un rezident prețuiește cît o comoară. Capturarea acestuia echivalează de obicei cu prăbușirea întregii rețele de spionaj. S-ar putea deci deduce că pentru a salva rețeaua, rezidentul s-a decis să se sinucidă. Bine, de acord, se învoi Lucian, ăsta a fost destinul lui Tiberiu Pantazi de atunci, din timpul războiului, să se sinucidă! Iată însă că după 23 August 1944, apare un nou Tiberiu Pantazi! Cu acesta am avut de-a face în 1952. Dovadă concretă — dosarul „Spionului fantomă"! Cine-i atunci sinucigașul din '44? Nu cumva Tiberiu Pantazi nu-i decît un simbol, un nume ce este trecut de la un rezident la altul? Pașaportul elvețianului era și el pe numele de Tiberiu Pantazi. Da, dezvăluirile lui Manole Brașoveanu sporeau confuzia, iscau noi dileme, îngreuiau cercetările... Poate că Pantazi din '44 nu s-a sinucis? Așa

cum nici Anghelini n-a fost pus la zid și împușcat. Nici această ipoteză, luată în considerație, nu avea darul să lumineze un colțișor, fie el și neînsemnat, al enigmei. Lucian susținu stăpînit. „Uf ! Ce ciudă mi-e ! *E clar că un Pantazi a rămas în țară*... Bătrînul gentleman ! Memorialistul ! S-a ascuns și acum ne joacă, ne provoacă. Cu ce scop ? Care-i miza provocării ? Ce l-a apucat să ne deschidă atîtea fronturi ? *De la ce* sau *de la cine* încearcă să ne abată atenția ?“

Trecu apoi cu gîndul la Anghelini, la agentul „P-41“. Dacă atunci cînd analiza elementele în legătură cu Pantazi, imaginea spionului îi apărea limpede înaintea ochilor, așa cum îl cunoscuse în 1952 sau cu cîteva zile în urmă, nu același lucru îl putea afirma în cazul lui Codruț Anghelini. Absența oricărei fotografii îl stînjenea îngrozitor. Cînd și-l imagina ca pe un bărbat viguros, inteligent, capabil de sentimente nobile, înălțătoare... Cînd imaginația îi oferea un Codruț perfid, fără nimic sfînt în el, apt să-și chinuiască mama, să-și trădeze ușor crezul — dacă asemenea inși mai au în viață vreun crez... „Anghelini e un erou sau e personajul sinistru al unei „piese de teatru“, montată de regizorii Serviciului secret de informații, „piesă“ ce avea în vedere viitoarea evoluție social-politică a României ? Deshumarea, gîndea Lucian, n-ar aduce imediat nici o clarificare, Colonelul are dreptate. Dacă-i vorba de o înscenare, atunci cu siguranță că „regizorul“ nu și-a permis să vîre în sicriu altceva decît un cadavru. Iar pentru a reconstitui „chipul“ mortului, după metoda suprapunerii, ar dura prea mult. Sigur, o să apelăm și la metoda asta dacă o să fie cazul... Interesant e că și avocatul Brașoveanu mărturisește că, la timpul respectiv, a avut și el senzația că asistă sau participă la un „spectacol de teatru“. Hm ! Ce cale să urmăm ?“ Cu întrebarea asta în minte adormi. Somnul nu-i fu prea lung, nici trei ore nu dormi. Auzi în somn telefonul ; cîteva secunde i se păru că visează, dar aparatul, continuînd să sune, îi spulberă iluzia. Lia se trezi o dată cu el și gemu : „Luci, telefonul... sună !“ Se dădu jos din pat și se repezi să ridice receptorul. În tăcerea nopții țîrîitul era de-a dreptul asurzitor. Recunoscu vocea colonelului Panait.

— Te-am sculat din somn, căpitane... Îmi pare rău...

— La ordin, tovarășe colonel! își preciză Lucian poziția și căscă somnoros.

— Îmbracă-te urgent... Acum e ora trei și un sfert... Am trimis o mașină după tine. Te ia de acasă și te duce la aeroportul Băneasa... Acolo întrebi de maiorul de aviație Anton... Te așteaptă cu un elicopter... Zbori la Timișoara... Mă auzi?

— Vă aud, tovarășe colonel! Lucian se trezi de-abinelea. A intervenit ceva nou?

— Marți dimineața, organele de miliție au descoperit pe șoseaua Timișoara-Stamora Moravița cadavrul unui bărbat în etate... Nu l-au putut identifica, nu avea nici un act asupra lui... Însă după ce noi l-am pus pe Pantazi în urmărire și am expediat fotografia lui în țară, identificarea pe această bază e ca și stabilită. Ai înțeles?

— Pantazi! izbucni Lucian.

— Copăcel! îl domoli Panait. Mai întîi să vezi și pe urmă să te minunezi. Șoferul o să-ți aducă și ordinul de serviciu... Dacă într-adevăr e vorba de cadavrul lui Pantazi, iei acolo toate măsurile... Te întorci la București tot cu elicopterul. E limpede?

— Da, să trăiți!

— Roag-o pe Lia să mă ierte pentru deranj...

De dincolo, din dormitor, Lia trăsese cu urechea și întrebă șoptit: „Ce-i, Luci, trebuie să pleci?“ Auzind răspunsul afirmativ al bărbatului, coborî din pat.

— Încotro, fată?

— Să-ți fac un ceai, zise ea resemnată.

— Continuă-ți somnul, o rugă el în timp ce se îmbrăca.

— Lasă că un ceai n-o să-ți strice! îl îmbie ea, dispărînd în bucătărie.

3

Se făcuse aproape miezul nopții cînd Frunză, după obișnuitele exerciții cu haltere în fața oglinzii, se întinse pe studio în căutarea somnului. Într-adevăr, fusese o zi grea, plină de evenimente. „Să fie ziua asta apogeul cazu-

lui Pantazi-Anghelini, cărora *li s-a alăturat* și Ceampelea ?" Se răsuci pe o parte, închise ochii, hotărît să adoarmă. După cîteva minute se răsuci nervos pe cealaltă parte. Nu se putea elibera chiar atît de ușor de gîndurile cărora, în ciuda orei înaintate, numai de somn nu le ardea... La ședința operativă unde se făcuse bilanțul zilei, convorbirile cu Lisette Vrancea, cu generalul Pașcanu, iar în final cu avocatul Manole Brașoveanu fuseseră bine apreciate. Totuși... „Ah ! Acest cuvînt ! se lamentă Frunză în sinea sa. Totuși ce ? Parcă poți să le cuprinzi pe toate dintr-odată ?" Desigur, observația colonelului era îndreptățită ; nu trebuia să treacă chiar atît de repede peste întîmplarea cu acel telefon bizar primit de Lisette Vrancea. Un necunoscut o avertizase să se aștepte la vizita unui securist... Cînd a auzit de chestia asta, prima reacție a fost să se gîndească cu indignare la locotenentul major Matei Corvin... Acum, tardiv, îi vin în minte tot felul de întrebări. „Vă rog, domnișoară Lisette, să-mi precizați în jurul cărei ore ați primit acel misterios telefon ?" „Vocea vi s-a părut cunoscută ?" „Nu ați încercat să prelungiți convorbirea ?" Poate că, din capul locului, răspunsurile artistei l-ar fi ajutat să-l scoată pe Matei Corvin din cauză. Căci în afară de sectorist cine putea s-o mai avertizeze ? Probabil un vecin de-al lui Ceampelea, care-i cunoștea taina amoroasă... unul care se găsea în curte amestecat printre cei ce alcătuiau îndurerata adunare... „Mîine am să trec din nou pe la Lisette și o să încerc să clarific aspectul ăsta, își propuse Frunză. Se răsuci pe spate, închise ochii, dar pleoapele în loc să-i devină grele și le simțea ca două petale. Ceampelea a fost otrăvit... își aminti Frunză demonstrația convingătoare a colonelului Panait. Nu încape nici o îndoială... Conform demonstrației colonelului, Ceampelea a mai vizitat pe cineva aseară... Pe cine ? De unde dracu să știu ? E clar că Ceampelea n-a plecat de acasă așa, în dorul lelii... Cererea ce i-a adresat-o Lucian, de a-l sprijini pe cît posibil în elucidarea cazului Anghelini, l-a alarmat... S-a simțit deodată cu musca pe căciulă... A șters-o imediat de acasă să ia contact cu legătura superioară, să se sfătuiască, iar acel cineva *i-a închis gura...*" De parcă întunericul camerei l-ar fi strigat pe ne-

așteptate, Frunză se ridică în capul oaselor. *„Cine i-a închis gura ?* repetă el cu glas tare formula care începuse să-i placă din ce în ce mai mult. Cine ? Generalul ? De ani de zile e bolnav. Încă de pe vremea lui Antonescu. Operația „Invazia Angliei" l-a subjugat definitiv. Domnișoara general ? Te uită, dom'le, ce poate să-mi treacă prin cap ?" Se întinse din nou pe spate, închise ochii și-și porunci : „Și-acum dormi !" În noaptea aceea însă firea i se răzvrătise și nu părea deloc dispusă să-i asculte ordinele... „Ei atunci să știi că domnișoara Lisette i-a închis gura ! hotărî el. Rîse în surdină. Ești nebun ! Există după miezul nopții un ceas cînd tu înnebunești ! Șeful ți-a demonstrat destul de concludent : cel care l-a lichidat pe Ceampelea trebuie căutat pe itinerarul artistă-general. Undeva la mijloc. Păcat ! Nu mi-ar fi displăcut ca Lisette Vrancea să fie implicată în acest *spectacol de revistă...*"

Fu cît p-aci să ațipească, dar sună telefonul. Sări de parcă-l așteptase cu încordare. Cu o mînă apăsă pe butonul veiozei și aprinse lumina, cu cealaltă ridică receptorul ; era convins că va auzi în receptor glasul colonelului Panait.

— Tovarășul Frunză ?

— Da, eu...

— Tovarășe căpitan, de la bun început îmi cer scuze, dar n-am avut încotro. Omul vorbea stins, precipitat, speriat, ca și cind cineva i-ar fi stat cu pistolul în coastă. Avocatul Brașoveanu la telefon...

Frunză se ridică în picioare și exclamă uluit :

— Dumneavoastră ?!

— Eu, eu... confirmă avocatul cu un glas umil, timorat. După plecarea dumneavoastră s-a petrecut ceva... Ceasuri în șir m-am zbătut în dilema asta, dacă să vă chem sau nu ! Am decis... Tovarășe căpitan, vă rog să veniți imediat la mine !

— E chiar atît de grav ?

— Pentru mine, da... Nu cred că e potrivit să ne întîlnim la lumina zilei... Mi-e teamă ! Mi-e teamă să și vorbesc la telefon.

— Bine... căzu Frunză de acord. În douăzeci de minute sînt acolo.

— Vreau să vă mai rog ceva, să nu mi-o luați în nume de rău și să vă supărați. Trebuie. Evitați intrarea principală. Mai există una lăturalnică...

Imaginea avocatului calm, bonom, stăpîn pe cunoștințele sale juridice, așa cum și-o făurise cu cîteva ceasuri înainte, se risipi ; simți la celălalt capăt al firului un om sfîrșit, care „făcuse în pantaloni". Întrebă :

— Da' de ce să ocolesc intrarea principală ?

— Sînt sigur că-i ținută sub observație...

— De cine ?

— Nu pot să vă spun prin telefon... Nu vă supărați... Vă aștept chiar eu la intrarea de serviciu.

— Bine... Așteptați-mă !

„Ce naiba l-a apucat ? Ce s-a petrecut cu el ? Părea un om distrus." Formă numărul de telefon al șefului : sigur, nu plecase acasă ; îi răspunse imediat, apoi ascultă răbdător raportul lui Frunză.

— Ești hotărît să te deplasezi ?

— I-am promis, tovarășe colonel, se explică Frunză

— Te-aș fi vrut odihnit pentru mîine. Panait oftă. Dacă-i așa, îți trimit imediat o mașină... Cînd ajungi la Brașoveanu, șoferul să coboare și el, să te urmeze de la distanță, să vadă unde intri...

— 'nțeles !

— Cum termini, nu ții seamă de oră, mă chemi la sediu și-mi dai raportul ! Ai înțeles ?

Și pentru că Frunză întîrzia cu răspunsul, colonelul îl luă la rost :

— Ai amuțit ? Ce-i cu tine ?

— Ce să fie, tovarășe colonel ! Mă gîndeam și eu că pe mîine aș avea nevoie de un șef odihnit...

— Hai, nu fi lingușitor ! îl repezi Panait și izbucni în rîs. Acționează !

— 'nțeles !

...Avocatul îl aștepta ; era în pijama, iar peste pijama își pusese un halat de casă ușor, din mătase. Din prima clipă, Frunză îi simți nervozitatea, iar cînd ajunseră în cabinetul lui, ofițerul îi descoperi chipul răvășit.

— Nu-i nimic că e lumină, zise el fără nici o legătură, am lăsat jos jaluzelele de la fereastră. Să nu se vadă nimic din stradă.

„Fără îndoială că omului i s-a întîmplat ceva grav, judecă Frunză constatînd cu propriii săi ochi ceea ce la telefon intuise doar. E speriat, dacă nu chiar înfricoşat..."

Braşoveanu îl invită să ia loc, dar nu pe canapeaua unde şezuseră cu cîteva ceasuri înainte, senini, liniştiţi, amîndoi foarte mulţumiţi de cursul discuţiei, ci pe scaunul din faţa biroului său masiv. Se aşeză şi gazda ; înainte însă de a deschide gura, îşi acoperi cu palmele sale albe şi plinuţe faţa-i răvăşită. Cînd şi-o descoperi din nou, zise :

— Vă rog să mă iertaţi...

— Să lăsăm scuzele, propuse Frunză pe acelaşi ton amical cu care îi vorbise cînd se despărţiseră. Era şi el sincer impresionat de frămîntarea acestui bărbat călit la focul atîtor procese. Numai ceva deosebit putea să-l pună pe jar în halul ăsta. Mai bine povestiţi-mi ce s-a petrecut...

Avocatul, cu braţele sprijinite pe cele ale fotoliului, aducea în crisparea sa cu pasagerul unui avion ce aştepta clipa desprinderii de la sol. Cîteva secunde se uită peste birou la Frunză, fără să-l vadă, apoi, coborîndu-şi privirile spre sertarele din dreapta mesei de lucru, vorbi :

— Pe la ora zece, zece şi un sfert... mă aflam în dormitor, întins pe pat, citeam. Deodată, am auzit soneria de la intrare. „Cine să fie la ora asta ?" m-a întrebat soţia. Şi pe mine faptul m-a frapat. M-am dus să văd cine e... La uşă, am dat de un bărbat la vreo cincizeci şi cinci de ani, cu un trup viguros, aş spune chiar atletic. „Ce doriţi ?" îl întreb. „Să stau de vorbă cu dumneavoastră... !" îmi răspunde. „Cu mine ? ripostez eu. La o oră atît de nepotrivită ?" În timp ce povestea, avocatul fixa la nesfîrşit unul şi acelaşi punct invizibil de pe suprafaţa biroului. Expresia de deznădejde de pe chip împietrise parcă şi, nu se ştie prin ce minune, doar buzele se mai mişcau ajutîndu-şi stăpînul să se exprime. „Sînteţi avocatul Braşoveanu, nu-i aşa ?" „Cu cine am onoarea ?" „Mai întîi v-aş ruga să mă poftiţi în casă, iar pe urmă o să vă răspund cu plăcere."

Frunză îl prinse în focul privirilor ; preludiul întîmplării îl captivase şi aştepta nerăbdător să audă ce s-a petrecut mai departe. Avocatul vorbea însă agasant de rar, cu pauze nesuferite.

— L-am invitat aici, s-a așezat pe scaunul unde ședeți acum... Mi-a întins o legitimație... În sfîrșit, își ridică ochii obosiți căutîndu-i pe ai lui Frunză. Da, da, o legitimație... emisă de Consiliul Securității Statului.

— O legitimație de-a noastră ? ținu Frunză să-i mai confirme o dată.

Avocatul clătină din cap afirmativ :

— Da, pe numele maiorului Tudoran Constantin... Stați, vă rog nu vă grăbiți să trageți vreo concluzie. Imediat m-am gîndit la dumneavoastră. M-am întrebat... Pleacă un căpitan, vine în vizită un maior ?“ În clipele alea încă îmi mai ardea de glumă. Mi-am zis : „Iar după ce o să plece maiorul, o să mă pomenesc cu un locotenent-colonel“. Povestitorul încercă zadarnic un zîmbet. N-am apucat să-mi exprim nedumerirea. Luîndu-și înapoi legitimația, necunoscutul a izbucnit în rîs... într-un rîs arogant, jignitor... După asta, mi s-a adresat pe un alt ton : Domnule Brașoveanu... Vă rog, tovarășe Frunză, să rețineți că pînă atunci fusesem „tovarășul Brașoveanu“... Vă propun să ascultați banda...

Frunză reacționă nedumerit.

— Ce bandă ?

— De casetofon, îl lămuri avocatul.

— Ce casetofon ?

— Am cumpărat acum doi ani unul pe litoral, de la un străin. E o piesă utilă. Îl folosesc cu succes în profesiunea mea, îl lămuri Brașoveanu.

Frunză se îngrijoră și întrebă cu o voce din care dispăruse tonul prietenos :

— Nu cumva ați înregistrat și convorbirea noastră anterioară ?

Brașoveanu răspunse zîmbind nervos :

— Cum o să-mi permit așa ceva ?... Vă asigur... Iar dacă doriți, vă pot pune la dispoziție toate benzile... Aparatul îl țin în sertarul ăsta, al doilea din dreapta... Iar microfonul se găsește ascuns în vraful de cărți de pe birou.

Frunză urmări brațul avocatului ce indica ascunzătoarea microfonului.

— Cînd un client mă mai vizitează pe acasă și ține morțiș să discute cu mine între cei patru pereți ai cabinetului, declanșez casetofonul.

— Cu vizitatorul dumneavoastră nocturn ați procedat la fel ? se interesă ofițerul.

— Da. Și o să vedeți de ce. Brașoveanu părea acum ceva mai puțin crispat. Scoase casetofonul din sertar și-l puse pe birou. Era un „Național“ japonez. Derulă banda, apăsă pe „stop“. Vă rog să fiți atent ! îl avertiză gazda.

Din casetofon se auzi glasul mieros al unei femei : „Domnule avocat, ajutați-mă... nu mai pot... trebuie să divorțez.“

— E o clientă, explică Brașoveanu, imediat...

„...mă terorizează... are pe altcineva... o altă femeie cu care trăiește... Dețin probe. N-aș vrea nici să-l pun într-o situație delicată... Știți doar ce funcție deține...“

„Doamnă, voi face totul, se auzi glasul cald al avocatului. Veți cîștiga procesul...“

Brașoveanu ridică arătătorul pentru a-l preveni pe ofițer :

— Urmează discuția...

Preț de cîteva secunde, banda se derulă în gol, apoi, în tăcerea ce se așternuse, explodă glasul autoritar al unui bărbat :

— *V-ați speriat, domnule Brașoveanu ?* (rîsete) *Liniștiți-vă, domnule avocat ! Nu reprezint securitatea* (pauză). *Vă înțeleg stupoarea* (pauză). *O să vă rog să-mi iertați introducerea, jocul...*

— *Reacția mea este normală,* se auzi vocea sugrumată a avocatului. *N-ar fi normal să știu, la urma urmei, cu cine am de-a face ?*

— *Am venit în cazul procesului lui Codruț Anghelini* (pauză). *Oare numele acesta nu vă mai spune nimic ?* (pauză).

— *Nu mi-ați spus încă cine sînteți...* (vocea lui Brașoveanu nu mai răsuna chiar atît de gîtuită) *Ați contestat doar identitatea de pe legitimația ce mi-ați arătat-o... Trebuie totuși să știu cu cine stau de vorbă...*

— *Legitimațiile se fabrică greu, dar totuși se fabrică...*

— *Nu cred că m-ați deranjat la ceasul acesta de noapte pentru ca să-mi vorbiți de... Vă rog să părăsiți imedi...*

— *Observ că din clipa în care ați aflat că nu reprezint securitatea, curajul dumneavoastră e în creștere.*

De dincolo de birou, avocatul mormăi înciudat: „Ce tupeu! Ce tupeu!"

— *Domnule, oricine-ați fi, întreceți măsura... Nu uitați că sînteți în casa mea. Consider discuția încheiată.*

Brașoveanu îi șopti ofițerului:

— M-am ridicat în picioare și am așteptat ca și el să se ridice. Nu s-a ridicat.

— *Nu vă impacientați, domnule avocat... Vă rog să vă reluați locul* (pauză) *Așa!... Acum douăzeci de ani ați fost apărătorul din oficiu al lui Codruț Anghelini, nu-i așa? Mă bucur că vă reamintiți. Cu acest prilej ați binevoit să semnați, la cererea Serviciului secret de informații, un document, o declarație prin care v-ați angajat să păstrați secretul cazului Anghelini... Așa e sau greșesc?*

— *Nu, nu greșiți.*

Brașoveanu apăsă pe una din clapele casetofonului și-l opri. Zise abia auzit:

— La început, am fost înclinat să cred că, în urma discuției noastre, ați hotărît să mă supuneți unei verificări... E caraghios, desigur, dar astea erau gîndurile ce mi-au trecut prin cap.

Frunză îl privea în tăcere: nu-i era la îndemînă să-i spună că întreruperea audiției îl sîcîia. În ciuda stării sale de surescitare, avocatul înțelese ceva și conectă iarăși aparatul.

— *Doriți să vă arăt documentul pe care l-ați semnat în vara anului 1944?*

— *Dacă îl aveți asupra dumneavoastră... de ce nu?*

— *Îl am în fotocopie* (pauză) *Poftim! V-ați convins?*

— *M-am convins, însă îmi vine foarte greu să înțeleg ce vă aduce totuși în casa mea, și încă la acest ceas de noapte?*

— *V-ați angajat să păstrați secretul... Noi însă am fost la vreme informați că l-ați călcat. Ba mai mult, că ați realizat chiar și o sinteză după dosarul procesului. Datorită secretarului pe care l-ați avut pe atunci, sinteza a intrat în posesia noastră.*

— *V-aș ruga să nu omiteți că sînt doctor în drept și, ca atare, știu să situez documentul semnat atunci în contextul legislativ trecut și prezent. Nu m-am angajat față*

de o persoană particulară sau față de un organism de peste hotare, ci față de o instituție recunoscută de constituția și legislația acelor ani...

— Nu am de gînd să vă contrazic... De fapt, domnule Brașoveanu, ne bazăm pe perspicacitatea și inteligența dumneavoastră profesională... Sînt împuternicit să vă...

— Cum ați spus? Că sînteți împuternicit? De cine? Bineînțeles dacă mi-e permis să aflu.

— Sînt împuternicit să vă aduc la cunoștință că angajamentul semnat își păstrează chiar și după douăzeci de ani valabilitatea.

— Documentul respectiv trece în mod automat în jurisdicția actualei organizări statale și, deci, legislative... Așadar, dacă aveți ceva cu mine, vă rog să mă convocați unde se cuvine, iar acolo, cu legea în mînă, să-mi aduceți învinuirile ce le veți crede de cuviință. Și-apoi, nu mi-ați răspuns la întrebare: Cine v-a împuternicit? E timpul...

— Încă nu e cazul să vă ridicați. Vă sfătuiesc să mă ascultați cu răbdare și înțelepciune pînă la capăt. E drept, nu sînt maior de securitate. În ceea ce mă privește — și vă rog să mă ascultați atent — mai aparțin încă vechiului aparat, adică Serviciului secret de informații... Sper că m-am făcut înțeles?

— Din păcate, nu v-am înțeles... De fapt, ce doriți de la mine?

— Înainte de a vă răspunde la întrebare, aș vrea să vă mai dezvălui un lucru — știu că n-o să vă facă plăcere, dar n-am încotro... Nu întîmplător ați fost numit apărătorul din oficiu al lui Anghelini... Nu, nu... Numirea a fost făcută la sugestia S.S.I. Repet: la sugestia S.S.I.-ului.

— Interesant! Dacă ora n-ar fi atît de înaintată, mi-aș lua permisiunea să mă amuz pe seama acestei dezvăluiri. La vremea respectivă n-am știut că mă bucur la S.S.I. de o asemenea încredere..

— Vi se deschisese chiar și o... fișă.

— Domnule!

— Ascultați-mă pînă la capăt... Pe urmă, dacă o să credeți de cuviință, o să chemați miliția, securitatea... Ați fost legionar, nu-i așa? (pauză) E necesar să repet întrebarea?

— Ei, și ce-i cu asta? În septembrie 1940 devenise o modă... Cămașă verde, pantaloni negri, diagonală...

— Sigur, pentru unii devenise o modă... Însă în ianuarie 1941, după lichidarea rebeliunii legionare, l-ați ascuns aici, chiar în casa asta, pe Horia Sima. În timp ce autoritățile îl căutau... Noi știam că-i aici... Din motive superioare nu l-am ridicat de aici. De ce nu mai zîmbiți, domnule Brașoveanu?

— Unde vreți să ajungeți?

— După rebeliune, cînd s-au mai potolit lucrurile, ați dat o declarație publică de repudiere a legionarismului și de credință față de mareșal. Vedeți, și asta știm... Și asta figura pe fișa ce vi s-a întocmit.

— Și ce vreți de la mine?

— Nimic altceva decît tăcerea dumneavoastră cu privire la procesul Anghelini.

— Ați avut-o și pînă acum. Nu-mi amintesc să fi trăncănit vreodată de Anghelini, deși a fost pentru prima și ultima oară cînd apăream în postura de apărător din oficiu... Și-apoi, au trecut douăzeci de ani...

— Scuzați-mă că vă întrerup... Sîntem informați că securitatea a început să se intereseze de afacerea Anghelini... Probabil că vor ajunge și la dumneavoastră. Și încă foarte curînd.

— Bine, dar există arhiva, dosarul procesului... De ce să ajungă la mine cînd au totul de-a gata?

— Nu mai există nici un dosar al procesului, așa cum nu mai există nici sinteza ce ați întocmit-o cîndva... Ceea ce vă cerem acum e să vă țineți gura... E o condiție sine qua non ca să ne-o ținem și noi...

— Poftim! După douăzeci de ani în ce situație mă pomenesc!

— Nu dramatizați, domnule Brașoveanu... Zău, nu e cazul... Situația dumneavoastră e ușoară. Au trecut anii... Nu mai stați prea bine cu memoria... et caetera, et caetera... et caetera. Tot ce vă mai amintiți: proces de înaltă trădare, spionaj, condamnat la moarte și executat prin împușcare. Asta-i tot ce vă cerem. De acord? (pauză)

— N-am încotro!

— A! Și încă o precizare: sîntem cu ochii pe dumneavoastră... Vă asigur, domnule Brașoveanu, că vă bucu-

rați de toată stima și considerația noastră. N-am dori însă să ne puneți în situația de a o lăsa văduvă pe doamna Brașoveanu...

— Stați ! O clipă doar... Ați venit, ați redeschis un capitol uitat din trecutul meu politic și acum mă părăsiți fără să-mi declarați cu cine am avut totuși onoarea, unde vă mai pot găsi ? Bineînțeles, dacă am nevoie de dumneavoastră...

— Deocamdată, pentru dumneavoastră sînt un oarecare Ionescu sau Popescu... Nu de noi depinde dacă o să ne mai întîlnim vreodată.

— Tot timpul vorbiți de noi... noi.

— Da, noi, cei care alcătuim gruparea „Pro Patria !“ (pauză). Dacă văd bine, ați rămas cu gura căscată, domnule avocat !

— Cum să știu că nu sînteți de la Securitate ? Că n-ați venit să mă controlați ? Ca să mă aduceți într-o situație limită ?

— Liniștiți-vă, domnule Brașoveanu. Trei persoane au știut de sinteza realizată de dumnevoastră în 1944 : secretarul, care nu mai e demult în viață, dumneavoastră și cu mine. E un semn, cred eu elocvent, nu-i așa ?

— Încă o întrebare : cum îl chema pe funcționarul S.S.I. care mi-a luat declarația ?

— (Rîsete) *Deci nu v-am convins... Poftim : Grigore Petran...*

— Mă dau bătut în fața acestor detalii pe care Securitatea, într-adevăr, nu are cum și de unde să le cunoască.

— Ei, cu asta convorbirea noastră s-a încheiat... Vă rog să mă iertați că v-am deranjat... Doriți să mai spuneți ceva sau mă înșel ?

— Domnule, aș dori, la despărțire, să vă fac o precizare. Dacă voi fi chestionat de securitate pe tema Codruț Anghelini, prea multe n-o să-mi aduc aminte. Îmi voi respecta cuvîntul dat... În același timp însă, v-aș ruga să transmiteți prietenilor dumneavoastră, celor din „Pro Patria !“, să nu conteze că, mai devreme sau mai tîrziu, aș putea să fiu atras în nu știu ce activitate... La prima propunere directă ce-o să mi se facă. voi divulga existența

dumneavoastră. Sînt în vîrstă, doresc să-mi trăiesc ultimii ani ai existenței așa cum i-am trăit și pînă acum, în bunăstare și libertate. Să pot să-mi scriu lucrările...

— *E clar... Nici nu vom forța nota ! Noapte bună !*

— *Vă conduc !*

Banda de magnetofon fîșîi un timp în gol, apoi gazda deconectă casetofonul. Se așternu o tăcere grea, mormîntală. Brașoveanu încremenise descumpănit în fotoliu ; părea că abia acum realiza cu adevărat gravitatea situației...

Copleșit deopotrivă de dezvăluirile benzii, ca și de liniștea ce căzuse peste ei ca o lespede, Frunză nu îndrăzni să caute ochii interlocutorului ; treptat, în sufletul său își croise drum un sentiment inexplicabil de jenă. Casetofonul sau, mai exact, individul care nu se jenase să-și decline apartenența la o organizație subversivă, dezvăluise și un episod nu prea onorabil din existența politică a avocatului pe care acesta, desigur, l-ar fi dorit uitat, și încă pentru totdeauna. Sentimentul acela de jenă își avea originea în faptul că, după prima lor întîlnire, se despărțiseră ca doi oameni ce se cunoșteau de mult. Acum devenise limpede, cel puțin pentru Frunză, că îi despărțea ceva, și încă ceva de neîmpăcat : deși omul din fața lui făcuse un gest civic, de toată lauda, demn — îl chemase imediat la telefon și-l informase asupra celor petrecute —, deși gestul ăsta îi fusese dictat de frică sau de oportunism. În fond, își exprimase crezul destul de elocvent... *doresc să-mi trăiesc utimii ani ai existenței așa cum i-am trăit și pînă acum, în bunăstare și libertate*. „Nu poți să ceri fiecărui individ, filozofă Frunză, să fie călăuzit de un mod ideal de viață.“

— Mă înțelegeți ? sparse avocatul tăcerea. Mă înțelegeți de ce v-am deranjat la o oră atît de nepotrivită ? Nu sînteți supărat pe mine, nu-i așa ? Îl privea pe Frunză cu ochi obosiți, congestionați.

— Domnule Brașoveanu, apreciez inițiativa luată... Sînt sigur că și șefii mei o vor aprecia. Deci nu aveți nici un motiv de îngrijorare... Mai cu seamă că ceea ce a fost de discutat, noi am discutat...

Un surîs vag se ivi pe chipul amărît al avocatului. Spuse :

— Banda sau dacă doriți și casetofonul vă stau la dispoziție.

— Vă mulțumesc, voiam chiar să vă adresez rugămintea.

Brașoveanu începu să umble la aparat, să-l decupleze. Urmărindu-i mișcările încete și ostenite, ofițerul îl întrebă cu o voce neutră :

— Necunoscutul a făcut niște referiri la trecutul dumneavoastră politic. Ce-i adevărat și ce nu-i adevărat ?

Avocatul încetă să mai trebăluiască la casetofon. Ținu să-și privească interlocutorul în față :

— Totul. Numai că vizitatorul nu a avut de unde să știe că la intrarea mea în Colegiul de avocatură nu mi-am ascuns rătăcirile politice... Ele sînt cunoscute. Dumneavoastră sînteți tînăr... Înainte vreme, avocații se avîntau într-o proporție considerabilă în cariera politică... Iar eu, ca avocat, n-am mai apucat existența numeroaselor partide burgheze...

— La ce dată l-ați găzduit pe Horia Sima ?

— L-am ținut ascuns doar două nopți. Dacă nu mă înșel, 26 și 27 ianuarie 1941. În noaptea de 28 spre 29, a venit o mașină germană și l-a luat de la mine... De atunci n-am mai avut nici un contact cu mișcarea legionară. Nimic din ceea ce vă spun n-am ascuns, după 23 August 1944, puterii populare...

Frunză lăsă de înțeles că nu mai avea nici o întrebare de pus, de aceea Brașoveanu își reluă îndeletnicirea.

— Gata, zise avocatul mulțumit de cum încheiase treaba. Puteți să-l luați ! Se ridică și împinse aparatul spre ofițer. Pe bandă mai sînt înregistrate două sau trei convorbiri cu clienții mei. Vă rog să aveți grijă să nu mi le ștergeți...

Frunză se ridică, cercetă cu interes aparatul ; era o piesă frumoasă, lucrată cu migală : „Japonezii ăștia au mîini de aur !". Înainte de a-l ridica, îi mai adresă avocatului o rugăminte :

— Îmi puteți face o descriere a tipului care v-a vizitat ?

— Desigur...

Frunză se căută prin buzunare după un pix. Își scoase și carnețelul :

— Să începem cu înălţimea! propuse Braşoveanu, trecînd de partea cealaltă a biroului. De statura mea — eu am 1,75 m. Mai tînăr decît mine cu 5-6 ani... Eu sînt grăsuţ... început de burtă... viaţă oarecum sedentară. Dumnealui era bine făcut, statură atletică. De înotător. Faţa mai mult rotundă decît ovală... Bronzat, căci se vedea că a stat mult la soare... un soare marin... Părul şaten, tuns scurt, pieptănat peste cap... Frunte înaltă, de om inteligent... Nas drept. Gură cu buze subţiri. Purta un costum bleumarin, dintr-un fresco uşor, ce nu se găseşte prin magazinele noastre... Croială modernă. Butoni mari, de aur, la mînecile cămăşii... Asta-i tot ce pot să vă spun...

— Vă mulţumesc, zise Frunză. O să ies tot pe unde am intrat.

Braşoveanu dădu din cap afirmativ. În timp ce-şi conducea oaspetele, mai zise :

— Vă rog să nu uitaţi ameninţarea proferată de individ... Nu vreau nici o clipă să simtă că mi-am călcat cuvîntul...

— Liniştiţi-vă, domnule Braşoveanu, avem noi grijă să nu vi se întîmple nimic rău... Vă mulţumesc... Casetofonul o să vi-l aduc de îndată ce ne terminăm treaba. Noapte bună sau bună dimineaţa, zău, nici eu nu mai ştiu.

Afară, simţi ca pe un miracol, boarea răcoroasă a nopţii.

IX

O zi furtunoasă

1

Se lumina de ziuă cînd elicopterul pilotat de maiorul de aviaţie Anton ateriză pe aerodromul Timişoarei. În tot timpul zborului, căpitanul Lucian se chinuise cu somnul, cu oboseala, cu zgomotul. Aţipea — dar după un minut

sau cel mult două, se trezea brusc, dureros, în huruitul motoarelor. Coborî din elicopter ameţit, cu senzaţia că unul din motoarele aparatului de zbor i se pitise undeva în cutia craniană şi continua să funcţioneze. Aerul proaspăt al zorilor îi veni însă în ajutor ; îl învioră, îi limpezi mintea de vuietul acela sîcîitor... Se uită cu invidie după maiorul Anton ; aşa cum îi spusese puţin mai înainte, se retrăgea să se odihnească, desigur, pînă la noi ordine...

Lîngă una din clădirile aerodromului, îl aşteptau doi bărbaţi în haine civile. De la distanţa care-i despărţea, Lucian nu le desluşi feţele. Unul dintre ei însă îi făcu semn cu mîna, el le răspunse la fel. Nu, nu-i cunoştea. Primul care-i întinse mîna şi-i ură un „Bine aţi venit“ se recomandă :

— Maior Sachelarie Ion de la Securitatea regiunii

— Maior Popovici, şeful *Judiciarului* de la miliţie.

— Aha, se bucură Lucian, cu dumneavoastră o să colaborez.

Şeful *Judiciarului* era un bărbat de statură potrivită, vînjos la trup. Se vedea că practicase atletica grea, că ridicase halterele acelea care-ţi îndeasă muşchii în trup.

— Sîntem informaţi, i se adresă maiorul Sachelarie cu un puternic accent transilvănean, că totul o să se desfăşoare în marş, de aceea nu o să vă întreb dacă doriţi să trageţi un pui de somn.

Confirmîndu-i că aşa stau lucrurile, Lucian le mărturisi totuşi o dorinţă.

— Aş vrea ca acolo unde o să stăm de vorbă, să beau o cafea, dar una tare.

Maiorul Popovici rîse cu voioşie :

— Cafeaua ?! „Drogul“ nostru cel de toate ceasurile ! O să stăm de vorbă la miliţie, în biroul meu, aşa că de cafea eu mă ocup.

— Vă las pe mîini bune, tovarăşe căpitan, îl asigură mai în glumă, mai în serios, maiorul Sachelarie. Să mergem ! Maşina ne aşteaptă.

Treizeci de minute mai tîrziu, Lucian se afla instalat în biroul *Judiciarului,* sorbind cu nesaţ dintr-o ceaşcă mare de cafea.

— Cum e, căpitane ? se interesă maiorul cu o bună dispoziţie care, se vede treaba, nu-l părăsea niciodată.

— Merge ! îi zîmbi Lucian cu prietenie.

— Cu ce începem ? Să-ți descriu cazul sau vrei să citești dosarul ? Fumezi ?

— Nu, m-am lăsat. Aș vrea să mă uit prin dosar și pe urmă, dacă o să fie cazul, o să te rog să-mi dai explicații.

— S-a marcat !

Se simțeau și își vorbeau de parcă s-ar fi cunoscut de mult. Maiorul Popovici desigilă un Fichet și scoase la iveală un dosar pregătit din vreme.

— E cam subțirel, aprecie *Judiciarul*, dar e clar și convingător... „Bitte !" Și-i puse dosarul lîngă ceașca de cafea. Eu o să mă bag în fotoliul ăla din colț și o să-i trag un somnuleț... Cînd o să ai nevoie de mine, să nu-ți faci probleme... să mă trezești că nu mă supăr...

Lucian îl urmări cu simpatie cum se lasă în singurul fotoliu din încăpere.

— Știi cum sînt ? se lăudă maiorul. Un adevărat fenomen al naturii ! Închid ochii și gata, adorm imediat.

Într-adevăr, „fenomenul" se produse imediat, chiar sub privirile uluite, dar și invidioase ale lui Lucian. Nu, maiorul nu se prefăcea. Dormea în toată puterea cuvîntului. Căpitanul deschise dosarul și primul act care-i căzu sub ochi fu o declarație scrisă de o mînă nu prea obișnuită să folosească creionul.

Subsemnatul Ghinea Dragomir, domiciliat în comuna Stejăriș, regiunea Timiș, membru în C.A.P. „30 decembrie", declar următoarele :

Astăzi, 9 iulie 1964, ieșind în zorii zilei pe tarlaua de lîngă șoseaua ce duce de la Timișoara la punctul de frontieră Stamora Moravița am zărit încă de departe în cîmp ceva care mi s-a părut suspect. („Se vede că la compunerea declarației l-a ajutat și șeful de post !" deduse Lucian). *Cînd m-am apropiat, am văzut un sac de nailon, iar în sac un bărbat mort, ce stătea întins cu fața-n sus... Și sacul și mortul erau congelați așa cum sînt păsările tăiate de se vînd la oraș, la „Alimentara"* (Lucian simți fiori de gheață pe șira spinării. Își întoarse capul spre *Judiciar :* omul dormea adînc, cu o expresie de mulțumire infantilă pe chip. Dintr-o pornire firească, voia să-l întrebe dacă într-adevăr chestia cu congelatul s-a confirmat, dar re-

nunţă.) *Am dat fuga în comună şi l-am anunţat pe şefu' de post, pe tov. plut. maj. Voinea Marin care, împreună cu mine, s-a deplasat la locul cu pricina...*

Mai declar că trebuie să fi fost ora 6 dimineaţa cînd am descoperit cadavrul.

Pentru care semnez

DRAGOMIR GHINEA

Lucian trecu înfrigurat la cel de-al doilea document. Citi :

PROCES-VERBAL

întocmit astăzi 9 iulie 1964 de către plutonierul major Voinea Marin, şeful Postului de miliţie din comuna Stejăriş, regiunea Timiş, în prezenţa tov. Ghinea Dragomir, membru în C.A.P. „30 decembrie".

În dimineaţa zilei de 9 iulie 1964, ora 7,15, am fost informat de către tov. Ghinea Dragomir că pe tarlaua C.A.P.-ului, ce se învecinează la sud de comună cu şoseaua naţională Timişoara-Stamora Moraviţa, s-ar afla cadavrul unui bărbat băgat într-un sac de nailon şi congelat.

M-am deplasat imediat, însoţit de sus-numitul Ghinea Dragomir, la locul cu pricina, unde am constatat că informaţia este adevărată. La o distanţă de circa 30 m de şosea, pe partea dreaptă cînd se vine dinspre Timişoara, am găsit cadavrul unui bărbat congelat într-un sac de nailon. Gura sacului era bine legată, avînd şi un belciug. Am telefonat imediat la Regiune şi am raportat cele constatate.

Plut. maj. VOINEA MARIN

Lucian nu mai avu răbdare să citească documentele dosarului înşiruite într-o riguroasă ordine cronologică şi trecu la studierea fotografiilor realizate pe parcursul cercetărilor. *Foto 1.* Sacul de nailon văzut de la distanţă ;

era îngust, de statura unui om, parcă anume confecționat pentru a ține locul unui sicriu. *Foto 2.* Sacul surprins de aproape. Din pricina congelării și a opacității nailonului, fața cadavrului nu se distingea decît foarte vag. *Foto 3.* Gura sacului. Se observa cum era legată cu un fir special din nailon și prevăzută cu un belciug. *Foto 4.* Sacul deznodat, iar fața cadavrului descoperită. Lucian încremeni. Din fotografie îl privea cu ochi ficși și înspăimîntați Tiberiu Pantazi. Obiectivul aparatului surprinsese, mai jos de bărbie, papionul de la gulerul cămășii, acel „fluture" pe care gentlemanul îl purtase în noaptea cînd se revăzuseră după mai bine de zece ani. „Adio, domnule căpitan !" își aminti Lucian de cuvintele cu care se încheia scrisoarea ce i-o adresase spionul. Lucian simți cum bătăile inimii i se întețeau, cum un val de fierbințeală îi cuprindea trupul. „Ce ți s-a întîmplat, bătrîne ?" i se adresă căpitanul în gînd. Ce ți s-a întîmplat din momentul în care ne-am despărțit ?" Fierbințeala aduse cu sine și un val de tristețe, de tristețe asemănătoare cu aceea ce i-o lăsaseră acum cîteva nopți dezvăluirile unui bătrîn spion abandonat și uitat de șefi...

Fotografia următoare, marcată cu numărul 5, fusese de-acum luată la morgă și înfățișa cadavrul dezbrăcat de sac și întins pe o masă, cu fața în sus. Cercetîndu-o, Lucian constată că Tiberiu Pantazi, înainte de a-și părăsi locuința din Vasile Lupu, nu apucase să se schimbe. Murise îmbrăcat în același costum de șantung crem pe care-l purtase duminică noaptea la restaurant. *Foto 6.* Trupul neînsuflețit al spionului fusese dezbrăcat, iar obiectivul aparatului înregistrase în dreptul inimii lui Pantazi, cu o claritate uimitoare, un orificiu provocat de un proiectil. „Așadar, a fost împușcat ! se gîndea Lucian cu mîhnire. Un glonte... unul singur... în inimă !" *Foto 7.* Spatele cadavrului. Nici un orificiu de ieșire... Glontele aducător de moarte rămăsese îngropat undeva, în trupul celui împușcat. Urma un șir de imagini peste care Lucian nu mai zăbovi.

Expertiza medico-legală confirma moartea violentă provocată prin împușcare. Glontele tras cu precizie perforase inima victimei. Fusese găsit și proiectilul, de 6,35 mm.

Moarte violentă și fulgerătoare. Congelarea cadavrului îngăduise medicilor legiști să stabilească cu ușurință că asasinarea lui Tiberiu Pantazi se produsese cu douăzeci și patru de ore în urmă.

Lucian citi apoi lista cu obiectele găsite asupra lui Tiberiu Pantazi :

1. Un portofel de piele neagră, cu trei bancnote a una sută lei.
2. Una fotografie înfățișînd o tînără femeie.
3. Un lanț cu patru chei.
4. O bucată de hîrtie albă pe care erau scrise cu creionul două numere de telefon : 1 65 38 și 1 23 47.
5. Un pieptene.

„Asta-i tot ce s-a găsit asupra lui Tiberiu Pantazi ! constată Lucian cu surprindere. Nici un act de identitate, deși poseda două Buletine ! Nici o valiză ; și doar plecase de acasă cu una. ...În schimb, două numere de telefon, notate fugitiv, pe un petic de hîrtie. Hm ! 1 23 47 !... Păi ăsta e numărul de telefon al Mariei Anghelini, își aminti el. Se uită spre maiorul Popovici ; continua să doarmă adînc, în aceeași poziție. N-am încotro... Trebuie să-l trezesc..."

Nu fu o problemă. Așa cum adormise, la fel de brusc se trezi și se uită la Lucian ca și cînd n-ar fi „absentat" nici o clipă.

— Gata ! Își consultă ceasul. Nu peste mult timp începe și programul. Își trase un scaun și se așeză în fața ofițerului de securitate. Aștept întrebările ! Sau vrei să-ți mai fac o cafea ?

Lucian îi mulțumi printr-un zîmbet.

— Fotografia expediată de voi, începu *Judiciarul* să-i relateze, ne-a ușurat mult cercetările. Asupra victimei, așa cum, desigur, ai putut să constați, nu s-a găsit nici un act. Identificarea cadavrului s-a făcut strict pe baza fotografiei. El e, nu-i așa ? Tiberiu Pantazi, cel pe care-l căutați ?

— Da, el e... !

— Știi cine a fost ?

Lucian nu ezită să-i mărturisească.

— Un spion formidabil.

— I-auzi, dom'le ! se miră sincer *Judiciarul*. Pentru mine dumnealui reprezintă un caz cu totul și cu totul aparte.

— Cum asta ? fu rîndul lui Lucian să se mire.

— Din punct de vedere criminalistic, tragicul său deznodămînt conturează un mod de operare nesemnalat încă la noi... Mai întîi, victima a fost împușcată în inimă... După aceea, asasinii l-au introdus într-un sac de nailon, iar sacul l-au ascuns într-un camion frigorific ce transporta carne. L-au agățat de un cîrlig și l-au congelat. Să știi că din punctul de vedere al cercetărilor noastre s-a lucrat foarte rapid... Te interesează ?

— Cum să nu... chiar dacă am citit dosarul.

— După părerea mea, el a fost asasinat departe de Timișoara, dacă nu chiar la București... Cadavrul a fost transportat cu un camion frigorific pînă aici, în regiunea noastră. Cînd camionul a ajuns la 15 kilometri de punctul de frontieră Stamora Moravița, autorii asasinatului au abandonat cadavrul. Congelarea, belciugul de la gura sacului — toate aceste elemente asociate cu urmele depistate pe șosea ...urme ce ne indicau staționarea unui autovehicul uriaș — ne-au determinat să ne extindem cercetările și la punctul de frontieră. Imaginează-ți că la ora cînd cooperatorul Ghinea Dragomir descoperea „frumoasa comoară", un camion frigorific aparținînd unei firme străine, în tranzit prin România, părăsea țara cu destinația Italia... Prinde orbu, scoate-i ochii !

— Ce te face să crezi că tocmai camionul ăsta este implicat în crimă ?

— Itinerarul lui, vorbi *Judiciarul* cu o siguranță care își avea originea în seriozitatea cu care își desfășurase investigațiile. Camionul se afla duminică în București... a părăsit Capitala în noaptea de duminică spre luni. Cei doi șoferi au sosit la Timișoara luni seara, au înnoptat la hotelul „Central", de unde au plecat în jurul orei cinci...

— E clar... se învoi Lucian.

— Identitatea victimei, faptul că a fost spion, explică prezența asasinilor sosiți de peste hotare... Cu ce pot să-ți mai fiu de folos ?

— Trebuie să pornesc din nou la drum! suspină Lucian. Dosarul o să-l iau cu mine.

— Să nu uit să-ţi dau şi punga cu obiectele găsite asupra victimei, îşi aminti maiorul. Se ridică de pe scaun îndreptîndu-se din nou spre dulap.

— Rămîne ca Serviciul medico-legal al regiunii să expedieze cadavrul în condiţiile sanitare prevăzute de lege, preciză Lucian. Aveţi aici un telefon direct cu Bucureştiul ?

— Cum să nu... Vezi telefonul de lîngă perete... al doilea, îi explică maiorul. Scoase din Fichet o pungă de plastic, prin transparenţa căreia se vedeau cele cîteva obiecte. În timp ce Lucian forma numărul de telefon al colonelului Panait, îl rugă pe *Judiciar* să deschidă punga.

— Arată-mi fotografia fetei !

De la Bucureşti, îi răspunse chiar colonelul Panait.

— Tu eşti, Lucian ? se bucură şeful. Ia zi, băiete !

Căpitanul îi raportă că, într-adevăr, *Judiciarul* timişorean nu se înşelase — era vorba de cadavrul lui Pantazi. Îi prezentă apoi în linii mari datele cuprinse la dosar. Cînd îşi încheie informarea, îl auzi pe colonel oftînd dureros în receptor :

— S-ar zice că l-am găsit pe Pantazi... Cînd ai de gînd să te întorci ?

— Cred că de aici decolez în jumătate de oră şi ar fi bine... Cuvintele însă îi rămaseră în gît. Ochii îi căzură pe fotografia ce i-o întindea maiorul : era a Terezei Cozma.

— De ce-ai tăcut ? vru Panait să ştie.

Lucian înghiţi un nod.

— Tovarăşe colonel, ar fi bine ca, în acest răstimp, Frunză să se intereseze cărui abonat îi este repartizat telefonul cu numărul 1 65 38... Pantazi şi l-a notat alături de numărul Mariei Anghelini.

— Am reţinut...

— Şi ar mai fi ceva, continuă Lucian şovăind.

— Da' vorbeşte omule, o dată ! Ce tot te poticneşti ? se supără colonelul.

— În portofelul lui Pantazi s-a găsit fotografia Terezei Cozma...

— Poftim ! se revoltă colonelul. Acum începi și tu cu duduia Tereza ! Bine, o să vedem noi... Mai ai ceva de raportat ? Dacă nu, la revedere... Drum bun ! De la aeroport să vii direct la sediu !

— 'nţeles. Cu mişcări încete, de ai fi zis că trebuie să-şi cumpănească fiecare gest, Lucian lăsă receptorul în furcă. Şi de data asta fu surprins de reacţia şefului. A-şi chinui însă mintea pentru a înțelege cauza unui asemnea efect reprezenta un act inutil.

— Ce zici, trecem la încheierea procesului-verbal ? întrebă maiorul Popovici, readucîndu-l pe solul realităţilor timişorene.

— Da, da... Formele de predare-preluare sînt absolut necesare, încuviinţă Lucian fixînd-o cu o înverşunare inexplicabilă pe Tereza Cozma, ai cărei ochi vicleni îl înfruntau nu fără un oarecare dispreţ. A, da ! Te-aș mai ruga să dai un telefon la aerodrom... să le comunici că în jumătate de oră voi fi acolo, gata s-o iau din loc...

— S-a făcut, căpitane ! îi surîse *Judiciarul* înțelegător.

2

Nu se făcuse ora opt, cînd căpitanul Frunză reveni în cabinetul colonelului Panait pentru a-i raporta constatarea unui fapt care-l tulburase profund. Se opri la un pas de biroul șefului, în poziție regulamentară.

— Îmi permiteţi, tovarăşe colonel ?

Penait nu-şi ridică imediat ochii din dosarul pe care-l citea, dar cînd își înălţă privirea, Frunză își dădu seama cît era de obosit după noaptea albă petrecută între pereţii biroului. „Noi ne mai mișcăm... mai călătorim cu elicopterul... dar el ?“

— Ai amuţit sau mi se pare ? îl luă șeful la rost, dar în secunda următoare tonul îi deveni mai grav. Ce-i cu mutra asta acră ?

— Tovarăşe colonel, sarcina ce mi-aţi dat-o am îndeplinit-o, își începu Frunză raportul. Am controlat... Fără

voia sa, vocea i se gîtui. Numărul de telefon 1 65 38 aparține actriței Lisette Vrancea.

— Oho ! exclamă Panait și vestea îl ridică în picioare. Iată o altă mare și neașteptată surpriză. Ieși de după birou și începu să facă trei pași spre ușă, alți trei pași înapoi... Pantazi-Anghelini-Ceampelea și acum Lisette Vrancea !

Lui Frunză îi mai stătea pe limbă un nume — Tereza Cozma — dar cum, prin forța împrejurărilor, asistase în urmă cu două ceasuri la convorbirea telefonică a șefului cu Lucian și reținuse replica tăioasă a colonelului : „Acum începi și tu cu duduia Tereza !“, preferă să-l înghită.

— Tovarășe colonel, îndrăzni Frunză, aș vrea să vă reamintesc un amănunt care, în lumina numărului ăsta de telefon găsit la Pantazi, capătă un alt sens, poate o nouă dimensiune.

Panait se opri în dreptul căpitanului ; era mai înalt și mai voinic decît subalternul său.

— Te ascult, băiete !

— Mîine e sîmbătă, ziua în care Lisette Vrancea urmează să plece la Paris...

Ochii obosiți ai colonelului deveniră și mai mici, mîniați parcă. Își reluă plimbarea, cu mîinile la spate, gînditor.

— Aș vrea să vă mai amintesc încă un amănunt, sparse Frunză tăcerea.

Panait trecu la masa de lucru, nu se așeză, ci rămase în picioare.

— Chestia cu telefonul, cu necunoscutul care a avertizat-o că o să fie vizitată de un ofițer de securitate ? zise el dîndu-i subalternului dovada că se gîndeau la unul și același aspect al cauzei.

— Exact, tovarășe colonel !

— Ai vreo propunere ?

— Da. Să-i fac chiar acum o vizită inopinată... Să mă arăt în continuare interesat de viața artistică de pe vremuri... și să încerc să lămuresc chestia cu telefonul... Și aș mai propune o măsură...

— Să ne ocupăm de ea ceva mai atent, ghici din nou colonelul gîndurile lui Frunză. Mîine pleacă, ce facem ?

— Pînă mîine mai avem timp să lămurim un aspect nu lipsit de importanță. Printre altele, ea a afirmat că, în ajunul plecărilor ei peste hotare, primea vizita unor lucrători.

— Să controlăm dacă e sau nu adevărat ? i-o luă colonelul înainte.

— Exact !

— De acord, se învioră Panait, am să iau imediat măsurile ce se impun... Deși... Ochii i se micșorară iarăși.

— ...deși un simplu număr de telefon găsit asupra unui cadavru nu reprezintă încă o probă, fu rîndul lui Frunză să intuiască gîndurile superiorului.

— Cam așa...

— Ne dă însă dreptul s-o includem în cercul bănuiților... își susținu Frunză punctul de vedere care nu se deosebea, de fapt, de cel al șefului.

— Mda ! mormăi Panait. O să te duci la ea, nu inopinat... nu vreau să-i trezești vreo bănuială. O chemi la telefon — chiar de-aici s-o chemi — și să-ți anunți frumușel vizita.

— Cum motivez ?

— Foarte simplu... Vrei s-o rogi să-ți facă un mic serviciu... să-ți aducă de la Paris un medicament sau să ți-o aducă pe Brigitte Bardot... Vezi și tu ce-i ceri... Iar cu ocazia asta caută să afli cine a vizitat-o pentru a-i cere anumite servicii. Hai telefonează-i !

Frunză se repezi la aparat, formă numărul. După cîtva timp, îi răspunse un glas de femeie. Nu, nu era al actriței.

— Cu domnișoara Lisette Vrancea !

— Cine întreabă ?

— Căpitanul Frunză !

— Domnule căpitan, domnișoara Vrancea a plecat la aeroport... cred că la ora asta e de-acum în avion...

Frunză nu se putu stăpîni :

— Cum ? Astăzi pleacă în Franța, nu mîine ?

— Astăzi, domnule căpitan, astăzi !

Frunză trînti telefonul în furcă și se uită disperat la colonel. Murmură :

— Ați înțeles ? M-a dus... m-a driblat... m-a indus în eroare... Mi-a declarat că pleacă sîmbătă. Își cercetă ceasul. E opt și un sfert. Cursa de Paris pleacă la nouă și

treizeci... Știu asta precis. Ce facem, tovarășe colonel? întrebă Frunză înfrigurat.

— Îl iei pe Vasiliu și te repezi fulger la Băneasa, vorbi Panait cu un calm ce i se transmise și căpitanului. Ai dat de ea întîmplător acolo... Mă înțelegi?... Te bucuri c-o vezi... că poți să-ți iei rămas bun de la ea... Mă înțelegi? Între timp eu o să raportez tovarășului general situația creată... Îl voi alarma și pe căpitanul Vișoianu... Acționează! !

— 'nțeles! Acționez!

În mașină, Frunză mai continuă un timp să se gîndească la Lisette Vrancea, la „fentele" ei subtile, apoi, din pricina oboselii, poate și a căldurii, ațipi. Și avu un vis, scurt cît un fulger. Se făcea că la aeroport era așteptat de Marcela Vișoianu; purta uniforma ei cochetă de stewardesă. Cind l-a văzut, s-a repezit la pieptul lui îmbrățișîndu-l. Un val de fericire îl năpădise auzind-o șoptindu-i la ureche: „Ce dor mi-a fost de tine, dragule!" „Și mie!" răspunsese el amețit de neașteptata bucurie ce îi era dat s-o trăiască...

— Ai spus ceva? întrebă Vasiliu trăgînd cu coada ochiului la căpitan.

Frunză deschise ochii. Filmul se curmă brusc. Se uită buimac în juru-i. Văzu în depărtare podul Băneasa și se trezi de-a binelea.

— Ai spus ceva? îl întrebă șoferul din nou.

— Da, suspină Frunză, că nu-i rău să visezi...

— Dacă mai e timp și pentru o treabă ca asta, nu-i rău, replică șoferul cu simțul său practic. Dormim ca soldații, adînc și fără vise...

Cu gîndul la fărîma aceea de vis, Frunză medita: „Uite așa, omu își construiește din iluzii un castel unde îl așteaptă o domniță. Iluziile! ! Cel mai la îndemînă și cel mai ieftin material de construcții. Iar cînd castelul e gata, apare cineva care te întreabă: Ai spus ceva? și castelul se năruie."

Se apropiau de aeroport și începu din nou să se gîndească la revederea cu Lisette Vrancea. Nu și-o putea imagina altfel decît șezînd pe perne, la măsuța orientală,

picior peste picior, fumînd dintr-un țigaret lung... fumînd și privindu-l cu o căutătură seducătoare.

Mașina viră în viteză, la dreapta — Frunză simți virajul — descrise un semicerc și frînă în dreptul intrării principale a aeroportului.

— Nici zece minute n-am făcut, îl informă Vasiliu cu o mîndrie îndreptățită. Nou record personal !

Frunză îl felicită pentru izbîndă, ieși glonț din mașină și se îndreptă cu un pas mare, elastic, spre intrare. Cînd trecu de ușa rulantă, se pomeni lînă el cu un necunoscut.

— Sînt căpitanul Vișoianu ! Mi s-a telefonat... Am primit ordin să vă ajut...

— Foarte bine... Să ne grăbim !

Frunză îl cercetase doar cîteva secunde și făcuse o constatare plăcută : avea ochii Marcelei. Întrebă :

— Cît mai e pînă la plecarea avionului ?

— Mai e... mai e... îl liniști Vișoianu.

Mergeau amîndoi în același ritm, îndrepîndu-se spre punctul de control al pașapoartelor. Dincolo de el, se vedeau călătorii care așteptau ca, dintr-un moment într-altul, să fie invitați să se îmbarce în avion. Deodată, Frunză o zări pe Lisette Vrancea ; ședea cufundată într-un fotoliu, picior peste picior, și fuma absentă dintr-un țigaret lung.

— Rămîi mai în urmă ! îi sugeră Frunză celuilalt.

— Dacă nu te însoțesc, grănicerul n-o să-ți permită să treci !

Frunză îi făcu prietenește cu ochiul, semn că-i dădea dreptate. Acesta mai spuse :

— Lasă-mă pe mine s-o iau înainte.

Frunză își încetini mersul. Un maior de grăniceri îl salută pe Vișoianu ca pe o veche cunoștință. Căpitanul îi explică în șoaptă ceva. Frunză văzu cum privirile maiorului se îndreptară spre el, îndemnîndu-l să se apropie.

— Legitimația dumneavoastră, îi ceru.

— Îl iau pe răspunderea mea, preciză Vișoianu cu o stăruință care-l nemulțumi pe maior.

— Desigur îl iei, eu însă vreau să-i controlez legitimația.

Din pricina acestui scurt dialog, Frunză o pierdu pe Lisette Vrancea din raza sa vizuală, dar nu pentru mult

timp. O regăsi mai tîrziu ; se ridicase din fotoliu și, descoperindu-l pe Frunză la punctul de trecere, încremenise cu o expresie de uluire și spaimă pe chip. Frunză îi expedie un zîmbet tandru, ea îl captă, dar fără să-și iasă din nemișcare.

— Poftim, intrați, spuse maiorul, ducînd din obișnuință mîna la chipiu, să-i salute trecerea.

Frunză își ascunse legitimația și-i făcu fratelui stewardesei semn să-l urmeze. Apoi, totul se petrecu fulgerător. O văzu pe Lisette Vrancea prăbușindu-se ca un trunchi retezat de la rădăcină. Se auzi o bufnitură, apoi cîteva țipete. Frunză se repezi într-acolo și îngenunchie lîngă trupul artistei.

— I s-a făcut rău ! strigă o femeie.

— Doctoru !

— Un doctor ! țipă o altă călătoare.

Frunză încercă s-o ridice, dar după rigiditatea corpului înțelese că Lisette Vrancea își luase rămas bun de la viață. Instinctiv, își mută privirile spre colțul gurii și zări pe buze sticlind resturile mărunte lăsate de fiola spartă între dinți.

— La o parte ! îl auzi Frunză strigînd pe căpitanul Vișoianu. Îi luați aerul ! Nu mai poate să respire !

Frunză întoarse capul spre el și-i strigă cuprins de o disperare stăpînită :

— Doctoru ! O brancardă, imediat ! S-o transportăm de aici !

Căpitanul se repezi să execute ordinul. Frunză continuă să sprijine pe brațul său capul din ce în ce mai greu al artistei. Ceru celor din jur un ziar ; un bărbat îi sări în ajutor, întinzîndu-i „Sportul". Îl luă și, folosindu-l ca pe un evantai, se apucă să-i „răcorească" moartei fruntea. Spera ca, în felul ăsta, să abată atenția celorlalți de la fața crispată și din ce în ce mai palidă a Lisettei Vrancea.

Din fericire, brancardierii veniră destul de repede. Supravegheați de o doctoriță în vîrstă, ridicară cu grijă trupul artistei. O călătoare îi puse poșeta la picioare. Frunză întîlni ochii dezorientați ai căpitanului Vișoianu și-i spuse:

— Identifică-i bagajele ! Eu mă duc cu ea la cabinet.

— Am înțeles...

Cînd se văzu dincolo de maiorul de grăniceri, Frunză răsuflă uşurat. Se ţinu după brancardieri şi intră în cabinetul medical o dată cu ei.

— E moartă ! rosti rece un brancardier, după ce trupul actriţei fu aşezat pe canapeaua îngustă acoperită cu un cearşaf alb.

— Gura ! îl repezi doctoriţa.

— Da' ce-am spus, doamnă doctor ? se apără omul. Se vede cale de-o poştă c-a dat ortu popii !

Scoţîndu-i pe brancardieri din cabinet, doctoriţa se lovi de Frunză şi-l luă şi pe el, nervoasă, la întrebări :

— Dumneavoastră cine sînteţi ? Ce căutaţi aici ?

Fără să-şi ia ochii de pe chipul parcă cioplit în marmoră al artistei, Frunză întinse cu mişcări încete şi moi legitimaţia. Doctoriţa o cercetă superficial :

— O însoţeaţi ? se interesă ea fără prea multă convingere. Nu mai aşteptă răspunsul. Cu mîinile înfundate în buzunarele halatului imaculat, se apropie de canapeaua pe care fusese culcat trupul neînsufleţit al femeii. A murit ! E moartă de cîteva minute... Ce femeie frumoasă a fost... Nu ştiu de unde o cunosc... Se uită peste umăr la ofiţerul de securitate. Nu-i cumva Lisette Vrancea, fosta actriţă de la „Cărăbuş“ ?

Telefonul sună strident. Doctoriţa, oftînd, se duse să răspundă. Alarmat de cele întîmplate, comandantul aeroportului se interesa de starea călătoarei. De la locul său, Frunză auzea clar glasul metalic al comandantului, întrebările lui. Doctoriţa îl informă că de faţă era şi un ofiţer de securitate. „Ce întîmplare ? ! Şi cum, chiar a murit ?“ mai întrebă el o dată, sperînd într-o minune. Apoi, resemnat, adăugă : „Bine că s-a petrecut acasă, pe pămînt, şi nu în avion !“

Doctoriţa reveni lîngă cadavrul artistei. Se mai uită o dată la ea, cu mai multă luare-aminte. I se adresă lui Frunză, fără să-l învrednicească cu o privire :

— N-a murit de moarte naturală... Dacă asta vă interesează... Copleşită apoi de eveniment, murmură abia auzit : Nu ştiu ce să întreprind... Înălţă din umeri şi se întoarse spre ofiţer implorîndu-i sprijinul.

Lui Frunză i se păru că doctorița era gata să izbucnească în plîns și căută s-o liniștească :

— O să chemăm procurorul. O să vină însoțit de reprezentantul Institutului de medicină legală. În jumătate de oră decedata o să fie ridicată de aici.

Apăru căpitanul Vișoianu ; era emoționat — nu trecuse încă prin asemenea situații — iar din pricina asta obrajii i se îmbujoraseră. Îi raportă lui Frunză că valizele, două la număr, plus un sac de voiaj, adică tot ce Lisette Vrancea trecuse în declarația vamală, fuseseră găsite și aduse într-un birou.

— Pasagerii au fost conduși la avion, comunică el. Spiritele s-au calmat.

În mod vădit, prezența lui Vișoianu avu darul s-o liniștească pe doctorița aeroportului. Îi căuta mereu ochii... acele lumini care lui Frunză, în ciuda frămîntărilor sale năvalnice, îi aminteau de stewardesă. Zise :

— Aș vrea să dau un telefon...

Doctorița îi veni în întîmpinare.

— Puteți telefona de aici. Dacă trebuie eu pot să ies... Se uita la căpitanul Vișoianu de parcă ar fi vrut să-l întrebe : „Am procedat bine ?"

— E direct ? se interesă Frunză.

— Da, confirmă doctorița îndreptîndu-se spre ușă.

— Nu, nu, vă rog ! o opri Frunză.

Îl chemă pe colonelul Panait și îi raportă situația.

— Cianură de potasiu ? se interesă Panait.

— Cu siguranță... moarte fulgerătoare...

— Bagajele le-ai găsit ?

— Da, sînt într-un loc sigur, îl informă Frunză și își văzu în gînd șeful jucîndu-se nervos cu un creion negru.

— Rămîi locului și-l aștepți pe procuror... După ce se încheie procesul-verbal, preiei bagajul, precum și toate celelalte obiecte.

Amintindu-și deodată de țigaretul artistei, Frunză se îngrijoră ; nu-l mai văzuse... Nu cumva s-a rătăcit ? Nu cumva a rămas uitat pe locul unde Lisette Vrancea se prăbușise ?

— Ai înțeles ? dori Panait o confirmare.

— Am înțeles !

— Îmbrăcămintea, obiectele, totul, dar absolut totul, trebuie să le supunem unui control minuțios, îi contură colonelul ceva mai precis misiunea.

— Am înțeles !

După ce puse receptorul în furcă, Frunză rămase preț de cîteva minute cu ochii ațintiți asupra artistei ; și moartă era frumoasă. Își îmbrăcase un taior albastru ușor, de călătorie ; și multe, multe podoabe. La gît, la mîini, pe degete... Zări poșeta, își aminti iarăși de țigaret și-l întrebă pe căpitanul Vișoianu dacă nu-l văzuse...

— Era acolo, căzut lîngă fotoliu. L-am ridicat, îl asigură fratele stewardesei.

Da, fără îndoială, băiatu' ăsta-i era simpatic. O clipă, Frunză fu dornic să se intereseze pe un ton intim de sora sa — „Apropo, ce mai face Marcela ?“ zîmbi obosit :

— Nu ne rămîne decît să așteptăm cu răbdare apariția procurorului, a medicului legist... Fumați, tovarășă doctor ?

Doctorița clătină indispusă din cap : da, fuma !

3

Copleșit de gînduri, colonelul Panait își lăsă fruntea peste brațele așezate „pernă“ pe birou. Tîmplele îi zvîcneau ca niște ciocănele delicate ; iar așa cum stătea, cu tîmpla dreaptă lipită de brațul descoperit, auzea distinct impulsurile — era ca un tic-tac surd stîrnit de un deșteptător neobișnuit, montat în chip miraculos înlăuntrul organismului său.

Nu, nu voia să scape de gînduri — ar fi fost și imposibil — ci doar să și le rînduiască. În ultimele douăzeci și patru de ore s-au „tras“ și continua să se „tragă“ din toate direcțiile cu „gloanțe reale“, cu „gloanțe oarbe“... Care erau cele reale ? Care erau cele oarbe ? Cum să le distingă ? Focul, oricum derutant, se intensifica. Nu apucau să cerceteze o direcție, că proiectilele începeau să plesnească în altă direcție.

După descoperirea cadavrului lui Tiberiu Pantazi, alias Datcu, devenise clar că erau cbligați, prin logica lăuntrică a faptelor, să se întoarcă spre momentul inițial al declanșării cazului. Așadar duminică noaptea, Pantazi îl invitase pe căpitanul Lucian cu scopul de a-i propune un tîrg : memoriile sale, plus alte informații, contra unui pașaport. Dacă îmi aduc bine aminte, analiză Panait primele secvențe ale filmului, printre celelalte informații, Pantazi pomenise de faptul că depistase pe urmașul său sau pe urmașul urmașului său din fruntea rețelei „Argus". Fapt de-a dreptul senzațional...

Pantazi însă, pe care doar pentru un timp îl crezuseră fugit din țară, fusese găsit asasinat.

„Ce trebuie să deducem de aici ? se întrebă colonelul. Că Pantazi nu ne-a indus în eroare atunci cînd vorbea de memoriile sale și de alte informații. Memoriile sale există... sau au existat... Asasinarea lui Pantazi ne indică precis faptul că și el, la rîndul său, fusese urmărit... Probabil că foștii lui stăpîni descoperiseră interesul bătrînului și abandonatului spion pentru rețeaua pe care cîndva a condus-o... Așa se explică și intervenția lor în ultima clipă... În momentul în care urmăritorii l-au văzut stînd la masă cu Lucian — poate că au și interceptat convorbirea — au socotit că a bătut ceasul intervenției lor rapide. Dar cine sînt asasinii prezumtivi ai bătrînului spion mistuit de dorința de a intra în posesia averii sale din Elveția ?"

Panait își ridică fruntea, se uită buimac prin birou, apoi și-o lăsă din nou peste braț.

„Cu cîteva săptămîni înainte de a fi fost asasinat fostul spion — rezident al rețelei „Argus-2", trecu colonelul la altă secvență, trei străini au intrat în țară : Perech Wilhelm, Wagner Udo și... Tiberiu Pantazi... Primii doi au tras la Lido. Domiciliul celui de-al treilea, celui mai periculos dintre ei, n-a fost încă stabilit. Modul cum a părăsit domiciliul flotant de pe strada Plugului, apoi domiciliul stabil de pe strada Vasile Lupu, urmată de acea scrisoare de „adio" adresată căpitanului Viziru, demonstrează că bătrînul a fost luat prin surprindere... I s-a arătat paşa-

portul celuilalt Pantazi, biletul de avion. L-au obligat, pentru a ne deruta complet, să-i adreseze lui Lucian o scrisoare de adio. Mai mult ca sigur, judecă Panait, fostul rezident s-a încrezut total în acţiunea foştilor săi stăpîni. A părăsit domiciliul convins fiind că pleacă din ţară... A fost apoi asasinat. În dimineaţa aceleiaşi zile, un avion de pasageri a decolat spre Paris... Printre pasageri, şi un Tiberiu Pantazi... Legătura dintre scrisoarea de adio adresată lui Lucian şi formele de ieşire din ţară a unui ins pe nume Tiberiu Pantazi este perfectă. De fapt, inducerea noastră în eroare trebuia să fie perfectă... Au lăsat în urma lor un cadavru şi cel puţin două întrebări majore : cei trei agenţi străini au intrat sau nu în posesia memoriilor fostului rezident al reţelei „Argus-2“ ? Din ordinul cui au acţionat cei trei şi cine-i boss-ul pe care l-au apărat scoţîndu-l din viaţă pe Tiberiu Pantazi ?“

Colonelul se ridică anevoie de la locul său şi începu, la fel de îngîndurat, să se plimbe prin birou, în căutarea secvenţei următoare.

„De la Tiberiu Pantazi am ajuns la Maria Anghelini, îşi preciză colonelul ideea, iar de aici la descoperirea afacerii Anghelini cu tot cortegiul de confuzii şi elemente derutante. Ce legătură a existat între bătrînul spion şi cazul Codruţ Anghelini ? Deznodămîntul tragic al lui Tiberiu Pantazi s-a produs într-un moment în care se pregătea să-şi finalizeze investigaţiile. A cunoscut, fără îndoială, taina procesului Anghelini... Iar dacă ar fi să se acorde crezare ultimelor declaraţii ale avocatului Braşoveanu, ar trebui să reţinem că, datorită, procesului, un oarecare Tiberiu Pantazi s-ar fi sinucis... şi s-a sinucis pentru că reprezenta legătura lui Anghelini... Ah ! oftă din rărunchi colonelul Panait, de aici începe toată zăpăceala... Înscenare ? Caz real ? A fost executat sau trăieşte ? E erou sau trădător ? Braşoveanu, apărătorul lui din oficiu, deci omul care a ţinut în mînă dosarul procesului, îl prezintă, în perspectiva timpului, ca pe victima unei înscenări... Bătrîna lui mamă nu ezită să ne prezinte „învierea“ agentului „P-41“ după ce, mai înainte, participase la înmor-

mîntarea lui... Ziaristul Traian Nicoară semnalează prezența unui bărbat care a coborît din tren, la braț cu Norma Taylor... Într-un moment cînd bătrîna Anghelini afla și ea, dintr-o scrisoare a fiului ei reînviat, că în sfîrșit se va căsători cu femeia cu care, dealtfel, conviețuia de ani de zile... Putem deduce de aici că individul Virgil Obratin era una și aceeași persoană cu Codruț Anghelini? Ipotetic, da... Rămîne însă un alt mare semn de întrebare : de ce de la tragicul sfîrșit al Normei Taylor pînă acum, nu de mult, nimeni nu s-a mai zbătut să intre în posesia mesajului lui Codruț? De ce s-a așteptat împlinirea a două decenii de la procesul lui Codruț pentru ca disputa să reînceapă?"

Panait se opri în mijlocul încăperii cu privirile îndreptate spre fereastra deschisă ; afară se stîrnise un fleac de vînt, iar perdeaua se umfla și se dezumfla ca într-un joc de sine stătător.

„Mi-e clar, reluă Panait firul gîndurilor de acolo de unde îl întrerupsese, că totuși cuiva îi este teamă de „testamentul" lui Codruț Anghelini, și tocmai această teamă mă face să cred că nu trebuie să ignor nici cealaltă ipoteză... a acceptării ideii că Codruț Anghelini a fost judecat și împușcat. Cui îi este teamă și, mai cu seamă, *pentru ce? pentru cine?* Dacă accept ipoteza asta, implicit accept ideea existenței în trecut a unui grup „Pro Patria" ! Și uite că, deodată, avocatul Brașoveanu, care ne-a fost realmente de un mare folos, declară că, în urmă cu douăsprezece ore, a fost somat de un reprezentant al acestei grupări care ar ființa și în prezent, să tăinuiască datele principale ale procesului... Deci care a fost în trecut scopul acestei grupări? Deocamdată n-am cum să-mi răspund. Ce reprezintă în prezent această grupare? Nici la întrebarea asta n-am ce să răspund... Un lucru însă e limpede : că, prin nici o acțiune, grupul nu și-a trădat existența... activitatea sa împotriva orînduirii noastre socialiste. Și atunci ?!"

Înfuriat de neputința sa de a-și oferi un răspuns cît de cît încurajator, colonelul se așeză din nou la birou,

răsturnă pe suprafața cristalului paharul cu creioane, alese din ele unul de culoarea ierbii, îi studie vîrful ascuțit, apoi luă o coală de hîrtie și începu să deseneze tot felul de rotocoale pînă ce se calmă. Se întoarse atunci cu gîndul la Ceampelea.

„Sinuciderea de la aeroport... Actul violent al Lisettei Vrancea, începu Panait să-și demonstreze cu răbdare, dovedește că între ea și Ceampelea a existat o legătură, că numai legătura asta poate să lămurească cine l-a lichidat pe fostul arhivar al S.S.I.-ului. Se poate presupune că urmărind să ne inducă în eroare, artista i-a servit lui Frunză cel puțin trei minciuni. Prima : Ceampelea a venit la ea în jurul orelor 22,30... În realitate, el trebuie să fi trecut în jurul orelor 21,30. A doua minciună : telefonul unui necunoscut a avertizat-o că va trece pe la ea un ofițer de securitate. În realitate, știind că a strecurat în băutura prietenului ei otrava cu efect întîrziat, ea se aștepta să primească vizita unui ofițer de securitate... A unui ofițer de securitate nu de miliție, căci Ceampelea o informase în ce problemă Lucian îi ceruse sprijinul. Probabil că afacerea Anghelini l-a alarmat pe Ceampelea care, la rîndul său, a alarmat-o pe Lisette Vrancea — legătura lui. Speriată poate de decizia luată de fostul arhivar, eventual de atitudinea ce voia s-o ia în ziua următoare, la Interne, l-a lichidat. A treia minciună : i-a spus lui Frunză că pleacă la Paris sîmbătă, cînd, în realitate, avea bilet pentru vineri... Apariția neașteptată a lui Frunză la aeroport a împins-o către gestul suprem. Ne-a prezentat astfel cartea sa de vizită — spioană de profesie... Desigur, o să mai avem de răspuns la întrebările : Pentru cine lucra Lisette Vrancea ? Care a fost rolul ei în țesătura asta greu de destrămat a afacerii Codruț Anghelini ? Și ar mai fi o minciună, a patra : nimeni din partea aparatului Securității Statului nu a apelat vreodată la serviciile artistei, servicii cu care ea se lăudase în fața lui Frunză."

I se făcuse deodată cald. Transpirase. Își aminti de existența unui ventilator. Se ridică și se duse să-l deschidă ; stătu cîtva timp cu fața transpirată în bătaia răcoroasă a paletelor. Apoi se întoarse la birou. Nu-și reluă

locul în fotoliu, ci se mulțumi să cuprindă cu privirea, încet și metodic, obiectele de pe birou. Cînd îi căzură sub ochi documentele dosarului, suspină din nou amarnic. „De abia de acum încolo ne așteaptă o treabă grea, migăloasă... Ehei, dacă am fi avut memoriile lui Pantazi, misiunea noastră ar fi fost mult ușurată ! își spuse el cu gîndul la viitoarele acțiuni... Frunză e la morgă, cu ce o să se întoarcă de acolo ? Se uită la ceas : peste douăzeci de minute, elicopterul lui Lucian va ateriza la București... Să văd ce-mi aduce... De fapt, el ne-a adus pe cap toată povestea asta cu Pantazi..." Colonelul îi zîmbi în gînd subalternului care, la invitația nocturnă a unui necunoscut, nu alesese calea celei mai ușoare rezistențe...

4

Căpitanul Lucian i-a telefonat colonelului chiar de la aeroport raportîndu-i că zborul decursese normal și că aterizase cu bine. „Ai mîncat ceva ?" l-a întrebat șeful. „Da, da, l-a asigurat Lucian, am mîncat, și încă destul de bine." „Atunci să-ți pregătesc o cafea tare ?" „Asta da, tovarășe colonel, și vă mulțumesc !"

Găsise cafeaua pe masa de lucru, în dreptul scaunului ce-l ocupa de obicei în stînga șefului. Băutura îi căzuse bine ; îl înviorase risipindu-i orice urmă de oboseală. Prezentase un raport laconic, clar, logic în desfășurarea faptelor.

La rîndul său, colonelul îi relată cele petrecute după plecarea sa la Timișoara — discuția lui Frunză imediat după miezul nopții cu avocatul Brașoveanu, apoi surprinzătoarea întîmplare de la aeroport cu Lisette Vrancea.

În momentul de față, Frunză se află la serviciul 1, unde asistă la verificarea bagajelor actriței, conchise Panait uitîndu-se la ceasul de mînă ; cred că treaba e pe sfîrșite.

Se priveau în tăcere, mistuiți de aceleași gînduri. Într-un tîrziu, Panait mărturisi :

— Știi, la început n-am crezut în existența memoriilor lui Pantazi. În forul meu intim, mă gîndeam mai curînd

la o capcană întinsă de vreun serviciu de spionaj şi a cărei momeală era Pantazi... Acum cred în sinceritatea propunerilor lui, dar ce folos? Memoriile sale or fi acum undeva departe...

— Cu siguranţă că asta-i „afacerea grasă" încheiată la Bucureşti de „domnul Pantazi de la Lausanne", afacere cu care se lăudase în avion, aminti Lucian şi colonelul reţinu nuanţa de amărăciune din glasul căpitanului.

Pe suprafaţa mesei erau înşiruite puţinele obiecte găsite asupra lui Tiberiu Pantazi. Lucian le trecu din nou în revistă : portofelul negru, cam uzat, din care toate actele dispăruseră („Din portofelul ăsta, îşi spuse Lucian, Pantazi a scos duminică noaptea cartea sa de vizită bătută la maşină"), lanţul cu chei, batista, pieptenele, cele trei bancnote de o sută şi fotografia Terezei Cozma, de mărimea unei cărţi de joc — fata nu-şi „schimbase" căutătura dispreţuitoare. Privind fotografia, Lucian auzi aievea replica şefului la telefon : „Acum începi şi tu cu duduia Tereza ?!" Colonelul însă, şi de data asta, rămase insensibil la vederea acestui document concret, poate cel mai concret.

— Frumos lucrat ! recunoscu Lucian. Totul calculat la milimetru. Presupun că Pantazi trebuie să-şi fi luat caietele cu el, în valiză, iar executanţii, după ce l-au lichidat, fără îndoială că i-au cotrobăit în valiză, au dat de caiete... Ingenios conceput, începînd cu conţinutul scrisorii de adio şi terminînd, în dimineaţa dispariţiei de la domiciliu a fostului rezident, cu ieşirea din ţară a unui individ purtînd numele de Tiberiu Pantazi.

— Trebuie neapărat să aflăm unde a domiciliat acest „elveţian", atrase Panait atenţia, dar imediat adăugă : Ehei, dacă ar fi ăsta singurul lucru ce trebuie să-l aflăm !

„Ce-o fi, o fi, hotărî Lucian, m-o face cu ouă şi cu oţet, eu tot o să aduc în discuţie rostul fotografiei duduii Tereza." Nu apucă să deschidă gura, că Panait ridică pe neaşteptate o altă problemă :

— Mă tot uit la lanţul cu chei şi încerc să-mi răspund ce fel de cheie o fi asta boantă. Nu are dimensiunea unei chei Yale normală... e ciuntită... retezată... scurtată... Am

ţinut multe chei în mînă, dar una ca asta nu prea am văzut... Tu ce crezi ?

Lucian uită pentru un timp de vecina lui Pantazi, luă lanţul cu chei, îl cercetă...

— Interesant ! observă şi căpitanul. Asta e de la garsonieră, astea-s de la şifonier... Nici eu n-am mai văzut o asemenea cheie...

Colonelul se arătă într-atît de dornic se dezlege taina misteriosului obiect, încît sună pe ofiţerul de serviciu şi-i ordonă să-l cheme urgent pe „Meşter Şperaclu".

— El e singurul om în măsură să ne ofere un răspuns, spuse Panait, bucuros că cel puţin una dintre probleme îşi va găsi, în sfîrşit, dezlegarea.

— O fi de la o casetă, încercă Lucian să ghicească.

— Nu cred... De obicei, casetele n-au chei de tipul ăsta... Ce mult mai stă Frunză acolo ! zise colonelul pe neaşteptate.

— Nu uitaţi că-i vorba de o artistă... O fi luat cu ea o grămadă de boarfe...

De parcă brusc şi-ar fi amintit de ceva supărător, Panait se încruntă, îşi acoperi faţa asudată cu palmele sale mari, iar cînd şi le luă, zise :

— Mă roade, băiete, mă roade un lucru dezvăluit de Braşoveanu.

— Vă referiţi la „Pro Patria" ?

— Da... Cînd am auzit, faptul ca atare mi-a apărut incredibil. Dacă un asemenea grup duşmănos ar desfăşura o cît de mică activitate vrăjmaşe cauzei noastre, i-am fi înregistrat ecourile. Nu-i aşa ? Iar dacă gruparea, aşa cum ne dă de înţeles avocatul Braşoveanu, este o continuare a grupării semnalate de Codruţ Anghelini în mesajul său, atunci în ambele cazuri esenţa grupării ar fi fost una şi aceeaşi — reacţionară... Nu crezi ?

— De ce la început faptul vi s-a părut incredibil, iar acum sînteţi înclinat să-l luaţi în seamă ? întrebă Lucian atras de problemă.

— Între timp a intrat în scenă Lisette Vrancea care, fără să mai aştepte căderea cortinei, a înghiţit cianură de potasiu... Ce motive a împins-o către un asemenea final ? Către o asemenea *lovitură de teatru ?* Nu cumva şi ea, şi Ceampelea făceau parte din grupare ?.

Se auziră cîteva ciocănituri în ușă.

La invitația colonelului Panait, „Meșterul Șperaclu“ îndrăsni să-și arate capul...

— Intră, nea Marine ! îl încurajă Panait.

— Să trăiți, tovarășe colonel !

Rămase lîngă ușă, simulînd voit o sfiiciune ușor demascabilă. Haina-i era descheiată și un început de burtă i se rotunjea cam caraghios.

— Hai, hai, nu mai fă pe fata mare ! Apropie-te ! Lăcătușul înaintă spre colonel. Nea Marine, ia te uită la cheița asta !

Lucian îi trecu lanțul cu chei și i-l dădu lăcătușului. Acesta îl apucă de un capăt și-l ridică în zare...

— Am pus rămășag cu flăcăul ăsta că nici mata nu știi la ce s-ar potrivi cheia aia...

— ...boantă ? ghici „Meșter Șperaclu“.

— Exact ! preciză colonelul, amuzat de felul în care meșterul ținea în sus lanțul cu chei.

— Pe ce-ați pariat ?

— Pe o învoire de o săptămînă, îl minți șeful cu plăcere.

Lăcătușul, tot privind cheile în zare, mai întrebă :

— Adică, tovarășul căpitan a arătat că are încredere în priceperea mea ? Bine, am înțeles !

— Am și eu încredere, îl contraatacă Panait, dar în legătură cu cheia aia, căpitanul a manifestat ceva mai multă încredere decît mine...

— Tovarășe colonel, permiteți-mi să vă raportez... Lăcătușul puse frumușel lanțul pe masă, luă poziția regulamentară și urmă : Ați pierdut rămășagul. Cheia cu pricina este proprie tipului de chei folosită de Poșta centrală la cutiile poștale închiriate cetățenilor.

Panait deveni deodată grav. Se ridică de pe scaun și întrebă :

— Ești sigur ?

— Precum mă vedeți și vă văd ! aduse lăcătușul un argument suprem.

— Nea Marine, se tulbură colonelul, îți mulțumesc !

— Dacă n-o fi așa, să-mi tăiați învoirea ce o am de anul trecut și de care încă nu m-am bucurat...

Tustrei izbucniră în rîs. Lăcătușul dădu să se retragă.

— Meştere ! îl reţinu Panait. Uite ce vreau să te rog, să-l însoţeşti pe căpitanul Lucian într-o misiune chiar acum... Bănuieşti unde ? Se opri în faţa lăcătuşului şi, în aşteptarea răspunsului, îl privi cu recunoştinţă.

— Cum să nu ştiu, tovarăşe colonel ! La Poşta Centrală.

Panait îşi întoarse capul spre Lucian — acesta îşi rezemase mîna stîngă de spătarul scaunului pe care şezuse. O lăsă să-i cadă de-a lungul trupului cînd şeful începu să-i explice în ce constă obiectivul misiunii :

— Doresc ca încă astăzi să ştiu dacă am pierdut sau nu pariul... De aceea, o să te duci imediat la Serviciul evidenţă a cutiuţelor de la Poşta centrală... Controlezi dacă se află vreo cutiuţă pe numele lui Pantazi sau poate al lui Datcu... Dacă da, îi iei numărul... Ai cheia, controlezi să vezi... Panait tăcu, uitîndu-se stăruitor în ochii căpitanului.

Lucian îi ghici gîndul care-l îndemnase să formuleze misiunea :

— Credeţi că Pantazi acolo şi-a ascuns însemnările ?

— De ce nu ? Oricum, cutiuţa a fost închiriată cu un rost. Poate că dăm de o fărîmă din rostul ăsta, îşi trădă colonelul optimismul.

— Dacă în afară de cele două legitimaţii, Datcu-Pantazi mai deţinea un buletin de identitate fals ? De ce...

Colonelul nu-l lăsă să-şi ducă părerea pînă la capăt :

— Înţeleg ! Se îndepărtă cîţiva paşi de cei doi, reveni, căută ochii adormiţi ai lăcătuşului. Dumneata ce crezi, meştere ?

— Dacă-i aşa cum raportează tovarăşul căpitan, vorbi cel întrebat, există şi în situaţia asta o ieşire... Cheiţa aceea... „Meşter Speraclu“ întinse un deget acuzator spre lanţul cu chei de pe masă. Cheia aceea nu se potriveşte decît la o singură broască... Nu poţi să deschizi cu ea alte cutiuţe.... Aşa că nu ne rămîne decît să le luăm la rînd, una după alta... Cîte or fi ? O sută... cinci sute... o mie... Musai să se potrivească la una...

Colonelul îşi îndreptă din nou privirile spre căpitan şi constată că Lucian părea satisfăcut de soluţie.

— O să vă deplasaţi chiar acum... Ce te rog, dacă nu-i trecut nici Pantazi, nici Datcu, şi trebuie apelat la for-

mula propusă de „Meşter Şperaclu“, interesează-te mai întîi de statutul juridic al cutiuţelor... Nu vreau să mă ia pe urmă şefii la rost. Priceput-ai ? Dacă da, atunci la treabă ! Să nu uitaţi cheile aici ! Aştept cu nerăbdare să-mi raportaţi că am pierdut pariul... Şi Panait îi conduse pînă la uşă.

Misiunea se dovedi a fi mult mai uşoară decît îşi închipuise căpitanul Lucian. Un funcţionar de resort, după ce cercetă legitimaţiile celor doi reprezentanţi ai Securităţii Statului, se uită într-un registru divizat alfabetic. La litera D nu dădu peste nici un Datcu Tudor. În schimb, la litera P, figura un Pantazi Tiberiu, domiciliat în Bucureşti, strada Vasile Lupu. Depusese o cerere la 5 iunie 1964, rezolvată la 9 iunie : la data de 10 iunie Pantazi Tiberiu achitase taxele necesare, repartizîndu-i-se cutiuţa 105.

— Cutiuţele, le explică funcţionarul, se găsesc la parter.

În timp ce coborau, Lucian îl apucă pe Marin de braţ şi i-l strînse voiniceşte :

— Bagă de seamă, învoirea mea e în mîinile tale... Dacă cheia nu se potriveşte şi-i de altundeva, ne-am ras !

Lăcătuşul rîse şi întrebă cu o inocenţă pe care Lucian nu i-o cunoştea :

— Chiar crezi în chestia cu învoirile ? ! Eu am atîtea învoiri aprobate şi neîndeplinite încît, dacă le-aş aduna, ar da, nu exagerez, o jumătate de an de concediu... Iar în privinţa cheiţei, te-ai fi liniştit pe loc arătîndu-i-o funcţionarului...

— Ce rost mai avea din moment ce Pantazi figurează în catastiful lor ? înţelese şi Lucian.

Se duseră direct la cutiuţa poştală nr. 105. Misiunea de onoare de a potrivi cheia în broască şi de a o deschide îi reveni, bineînţeles, „Meşterului Şperaclu“. Cheia se potrivea, ceea ce îi prilejui lăcătuşului exclamaţia sa preferată :

— Voilà !

Cutiuţa însă era pustie şi bucuria celor doi se spulberă ca o floare de păpădie.

— Ehei, filozofă „Meşterul Şperaclu“, dacă toate ar merge ca pe roate, ar fi bine !

Amărît din cale-afară, Lucian se îndreptă spre o cabină telefonică spre a-i raporta colonelului rezultatul misiunii. Îi răspunse ofiţerul de serviciu :

— E la laborator !

— Şi Frunză e acolo ?

— Da !

Nu părăsi cabina. Chemă laboratorul şi-l ceru pe colonelul Panait.

— Raportează ! Vocea şefului i se păru sugrumată de o tulburare inexplicabilă.

— Am pierdut amîndoi pariul, fură primele cuvinte ale căpitanului. Apoi îl informă succint cum se desfăşurase îndeplinirea misiunii. În final, spuse cu durere în glas : „Cutiuţa-i goală ! Înţelegeţi ? E goală !"

— Nu-i nici un bai, căută colonelul să-l liniştească. Glasul însă îi era la fel de tulburat. Vino urgent aici, la laborator.

Rămase cîteva secunde în cabină, îngîndurat. Rareori vocea şefului se lăsa influenţată de vreun şoc emotiv. „S-a descoperit ceva, presupuse Lucian, ceva care l-a smuls pe colonel din conduita lui." Ieşi brusc, îl apucă pe „Meşter Şperaclu" de braţ şi-l trase spre ieşire.

— Să ne grăbim ! spuse Lucian.

— De ce ? se interesă lăcătuşul cu un aer de om neştiutor. Intri de îndată în învoire ?

La laborator, Lucian fu întîmpinat de Frunză ; era bine dispus. Îl luă deoparte şi-l informă că şeful se găsea, în momentul acela, la tovarăşul general.

— Şi ştii de ce ? Frunză radia o bucurie de-a dreptul indecentă faţă de starea de încordare lăsată de Lucian în urmă cu o oră şi jumătate. În frumosul ţigaret al actriţei Lisette Vrancea am găsit un microfilm... Într-una din brăţările de la mînă, un alt microfilm... În brichetă, un al treilea microfilm... Şi aşa mai departe... Iar toate microfilmele luate la un loc ştii ce reprezintă ? Frunză nu-şi lăsă colegul să deschidă gura : Me-mo-rii-le lui Pan-ta-zi ! Înţelegi ? Izbucni într-un hohot năvalnic de rîs.

Făcînd pe supăratul, Lucian observă :

— Mă, ţie femeile ţi-au purtat întotdeauna noroc !

X

„Centaurul" renaşte

1

— Ei, băieţi, v-aţi odihnit ? Colonelul Panaït îşi privi colaboratorii pe sub sprîncene, cu o căutătură şăgalnică.

Atît Lucian, cît şi Frunză îşi încredinţară şeful că somnul le-a priit, că se simt minunat, cu forţele refăcute.

— Fiind sîmbătă, arătă Lucian, ne vedem chiar capabili să petrecem un *week-end* pe măsura misiunii ce ne-a fost pregătită.

Colonelul îl ameninţă pe Lucian cu un creion portocaliu — după părerea lui Frunză, optimist.

— Băgaţi de seamă, nu va fi *week-end* pentru nici una din părţi... Glumit-ai, căpitane, ştiu, dar punînd lucrurile la punct, nu urmăresc altceva decît să vă atrag atenţia încă o dată că misiunea-i foarte delicată... Ca să ieşim victorioşi este absolut necesar să operăm cu migala marilor chirurgi... Sîntem informaţi de unitatea comandată de tovarăşul colonel Iftode, că astă-seară în jurul orelor 17,30 un *Taunus* albastru, înmatriculat în străinătate, va pleca din faţa hotelului *Lido* în direcţia Snagov şi se va opri în mod sigur la restaurantul de pe malul lacului. La volanul maşinii se va găsi un străin al cărui nume voi l-aţi aflat cu totul şi cu totul întîmplător.

— John Bertrand, izbucni Frunză, de la 304 ?

Colonelul îşi mişcă afirmativ capul.

— Bravo, căpitane, ai o memorie bună !

— Desigur, însoţit de Eveline Styron de la 305 ! reacţionă Frunză din nou.

Preţ de cîteva secunde, Panait îşi privi dojenitor colaboratorul, intenţionînd să-i taie avîntul.

— Uite, asta încă n-o ştim ! zise. Să ne întoarcem la *Taunus*-ul albastru. Iată cum cred eu că ar fi bine să acţionăm...

Soarele asfinţea încet, toropit parcă de propria-i arşiţă. Depărtările care se pregăteau să-l înghită deveni-

seră portocalii, iar apoi incandescente. Domnul John Bertrand urmărea fascinat, de pe terasa restaurantului *Snagov,* spectacolul asfinţitului. În dreapta sa, tînăra Eveline Styron îl pîndea cu ochi mici, ironici. Clipele de romantism şi de poezie ale „bătrînului John" le găsea desuete şi o amuzau. „E frumos aici, gîndea, nimic de zis, dar nici să cazi în extaz nu e cazul. A, un asfinţit de soare pe mare, e cu totul altceva!" Cu un aer plictisit, luă de pe masă cupa de şampanie frapată şi o duse la gură; sorbi cu plăcere savurînd aroma băuturii.

Smuls din beatitudine de gestul prozaic al partenerei, John Bertrand îşi întoarse capul spre Eveline, o privi fără supărare, cu înţelegerea şi înţelepciunea ce ţi-o conferă vîrsta. Îi vorbi în şoaptă, ca şi cînd i-ar fi dezvăluit un gînd intim.

— Nu atît asfinţitul mă tulbură, cît amurgul... Vezi, draga mea, umbrele astea care se desprind fără zgomot din cer şi se întind leneşe, blînde, peste păduri, peste oglinda lacului...

Vorbea o engleză a cărei dicţie perfectă atrăgea cu sine respectul interlocutoarei. Totuşi, Eveline nu se putea abţine să nu-şi exprime ironia.

— Nu cumva, dragă John, în tinereţea ta ai scris versuri?

Bertrand se înveseli. Nu-i răspunse imediat. Ridică şi el cupa de şampanie şi o goli dintr-o răsuflare. Ştia că peste puţin timp avea să se instaleze la volanul *Taunus*-ului, nu-i era însă teamă de eventualul efect al alcoolului. Cînd lăsă din mînă cupa, îi vorbi iarăşi fetei.

— Să ştii că în tinereţe am scris şi versuri. Nu am publicat numai în revista liceului... Amintindu-şi brusc de o imagine foarte îndepărtată , rîse înveselit. Ştiu, draga mea, ce gîndeşti în momentul ăsta despre mine... că sînt un desuet... Nu-i aşa?

Tînăra nu-l menajă.

— Chiar asta gîndeam!

— Ah, generaţia voastră! exclamă Bertrand cu compasiune.

— Fii amabil, John, şi lasă-mi în pace generaţia. Deschise poşeta şi scoase dinăuntrul ei o pudrieră. Uite că

fără generaţia mea nu poţi să te descurci, mai spuse ea în timp ce îşi cerceta mutrişoara în oglindă...

Bertrand răspunse împăciuitor :

— Ei da, aşa e ! Îşi consultă ceasul. Îmi pare rău că trebuie să mă ridic şi să părăsesc terasa. Privi nostalgic în direcţia lacului, şoptind : Mi-ar plăcea, la ceasul ăsta, să mă plimb cu barca !

Bertrand se uită atent în juru-i. Mesele, frumos aranjate, îşi aşteptau clienţii, iar pe un podium aflat la o distanţă de vreo douăzeci de metri răsăriseră cinci muzicanţi... Îşi scoteau cu mişcări moi, ostenite, instrumentele.

— Am să plec, o anunţă Bertrand. Ai reţinut ce ai de făcut ?

Eveline clătină din cap. Bertrand îi făcu semn ospătarului să-i aducă nota de plată. Acesta i-o aduse imediat pe o farfurie.

— *Tenchiu !* mulţumi ospătarul, arătîndu-i astfel generosului englez care-i lăsase bacşiş o bancnotă de zece lei că limba britanicilor nu-i era chiar necunoscută.

— Fii atentă, îi şopti Bertrand, dacă vezi că vreunul din local se ia după mine, te ridici imediat şi tu...

Eveline nu renunţă la tonul ei zeflemisitor :

— Oare toţi bătrînii sînt aşa de cicălitori ca tine ?

— La cincizeci şi opt de ani, un bărbat e încă tînăr ! Răspunsul îi aduse pe chip un zîmbet superior. Nu, nu era al unui bărbat ameţit de propria sa forţă, ci al unuia care-şi cunoştea cu luciditate vigoarea fizică şi intelectuală. Am plecat...

— O.K., John ! îl aprobă ea.

Bertrand părăsi masa şi se îndreptă spre uşa ce ducea la toaletă... În clipa cînd nu-l mai zări, Eveline se uită cu grijă, dar, mai cu seamă cu discreţie, la celelalte mese. Nici unul dintre puţinii consumatori aflaţi la ora aceea pe terasa localului nu se ridicase pentru a lua urma lui John. Îşi consultă ceasul : exact după zece minute îi venea rîndul să se ridice şi să părăsească localul.

Ieşind din restaurant, Bertrand se opri locului şi iscodi semirondul destinat parcajului. În dreapta, numără opt autoturisme. „Mai mult cu două decît la sosirea noastră, constată." În stînga însă, acolo unde *Taunus*-ul său

era aliniat lîngă un *Fiat-1 100*, numără şapte maşini. „Atîtea au fost şi la sosire !" îşi aminti Bertrand. Scrutînd împrejurimile, boschetele ce alcătuiau o „frontieră" verde chiar în spatele vehiculelor, nu reţinu nimic neliniştitor. Coborî treptele şi porni în direcţia maşinii sale. Nu se opri în dreptul *Taunus*-ului, ci al *Fiat*-ului. Cu un gest familiar, apucă mînerul portierei din faţă, trase... portiera era descuiată şi se deschise uşor. Cu aceeaşi siguranţă, Bertrand urcă în maşină şi se instală familiar pe banchetă, lîngă volan. Un timp, cercetă prin parbriz semirondul. Încurajat parcă de pacea împrejurimilor, ridică capacul torpedoului şi scoase de acolo un tub metalic de dimensiunea unui ruj de buze, pe care apoi îl ascunse în buzunarul drept al hainei. Scrută iarăşi prin parbriz mişcarea din afara maşinii ; nici de data asta nu descoperi vreun motiv să se alarmeze. Scoase atunci din buzunarul de sus al hainei un alt tub şi-l vîrî în torpedoul *Fiat*-ului, după care, cu aceleaşi mişcări sigure, deschise portiera şi părăsi maşina... Doar cîţiva paşi îl despărţeau de *Taunus*-ul său. Nu apucă însă să-i facă. Dinspre boschetele din spatele vehiculelor apăru un agent de circulaţie însoţit de doi civili. Ducînd mîna la chipiu, miliţianul i se adresă respectuos :

— Vă rog să-mi arătaţi permisul dumneavoastră de conducere...

Bertrand încremeni lîngă portiera *Fiat*-ului. Nu din pricina agentului, ci a celor doi civili. Nu se pierdu însă cu firea. Zise în engleză :

— Nu ştiu româneşte.

Agentul de circulaţie duse din nou mîna la chipiu şi repetă cu inocenţă :

— Vă rog permisul dumneavoastră de conducere...

— Sînt un turist străin, încercă Bertrand să se explice tot în engleză.

Pentru a lămuri situaţia, unul din civili interveni, adresîndu-i-se în limba lui Shakespeare :

— Domnule, vi se cere permisul de conducere !

De astă dată, Bertrand nu mai izbuti să-şi descleşteze gura. Abia atunci celălalt civil, un bărbat scund şi brunet, se vîrî înveselit în vorbă.

— Ce naiba, acum nici engleza n-o mai știe! Apoi făcu un pas înainte și se opri chiar în fața străinului, îl sfredeli cu privirile sale arzătoare, după care se recomandă: Sînt căpitanul de securitate Viziru Lucian... Profit de faptul că știu că limba dumneavoastră maternă e româna și nu engleza, pentru a vă întreba direct: Care-i mașina dumneavoastră?

Bertrand înțelese ridicolul situației. Pentru o clipă se uită în direcția restaurantului, de unde urma să se ivească Eveline Styron.

— Ați auzit întrebarea? stărui Lucian.

— Da... se hotărî, în sfîrșit, Bertrand să deschidă gura. Mașina mea e *Taunus*-ul de aici... răspunse el într-o românească perfectă.

— Cum ați nimerit într-un *Fiat* care nu vă aparține? Ce ați căutat în el?

Deodată, Bertrand o zări pe Eveline și se îngrijoră. Tînăra, după ce coborîse treptele, venea liniștită spre locul de parcare al *Taunus*-ului. „Ce-i cu ea? se întrebă Bertrand cu febrilitate. Nu vede că nu sînt singur? Că mi s-a întîmplat o nenorocire... o gravă nenorocire... ?"

De parcă i-ar fi deslușit frămîntarea, Lucian, spre uluirea deplină a „englezului", exclamă:

— Iat-o și pe domnișoara Styron! O așteptam și pe dumneaei, chiar cu nerăbdare. Acum, că-i aici, putem ridica ancora. A! domnule Bertrand, să nu care cumva să vă treacă prin minte ideea de a vă buzunări. Vă avertizez...

— Bine, dar am în buzunare cheia de contact, zise el devenind livid.

— Nu numai cheia de contact, îi zîmbi Lucian, dezarmant. Constat că vorbiți o românească perfectă!

— Și *Taunus*-ul?! exclamă Bertrand.

— Fiți fără grijă... Drumul spre București o să-l faceți cu mașina noastră, căci trebuie să ne lămuriți ce ați sustras din acest *Fiat,* proprietatea unui român... *Taunus*-ul o să ne urmeze... A, domnișoara Eveline Styron!

Tînăra făcu ochii mari și, uitîndu-se mirată la „desuetul John", îl întrebă în engleză:

— Ce s-a întîmplat, John? Ce vor acești gentlemani de la noi?

Lucian îi spuse rîzînd translatorului de lîngă el :

— Nu e cazul să-mi traduceţi. Domnilor, la drum !

Agentul de circulaţie duse cu un gest reflex mîna la chipiu.

Se întunecase de-a binelea, cînd avocatul Manole Braşoveanu, ostenit de plimbarea ce-o făcuse prin pădure, iar apoi pe malul lacului Snagov, hotărî să se întoarcă la maşina sa parcată în faţa restaurantului *Snagov*. Păşea încet, gînditor, cu mîinile la spate. În răstimpuri se oprea, asculta cînd zvonurile înserării, cînd ecoul orchestrei ce se dezlănţuise pe terasă. Curînd, ajungînd în dreptul localului, i se făcu sete ; aievea simţi în gură gustul amărui şi înţepător al berei şi-şi spuse că o halbă rece i-ar prinde cum nu se poate mai bine. Îşi aminti însă de volan, de exigenţa unor controale ale serviciului de circulaţie şi renunţă.

La lumina lămpilor de neon, avocatul îşi văzu autoturismul — părea căzut într-o încremenire solemnă. Constată, în acelaşi timp, dispariţia *Taunus*-ului şi răsuflă uşurat. Grăbi pasul. Deodată, auzindu-se strigat, se opri şi întoarse capul.

— Domnule avocat !... Domnule avocat !

Un bărbat venea alergînd spre el şi Braşoveanu îl recunoscu imediat.

— Dumneata erai, tovarăşe căpitan ! exclamă avocatul bucuros. Ce cauţi, dom'le, pe aici şi încă la ceasul ăsta de seară ?

Frunză se opri sincer radios la un pas de avocat şi-i răspunse cu plăcere :

— De ! Ca tot omu, am ieşit şi eu la plimbare... Cu autostopu...

— Nu-i rău, nu-i rău, aprecie Braşoveanu, jucîndu-se în mînă cu cheia de contact.

— Sînteţi cu maşina ? întrebă Frunză pe neaşteptate.

— Îhî ! Uite, *Fiat*-ul ăla de colo e al meu, răspunse avocatul cu acea trufie specifică proprietarilor de autoturisme.

— Mă luaţi şi pe mine ?

— Mai întrebi ?

— Da' nu sînt singur, ci cu un prieten...
Brașoveanu izbucni în rîs :
— De ce nu cu o prietenă ? Nu e voie ?
— Ba e... făcu Frunză pe prostu și începu să-l strige pe Pop.
Acesta se desprinse parcă din întuneric și veni alergînd spre cei doi.
— Am rezolvat problema întoarcerii, îl informă Frunză. Ne ia domnul avocat cu mașina lui... Faceţi cunoştinţă !
Pop se recomandă strîngînd mîna avocatului.
— Să mergem ! Mai puţin lung îmi va părea drumul acum la întors acasă, mai spuse Brașoveanu rîzînd.
Se apropiară tustrei de *Fiat*. Frunză începu să povestească o anecdotă cu un oltean isteţ, dar, în același timp, era atent la ceea ce avea să întreprindă Brașoveanu cu cheia de contact cu care se juca întruna. Un minut mai tîrziu, curiozitatea îi fu satisfăcută. Avocatul deschise portiera mașinii fără să se folosească de cheie.
— Aţi lăsat mașina descuiată ? se interesă Frunză nedumerit.
— E broasca stricată, explică avocatul cu un glas egal și liniștit. Nu-i nici o primejdie... Cine s-o fure ? Acasă o ţin în garaj...
Frunză se așeză lîngă Brașoveanu, iar Pop pe bancheta din spate.
— Ce bine că v-am găsit ! își manifestă Frunză încă o dată bucuria.
Avocatul apăsă pe accelerator, mașina porni încet, ca însă după vreo cincizeci de metri viteza să crească. Urmărind mișcările lui Brașoveanu, Frunză îi vorbi într-o doară :
— Știţi, domnule avocat, toată după-amiaza v-am căutat...
— Pe mine ?! se miră Brașoveanu.
— Da, în legătură cu casetofonul... Șeful meu dorește urgent să stea de vorbă cu dumneavoastră... Îl interesează în mod deosebit povestea cu necunoscutul acela...
— Cu reprezentantul grupării „Pro Patria" ? se interesă Brașoveanu.
— Exact... Drumul vi-l arăt eu !

2

Se afla în sediu o încăpere care, prin mobilierul ei, risipea ca prin minune atmosfera rece, severă, de instituţie, înstăpînind una mai caldă, mai intimă. Colonelul Panait socoti acest cadru mai potrivit în vederea atingerii cu succes a obiectivului urmărit — interogarea avocatului Manole Braşoveanu. Covorul, canapeaua, lampadarul, draperia de la fereastră, bufetul, cele cîteva reproduceri după Tonitza şi, în sfîrşit măsuţa din mijloc, înconjurată de patru fotolii îmbrăcate în pluş, toate la un loc urmau să-i sugereze avocatului că, deocamdată, reprezentanţii autorităţilor îl mai tratau cu o anumită amiciţie.

Înainte de a lua loc în fotoliu, Panait se mai uită o dată prin încăpere. Florile mai lipsesc ! remarcă el mulţumit de atmosfera *civilă* sub al cărei semn avea să aibă loc interogarea lui Braşoveanu. Ochii săi cenuşii, deloc obosiţi la ceasul acela de noapte, se opriră asupra măsuţei acoperite cu un şervet brodat.

— Căpitane Lucian, eu zic să „ridicăm cortina". Puse pe măsuţă dosarul voluminos ce-l ţinuse pînă atunci în mînă. Eu o să stau în capul acesta al măsuţei. Dumnealui, în celălalt, aşa ca să-l am tot timpul sub ochi. Iar voi, ca la şedinţe — unul în dreapta, celălalt în stînga... La liberă alegere ! zîmbi colonelul. Pofteşte-l !

Lucian ieşi ; lipsi doar cîteva minute, în care vreme colonelul se lăsă în fotoliul moale şi confortabil. Închise ochii de ziceai că s-ar fi pregătit să aţipească. Îi deschise însă imediat, ca să mai privească o dată în juru-i. Gîndi : „De la Richard Brooke — „spionul fantomă" — parcă n-a avut un agent mai versat ca Braşoveanu... O pasăre rară. Va ceda sau nu ?"

Uşa se deschise. Manole Braşoveanu, însoţit nu numai de Lucian, ci şi de Frunză, se îndreptă direct spre Panait ridicat să-l întîmpine. Conform schemei de interogare, Frunză făcu prezentările. Reţinutul trebuia încă din prima clipă să se simtă oaspete, nu un arestat.

— Vă rog, luaţi loc ! îl invită Panait, arătîndu-i lui Braşoveanu fotoliul ce-i fusese pregătit.

Avocatul nu părea indispus de ce i se întîmplase, de neașteptata întîlnire, la Snagov, cu căpitanul Frunză, de discuția lor în drum spre București.

Fixîndu-l cu ochii săi tăioși, Panait, înainte de a deschide discuția, își așeză încet palma pe dosar, ca și cum ar fi vrut să-i sugereze „musafirului“ scopul reuniunii lor nocturne. Vorbi fără a-și retrage mîna :

— Domnule Brașoveanu, știm cine sînteți, ce loc ocupați în ierarhia rețelei *Centaurul.* Vocea-i era calmă, condescendentă. De aceea, am socotit să ne adresăm dumneavoastră nu ca unui agent de rînd — prețios și acela, nimic de zis — ci ca unuia superior, ca unui... rezident.

Avocatul se descheiase la haină și se așezase comod în fotoliu, picior peste picior, din obișnuință grijuliu să nu-și boțească pantalonii. Afișase o expresie de bunăvoință, dar încă nu se putea spune că ar fi fost măgulit de atenția cu care era tratat.

— Un păhărel de „Martell ?“ îl întrebă deodată Panait. Poate o cafea ?

Brașoveanu se uită cu simpatie la Frunză, de parcă ar fi vrut să-i spună : „Sînt încîntat că n-ai uitat să raportezi care-i băutura mea preferată.“

— Nu, mulțumesc... refuză „musafirul“.

— Sînteți prea versat, domnule Brașoveanu, reluă colonelul introducerea de acolo de unde o întrerupsese, ca să nu înțelegeți că, în situația în care vă găsiți, nu există decît două căi posibile de ieșire. Depinde exclusiv de dumneavoastră pe care din ele o veți alege.

Panait tăcu. Își încheiase introducerea, iar acum aștepta ca celălalt, descleștîndu-și maxilarele, să-i dea un semn că l-a înțeles.

— Apreciez sinceritatea cu care v-ați exprimat intențiile, vorbi avocatul. În intimitatea încăperii vocea-i răsuna liniștită, melodioasă chiar. Vă mulțumesc. Pentru a alege una din cele două căi am nevoie de probe.

„M-a înțeles, gîndi Panait, încrezător în rezultatul acțiunii. Să-i ieșim deci în întîmpinare !“ Întrebă :

— Vreți probe ? Le preferați pe cele din trecut sau pe cele din prezent ?

Un surîs jovial trecu peste fața ușor transpirată a avocatului. Privindu-l pe Frunză care în momentul acela avea pe chip o expresie neutră, răspunse :

— Pe cele din trecut vi le-am oferit chiar eu în cursul nopții de joi spre vineri...

Panait socoti că n-ar fi rău să-și piște ușor „oaspetele".

— Desigur, vă mulțumim pentru generozitate, îl ironiză șeful, spre satisfacția ascunsă a lui Frunză. Și pentru că tot ați adus vorba de ceea ce ne-ați oferit cu atîta larghețe, aș vrea să vă întreb : Pe cine l-ați avut ca partener atunci cînd ați înregistrat scheciul pe banda de casetofon ?

Ochii lui Brașoveanu trădară o sclipire de îngrijorare. Panait nu insistă să i se răspundă, reveni însă asupra întrebării anterioare :

— Așadar, ce doriți, probe din trecut sau din prezent ?

— Din prezent, își exprimă avocatul preferința. Sclipirea de îngrijorare din priviri i se stinsese. Își lăsase capul ușor pe umărul drept arătînd că-i pregătit să asculte cu interes istorioarele ce-i vor fi debitate.

— Mă așteptam să manifestați această preferință, îi mărturisi cu voie bună colonelul.

Avocatul nu-și stăpîni curiozitatea.

— Cum asta ?

Colonelul zîmbea întruna. (Mai tîrziu, mult după consumarea cazului, Frunză avea să-i destăinuie autorului că nicicînd nu-și văzuse șeful atît de zîmbăreț.)

— Pentru că probele din prezent vă convin mai mult, nu le considerați prea grave, preciză el. Nu, cuvintele sale nu avuseseră rezonanța unei amenințări, nici a unui avertisment. Urmărea cu luare-aminte să mențină, în continuare, o atmosferă voit cordială.

Mîndru de modul cum duela colonelul, Lucian gîndea : „Șefu' nu vrea să-l scape. Vrea cu orice preț să-l aducă *pe calea cea bună.* A ales o tactică : *„Fă-te frate cu dracu pînă ce treci puntea."*

— Deci, cu probele prezentului, înainte ! Facă-se voia dumneavoastră !

Împrumutînd tonul de veselie al ofițerului, Brașoveanu zise :

— Numai cu cele ale prezentului, vă rog !

Privirile celor doi căpitani se întoarseră spre colonel. „Îi lipsesc creioanele“, observă Frunză. La rîndul său, Lucian se întrebă : „Cu ce o să înceapă ? Tare sînt curios... Prima mişcare ! Îl văzu pe colonel scoţînd din dosar un set de fotografii. „Aha, îşi spuse Lucian, demonstraţia începe de la coadă spre cap.“

— Aşa ! zise Panait din obişnuinţă şi începu să pună sub ochii „musafirului“ fotografiile. Iată ! Sosirea dumneavoastră la Snagov. Coborîrea din maşină... Solitar prin pădure... Glasul şefului răsuna cald, intim, ca şi cînd, răsfoind cu nostalgie eternul album de familie, ar fi dat unui prieten explicaţiile de rigoare. O să trec acum la un alt rînd de fotografii... Poftim ! Sosirea unui *Taunus* la Snagov. Iată-l parcat lîngă *Fiat*-ul dumneavoastră... Domnul John Bertrand şi domnişoara Eveline Styron coborînd din *Taunus*... Aici sînt în restaurant, la masă... (Braşoveanu se uita de la distanţă la fotografii. Doar din cînd în cînd, alegea una din ele, o studia de parcă ar fi dorit să aprecieze valoarea execuţiei). Dacă vă interesează, sînt fotografii făcute de un tinerel, de un fotograf amator, la început de drum... Amănuntul acesta Panait îl aminti în treacăt, ca pe un fapt oarecare. Iar avocatul, vădind nervi de oţel, nu-şi ieşise din indiferenţă.

— Vă rog să urmăriţi acum cu atenţie următoarele fotografii, îl invită Panait. Domnul John Bertrand ieşind de unul singur din local... Acelaşi domn *deschizînd* şi nu *descuind* portiera *Fiat*-ului dumneavoastră... Iată-l în maşină ! Coborînd din maşină... Judecînd după cum Braşoveanu căscase, plictisit, cerîndu-şi apoi scuze, s-ar fi putut conchide că fotografiile nu-l prea mişcaseră.

— Domnule avocat, îl cunoaşteţi pe John Bertrand, pe acest gentleman din fotografie ?

— Nu, îl încredinţă avocatul.

— Cum explicaţi interesul său pentru *Fiat*-ul dumneavoastră ?

— Sînt uluit ! Consternat chiar !

— Cum explicaţi faptul că domnul Bertrand s-a furişat în maşină fără nici o dificultate, găsind portiera descuiată ?

— Broasca ușii e defectă... Am mai spus-o, nu văd nimic nefiresc în asta... se explică avocatul.

— Controlul tehnic al mașinii, făcut în prezența dumneavoastră, a stabilit că broasca ușii nu-i defectă.

— Nu sînt mecanic... Ceva n-a mers și mi s-a părut, se vede treaba, că broasca s-a stricat.

— Totuși, nu găsiți nefiresc faptul că un „necunoscut“ s-a introdus în mașină și a stat cîtva timp în ea, pe bancheta din față ? continuă Panait să-și aplice tactica. Fotografia e elocventă. Străinul a urcat foarte familiar în *Fiat*-ul dumneavoastră... De parcă operația asta o mai făcuse în cîteva rînduri... Ce să fi căutat în mașina altuia ?

Cu un calm imperturbabil, Brașoveanu răspunse :

— Nu știu... O să-mi inventariez mașina, iar dacă o să-mi lipsească vreun obiect, o să vă semnalez.

— Nu-i cazul să vă osteniți, îl sfătui Panait și-i avansă din nou un zîmbet prietenos. „Obiectul“ ridicat de domnul Bertrand din *Fiat*-ul dumneavoastră ni l-a predat chiar el.

— Ei asta-i ! O fi căutat omu vreo piesă de schimb ? încercă avocatul să explice mai în glumă, mai în serios, comportarea bizară a necunoscutului care-i violase mașina.

— Nu, nu, îl corectă Panait fără să-și piardă voia bună. Repet : domnul John Bertrand e un străin... ce nevoie avea să vină în România ca să-și procure, și încă pe calea furtului, piese de schimb ? De la un *Fiat* pentru un *Taunus ? !* Pur și simplu a ridicat din torpedoul *Fiat*-ului tubul cu microfilmul unui raport intitulat *Centaurul* către *Flavius*... lăsînd, în schimb, un alt tub...

Brașoveanu deveni deodată grav. Își schimbă poziția picioarelor. Zise :

— Vă referiți la tubul găsit în mașina mea ?

— Da, în prezența dumneavoastră...

— Nu înțeleg ! Sau încep să înțeleg...

— Presupun că începeți să înțelegeți... i-o luă Panait înainte. Că sînteți victima unei provocări. Așa e ?

— Ați intuit perfect.

— Așadar susțineți că nu-l cunoașteți pe domnul John Bertrand, curier al lui *Flavius*, adică al *Fundației exilaților*, paravan al *Centrului*, al adevăratului patron ?

Avocatul nu-și pierduse încă sîngele rece și nici nu dădea semne că ar fi avut de gînd să și-l piardă.

— Nu-l cunosc ! afirmă el pe un ton categoric.

— Bineee ! îl aprobă colonelul. O să vă citesc fragmente din două declarații... Panait găsi ușor între coperțile dosarului documentele la care voia să apeleze. Mai întîi, iată ce declară colaboratoarea lui John Bertrand, domnișoara Eveline Styrón. „În dimineața zilei de sîmbătă, 13 iulie 1964, legătura mea superioară, domnul Bertrand, l-a chemat la telefon pe domnul avocat Manole Brașoveanu. De la un telefon public l-a chemat..." Și iată acum ce dă în scris așa-numitul John Bertrand : „Recunosc că sîmbătă dimineața, 13 iulie 1964, l-am chemat la telefon pe avocatul Manole Brașoveanu !" Apoi i s-a cerut arestatului să declare cuvînt cu cuvînt desfășurarea convorbirii telefonice. Iată ce-a scris : „Casa avocatului Brașoveanu ?" l-am întrebat eu. „Da !" mi-a răspuns el. „Chiar avocatul Brașoveanu la telefon ?" „Chiar el." „Domnule avocat, am o belea pe cap. Mă cheamă Costică Trocan și pînă nu de mult am fost gestionar la un „Ferometal". Aș vrea să trec pe la dumneavoastră." „Cînd ?" „Astă-seară... la ora șase jumătate". „Nu pot, domnule ! Nu insistați... e sîmbătă... ies și eu din oraș cu mașina." „E o situație..." „Nu insistați. După șase zile de trudă, am și eu dreptul barem la un Snagov, la un restaurant pe malul lacului."

Colonelul se opri din lectură și își înălță fruntea. Lăsă să se scurgă un timp, apoi deschise din nou discuția.

— Domnul John Bertrand ne-a dat și codul convorbirii... Căpitane Lucian, la ce oră a apărut *Taunus*-ul la restaurantul de la Snagov ?

— La ora șase jumătate proprietarul *Taunus*-ului era în restaurant.

— Mulțumesc, căpitane ! Ce facem, domnule Brașoveanu, continuăm jocul ? La începutul discuției, mi-ați lăsat impresia că ați reținut sugestia mea cu cele două căi posibile. Vă încredințez că deținem destule probe pentru a cere Procuraturii un mandat de arestare, apoi instanței judecătorești o pedeapsă severă.

Chiar înfățișîndu-i o perspectivă atît de gravă, Panait nu abdică de la atmosfera ce o construise.

Sesizînd fără echivoc că ofiţerii de securitate ajunseseră la un punct de unde erau hotărîţi să nu se mai „joace“, Braşoveanu se interesă :

— Aveţi în vedere calea circumstanţelor atenuante ?

— Da, a sincerităţii dumneavoastră.

Panait îl văzu pe Braşoveanu căzînd pe gînduri. Era singurul în măsură, la ora aceea, să arunce o lumină asupra cazului Anghelini. Îl lăsă un timp să mediteze în voie. Frunză simţi cum privirile avocatului i se plimbă pe chip, cum se mută apoi pe cel al lui Lucian. În cele din urmă, juristul sparse tăcerea :

— Să revenim la probe. Mai vreau probe...

— Ar fi microfilmul ridicat de „Mister Bertrand“ din torpedoul maşinii dumneavoastră. Apoi, celălalt lăsat în *Fiat*.

— Mă faceţi să rîd, zise Braşoveanu. Şi chiar rîse. N-aş vrea să credeţi despre mine că aş fi un impertinent... Dar singur aţi afirmat că microfilmul nu l-aţi găsit asupra mea.

După cum îşi aduna sprîncenele la rădăcina nasului, Lucian şi Frunză înţeleseră că şeful intenţiona să-şi încheie „preludiul“ — pregătirea psihologică a „musafirului“. Nu se înşelară.

— Domnule Braşoveanu, nopţile de vară sînt scurte, prea mult timp să stăm la taclale nu avem... De aceea, mi-aş permite să vă sfătuiesc să nu ne subapreciaţi probele. Iată, am să vă mai citesc un extras din declaraţia lui „Mister Bertrand“. Colonelul umblă la dosar ; scoase cîteva file scrise de mînă şi prinse într-o clamă. „După căderea reţelei *Venus*, scrie „Mister John Bertrand“, pe numele său adevărat Valentin Savu, *Centrul* a hotărît să se treacă la organizarea unei noi reţele. Misiunea aceasta a fost încredinţată unui vechi agent, aflat în „conservare“ încă din anii războiului şi care se foloseşte de pseudonimul *Cristian*. La începutul lunii octombrie 1963, din ordinul *Centrului*, am făcut o călătorie în România. N-a fost o călătorie de agrement, ci una de lucru. Mi se indicase să iau un prim contact cu *Cristian*, să-l încunoştinţez că perioada „conservării“ a luat sfîrşit şi să-l ung rezident al reţelei în organizare *Centaurul*. Cu prilejul acestei mi-

siuni am aflat că sub pseudonimul *Cristian* se ascunde un cunoscut avocat bucureştean, Manole Braşoveanu. Sosit la Bucureşti cu un paşaport fals — Pierre Watrin — i-am expediat lui *Cristian* o scrisoare din partea *Centrului,* avertizîndu-l că va primi vizita unui „curier". M-am întîlnit cu Manole Braşoveanu la Colectivul de avocaţi de care aparţine. M-a primit ca pe un client oarecare. Am discutat nestingheriţi despre situaţia creată în urma prăbuşirii reţelei *Venus,* apoi unele probleme de organizare a *Centaurului,* principiile tehnice de lucru... În sfîrşit, i-am dat şi două legături scăpate ca prin minune atunci cînd agenţii reţelei *Venus* au fost arestaţi. Spre bucuria mea, *Cristian* a acceptat toate condiţiile formulate de *Centru.*"

Colonelul se opri din lectură. Din pricina efortului, i se congestionaseră ochii.

— Ce părere aveţi ?

— Nu mi-am format încă nici una, răspunse avocatul cu o sinceritate elocventă.

— Atunci o să citesc mai departe din declaraţia lui Valentin Savu, îl anunţă colonelul. „Recunosc că sîmbătă dimineaţa, 13 iulie a.c., l-am chemat la telefon pe *Cristian* adică pe Manole Braşoveanu, conform unei înţelegeri prealabile." Sar peste cîteva paragrafe, spuse iarăşi colonelul. „*Cristian* îmi lăsa deschisă maşina lui, găseam în torpedo un tub, îl luam, lăsam altul în loc... De data asta ştiind că peste trei zile părăsesc ţara, *Cristian* pregătise un raport către *Centru.* La rîndul meu, în tubul lăsat de mine, i-am transmis un mesaj nu prea vesel..." Panait îşi luă din nou ochii de pe declaraţie îndreptîndu-i spre avocat şi-l întrebă : Cine-i *Silvia ?*

— Nu ştiu... N-am auzit de ea ! se apără avocatul. Şi-apoi tubul la care se referă individul nu l-am ridicat eu, ci oamenii dumneavoastră...

— Deci nu ştiţi cine-i *Silvia ?* şi pentru prima oară glasul îi deveni ameninţător. Vă înţeleg. Doriţi să aflaţi cît mai multe probe, să le cîntăriţi valoarea... Sînteţi doar un jurist, şi încă de prim rang...

— M-aţi pus în faţa unei alternative. Să aleg una din cele două căi, nu-i aşa ? Pînă acum am constatat că pentru activitatea desfăşurată nu iau mai mult de un an-doi...

Colonelul zîmbi din nou, relaxat : simţea că avocatul era pe drumul cel bun, al mărturisirilor complete.

— Conţinutul mesajului lui Savu este alcătuit doar din cîteva cuvinte : „Atenţie ! O sursă de la aeroport mi-a transmis că *Silvia* a fost nevoită să se sinucidă doar cu cinci minute înainte de îmbarcare. *Ovidiu*".

Încheindu-şi fraza, Panait scoase din dosar fotografia *Silviei* şi i-o înmînă. Luînd-o, Braşoveanu o studie îndelung, cu tristeţe. Murmură :

— Lisette Vrancea !... Frumoasă femeie !

— A fost... îl completă Panait.

— Vă asigur că n-am cunoscut-o personal, preciză „musafirul" şi puse fotografia artistei pe măsuţă, alături de celelalte.

„A început să mă calce pe nervi. Pe deasupra mai e şi cinic", aprecie Frunză şi se uită la Lucian, încercînd să-i transmită din priviri cîte ceva din simţămintele sale. Acesta însă urmărea un alt gînd şi de aceea nu captă privirile prietenului său.

— Ce ziceţi de un păhărel de „Martell" ? propuse din nou colonelul pe neaşteptate.

Şi de data asta, Braşoveanu refuză.

— Mulţumesc, nu !

— Mă rog, cum doriţi... Brusc, glasul colonelului deveni metalic şi autoritar. Domnule Braşoveanu, orice prolog trebuie să aibă şi un... epilog. Aş vrea să ajungem cît mai curînd la el. În consecinţă, fac un salt peste multe alte probe şi, din dorinţa de a concentra esenţa „piesei" şi de a grăbi „căderea cortinei", vă aduc la cunoştinţă că memoriile lui Tiberiu Pantazi, stră-strămoşul dumneavoastră la şefia reţelelor iniţiate întruna, fără succes, de *Centru,* se află în mîinile noastre. Microfilmele realizate după caietele lui le-am găsit la *Silvia.* Au fost developate. Am aici — Panait bătu cu palma dreaptă copertele dosarului — capitolul ce vi l-a consacrat bătrînul spion, ieşit definitiv la pensie.

Lucian și Frunză se așteptaseră să-l vadă pe avocat îngălbenindu-se, prăbușindu-se ca o cîrpă în fotoliu, recunoscîndu-se înfrînt. Brașoveanu însă reacționă cu totul altfel ; surîse discret, admirativ parcă. Simțind că fruntea i se îmbrobonise, își scoase batista. În timp ce se ștergea de transpirație, ceru cu încăpățînare :

— Dați-mi o dovadă !

— Cu plăcere, se învoi Panait. Se aplecă și căută printre piesele dosarului ceea ce avea nevoie. În sfîrșit, găsi : erau copii mărite și executate după microfilmele ascunse de Lisette Vrancea.

Pregătindu-se să asculte, avocatul își schimbă poziția în fotoliu ; rămase însă cu batista în mînă.

— O să citesc un fragment în care Tiberiu Pantazi își deapănă amintirile în legătură cu cazul de spionaj Codruț Anghelini. Iată ce scrie exrezidentul *Argus*-ului : „Aflînd de procesul intentat lui Codruț Anghelini, înalt funcționar în cadrul S.S.I.-ului, l-am încunoștințat pe *Fabian* printr-o telegramă. După cîteva zile, răspunzîndu-mi, *Fabian* îmi cerea textual : *Verificați dacă apărătorul din oficiu al lui Codruț Anghelini, avocatul Manole Brașoveanu, este una și aceeași persoană cu studentul care, în urmă cu cîțiva ani, a beneficiat de bursa „Otto Gagel“*. Pentru eventualii cititori de astăzi sau de miine...“ Panait își întrerupse lectura și spuse : „Se vede treaba că Tiberiu Pantazi se gîndea serios să-și publice memoriile...“ apoi reluă : „...aș vrea să explic, pe scurt, cine a fost Otto Gagel și semnificația burselor acordate de el. Între cele două războaie mondiale, doi mari fabricanți de pîine au dominat piața Capitalei — Otto Gagel și Iosif Herdan. Unul sas, celălalt evreu, amîndoi originari din România. Se înțelege de la sine că între cei doi avea loc o concurență acerbă. De pe urma acestei concurențe au tras foloase atît Gabriel Marinescu, fost prefect al Capitalei, cît și Moruzof, șeful Serviciului secret. Într-un cuvînt, cei doi fabricanți contribuiau cu sume însemnate la bugetul celor două așezăminte statale. Mai subtil și mai inteligent, șeful S.S.I.-ului l-a convins pe Otto Gagel să creeze burse universitare pentru unii studenți. Bineînțeles, în alegerea studenților, S.S.I.-ul, din umbră, deținea un rol hotărîtor. La început, studenții-

bursieri nu cunoşteau sensul acestor acte filantropice. În general, fericiţii erau studenţi săraci, dar eminenţi, cu o largă perspectivă de dezvoltare înaintea lor. S.S.I.-ul le urmărea cu atenţie evoluţia, le dibuia punctele solide ale personalităţii lor, apoi pe cele vulnerabile. Fără exagerare, bursierii reprezentau o pepinieră ingenioasă, născocită de cel ce a fost un adevărat as al culegerii de informaţii, Moruzof. Revenind la subiectul iniţial, recunosc că nu mi-a fost greu, în vara anului 1944, să aflu răspunsul cerut de *Fabian*. Îmi amintesc că după cîteva zile, i-am şi transmis următoarea telegramă : „*Argus* către *Fabian*. Din sursă *Bebe*. Apărătorul din oficiu al lui Codruţ Anghelini este una şi aceeaşi persoană cu fostul student la drept, Manole Braşoveanu, beneficiar al bursei *Otto Gagel* încă din 1936. Mai tîrziu, la sugestiile S.S.I.-ului, a aderat la mişcarea legionară. Nu s-a făcut remarcat. După 7 septembrie 1940, S.S.I.-ul nu l-a folosit decît o singură dată : i-a cerut să-l ascundă două nopţi în casa sa pe Horia Sima. De atunci, e ţinut la *conservare*."

Vorbind de acest moment trebuie să mai povestesc că *Fabian* mi-a confirmat primirea raportului, interzicîndu-mi categoric orice încercare de a-l contacta pe Manole Braşoveanu. Ordinul era clar şi m-am supus. În acelaşi timp, cerîndu-mi-se să culeg informaţii despre procesul Codruţ Anghelini, m-am lovit mereu, fără voia mea, de numele apărătorului din oficiu al celui care a fost condamnat la moarte pentru spionaj."

Colonelul Panait puse documentul din care citise înapoi în dosar, sugerînd astfel decizia sa de a pune punct tatonărilor.

— Ce părere aveţi de ultima probă ? Vă satisface ? Ochii de culoarea oţelului ai lui Panait se opriră pe faţa mare şi transpirată a avocatului. Sub apăsarea lor, Braşoveanu îşi desfăcu larg braţele, declarînd cu francheţe :

— Domnule colonel, aţi cîştigat partida ! Sînt al dumneavoastră. Vă stau la dispoziţie ! Se uită pe rînd la cei doi căpitani, ca şi cînd ar fi vrut să le spună : „Băieţi, să nu uitaţi ! Aţi asistat la o înfruntare memorabilă !" Întîlni iarăşi ochii obosiţi ai colonelului şi adăugă : Iar dacă vă mai menţineţi propunerea cu „Martell", aş bea un păhărel !

— Trebuie să înţeleg că aţi ales cea de-a doua cale ? vru Panait să-i afle odată hotărîrea.

Braşoveanu răspunse :

— Desigur,... Cea de-a doua cale... A circumstanţelor...

3

Stenograma nr. 1

Avocat Manole Braşoveanu : Nu sînt un băutor... dar un strop de alcool de calitate superioară vă mărturisesc că-mi prieşte... Vă stau la dispoziţie...

Colonel Panait : Aş vrea să începem cu anii studenţiei. Aţi beneficiat de bursa „Otto Gagel". Din ce an ?

Av. M. Br. : Din anul II. Mă trag dintr-o familie de oameni săraci. În ciuda condiţiilor mizere de existenţă, mi-au plăcut cartea, învăţătura. Părinţii mei s-au zbătut din greu să mă ajute să răzbesc. Nu i-am dezamăgit : am fost premiantul întîi al liceului pînă la absolvire... Caz unic la „Mihai Viteazul". Mă stăpînea o ambiţie ieşită din comun. Ţineam din toată fiinţa mea ca fiul săräntocului Braşoveanu să se realizeze... Numai eu ştiu cîte greutăţi şi situaţii umilitoare am îndurat... Mai ales în primul an de studenţie. Ziua, studiam ; noaptea, pentru cîţiva gologani, spălam vasele la „Cina". Nu gologanii contau, ci faptul că aveam asigurate trei mese. Slujbuliţa asta m-a ţinut pe picioare. Aşa că atunci cînd mi s-a acordat bursa „Otto Gagel", m-am socotit un om norocos. Actul în sine a reprezentat o mare binefacere. În 1936, cînd am aflat cui datorez gestul filantropic, nu m-am necăjit. Dimpotrivă. Ca viitor avocat, dornic să fac o carieră prestigioasă, aripa ocrotitoare a Serviciului secret nu era un favor de ignorat. De aceea, cînd domnul avocat Matiliade m-a invitat la el acasă, la un coniac, şi mi-a cerut în numele S.S.I.-ului să le sprijin acţiunile şi să ader la mişcarea legionară, am acceptat. Am socotit firesc să fiu recunoscător celor care, în anii de facultate, mă scoseseră din mizerie.

Căpitan Frunză : Domnule avocat, mie mi-aţi declarat că aţi devenit legionar în 1940, furat de „valul la modă".

Acum aţi menţionat anul 1936. Care-i adevărul ?
Av. M. Br. : Precizez că am aderat la legionari nu din convingeri politice sau filozofice. N-am agreat niciodată ideologia morbidă, infirmă a „cămăşilor verzi". Am intrat la ei la cererea expresă a binefăcătorilor mei.
Căpitan Lucian : În cazul acesta, socotiţi că discuţia purtată cu căpitanul Frunză, în noaptea de joi spre vineri, şi înregistrată de casetofonul dv., se cuvine reconsiderată ?
Av. M. Br. : Desigur. Şi nu numai discuţia de la miezul nopţii — regizată de mine de la început şi pînă la sfîrşit — dar şi o parte din conversaţia noastră anterioară.
Col. P. : O să revenim asupra acestui aspect. Deocamdată, să ne întoarcem la anii 1936-40. Aşadar, Serviciul secret v-a cerut să pătrundeţi în mişcarea legionară. Cu ce scop ?
Av. M. Br. : Să încerc, fără prea mult tam-tam, fără cuvîntări gălăgioase, pe căi subtile însă, să-mi croiesc drum către vîrfurile de conducere. Şi, oricît vi s-ar părea de bizar, tactica asta m-a propulsat puţin cîte puţin către obiectivul indicat de domnul Matiliade. Între timp, absolvisem şi facultatea... cu brio... Nimic de zis, activitatea mea de avocat debutase sub un zodiac fericit. Căsătorindu-mă, am făcut o partidă foarte bună. Socrul meu, marele comerciant Bazil Niculescu, m-a ajutat foarte mult. Cu dota primită, mi-am deschis un birou de avocatură.
Col. P. : Întîlnirile cu Matiliade erau regulate ?
Av. M. B. : La început, nu. Dar după asasinarea bestială a lui Armand Călinescu, întîlnirile noastre au căpătat un caracter organizat. În general, activitatea mea „subversivă" îl mulţumea.
Col. P. : Ce anume cerea de la dumneavoastră ?
Av. M. B. : Informaţii cu privire la planurile „mişcării verzi". După venirea legionarilor la cîrma ţării, activitatea mea a devenit mai intensă. A intervenit însă domnul Matiliade, care mi-a cerut s-o las ceva mai moale cu „zelul" meu „politic" şi să nu apar pe la tribune, să nu mă bat cu pumnul în piept pe la întruniri, într-un cuvînt, să nu mă afirm ca lider. L-am ascultat. Nu cu mult înaintea rebeliunii, mi-a cerut să mă internez într-un spital, ca nu cumva să particip la evenimentele ce se pregăteau şi care

aveau să se contureze în ianuarie 1941 ca o rebeliune îndreptată împotriva lui Antonescu. L-am ascultat, m-am băgat într-un spital, de unde tot el mi-a cerut să ies chiar în zilele sîngeroase ale rebeliunii. Mi-a telefonat acolo și mi-a adus la cunoștință că deține informații cum că Horia Sima ar dori să se ascundă la mine. „Și ce să fac ?“ l-am întrebat. „Să ieși din spital și să vii acasă ca să poți să-l ascunzi, mi-a indicat el. Nu te impacienta... Ai în acest sens și aprobarea noastră.“ Mult mai tîrziu am înțeles că, de fapt, lui Horia Sima i se sugerase locuința mea chiar de Serviciul secret. L-am găzduit, într-adevăr, două nopți pe „vajnicul“ luptător. Abia după plecarea acestui oaspete nepoftit, dl. Matiliade mi-a cerut, pentru prima oară, un raport scris cu privire la discuțiile purtate cu Horia Sima în cele 48 de ore cît a stat ascuns la mine. M-a sfătuit apoi să mă desolidarizez public de mișcarea legionară. Ceea ce am și făcut.

Col. P. : Între ianuarie 1941 și iunie-iulie 1944, ce alte misiuni ați mai primit din partea S.S.I.-ului ?

Av. M. Br. Nici una. Ceea ce nu însemna că legăturile d-lui Matiliade cu mine fuseseră întrerupte. Nicidecum... Mă vizita ca și înainte, cu regularitate... sau mă invita la dînsul acasă. Locuia pe strada Londrei. Omul îmi plăcea, era strălucitor... Desigur, urmărea un țel precis, iar pînă la atingerea acestui țel, dorea să afle starea de spirit din barou, a unor clienți de-ai mei, reprezentînd elita Bucureștiului, părerile mele despre cursul războiului german împotriva Națiunilor Unite. Cu prilejul unei asemenea întîlniri m-a întrebat : „Ești filoenglez ?“ Iar eu i-am răspuns : „Mai curînd nu sînt filogerman“. A rîs satisfăcut. Era cu 15 ani mai în vîrstă decît mine.

Pe la mijlocul sau sfîrșitul lunii iunie 1944, dl. Matiliade s-a prezentat la mine însoțit de un alt mare funcționar de la S.S.I. Îmi amintesc că mi l-a recomandat cu cuvintele astea : „Domnule avocat, în fața dumitale se găsește unul dintre șefii de seamă ai S.S.I.-ului, dl. Mircea Rahău. De azi înainte, locul meu în discuțiile cu dumneata îl va ocupa dl. Rahău în persoană... Mi se pare că vrea să vă roage ceva. Vă doresc o colaborare rodnică !“ Mi-a strîns mîna, s-a retras. Nu ne-am mai văzut o bună

bucată de vreme: Dl. Rahău m-a pus direct în faţa cazului Codruţ Anghelini... El mi-a adus la cunoştinţă că, la sugestia sa, voi fi propus şi acceptat de către Curtea Marţială ca avocat din oficiu la procesul lui Codruţ Anghelini. Mi-a înfăţişat cazul, mi-a atras atenţia asupra caracterului strict secret al dosarului, dar şi al procesului. În cele din urmă, m-a pus în faţa adevăratei mele misiuni : Să cîştig încrederea acuzatului ; să-l determin să mi se destăinuiască ; să aflu astfel numele unor prieteni, precum şi ai unor colaboratori intimi necunoscuţi S.S.I.-ului. În acest scop, Rahău avea o vagă bănuială — că Anghelini ar fi înfiripat la S.S.I. un grup subversiv. Într-adevăr a existat un asemenea grup „Pro Patria".

Col. P.: Actul de acuzare a reţinut activitatea grupului „Pro Patria" ?

Av. M. Br.: Nu. Existau bănuieli, dar nu şi probe. Rahău le căuta cu încăpăţînare. Negăsindu-le, n-a putut să pună la îndemîna Curţii Marţiale probele necesare...

Căp. F.: Pe banda casetei ce mi-aţi predat-o în noaptea de joi spre vineri, acel „vizitator misterios" s-a dat drept reprezentant al grupării „Pro Patria" ce-şi desfăşoară şi în prezent activitatea. Ce-i adevărat şi ce nu-i adevărat în acel schimb de cuvinte ?

Av. M. Br.: Repet : tot dialogul acela înregistrat pe bandă a fost regizat de mine imediat după ce aţi plecat. Cu un scop clar : să vă dobîndesc, pe de o parte, încrederea — vă mărturiseam date personale pe care, oricum, interesîndu-vă de persoana mea, tot le-aţi fi aflat ; iar pe de altă parte, să vă creez obstacole în calea cercetărilor. Ca partener la realizarea dialogului scris de mine l-am avut pe unul dintre cei mai apropiaţi colaboratori ai mei — Petre Văduva. O să avem ocazie să mai discutăm despre el...

Cpt. L.: În discuţia precedentă cu căpitanul Frunză, aţi vorbit de un oarecare Tiberiu Pantazi, căruia Codruţ Anghelini i-ar fi predat rezultatele acţiunilor sale de spionaj îndreptate împotriva hitleriştilor, şi care s-ar fi sinucis în momentul în care agenţii au venit să-l aresteze. Ce-i adevărat şi ce nu-i adevărat în această relatare ce vă aparţine în întregime ?

Av. M. Br.: În anul de graţie 1944, Tiberiu Pantazi îmi

era cu desăvîrșire necunoscut. Acum trei sau patru luni, *Centrul* a aflat prin nu știu ce canale că mă paște o primejdie din partea lui și m-a avertizat. Nici nu-mi începusem activitatea și iată, mă și păștea o primejdie. Tragicomic era că primejdia nu mă păștea din partea Securității, ci a unui fost rezident al *Centrului*. De unde răsărise ? Care era povestea lui ? Ce anume l-a îndemnat să-mi caute urmele vă mărturisesc sincer că nici în momentul de față nu știu... *Centrul* mi l-a semnalat nu ca pe un provocator — asta-i nostimada ! — ci ca un ins de care trebuia să mă feresc și de care *Centrul* se va ocupa... Așa am auzit de Tiberiu Pantazi, de hotărîrea *Centrului* de a-l scoate din țară... De altfel, scoaterea lui Pantazi din țară s-a produs în prima zi a acestei săptămîni. Știind de acest lucru, m-am gîndit să-l arunc pe Pantazi în „luptă", desigur pentru a încurca ițele... Iată adevărul.

Col. P. : E cazul să ne răspundeți acum la următoarea întrebare : Din tot ce ne-ați relatat aici cu privire la procesul de spionaj al lui Codruț Anghelini, care sînt datele reale ce se cer reținute ?

Av. M. Br. Le voi enumera într-o anumită ordine : 1. Caracterul strict secret al procesului. Faptul că instruirea cazului, lucrările procesului, inclusiv îndeplinirea sentinței au fost patronate de Mircea Rahău, ca reprezentant suprem al S.S.I.-ului. 2. Acuzația ce i s-a adus lui Anghelini era de netăgăduit. De altfel, el a recunoscut că a întreprins acțiuni de spionaj împotriva aliatului german. Dar la întrebarea instanței : „În favoarea cui ?", el a răspuns : „În favoarea României !" Toți cei prezenți în sală au fost de părere că Anghelini, prin răspunsul dat, a urmărit să nu implice în proces vreun serviciu al Națiunilor Unite. Realitatea însă era alta. Un singur om o cunoștea și acest om se numea Mircea Rahău. El știa în mod cert că Anghelini a acționat numai și numai în favoarea țării sale ; era ideea care-l tulbura în cel mai înalt grad. Dacă, de pildă, Anghelini și-ar fi expediat informațiile peste hotare, Rahău ar fi aflat. Nu s-ar fi zbătut ca un turbat să prindă un fir în legătură cu ceea ce avea să afle mai tîrziu, că se numește gruparea „Pro Patria". 3. Acuzarea urma să aibă doi martori în proces : pe Norma

Taylor și un oarecare profesor Florin Burcă. Cu acesta din urmă faptele au rămas învăluite în mister. Fusese anchetat de S.S.I. și, nu cu mult înainte de proces, Rahău m-a informat că Florin Burcă a ieșit din cauză. Nu l-am întrebat de ce. Așa că la proces acuzarea s-a bizuit exclusiv pe un singur martor — Norma Taylor — precum și pe faptul că Anghelini s-a recunoscut vinovat. După citirea sentinței, el a strigat: „Trăiască România! Trăiască victoria Națiunilor Unite!" 4. Mai trebuie să rețineți că distrugerea tuturor documentelor în legătură cu procesul lui Codruț Anghelini a avut un caracter organizat.

Col. P.: Ați izbutit totuși să aflați cîte ceva din gura lui Anghelini?

Av. M. Br.: Nu... absolut nimic. Se închisese în el ca într-o carapace. Presupun că era informat de legăturile mele cu Serviciul secret. N-am văzut bărbat mai puternic și mai demn ca el... A murit lăsînd în urma lui un mare semn de întrebare.

Col. P.: Ce știți despre „testamentul" lui Anghelini?

Av, M. Br.: Nimic în plus față de ceea ce am declarat. N-am cunoscut conținutul documentului decît acum, în ultima vreme, cînd s-a ivit beleaua cu Pantazi.

Col. P. Cînd ați fost instruit pentru prima oară în vederea viitoarelor activități de spionaj ce urma să le desfășurați în țară?

Av. M. Br.: În toamna anului 1946 am făcut o călătorie în Elveția, la „tratament". A fost desigur un pretext. N-am stat la Geneva decît două zile. În cea de-a treia zi și-a făcut apariția domnul Matiliade. Nu ne mai văzusem de cînd mă trecuse în seama lui Rahău. Întîlnirea n-a fost întîmplătoare. Îl așteptam. M-a luat din Elveția cu un avion special și m-a dus pe o insulă, nu departe de Cannes... În singurul castel de acolo, l-am cunoscut pe *Fabian*, reprezentantul *Centrului* pentru România. *Fabian* spera că alegerile de la 19 noiembrie 1946 vor da cîștig de cauză partidelor istorice. „Orientarea României spre revoluția comunistă trebuia împiedicată cu orice preț. Pentru lumea Occidentului, România reprezintă *cheia* echilibrului în Balcani" — susținea *Fabian*. Argumentul principal — nu mai departe decît evenimentele de la

23 August 1944... Lovitura armată și întoarcerea armelor împotriva Germaniei a însemnat prăbușirea întregului dispozitiv militar german din Balcani... Dacă țărăniștii și liberalii nu vor izbîndi în alegeri, vom fi nevoiți să căutăm alte mijloace pentru a împiedica în țară revoluția comuniștilor." Aceasta a fost, desigur în linii mari, baza politică a lui *Fabian* în convorbirile cu mine. Aș minți grosolan, dacă aș afirma că nu împărtășeam punctul său de vedere cu privire la viitorul țării. Pe această insulă din Mediterană am fost instruit mai bine de o lună de zile. Din capul locului, *Fabian* mi-a atras atenția că instruirea mea are în vedere perspectiva în timp a evenimentelor, că mă voi afla într-un regim total de „conservare". Nimeni nu mă va deranja pînă la semnalul respectiv.

Col. P.: Și chiar n-ați fost deranjat din 1946 și pînă în 1963 ?

Av. M. Br.: Nu, vă asigur...

Col. P.: Absolut deloc ?

Av. M. Br.: Cînd declar că n-am fost deranjat, mă refer la faptul că *Centrul* nu mi-a cerut să inițiez nici o activitate de spionaj...

Col. P.: Cu privire la tehnica spionajului ce ați stabilit ?

Av. M. Br.: *Fabian* mi-a atras atenția că în perioada cît voi sta la „conservare" este posibil să intervină schimbări substanțiale în tehnica activității de spionaj. Drept urmare, după terminarea cursului de instruire, ne-am despărțit cu următoarea înțelegere : În fiecare an, cu precădere în luna noiembrie, voi primi prin poștă o informare din partea *Centrului,* cuprinzînd anumite noutăți în tehnica spionajului economic, politic, militar...

Col. P.: Nu era prea riscant să se expedieze asemenea documente prin poștă ?

Av. M. Br.: Poștă nu în adevărata accepțiune a cuvîntului. Nu, nu... *Centrul* elaborase o metodă de expediție, pe cît de ingenioasă, pe atît de simplă. „Expediția" începea cu o alarmă de avertizare. Eram chemat la telefon de trei ori... De două ori mi se închidea telefonul, a treia oară eram întrebat : „CFR-ul ? Informațiile ?" iar eu trebuia să răspund : „Greșeală ! Biblioteca juridică la telefon !" — asta însemna că în ziua următoare, la ora 16, urma să găsesc în cutia poștală plicul lui *Fabian.*

Col. P.: Care va să zică se apela la serviciile unui curier.

Av. M. Br.: Da. An de an, primeam aceste adevărate instructaje cu privire la noutăţile tehnice în domeniul spionajului. Se înţelege de la sine că, după studierea lor, aveam ordin să le distrug. Tot atunci, la despărţire, am stabilit parola hărăzită să mă scoată de la „conservare" şi să mă activizeze. Parola era precedată, tot aşa, de trei apeluri telefonice. De două ori mi se închidea telefonul în nas, a treia oară eram întrebat: „Domnul avocat Braşoveanu?" „Da!" răspundeam. „Vă interesează Dreptul roman în latină?" „Nu, numai în franceză!" Ceea ce însemna că în viitoarele zile voi primi vizita unui „client" care, cînd va rămîne cu mine între patru ochi, mi se va adresa astfel: „Domnule avocat, daţi-mi voie să mă recomand — Fabian Grosman, şi am venit să vă cer sprijinul într-un proces de moştenire." „Nu vă supăraţi, i-aş fi răspuns, nu pledez în cazurile de succesiune." Cu parola aceasta, după o „conservare" de 17 ani, Valentin Savu alias John Bertrand m-a activizat, numindu-mă rezidentul reţelei *Centaurul* ce urma să renască din cenuşa reţelei *Venus*.

Colonel P.: Acum o să vă arăt o fotografie. Să-mi răspundeţi dacă-l cunoaşteţi sau nu pe bărbatul din poză.

Av. M. Br.: Da, îl cunosc... E Fabian, reprezentantul *Centrului* pentru România.

Colonel P.: Vă mulţumesc... Apreciez sinceritatea cu care acum înţelegeţi să ne ajutaţi.

4

„Procesul CODRUŢ ANGHELINI"

(Extrase din memoriile lui Tiberiu Pantazi)

„Aşa cum era de aşteptat, după evenimentele memorabile de la 23 August 1944, s-au produs mutaţii şi în reţeaua *Argus-2*. Din inamic, *Fabian* s-a pomenit peste noapte în postura de aliat. Alianţa asta a fost destul de relativă, chiar vremelnică. Valul revoluţionar al proletarilor români, conduşi de comunişti, ne-a surprins pe toţi

prin vigoarea lui. S-a putut imediat constata că o parte din vechile cadre ale S.S.I.-ului, nu numai că nu agrea curentul revoluţionar, dar şi întreprindea acţiuni concrete pentru a-l stăvili (...) Aveam în conducerea Serviciului o sursă — *Contele*. Sub pseudonimul ăsta activa, în folosul nostru, un agent foarte abil şi inteligent — maiorul *C.L.** (...) După 23 august 1944, ne-am îngăduit, nu pentru prea mult timp, să ne întîlnim în afara oricăror criterii conspirative. (...) *Contele* a fost acela care mi-a satisfăcut curiozitatea în legătură cu procesul de spionaj intentat lui Codruţ Anghelini. Mi-a povestit cu tristeţe un capitol tulburător din istoria S.S.I.-ului, ce face cinste unora care, din păcate, nu mai sînt în viaţă şi deloc altora care trăiesc şi se bucură de viaţă. Mi-a vorbit de rolul nefast, chiar sîngeros, jucat de Mircea Rahău în „tragedia Codruţ Anghelini", cum a numit-o *Contele*. Din afirmaţiile acestuia rezultă că, într-adevăr, Codruţ Anghelini reprezenta o personalitate remarcabilă a S.S.I.-ului, un ofiţer de spionaj şi contraspionaj cu o concepţie proprie asupra rolului acestuia în viaţa ţării sale. A studiat la Cambridge, pe bugetul S.S.I.-ului. Patronul meu — *Fabian* — a pus imediat ochii pe el, a încercat să-l contacteze, dar Anghelini a refuzat categoric. Ba i-ar fi răspuns aşa : „Am acceptat să lucrez în Serviciul secret ca să-mi slujesc patria şi nu ţări străine". Înapoindu-se în România, Anghelini i-ar fi raportat şefului său presiunile exercitate de *Fabian* asupra sa. „Rău ai procedat că n-ai acceptat !" i-ar fi reproşat Moruzof. La auzul acestor cuvinte, Anghelini şi-a prezentat pe loc demisia. Desigur, nu i-a fost primită. (...)

Această „cioară albă", cum plastic l-a numit *Contele* pe Anghelini, hotăra, în funcţia ce o deţinea în cadrul Biroului «C-4», soarta unor informaţii provenite din structurile superioare ale regimului antonescian. Într-una din zile, i-a căzut sub ochi o informaţie de-a dreptul senzaţională. O sursă a S.S.I.-ului „plantată" în palatul regal, îi semnala că reprezentanţi ai Partidului Comunist Român se aflau într-un contact direct cu cercurile din jurul lui Mihai I. După un timp, ofiţerul german de legătură a

* Din motive lesne de înţeles, nu putem da în vileag numele complet al agentului.

Abwehr-ului îi ceru o întrevedere. Cu acest prilej, ofițerul german îi transmise că șefii Abwehr-ului din România erau îngrijorați de anumite știri cu privire la activitatea comuniștilor. Anghelini îl liniști, făgăduindu-i să lămurească problema. Și se ținu de cuvînt — o lămuri. Și iată că Anghelini, ofițerul care, în ce privea persoana sa, respinsese conceptul de „agent dublu", intră voluntar într-un joc dublu foarte primejdios, pe care de altfel l-a plătit cu viața. Nu ascund că am fost un spion de profesie, și încă unul foarte apreciat — vezi averea ce am acumulat-o în seiful din Elveția — dar mă văd nevoit să recunosc că n-aș fi avut niciodată curajul să mă avînt în ceea ce s-a aventurat Anghelini. Fără îndoială, e o chestie de concepție, de structură (...) Codruț Anghelini a acceptat ideea „jocului-dublu", dar în condițiile teritoriale ale țării, în favoarea directă a țării sale. Poate că aici ar trebui căutat și delimitat ineditul hotărîrii eroice a lui Anghelini (...) *Contele* mi-a povestit cum Codruț Anghelini, tot studiind informațiile care-i erau trimise, a ajuns să realizeze imaginea acțiunii politice-militare inițiată de comuniști, cu scopul de a doborî regimul lui Antonescu, de a scoate România din războiul împotriva Națiunilor Unite, de a întoarce armele împotriva armatei germane. Meritul său deosebit a constat în faptul că, sesizînd marea primejdie care plana asupra conspiratorilor, a luat decizia de a apăra din umbră, atît cît îi îngăduia funcția, planul comuniștilor. El își considera decizia ca fiind profund patriotică și în concordanță cu concepția și simțămintele sale. În consecință, discutînd cu cîțiva dintre colaboratori, a pus bazele unui grup pe care l-a numit „Pro Patria", al cărui țel suprem era apărarea secretului pregătirilor politice și militare. Pentru a induce în eroare Abwehr-ul, Anghelini a mai inițiat o acțiune de „intoxicare" a agenților germani sau a celor aflați în slujba Serviciului german de spionaj. Înzestrat cu o inteligență sclipitoare, stimulat de o îndrăzneală ieșită din comun, Anghelini și cei trei membri ai grupului și-au orientat „informațiile toxice" către semnalarea unor inofensive tratative politice între partidele de opoziție, trecînd sub tăcere pregătirile militare... Buletinele întocmite

de el — știa că ajung și în birourile Abwehr-ului — subapreciau într-una rolul partidelor de opoziție și supraapreciau puterea lui Antonescu. Perdeaua de fum lansată de notele „toxice“ concepute de Anghelini a camuflat perfect pregătirile militare, hotărîtoare în acțiunea de scoatere a României din războiul împotriva Națiunilor Unite. În timp ce-l ascultam pe *Conte*, mi-am amintit că multe din notele astea m-au „intoxicat“ și pe mine cînd conduceam *Argus*-ul (...) Însă Codruț Anghelini nu s-a mulțumit să-și limiteze adeziunea sa, neștiută de conspiratori, la planul amintit mai sus. Dorea din tot sufletul să-i ajute pe viitorii insurgenți și pe alte căi. Și iată că într-o zi o notă i-a semnalat că un oarecare profesor de matematică, Florin Burcă, a început să manifeste interes pentru obiectivele militare germane din București și din împrejurimi. Coincidența a făcut ca Anghelini să recunoască în profesor pe un fost coleg de-al său de la „Mihai Viteazul“. N-a stat prea mult pe gînduri. L-a căutat, l-a găsit, l-a invitat în garsoniera lui. În fața colegului de liceu și-a declinat funcția, i-a mărturisit cum, datorită „notelor“ informative, și-a amintit de el. „Știu că ești membru al partidului comunist, i-a spus, presupun pentru ce dai tîrcoale unor obiective militare. Nu sînt comunist, dar vreau să vă ajut... Vă pot da informații complexe cu privire la dispozitivele militare germane. Cer ca nimeni, în afară de tine, să nu știe cine procură informațiile. De aici, o condiție — legătura s-o am numai cu tine...“ Așa a început colaborarea lui Anghelini cu cei care pregăteau lovitura armată de la 23 august (...). Dar și spionii, mici sau mari, ași sau mai puțin ași, au un călcîi al lui Achile. Anghelini n-a fost lipsit de acest punct vulnerabil, pe care *Contele* îl numea Norma Taylor. Organizatorul grupului *Pro Patria* știa doar că Norma lucra pentru nemți. O iubea cu pasiune... Nu discuta cu ea probleme de serviciu, nici ea nu încerca să-l tragă de limbă. Amorul lor părea deasupra tuturor meschinăriilor cotidiene. Pînă într-o zi cînd Normei i s-a oferit prilejul să-l vadă în garsoniera lui Codruț pe Florin Burcă. A semnalat nemților, iar Abwehr-ul i-a întins lui Anghelini o capcană (...) Partea germană a cerut pedepsirea exemplară

a lui Codruţ Anghelini. Lui Mircea Rahău, acestui filonazist prin formaţie, i-a revenit misiunea de a conduce ancheta, iar apoi de a-şi asuma întreaga răspundere pentru organizarea procesului (...) Rahău a încercat să afle de la Anghelini cine-i insul pe care Norma l-a văzut în garsonieră. Bineînţeles, Anghelini n-a scos o vorbă... Pornind însă de la declaraţiile Normei Taylor, Rahău i-a întins lui Florin Burcă o capcană. Agenţii lui l-au aşteptat, cu răbdare, chiar în garsoniera lui Anghelini. Intrigat de tăcerea prietenului său, Burcă s-a hazardat să-l caute acasă. Hotărîrea i-a fost fatală. A fost arestat pe loc. Tot Rahău l-a anchetat, fără succes. Comunistul a fost torturat, dar de trădat, n-a trădat. În schimb, n-a mai putut îndura torturile, căci Rahău voia cu orice preţ să afle pentru care „putere străină" lucra şi a murit nu cu mult înainte de proces. Ca să se explice într-un fel moartea profesorului Florin Burcă, cadavrul acestuia a fost abandonat într-o noapte, după un bombardament american, printre ruinele unei clădiri distruse. (...)

Codruţ Anghelini a mai săvîrşit o imprudenţă : a lăsat familiei un „testament", o ultimă dorinţă. Conţinutul testamentului", conform dorinţei condamnatului la moarte, trebuia să fie dat în vileag abia după două decenii de la moartea sa. Rahău însă a violat plicul. Aşa a aflat, în sfîrşit, de existenţa grupului *Pro Patria*. În consecinţă, s-a ambiţionat să dea de urmele lui. Trei ofiţeri superiori ai S.S.I.-ului şi-au găsit moartea în condiţii misterioase, şi asta doar cu cîteva zile înainte de 23 August 1944... După spusele *Contelui,* în moartea lui Anghelini, a lui Burcă, precum şi în asasinarea celor trei ofiţeri rolul organizatoric l-a avut Mircea Rahău, ajutat de fostul şef al Biroului «C-4», Eugen Bărbulescu. Nu am nici un motiv să nu-l cred pe *Conte.* Mi-a povestit toate acestea cu o mare amărăciune şi cu un respect profund pentru memoria lui Codruţ Anghelini (...) Abia după 23 August 1944, după ce viaţa politică a ţării a luat un alt curs, Rahău a înţeles urmările în timp ale „testamentului" lui Anghelini. Poziţia sa rămăsese încă tare în cadrul conducerii Serviciului secret. Totuşi îl cuprinsese frica. Prea des se vorbea la

mitinguri, în presă, de epurarea aparatului de stat, de demascarea unor vinovați de crime de război. Sub influența acestei stări a făcut cîteva tentative de a intra în posesia „testamentului“, dar mama lui Codruț Anghelini nu s-a lăsat înduplecată. Cititorul acestor caiete s-ar putea întreba, pe bună dreptate : „De unde cunosc aceste amănunte ?“ În eventualitatea unei asemenea întrebări, aș vrea să amintesc că, în calitatea mea de atunci, de rezident al rețelei *Argus-2*, primeam mai departe rapoarte, informații , chiar din surse „plantate“ mai de mult la S.S.I. Într-o bună zi, o asemenea sursă mi-a semnalat următoarele (recompun din memorie) : „Circulă printre noi zvonul cum că Anghelini trăiește, că procesul n-a fost decît o înscenare, pentru a-l face dispărut pe cel cerut de *Fabian* cu multă insistență, în vederea încredințării unei misiuni de mare importanță. Într-o ședință de lucru, i s-a adresat lui Rahău o întrebare în legătură cu zvonul sus amintit. Răspunsul său a fost foarte echivoc : „Nu știu ! N-am auzit... Însă în domeniul nostru orice e posibil.“ Răspunsul ăsta evaziv a întărit și mai mult zvonul. Care-i situația ? mă întreba sursa. Combatem zvonul sau îl lăsăm să circule ?“ Dacă n-ar fi fost amintit *Fabian* în toată povestea asta, m-aș fi amuzat copios, dar așa a trebuit să mă sesizez. Am constatat destul de ușor că zvonurile erau opera lui Rahău care, între timp, născocise o altă stratagemă, doar-doar o intra în posesia textului. Avea la S.S.I. în subordine pe unul dintre cei mai buni plastografi din țară — Miron Fruntenaltă. (...Pe Fruntenaltă l-a pus Rahău în cîteva rînduri să-i scrie Mariei Anghelini ca din partea fiului ei. Se spune că ar fi imitat perfect grafia lui Codruț A. În orice caz, îndurerata mamă s-a lăsat amăgită și de scris, și de textul scrisorilor. Dar ca să intre în posesia „testamentului“, Rahău concepuse un plan de-a dreptul diabolic. Scrisorile plăsmuite de Fruntenaltă ajungeau la Maria Anghelini prin mijlocirea unui ziarist occidental... Și de la o scrisoare la alta, Maria Anghelini a început și ea să creadă că fiul ei trăiește refugiat în Occident... Pregătirea psihologică a bătrînei a ținut destul de mult și urma să culmineze cu apariția Normei Taylor în postură de noră. Efectul a fost cel scontat de Rahău.

Norma urma să intre în posesia „testamentului". Însă socoteala de acasă nu s-a potrivit cu cea din tîrg. (...) După ce ani de zile a făcut serviciul Abwehr-ului (şi mie, prin mijlocirea unei surse germane), se văzuse, după război, transferată la *Fabian*. Cum s-ar spune, îmi devenise colegă. Sosise în zilele acelea la Bucureşti, însoţită de noul ei amant, Virgil Obratin, spion de profesie, cu care urma să alcătuiască un cuplu destinat de *Centru* Orientului mijlociu (...) Lui Panaitescu-Slănic, încornoratul, soţul care ani de zile suportase toate capriciile frumoasei femei, i-a ajuns cuţitul la os. Cu cîteva gloanţe bine ţintite în N.T., a spulberat toată truda *Centrului*, după care şi-a zburat creierii. Mircea Rahău n-a mai putut recupera niciodată „testamentul" lui Anghelini — obsesia vieţii sale. A fugit din ţară la vreme. Un timp, vocea lui a putut fi auzită pe anumite lungimi de undă, căci se angajase pe un post de crainic..."

5

Stenograma nr. 2

Colonel Panait : Domnule Valentin Savu, de cîte ori ne-ai vizitat ţara în ultimii 10 ani ?

Valentin Savu : De opt ori... Niciodată de două ori într-un an. Şi de fiecare dată cu o altă identitate.

Col. P. : Anul trecut, de pildă, cu ce misiune ne-ai vizitat ?

V. S. : Am mai declarat.

Col. P. : Mai declară o dată.

V. S. : Cu misiunea din partea *Centrului* de a-l activiza, aşa cum am mărturisit şi în declaraţia scrisă, pe *Cristian*, recte avocatul Manole Braşoveanu.

Col. P. : După căderea reţelei *Venus* în mîinile noastre, au mai rămas agenţi nedepistaţi de noi şi nearestaţi la timpul respectiv ?

V. S. : Din vechea reţea a scăpat ca prin minune un oarecare Claudiu Ronea, care a activat sub pseudonimul *Ciclistul*. E un bărbat în jur de 50 de ani, inspector la spaţiul locativ al Municipiului Bucureşti. De fapt, pentru a

respecta adevărul istoric sau, dacă vreți, cronologia exactă a evenimentelor, anul trecut, în toamnă, înainte de a-l vizita pe *Cristian*, am luat legătura cu el.

Col. P.: De ce? Nu-ți era teamă că ai fi putut nimeri peste o momeală?

V. S.: Dacă ți-e teamă de lup, nu intri în pădure! Nu-i așa? Riscul e totuși meseria noastră. Era necesar să iau legătura cu el. Din două motive...

Col. P.: Îți cer să le enumeri!

V. S.: De la el în jos, porneau firele legăturii cu *Silvia*, adică cu Lisette Vrancea. Evoluția ei către rețeaua *Venus* a fost simplă, datează din 1958, cînd, după război, a vizitat Parisul, să-și vadă niște rude. Cu prilejul ăsta s-a întîlnit și cu o veche cunoștință de a sa — Nestor Luican, membru în „Fundația exilaților", care a atras-o către *Fabian*. Activitatea ei a început prin îndeplinirea unor servicii în aparență nu prea importante. Comisioane, de fapt mesaje, tatonări. Actriței începuse să-i placă rolul... I se părea că „intrase" iarăși în scenă, că „juca". Cu timpul, a fost pusă în legătură cu *Ciclistul*.

Col. P.: Prezentarea informațiilor aveau o pondere serioasă pentru *Centru?*

V. S.: *Silvia* a fost folosită mai puțin în acțiunea de culegere a informațiilor. Ne interesa casa ei, pe care am folosit-o în cîteva rînduri. O casă ideală, gazdă sigură. Ea a găzduit, în două rînduri, curieri de-ai noștri, trimiși în țară. Chiar și pe falsul *Tiberiu Pantazi din Lausanne*, care a condus acțiunea de lichidare a adevăratului Tiberiu Pantazi, fostul rezident al rețelei *Argus-2*.

Col. P.: Ce știa avocatul Manole Brașoveanu despre acțiunea de lichidare a bătrînului Pantazi?

V. S.: Nimic, în afară de faptul că i s-a atras atenția că din direcția acestuia îl poate pîndi un pericol — bătrînul ajunsese la el, îl urmărea — dar să nu aibă nici o grijă că, într-un timp scurt, problema va fi rezolvată. Cînd am sosit acum în țară, i-am spus textual că am sosit și pentru a patrona din umbră opera celor trei...

Col. P.: Unde au locuit?

V.S.: Doi au stat la *Lido*, al treilea, falsul Tiberiu Pan-

tazi, la actrița Lisette Vrancea. Acesta știa bine limba română, avea asupra lui și un buletin de București. În general, s-a descurcat cu fantezie și cu inteligență.

Col. P.: Prin ce altceva legătura cu Lisette Vrancea mai prezenta importanță ?

V. S.: Era o ființă cuceritoare... Și astăzi, în jurul ei, gravita un univers interesant care ne furniza, uneori, informații prețioase. Printre vechii ei admiratori se numărau cîteva personalități. De la ea știam toate plecările renumitului fizician Țirulescu de la Institutul de fizică nucleară în străinătate. O mai frecventa cunoscutul poet Vincențiu Pelerinu care, odată cu recitalurile sale de poezie, povestea cancanurile din lumea literaților... Zău, nu lipsite de interes. Persoana care ne interesa însă în cel mai înalt grad era desigur Sandu Ceampelea, fostul arhivar al S.S.I.-ului, cu care Pantazi, în anii războiului, avusese contacte, scos la pensie de noul regim. O figură bizară, ani de zile a fost omul de casă al actriței, o iubea ca un adolescent. În taină, roșind... Și iarăși ceva foarte bizar, Lisette Vrancea era măgulită de dragostea umilă și credincioasă a fostului arhivar... Credea orbește în el. În ultima vreme, îi povestise cîte ceva din activitatea ei. În ceasurile de aduceri aminte, ceasuri numai ale lor, își povesteau reciproc tot felul de întîmplări. Lisette din universul ei, Ceampelea dintr-al lui... I-am transmis *Silviei* să-și îndrepte atenția spre Ceampelea. N-am făcut rău. Prin sursa *Ciclistul,* ne-a fost dat să aflăm de îndeletnicirile recente ale lui Tiberiu Pantazi. Ceampelea l-a zărit întîmplător pe stradă, a vrut să-l oprească, dar bătrînul Pantazi s-a ferit din calea lui. Faptul acesta l-a pus pe gînduri, i-a dat chiar de bănuit... I-a povestit *Silviei,* iar ea i-a comunicat *Ciclistului.* Nici unul, nici altul nu știau cine-i în realitate Pantazi. Telegrama primită la Centru semnala : „Trăiește un vechi informator Tiberiu Pantazi care ar fi avut contacte în urmă cu douăzeci de ani și cu Fabian. Îl pot folosi ?“ Așa am ajuns să ne interesăm de Pantazi și să aflăm cu ce se ocupă, că începuse să dea tîrcoale locuinței lui Brașoveanu. Plana o mare primejdie asupra viitoarelor proiecte ale *Centrului.*

Col. P.: Aţi ştiut de existenţa caietelor de memorii ale lui Pantazi ?
V. S.: Nu... Tot ce ştiam e că-l interesa casa lui Manole Braşoveanu.
Cpt. Lucian : De ce a fost dat uitării ?
V. S.: Pentru că cineva de peste hotare a aflat cifrul seifului lui Pantazi şi i-a furat economiile. Practic, nu mai putea să vină în străinătate. De bine, de rău, acasă avea o pensie care-i asigura bătrîneţele.
Col. P.: Cine l-a lichidat pe Ceampelea ?
V. S.: Lisette Vrancea, din ordinul *Ciclistului.*
Col. P.: Şi pentru ce ?
V. S.: Ceampelea primise vizita unui ofiţer de securitate. A fost impresionat nu atît de vizita acestuia, ci de faptul că i se cerea sprijinul în cazul procesului Codruţ Anghelini. El cunoştea foarte bine rolul lui Rahău în distrugerea unor documente, printre care şi a întregului dosar Codruţ Anghelini... Simţea omu' nevoia să se descarce, să se sfătuiască. S-a destăinuit prietenei sale, neştiind că încă de luni dimineaţa caietele cu memoriile lui Pantazi se găseau ascunse la Lisette, în casă, care îşi băgase nasul în ele şi aflase de Codruţ Anghelini şi de cei vinovaţi de moartea lui. S-a bucurat încă o dată de soarta rivalei sale în ale teatrului de revistă — Norma Taylor. Ceampelea poate ar fi rămas în viaţă... dar, printre altele, fostul arhivar, stîrnit de prietena sa, a pălăvrăgit prea mult, i-a mărturisit că intenţionează să dea în vileag tot ce ştia. *Silvia* a înţeles primejdia, căci Ceampelea ştia de-acum şi cîte ceva despre ea. Dintr-o altă cameră i-a telefonat *Ciclistului.* Acesta, împreună cu dînsa, la indicaţia mea, făcuse microfilmele după caietele lui Pantazi şi cunoştea o parte din însemnări. *Ciclistul* a împărtăşit neliniştea ei. I-a cerut *Silviei,* pentru că tot pleca peste cîteva zile din ţară, să apeleze la o „soluţie“ pe care ea, artista, o avea în casă...
Col. P.: „Soluţia“ cu efect întîrziat ?
V. S.: Da.
Col. P.: Unde aţi găsit caietele ? Ce soartă au avut ele după microfilmare ?
V. S.: Falsul Pantazi le-a găsit în valiza pe care bătrînul o luase cu el. Mi s-a relatat bucuria acestuia că, în sfîr-

șit, era scos din țară într-un moment cînd se pregătise să cadă la învoială cu Securitatea în privința „arsenalului" său.

Cpt. L.: Cine a avut ideea cu scrisoarea de adio adresată căpitanului Vizîru ?

V. S.: Falsul Pantazi are o minte formidabilă... Şi-a dat imediat seama că, în condiţiile relatate de Pantazi, o asemenea scrisoare ar induce perfect în eroare organele de Securitate care fuseseră oarecum alertate de fostul rezident.

Col. P.: (către Lucian și Frunză) : Voi mai aveţi întrebări de pus ?

Cpt. Frunză: Eu, tovarăşe colonel: Cine-i Eveline Styrón ?

V. S.: Mă aşteptam la intrebarea asta din partea dumneavoastră... Eveline Styrón este fosta stewardesă a Tarom-ului pe liniile occidentale. Ea a fost contactată la Paris de către oamenii *Centrului.*

Cpt. Frunză: Care-i identitatea ei adevărată ?

V. S.: Cozma Tereza... Atunci cînd a căzut de acord să lucreze pentru *Centru,* i s-a făcut recomandarea expresă ca deocamdată să stea inactivă, să aştepte viitoarele ei misiuni. Eu am întîlnit-o anul trecut, chiar în ziua plecării mele din țară, cînd am venit în problema *Centaurului.* Am apreciat că era omul de care aveam mare nevoit. Cultă, vorbea franceza, engleza. Discutînd de revenirea mea în țară, am prevenit-o că o să-i aduc un paşaport pe numele de Eveline Styrón... Că un număr de zile va locui cu mine la *Lido,* ca străină...

Cpt. F.: I-aţi trasat vreo misiune ?

V. S.: Aşa cum am mai declarat, din prudenţă, am stat de vorbă cu ea doar cu cîteva ceasuri înainte de plecare. N-a ştiut nimic de scopul vizitei mele. Iar în actuala mea călătorie, rolul i l-am limitat pe cît posibil. Doream să fie în preajma mea, s-o studiez, să văd cum se comportă, cum se mişcă... Am supus-o unor examinări. Una din examinări a avut loc în noaptea de luni. Domnule căpitan, îmi pare rău, ştiu... Dar cînd mi s-a adus la cunoştinţă că în valiza lui Pantazi s-au găsit memoriile sale, m-am alarmat. Eu care, în numele Centrului, puneam bazele

Centaurului, eram obligat să controlez garsoniera lui Pantazi, să verific dacă n-a rămas în ea nimic compromițător, nimic din ceea ce ar fi putut submina viitoarea activitate a rețelei. Nu de alta, dar era vorba de securitatea noului rezident — Manole Brașoveanu... Însoțit de Eveline Stýrón am pătruns în garsonieră. O bănuiam pustie... Sau în orice caz supravegheată numai de un agent. În plus, Eveline m-a asigurat că stăpînește perfect judo, karate și că la nevoie... Am constatat că nu mă mințise. Regret că i-ați căzut victimă.

Cpt. Frunză : Știați unde domiciliază ?

Valeriu Savu : Nu. În stadiul acesta de lucru nu ne interesa domiciliul ei. Aveam un telefon și o parolă.

*

Era duminică. Cădea un amurg patriarhal... Ca întotdeauna în zilele libere, vacarmul străzii scădea în intensitate. Dăinuia, într-adevăr, o liniște duminicală.

Cei trei ofițeri de securitate stăteau în picioare : nu mai izbuteau să se despartă, mereu mai găseau ceva să-și spună.

— Să știți, tovarășe colonel, că totuși au mai rămas cîteva probleme neclare, ținu Frunză să precizeze.

— Știu care sînt alea, i-o luă înainte colonelul rîzînd. Cine-i Pavel Diugan ? Cine l-a trimis după douăzeci de ani să recupereze „testamentul" ? Din păcate, Tiberiu Pantazi n-a mai apucat să-și încheie memoriile. N-a scris nimic nici de insul care l-a ajutat prezentîndu-se la Maria Anghelini în postură de ofițer de Securitate. ...Ei bine, după căderea lui Brașoveanu, vom putea căuta ceva mai liniștiți răspunsurile la toate aceste întrebări. Ah, era să uit ! Ar mai fi și întrebarea : ce căuta fotografia Terezei Cozma la Pantazi ? Nu-i așa ?

Frunză dădu din cap ca un cal în zăbale. Își ridică privirile și, uitîndu-se în ochii șefului, își formulă gîndul :

— Tovarășe colonel, aveți o părere bună despre autocritică ?

— Foarte bună ! Și, înveselit, adăugă : Mai cu seamă cînd e vorba de subalternii mei.

— Tovarăşe colonel, încercă Frunză să-şi înduplece şeful, de ce nu vreţi să vă faceţi autocritica? Pentru mine, sînteţi un model...

— Ce vrea celibatarul ăsta de la mine ? făcu Panait pe naivul, privindu-l complice pe Lucian.

Lucian îşi drese glasul :

— E vorba de Tereza Cozma şi de atitudinea dumneavoastră faţă de rapoartele prezentate în acest sens de căpitanul Frunză.

— Ah ! de Tereza Cozma era vorba ! ? se lovi Panait cu palma peste frunte. Era să uit... Colonelul chemă ofiţerul de serviciu şi-i ordonă s-o introducă în cabinet pe „numita Tereza Cozma".

— Mai e aici ? întrebă Frunză mirat.

— Desigur, vorbi colonelul cu seriozitate. Ştiam că trebuie să-mi fac autocritica şi m-am pregătit...

Puţin mai tîrziu, Tereza Cozma apăru în cabinet ; era odihnită, cochetă — precum o văzuseră cei doi căpitani prima oară, — ţinea pe umăr, cu eleganţă, o poşetă vişinie... Clipind nedumerită din genele-i lungi şi dese, se uită pe rînd la cei trei bărbaţi. Încruntîndu-şi sprîncenele, colonelul Panait se adresă deopotrivă celor doi colaboratori :

— Daţi-mi voie să v-o prezint, pe tovarăşa locotenent major Cozma Tereza, din colectivul colonelului Iftode... Vă rog, ce-aţi rămas aşa ?

Tînăra pufni în rîs :

— Ne cunoaştem, tovarăşe colonel, zise ea. Sîntem cunoştinţe vechi. Mai cu seamă cu tovarăşul căpitan Frunză...

Frunză avu nevoie de cîtva timp ca să-şi găsească aerul său de mucalit. Lucian însă izbucni imediat în rîs.

— Tovarăşă locotenent major, vorbi din nou Panait, tovarăşul Frunză îmi cere să-mi fac autocritica... Dumneata ce părere ai ?

— Vă referiţi la momentul acela de la *Lido* ?

Înveselit, colonelul dădu din cap.

— Da, căpitanul Frunză, explică Tereza, era să strice atunci tot ce construiam cu atîta migală... L-am văzut că s-a luat după mine, mă recunoscuse... Poate din pricina... dar să lăsăm de-o parte karatele... S-a apucat să se inte-

reseze la Recepţie de mine. Mi-a telefonat şi în cameră, mai tîrziu. Mi s-a adresat în româneşte, eu i-am răspuns în engleză. Am raportat de îndată unităţii situaţia creată. S-au luat imediat măsurile de rigoare.

Colonelul ridică mîna, declarîndu-se mulţumit.

— Stop ! Tovarăşe Frunză, tovarăşe Lucian, aştept ca mîine, la şedinţa de lucru fixată la opt dimineaţa, să vă faceţi autocritica cu privire la necesitatea respectării disciplinei în executarea misiunilor. Şi-acum, să nu vă mai prind în sediu... E duminică... Ah, cum îmi petreceam eu, pe vremuri, duminicile !... Căraţi-vă ! Lăsaţi-o pe tovarăşa Cozma să plece înainte, căci ţine de altă unitate... Ştiu că vă pare rău. Mai cu seamă căpitanului Frunză.

Într-una din zilele lunii septembrie, Maria Anghelini, însoţită de familie, veni la mormîntul fiului ei. Şi primul lucru pe care ochii înlăcrimaţi ai bătrînei îl zări fu o coroană mare de garoafe roşii. Pe o banderolă, cuvintele : „Patriotului Codruţ Anghelini, luptătorului care, mai presus de orice, a pus interesele Patriei sale pe care a iubit-o cu devotament. Un grup de lucrători din Consiliul Securităţii Statului.

SFÎRŞIT

Sinaia — Bucureşti
ianuarie 1974 — februarie 1975.

Cuprinsul

EDITURA MILITARĂ

Lei 8,25